Agatha Christie

BİR MARY WESTMACOTT ROMANI

SEVGİNİN BAĞLADIKLARI

ALTIN KİTAPLAR

Agatha Christie

BİR MARY WESTMACOTT ROMANI

SEVGİNİN BAĞLADIKLARI

Türkçesi
Çiğdem Öztekin

Yazarın Yayınevimizden Çıkan Kitapları

İskemlede Beş Ceset
Cinayet Alfabesi
Dersimiz Cinayet
Ve Perde İndi
Porsuk Ağacı Cinayeti
Sıfıra Doğru
Beş Küçük Domuz
Hercule Poirot İz Üzerinde
Doğu Ekspresi'nde Cinayet
Briç Masasında Cinayet
On Küçük Zenci
Ölüm Çığlığı
Cinayetler Oteli
Ölüm Diken Üstünde
Noel'de Cinayet
Zehiri Kim Verdi
Fare Kapanı
Filler de Hatırlar
Cesetler Merdiveni
Ölümün Tam Zamanı
Ölüm Oyunu
Işıklar Sönünce
Acı Kahve
Elmayı Yılan Isırdı
Beklenmeyen Misafir
Nil'de Ölüm
Üç Perdelik Cinayet
Roger Ackroyd Cinayeti
Ölüm Meleği
Üç Yanlış Üç Ceset
Kanatların Çağrısı
16.50 Treni
Şampanyadaki Zehir
Büyük Dörtler
Köşkteki Esrar
Bağdat'a Geldiler
Sonuncu Kurban
Üçüncü Kız
Mavi Trenin Esrarı
Frankfurt Yolcusu
Bilinmeyen Hedef
Ölüm Büyüsü
Cenazeden Sonra
Ölüm Saatleri
Kader Kapısı
Ölümle Randevu
Cinayet İlanı
Lort Edgware'i Kim Öldürdü
Uyuyan Ölüm
N veya M?
Miss Marple'ın Son Maceraları
Sittaford Malikânesi'nin Gizemi
Ölüm Sessiz Geldi
Hercule'ün On İki Görevi
Hayatım (Agatha Christie'nin Otobiyografisi)
Bayan McGinty'nin Ölümü
Kahverengi Elbiseli Adam
Noel Kekinin Gizemi
Ölüm Adası
Sessiz Tanık
Suç Ortakları
Esrarengiz Sanık
Hallow Malikânesi Cinayeti
Arka Sokaktaki Cinayet
Neden Evans'a Sormadılar
Ölüm Dalgaları
Sensiz Bir İlkbahar
Ve Ayna Kırıldı
Gül ve Porsukağacı
Güvercinler Arasında Bir Kedi
Bitmemiş Portre
Şahidin Gözleri
Parker Pyne İz Üzerinde
Annem ve Ben
Son Evdeki Tehlike
Sonunda Ölüm Geldi
Mezopotamya'da Cinayet
Zarif Bir Cinayet Gecesi
Poirot'nun İlk Davaları
Poirot Araştırıyor
Noel'de Cinayet

İÇİNDEKİLER

Önsöz..... 9

Birinci Kitap
Laura – 1929 13

İkinci Kitap
Shirley – 1946 67

Üçüncü Kitap
Llewellyn – 1956 159

Dördüncü Kitap
Aynen Başlangıçtaki Gibi – 1956.....241

"Boyunduruğum kolay ve yüküm hafif"

ST. MATTHEW, 11,30

Tanrım, büyük bir zevkle
Ruhumu bıçaklayarak uyandır;
Veya, Tanrım eğer o ruh ölmeden önce,
Seni seçip boyun eğmezsem,
O ölümcül günahlar içinde beni kıvrandır,
Ve tüm acıları ölü kalbime doldur.

R. L. STEVENSON

ÖNSÖZ

Kilise soğuktu. Henüz ekimdi ve ısıtmak için erkendi. Dışarıdaki güneş az da olsa ısıtıyor ve insanın içine hoş bir sıcaklık ve coşku veriyordu ama kilisenin içi öyle değildi. İçerideki soğuk, nemli, loş ortam insanı ürpertiyor ve yaklaşan kışı anımsatıyordu.

Laura beyaz yakalı ve manşetli, siyah ipek giysileri içinde görkemli görünen dadısı ve rahip yardımcısı Bay Henson'un ortasında duruyordu. Rahip grip geçirdiği için yatıyordu, gelememişti. Bay Henson genç ve inceydi, boynundaki çıkık âdemelması dikkat çekiyordu. Burundan konuşuyordu, sesi gür ama nezleliydi.

Bayan Franklin kocasının koluna yaslandı. Hoş ve çekici bir kadındı ama zayıf, kırılgan bir görünümü vardı. Genç adam dimdik duruyordu. Çok ciddi bir ifadesi vardı. İkinci kızının doğumu, kaybettiği Charles'ın yerini dolduramamış, onu teselliye yetmemişti. Hep bir oğlu olmasını istemişti. Ama doktorların söylediklerine göre de bir daha asla bir oğlu olamayacaktı...

Adamın gözleri Laura'dan dadısının kucağında neşeyle kol ve bacaklarını oynatan küçük bebeğe kaydı.

İki kız... Elbette ki Laura çok iyi ve güzel bir çocuktu, bebeğe gelince, bu yeni bebek olağanüstüydü ama genç adam bir oğlu olsun istiyordu.

Charles –sarı, ipek saçlarını arkaya atarak, neşeyle gülmesiyle– çok çekici ve yakışıklı bir çocuktu, üstelik bir o kadar da zeki ve akıllıydı. Gerçekten olağanüstü bir çocuktu. Adam, eğer çocuklarımdan birinin ölmesi gerekiyorsa, bu Laura olmalıydı, diye düşünüyordu. Ama ne yazık ki öyle olmamıştı...

Birden kızıyla göz göze geldi, küçük kız solgun beyaz yüzündeki kocaman hüzünlü gözleriyle ona bakıyordu. Franklin suçluluk duygusuyla kızardı. Neler düşünüyordu böyle?

Ya küçük kız onun kafasından geçenleri anlasaydı? Tabii ki Laura'yı seviyordu, hem de çok seviyordu ama –ama– o asla Charles'ın yerini dolduramayacaktı.

Kocasının koluna iyice abanan Angela Franklin de gözleri yarı kapalı kendi kendine mırıldanıyordu.

"Oğlum... güzel oğlum.. bir tanem... Buna hâlâ inanamıyorum. Neden sanki Laura değil de o öldü?"

Böyle düşündüğü için en ufak bir suçluluk bile hissetmiyordu. Bu konuda kocasından daha dürüst ve acımasızdı. İkinci çocuğu kız olduğunda ilk çocuğunun doğumunda duyduğu mutluluğu duymadığını biliyordu. Bu basit gerçeği zaten kabullenmişti. Charles'la karşılaştırılınca Laura tam bir düş kırıklığıydı; son derece sessiz, sakin, davranışları düzgün, hiçbir sorun yaratmayan, ama bir şekilde eksik –nasıl söylese– kişiliksiz bir çocuktu.

Yeniden içi sızlayarak düşündü.

Charles... hiçbir şey bana Charles'ın kaybının acısını unuttturamayacak.

Kocasının kolunun üzerine koyduğu elinin ağırlığını ve sıcaklığını hissetti ve gözlerini açtı. Vaftiz törenini izlemeliydi. Bay Henson'un ne kadar da itici bir sesi vardı böyle.

Angela neşeyle ama biraz da küçümseyerek dadının kucağındaki bebeğe baktı. Bu denli küçücük bir şey için ne büyük sözlerdi bu söylenenler.

O zamana dek uyuyan küçük bebek gözlerini kırpıştırdı ve açtı. Muhteşem güzellikte, büyüleyici mavi gözleri vardı, aynen Charles'ınkiler gibi. Bebek mutluluk dolu agu sesleri çıkardı.

Angela düşünüyordu.

Charles'ın gülümsemesi.

Birden sımsıcak bir annelik duygusu sarmaladı tüm bedenini. Bebeği, onun tatlı, şirin bebeğiydi bu. Belki de ilk kez Charles'ın ölümü geri planda kalmıştı.

O anda Laura'nın hüzünlü, kara bakışlarıyla göz göze geldi ve anlık bir merakla, acaba küçük kızım şu anda ne düşünüyor, diye geçirdi aklından. Hemen yanı başında sessiz, sakin dimdik duran küçük kız dadının da dikkatini çekmişti.

Ne kadar sessiz bir çocuk, diye düşünüyordu. Aslında benim pek hoşlanmadığım bir sakinlik bu; küçük bir çocuğun bu denli uysal ve sessiz olması doğal değil. Üstelik kimse onunla gerektiği şekilde ilgilenmiyor, hem de bunu hak etmesine rağmen. Acaba şimdi...

Rahip yardımcısı Eustache Henson daha önce pek vaftiz töreni yönetmemişti. Tam da korktuğu, çekindiği noktaya gelmişlerdi. Ne olurdu sanki rahip de o anda orada yanlarında olsaydı! Laura'nın ciddi ifadesine *ve* hüzünlü gözlerine baktı. Ne kadar uslu ve terbiyeli bir çocuktu bu böyle. Birden küçük kızın kafasından neler geçtiğini merak etti.

Ama bunu kimse, hiç kimse, ne rahip yardımcısı, ne dadısı, ne annesi ne de babası bilebilirdi.

Küçük kızın aklından şunlar geçiyordu:

"Bu adil değildi, kesinlikle *adil* değildi.

Ah, kesinlikle adil değildi bu...

Annesi bu bebeği aynen Charles'ı sevdiği gibi seviyordu.

Bu adil değildi."

Laura bebekten nefret ediyordu, nefret ediyordu, nefret ediyordu, nefret ediyordu!

Onun ölmesini isterdim, dedi içinden.

Vaftiz havuzunun başında duruyor, rahibin sözcükleri kulaklarında çınlıyordu ama kulaklarında çınlıyan bu dua sözcüklerinden daha gerçek ve çok daha net olan kendi iç sesiydi, sözcüklere dönüşen düşünceleriydi.

"Onun ölmesini isterdim..."

Dadı onu hafifçe dürttü ve bebeği ona doğru uzatırken fısıldadı.

"Dikkatlice al, sıkıca tut ve rahip yardımcısına ver."

Laura, "Ne yapmam gerektiğini biliyorum," diye fısıldadı.

Bebek artık kollarındaydı. Laura ona baktı. Bir an, şimdi kollarımı açıp, onu yere düşürsem, diye düşündü. Taşların üzerine. Acaba onu öldürmüş olur muyum?

Taş, sert ve katıydı ama bebekler de o kadar iyi sarmalanıyorlardı ki. Adeta *yastıklar içinde* yatıyorlardı. Yapmalı mıydı bunu, cesaret edebilir miydi?

Bir an duraksadı sonra bu duygu kayboldu, bebeği rahibin deneyiminden yoksun, rahip yardımcısı Eustace Henson'un tedirgin kollarının arasına bıraktı. Rahip isimleri sordu ve Laura'nın arkasından yineledi.

"Shirley Margaret Evelyn..."

Bebeğin alnına vaftiz suyu serpiştirildi. Bebek ağlamadı, her zamandan farklı, hoşuna giden bir şey yapılmışçasına bir mutlulukla agu sesleri çıkardı. Rahip yardımcısı istemeyerek de olsa bebeği alnından öptü. Rahip hep böyle yapıyordu, bunu biliyordu. Sonra rahatlayarak bebeği yeniden dadının kucağına bıraktı.

Böylece vaftiz töreni sona ermişti.

Birinci Kitap

Laura – 1929

1. BÖLÜM

I

Vaftiz teknesinin başında duran küçük kızın suskun görünümünün ardında giderek büyüyen bir küskünlük ve mutsuzluk fırtınası esiyordu.

Charles öldüğünden beri hep bir şeyi umut etmişti...

Charles'ın ölümüne çok üzülmüş ve onun yasını tutmuştu ama... (Aslında Charles'ı çok da seviyordu) ama kederi kısmen de olsa içindeki özlem ve beklentilerle gölgelenmişti. Tabii ki Charles orada olsa güzelliğiyle, zarafetiyle ve doğal, içten neşeli tavırlarıyla herkesin sevgi odağı olurdu. Laura bunu doğal buluyordu, kabullenmişti, hatta böyle yapanlara hak da veriyordu. O her zaman sessiz, sakin, sıkıcı, birinci çocuğun hemen arkasından gelen istenmeyen ikinci çocuk olmuştu. Annesi ve babası ona her zaman iyi davranmış, sevgi göstermişlerdi ama asıl sevdikleri Charles'tı.

Bir defasında annesinin onları ziyaret eden bir arkadaşına aynen şöyle dediğini duymuştu:

"Laura tabii ki çok iyi bir çocuk ama biraz donuk ve sıkıcı."

Laura bu yargıyı umutsuzların çaresizliği içinde kabul etmişti. Evet, o *donuk ve sıkıcı* bir çocuktu. Ufak tefek, soluk, dikkat çekmeyen bir tipti, saçları bukle bukle değildi, üstelik söylediği şeyler asla karşısındakini –Charles'ta olduğu gibi– güldürmüyordu. İyiydi, uysaldı, usluydu, saygılıydı, hiçbir konuda sorun çıkarmıyordu, ama asla *önemli* değildi ve olacağını da sanmıyordu.

Bir defasında dadısına şöyle demişti:

"Annem Charles'ı benden daha fazla seviyor..."

Dadısı hemen buna karşı çıkmış ve onu azarlamıştı.

"Bunu söylemen çok aptalca ve üstelik doğru da değil. Annen her ikinizi de aynı derecede seviyor, o her zaman adil davranıyor, ondan daha adil davranan biri olamaz. Anneler çocuklarını asla ayırmaz, aynı şekilde severler."

O anda henüz yavrulayan kedileri aklına gelen Laura itiraz etmişti.

"Ama kediler öyle değil."

"Onlar hayvan," diyen dadısı bu itirazından dolayı onu kınadığını belirtir bir şekilde de ekledi. "Ayrıca unutma ki Tanrı da seni seviyor."

Laura bunu biliyordu. Tanrı onları seviyordu, öyle de olmalıydı. Laura, ama Tanrı bile, diye düşündü. Charles'ı daha çok seviyor olmalı... Tanrı için bile Charles'ı yaratmak onu, yani Laura gibi sıradan, sıkıcı birini yaratmaktan çok daha büyük bir zevk olmuştu hiç kuşkusuz...

Ama tabii ben de kendimi herkesten çok daha fazla sevebilirim, diye düşünen Laura bu düşünceyle teselli buldu. Kendimi Charles'tan, annemden, babamdan ya da başka birinden daha çok sevebilirim...

Laura giderek daha silikleşti, suskunlaştı, içine döndü. O kadar iyi ve saygılıydı ki bu, dadısını huzursuz ediyordu. Hatta bir defasında dadı, hizmetçiye içinde Laura'nın çok genç yaşta "ölüp gidebileceği" gibi bir his olduğunu bile söyledi.

Ama ölen Charles oldu, Laura değil.

II

"Bu çocuğa neden bir köpek almıyorsunuz?"

Bunu soran Laura'nın babasının yakın arkadaşı ve dostu Bay Baldock'tu.

Arthur Franklin afalladı. O sırada tam da arkadaşıyla yapılan siyasi düzenlemelerin olası sonuçları hakkında hararetli bir tartışma içindeydi.

"Hangi çocuk?" diye sordu şaşkınlıkla.

Bay Baldock büyük kafasını ağır ağır sallayarak hayali bisikletiyle ağaçların çevresinde çimenlerde dolaşan Laura'yı işaret etti. En ufak bir tehlikeye ya da kaza olasılığı olmayan coşkusuz bir oyundu bu.

"Neden böyle bir şey yapayım ki?" diye sordu Bay Franklin şaşkınlıkla. "Bence evde köpek bir yüktür. Pis ayaklarıyla içeri girip, halıları berbat eder."

"Köpeklerin," dedi Bay Baldock sanki üniversitede dinleyen herkesin tepesini attıracak kadar bilgiç bir havada ders veriyorcasına. "İnsanların egosunu güçlendirmek gibi olağanüstü bir yetenekleri vardır. Köpek için sahibi, tapılması gereken bir Tanrı, saygı duyulması gereken bir yaratıktır, ama yalnızca o kadar da değil, aynı zamanda da sevilmesi gereken biri. Günümüzün yozlaşmış uygarlığında bir köpeğe sahip olmak birçok insanın mutluluktan

başını döndürür, insanların kendilerini önemli ve güçlü hissetmelerini sağlar."

"Hım," dedi Bay Franklin. "Sizce bu iyi bir şey mi?"

"Aslına bakarsan *değil!* Ama benim insanları mutlu görmeyi istemek gibi kökleşmiş, zayıf bir tarafım var. Ve Laura'yı da mutlu görmek istiyorum."

Bay Franklin, "Laura kesinlikle mutlu bir çocuk," dedi. "Ayrıca onun kedisi de var."

"Hıh!" Bay Baldock başını salladı. "Bu aynı şey değil. Eğer biraz düşünme zahmetine katlanırsan bunu sen de anlayacaksın. Senin hatan da bu zaten. Düşünmüyorsun. Şu aydınlanma dönemindeki ekonomik koşullara ilişkin fikirlerine bak. Gerçekten de bir an bile..."

Yine asıl konuya dönmüşlerdi. Bir cümle diğerini çağrıştırdı. Her ikisi de olanca güçleriyle kendi fikirlerini savunuyor, bundan da büyük zevk alıyorlardı. Bay Baldock akıl almaz ve kışkırtıcı açıklamalarıyla dostunu çileden çıkarıyordu.

Yine de yaptıkları konuşma Arthur Franklin'in kafasının bir yerine takılıp kalmıştı. Bir şekilde huzursuz olmuştu. O akşam yemeği için giyinmek üzere karısının odasına girdiğinde birden sordu. "Laura iyi değil mi? Sence o mutlu ve huzurlu mu?"

Karısı şaşkınlık içindeki mavi gözlerini ona dikti. Mavi kantaron çiçeği rengindeki bu gözler aynen oğulları Charles'ınkiler gibi çok etkileyici ve güzeldiler.

"Sevgilim," dedi kadın. "Elbette ki öyle. Laura iyi, mutlu ve huzurlu bir çocuk. Birçok çocukta rastlandığı gibi sindirim sorunları bile yok. Laura için hiçbir zaman endişelenmem gerekmedi. O her anlamda sorunsuz bir çocuk, sevgilim. Tanrının bir lütfu!"

Birkaç dakika sonra inci kolyesini boynuna takarken birden sordu. "Neden? Bu akşam böyle birden Laura'yı sormak nereden aklına geldi?"

Arthur Franklin dalgın dalgın cevapladı. "Şey, bunun nedeni Baldy... bir şeyler söyledi de."

"Ah *Baldy* mi?" Bayan Franklin'in sesinden bunun onu eğlendirdiği anlaşılıyordu. "*Onun* nasıl bir insan olduğunu bilmiyor musun? Olmayacak şeyler söyleyip insanları kışkırtmaktan hoşlanır!"

Birkaç gün sonra Bay Baldock öğlen yemeğinde konuklarıydı. Tam yemek odasından çıktıkları sırada koridorda çocukların dadısı ile karşılaştılar. Angela Franklin onu durdurdu.

"Laura iyi değil mi? Bir sorunu yok ya?" diye sordu açık ve net bir şekilde. "Sağlıklı ve mutlu değil mi?"

Dadı kırgın ancak güvenli bir ses tonuyla, "Kesinlikle öyle madam," dedi. "O hiç kimseye sorun yaratmayan, hiç kimseyi üzmeyen *çok* uslu ve iyi bir çocuk. Bay Charles gibi değil."

Bay Baldock sordu. "Bay Charles sorun mu yaratıyor?"

Dadı saygılı bir ifadeyle ona döndü.

"O normal bir çocuk efendim, her an bir yaramazlık yapması beklenebilir. Büyüyor. Çok yakında okula gidecek. Onun yaşındaki çocuklar genellikle fazlasıyla cesur ve ataktırlar. Sindirim sisteminde de zaman zaman sorunlar oluyor ama bunun nedeni benden habersiz yediği tatlılar olsa gerek."

Dudaklarında hoşgörülü bir gülümsemeyle başını sallayarak uzaklaştı.

Angela Franklin oturma odasına girdikleri sırada, "Dadı onu üzse de yorsa da ona adeta tapıyor," dedi.

"Büyük olasılıkla," diyen Bay Baldock küçümsercesine ekledi. "Zaten ben hep kadınların aptal olduklarını düşünmüşümdür."

"Dadı aptal değil, kesinlikle değil."

"Dadıdan bahsetmemiştim."

"Benden mi bahsettiniz?" diye soran Angela onu sert bakışlarla süzdü. Ama o kadar da sert ve kınayan bakışlar değildi bunlar. Sonuçta bunu söyleyen Baldy'ydi. Tuhaf görüşleriyle tanınan, eksantrik bir insan olan Baldy'nin bir ölçüde kabalığı kabul edilebilir bir durumdu.

"İkinci çocuk sorunu konusunda bir kitap yazmayı düşünüyorum," diye açıkladı Bay Baldock.

"Gerçekten mi Baldy? İnsanların tek çocuk sahibi olmalarını savunuyor olamazsın, değil mi? Bunun her açıdan sakıncalı olduğunu düşünüyorum."

"Ah, eğer uygun şekilde gelişebilirse benim açımdan on kişilik bir aile de çok anlamlı olabilir. Büyük çocuklar küçükleriyle ilgilenirler, ev işlerine yardımcı olurlar filan falan. Tabii asıl önemli olan çocukların gerçekten aileye yararlı olmaları, yalnızca öyleymiş gibi davranmamaları. Aile çarkının tüm dişlilerinin düzgün çalışması önemli. Günümüzde, aptalcasına çocukları yaşlarına göre ayrıştırıyor, gruplandırıyor ve her birinin kendi "yaş grubunun" içinde kendini geliştirmesini bekliyoruz. Buna da eğitim diyoruz. Peh! Bu doğaya aykırı."

Angela sabırsızlıkla, "Sen ve teorilerin," diye mırıldandı. "Peki ya ikinci çocuk?"

"İkinci çocuk sorununa gelirsek..." Bay Baldock bilgiç bir havada başını salladı. "Sorun bunun genellikle bir düş kırıklığı olarak yaşanması, gereğince önemsenmemesi. Birinci çocuk bir macera, büyük bir heyecandır. Ebeveynlerine korku ve acıyı yaşatır. Kadın öleceğinden, kendisine bir şey olacağından korkar, kocası da bundan korkmaktadır. (Arthur'da olduğu gibi) Sonra bütün

bunlar geçer, doğum olur, elinizde başını bile tutamayan ama avaz avaz bağıran bir et parçasıyla karşı karşıya kalırsınız. Onu dünyaya getirmek için ne büyük çabalar harcamışsınızdır, her ikinize de nelere mal olmuştur. Doğal olarak ona verdiğiniz değer de bununla uyumludur. Bu yeni bir durumdur, tamamen size aittir ve olağanüstü bir şeydir. Sonra çok geçmeden ikincisi dünyaya gelir, ama bu sefer ne aynı emeği harcamışsınızdır ne de aynı heyecanı, aynı korkuları duymuşsunuzdur. O buradadır, sizindir, ama sizin için kesinlikle yeni bir deneyim değildir, çok fazla şeye katlanmanız gerekmemiştir, dolayısıyla o kadar da olağanüstü bir şey değildir."

Angela omuzlarını silkti.

"Siz müzmin bekârlar her şeyi herkesten iyi bildiğinizi sanırsınız," diye mırıldandı ve alaycı alaycı güldü. "Peki, ama sonraki çocuklar için de aynı durum söz konusu değil mi?"

"Tam olarak değil. Gözlemlerim bana üçüncü çocuktan önce genellikle uzunca bir düşünme arası verildiğini gösterdi. Üçüncü çocuk genellikle ilk iki çocuğun ebeveynlerine bağımlılıkları geçtikten sonra, ebeveynler çocuk odasında bebek özlemi duyduklarında dünyaya geliyor. İlginç bir heves –iğrenç, isyankâr küçük bir yaratığa özlem duymak– ama biyolojik açıdan sanırım son derece sağlıklı bir içgüdü. Neyse bu böyle devam edip gider, biri diğerinin ardından dünyaya gelir, biri sevimlidir, bir diğeri iyi, bir başkası öfkeli, bir diğeri yaramaz, biri zeki, biri aptal ama sonuçta hepsi bir şekilde büyürler. Ve sonra torun gelir ve aynen ilk doğan çocukta olduğu gibi ilgi odağı olur."

"Söylemek istediğiniz bu durumun adil olmadığı mı?"

"Kesinlikle. Yaşam bu işte ve de tamamıyla adaletsiz."

"Peki ama buna karşı ne yapılabilir?"

"Hiç."

"İyi de, o zaman bunu konuşmanın anlamı ne Baldy?"

"Geçen gün Arthur'a da söyledim. Ben yumuşak kalpli bir insanım. İnsanları mutlu görmek istiyorum. İnsanlara olmadıklarını ve elde edemeyeceklerini sunmak konusunda bir şeyler yapmak istiyorum, yani bir anlamda bu adaletsizliği giderme çabası bu. Çünkü eğer bu yapılmazsa..." Kısa bir ara verdikten sonra ekledi. "Sonuç çok tehlikeli olabilir."

III

Misafirleri vedalaşıp gittikten sonra Angela kocasına dönerek, "Bence Baldy kesinlikle saçmalıyor," dedi.

Arthur Franklin, "John Baldock ülkemizin en saygın akademisyenlerinden biridir," diyerek hafifçe göz kırptı.

"Ah, evet *bunu* biliyorum." Angela belirgin şekilde öfkelenmişti. "Yunan ya da Roma Hukuku dersi verdiği ya da Elizabeth Dönemi'nin anlaşılması güç şairleri konusunda açıklamalar yaptığında ben de onu zevkle ve takdirle dinliyorum. Ama o çocuk konusundan ne anlar ki?"

"Kesinlikle hiçbir şey, bence de bu böyle." Arthur Franklin dalgın dalgın başını salladı. "Bu arada geçen gün Laura'ya bir köpek almamızın doğru olacağını söyledi."

"Köpek mi? Ama Laura'nın zaten bir kedisi var."

"Ona bakarsan bu aynı şey değilmiş."

"Çok saçma... Bu arada, onun bir zamanlar da köpeklerden nefret ettiğini söylediğini anımsıyorum."

"Bence hâlâ da öyle."

Angela düşünceli düşünceli, "Bence Charles'ın bir köpeği olması iyi olabilir..." diye mırıldandı. "Geçen gün rahip evindeki kö-

pek yavruları ona doğru koştuklarında korktuğu dikkatimi çekti. Bir erkek çocuğun köpeklerden korkmasını aklım almıyor. Eğer kendi köpeği olursa bu korkusunun geçeceğinden, onlara alışacağından eminim. Ayrıca ata binmeyi öğrense de iyi olur. Bence kendine ait bir pony'si olmalı. At koşturulabilecek küçük bir otlağımız olsaydı."

Franklin, "Korkarım pony söz konusu bile olamaz," dedi.

O sırada mutfak hizmetçisi Ethel aşçıya, "O ihtiyar Baldock da durumun farkında," diyordu.

"Neyin farkında?"

"Bayan Laura. Onun yakında bu dünyadan göçüp gideceğinin. İstersen dadıya sor bunu, o da aynı şeyi söyleyecektir. Küçük kız, Efendi Charles'tan o kadar farklı ki, bu açıkça görülüyor, içinde en ufak bir kötülük bile yok. Bu sözüme dikkat et, böyleleri uzun yaşamazlar."

Ne var ki ölen Charles oldu.

2. BÖLÜM

I

Charles çocuk felcinden öldü. Yatılı okuldaydı o sıralar. Onunla birlikte iki çocuk daha aynı hastalığa yakalanmış ama onlar iyileşmişlerdi.

Bu, sağlığı zaten pek iyi olmayan Angela Franklin için çok büyük bir şok oldu. Genç kadın gerçek anlamda yıkıldı. Ölesiye sevdiği, taptığı, sevgili, neşeli, güzel oğlu ölmüştü.

Kendini karanlık yatak odasına kapadı, yatakta öylesine gözlerini tavana dikmiş bir halde yattı kaldı. Ağlayamıyordu bile. Kocası, Laura ve hizmetçiler sessiz evde parmaklarının ucuna basarak çıt çıkarmadan dolaşıyorlardı. Sonunda doktorlar Arthur Franklin'e karısıyla bir yurtdışı yolculuğuna çıkması gerektiğini söylediler.

"Acilen ortam ve hava değişikliğine ihtiyacı var. Bu durumdan *zorla* da olsa çıkarılması gerekiyor. Havası iyi bir yerlere gitmeli, biraz dağ havası iyi gelebilir. Belki İsviçre."

Böylece Franklin'ler yolculuğa çıktılar ve Laura, dadısının gözetiminde evde kaldı. Bayan Weekes her gün gelip onunla ilgileniyordu. Bayan Weeks sevgi dolu ama silik bir insandı, Laura'da hiçbir heyecan uyandırmıyordu.

Laura için ebeveynlerinin olmadığı o günler güzel, keyifli günlerdi. Teknik anlamda, artık evin hanımı oydu. Her sabah "aşçı" ile görüşüyor, ona o gün neler pişeceğini söylüyordu. Aşçı Bayan Brunton şişman ve iyi kalpli bir insandı. Laura'nın isteklerinin sivri taraflarını ustaca törpülüyor ve sonuçta menünün kendisinin planladığı ancak Laura'nın isteklerine uygun şekilde düzenlenmesini sağlıyordu. Böylece Laura'nın özgüveni korunmuş ve kendini önemli hissetmesi sağlanmış oluyordu. Laura ebeveynlerini pek özlemiyordu çünkü kafasında onların dönüşleri için fantastik bir öykü kurgulamıştı.

Charles'ın ölmüş olması korkunçtu. Tabii ki ebeveynleri Charles'ı çok sevmişlerdi, bunda haklı olduklarında hiçbir kuşkusu yoktu ama bundan böyle onun tahtına kendisi oturabilecekti. Laura artık ailenin tek çocuğuydu, tek umutları ve tüm sevgilerinin odağı. Onların dönüş gününü tüm ayrıntılarıyla kafasında şekillendiriyordu. Annesinin özlemle iki yana açtığı kolları...

Etkileyici, duygusal sahneler. Angela ve Arthur Franklin'in normalde yapmaları ya da söylemeleri asla beklenmeyecek şeyler. Bunlar Laura için hayali bile güzel, iç ısıtıcı dramatik sahnelerdi ve giderek bunların gerçekliğine kendisini daha da çok inandırıyordu.

Köy yolunda yürürken kafasında o dönüş anında söyleyeceklerini kurguluyor, o anları adeta yaşıyor, kaşlarını çatıyor, başını sallıyor, kendi kendine sözcükler ya da cümleler mırıldanıyordu. Yine böyle bir günde bu duygusal hayal dünyasına kendini öylesine kaptırmıştı ki, köyden elinde alışveriş arabasıyla çıkıp kendisine doğru gelen Bay Baldock'u göremedi.

"Merhaba genç bayan!" diye seslendi Bay Baldock.

Laura tam o anda kafasında annesinin kör olduğu ve kendisinin bir kontun evlilik teklifini reddettiği (Asla evlenmeyeceğim. Annem benim *her şeyim*) duygusal bir drama kurgulamaktaydı. Birden irkilerek düşüncelerinden koptu ve kızardı.

"Annenle baban hâlâ dönmediler, değil mi?"

"Hayır, on gün sonra dönecekler."

"Anlıyorum. Yarın benimle çay içer misin?"

"Ah, evet, tabii."

Laura heyecanlanmış ve mutlu olmuştu. Yaklaşık yirmi kilometre uzaktaki üniversitede bölüm başkanı olan Bay Baldock'un köyde tatillerde ve bazı hafta sonlarında geldiği bir evi vardı. Sosyalleşme gibi bir kaygısı olmadığı gibi Bellbury'deki insanların davetlerini de genellikle kaba bir biçimde reddederek onları kızdırır, incitirdi. Tek dostu Arthur Franklin'di, uzun yıllardır süregelen bir dostluktu bu. John Baldock aslında pek dost canlısı bir adam değildi. Öğrencilerine karşı davranışları da kaba ve alaycıydı, aralarından en iyilerin diğerlerinden ayrışması, "kendilerini ona ispatlamak" için büyük çaba harcaması, diğerlerininse kaybolup gitmesini umursamıyordu. Tarihteki anlaşılması güç olaylar konusunda sayısız uzun ve kavranması zor makaleler yazmıştı. Okurlarından hemen hemen hiçbiri tam olarak ne demek istediğini anlayamıyordu. Yayımcılarının çekinerek ve yumuşak bir dille daha anlaşılır şekilde yazması konusundaki ricalarını ise alaycı ve acımasız tavrıyla reddediyor, kitaplarını onların değerlerini anlayabilecek nitelikteki insanlar için yazdığını söylüyordu. Kadınlara karşı da kabaydı, ancak ele geçmez olması bazı kadınlara daha da çekici geliyordu. Acımasız ve katı önyargıları olan, aşırı küstah ve kibirli bir insandı ama bazen ondan hiç beklenmeyecek şekilde

kendi prensiplerini bile çiğneyecek kadar iyi yürekli bir insan olup çıkıyordu.

Laura, Bay Baldock tarafından çaya davet edilmenin çok büyük bir onur olduğunun bilincindeydi ve buna uygun şekilde de davrandı. Yıkandı, saçlarını tarayıp şekillendirdi, en düzgün giysilerini giydi. Yine de bilinçaltındaki Bay Baldock'un korkulacak bir adam olduğu endişesinden kurtulmuş değildi.

Bay Baldock'un kâhyası onu doğruca kütüphane odasına götürdü. Bay Baldock başını kaldırarak onu dikkatle süzdü.

"Merhaba, burada ne arıyorsunuz?"

Laura şaşkınlıkla, "Beni çaya davet etmiştiniz," dedi.

Bay Baldock kaşlarını çattı ve onu düşünceli bir ifadeyle süzdü. Laura da ona baktı. Bu ustaca içindeki güvensizliği gizlemeyi başardığı ciddi ancak nazik bir bakıştı.

"Evet, ettim," diyen Bay Baldock burnunu ovuşturdu. "Hım... Evet, öyle yaptım. Ama nedenini bilemiyorum. Neyse, geldiğinize göre oturun."

"Nereye?"

Laura bunu sormakta haklıydı. Kütüphanenin duvarları yerden tavana kadar tıka basa kitap dolu raflarla çevrelenmişti. Kitap raflarında yer bulamayan birçok kitap yığınlar halinde masanın, sehpaların ve sandalyelerin üzerine konmuştu.

Bay Baldock başını sallayarak, "Evet, bu konuda bir şeyler yapmalıyız," diye homurdandı.

Üzerinde diğerlerinden daha az kitap olan bir koltuk seçti, oflayarak puflayarak iki tozlu kitabı yere indirdi.

"Evet, buraya oturabilirsin." Bay Baldock tozları gidermek için ellerini ovuşturdu. Sonra da istemeyerek de olsa çıkan tozdan hapşırdı.

Laura koltuğa oturdu. "Hiç kimse buranın tozunu almaz mı?"

"Yaşamayı seviyorsa hayır." Bay Baldock'un sesi tehditkârdı. "Bu zor bir savaş. Kadınların ellerinde sarı toz bezleri ve terebentin ve daha birçok iğrenç kimyasal kokan yağ içerikli kavanozlarla ortalarda dolanmak kadar sevdikleri bir şey yok aslında. Tabii bir de kitaplarımın tozunu alıp, onları içeriklerine göre değil de büyüklüklerine göre düzenlemek! Sonra da o homurtulu, vızıldayan makineyle etrafta dolaşıp, sanki bir şey yapmış gibi gururla evden ayrılmak. Onların ardından en az dört hafta boyunca evde koyduğunu bulabilirsen bul. Kadınlar! Tanrı onları yaratırken ne düşündü hiç bilemiyorum, bu benim için bir bilmece. Korkarım evreni yaratan, hayvanlara ve tüm yaratıklara şekillerini, isimlerini veren yüce Tanrı, Âdem'in biraz fazla kendini beğenmiş ve kibirli olduğu kanısına vardı. Sanırım Âdem'in burnunu sürtmek, ona bir ders vermek gerektiğini düşündü. Korkarım bunda haklıydı da. Ama kadını yaratmak... Bence bunda biraz ileri gitti. Zavallı Âdem'in kibri yüzünden başına gelene bak. İlk günah ve sonuçları!"

Laura şaşkınlık içinde, "Üzgünüm," diye mırıldandı.

"Ne demek istiyorsun?"

"Sanırım böyle düşünmenizin bir nedeni de benim de bir kadın olmam."

Bay Baldock, "Hayır, Tanrı'ya şükür henüz değilsin," dedi. "Daha bir süre de olmayacaksın. Tabii o gün de gelecek ama gelecekte bazı şeylerin kötü olacağını da önceden varsaymak için de neden yok. Bu arada bugün çaya geleceğini unutmuş filan *değilim*. Bir an bile unutmadım bunu. Yalnızca bazı nedenlerle öyleymiş gibi davrandım."

"Ne gibi nedenlerle?"

"Şey..." Bay Baldock yeniden burnunu ovuşturdu. "Öncelikle böyle bir durumda ne yapacağını görmek istedim." Başını salladı. "Bunu olgunlukla karşıladın. Fazlasıyla iyi aslında..."

Laura onu şaşkınlık içinde süzdü.

"Tabii ki bunu yapmak için bir nedenim vardı. Eğer arkadaş olacaksak –ki öyle görünüyor– beni olduğum gibi, yani kaba, nezaketsiz huysuz bir ihtiyar olarak kabul etmelisin. Anlıyorsun değil mi? Benden, 'Sevgili çocuk, seni gördüğüm için çok sevindim, seni görmek beni çok mutlu etti' gibi sözcükler beklememelisin."

Bay Baldock bu son cümleleri üzerine basa basa, yüksek perdeden bir ses tonuyla söylemişti. Laura'nın asık yüzü hafifçe dalgalandı. Gülmeye başladı.

"Bu ilginç olabilirdi," dedi.

"Evet, ilginç olurdu. Çok ilginç."

Laura onu düşünceli düşünceli süzdü.

"Gerçekten arkadaş olabileceğimize inanıyor musunuz?"

"Bu konuda her iki tarafın da aynı fikirde olması gerekir. Bu fikir hoşuna gitti mi?"

Laura düşündü. "Hımm. İlginç olduğu kesin," diye mırıldandı duraksayarak. "Yani demek istediğim benim anlayışımda arkadaş genellikle benimle oynamak için gelen kişiler de."

"Benimle saklambaç ya da 'yağ satarım bal satarım' oynayabileceğini aklına bile getirme."

Laura ona hak verdiğini belirtir şekilde başını sallayarak, "Bunlar bebek oyunları," dedi.

Bay Baldock, "Bizim dostluğumuz tamamen entelektüel düzeyde olacak," dedi.

Laura yaşlı adamı mutlulukla süzdü.

"Bunun ne anlama geldiğini bilmiyorum ama bu sözcük hoşuma gitti," dedi.

"Bu bir araya geldiğimizde ikimizin de ilgisini çekecek konuları konuşacağımız anlamına geliyor."

"Ne gibi konular?"

"Şey... örneğin yemek. Yemek yemekten çok hoşlanırım. Herhalde sen de. Ben tamı tamına altmış yaşındayım, sense, sanırım on? Bu konuda fikirlerimizin farklı olduğundan eminim. Bu çok ilginç olabilir. Sonra başka konular da var tabii; renkler... çiçekler... hayvanlar... İngiliz tarihi."

"Sekizinci Henry'nin eşleri gibi mi?"

"Kesinlikle. Sekizinci Henry'den bahseden on insandan dokuzu aslında onun eşlerini kastediyordur. Oysa bu son derece yetenekli bir devlet adamı ve Anglikan Kilisesi'nin kurucusu olan bir kralı anmak için ne kadar aşağılayıcı bir durum. Yalnızca evlilikleri, boşanması ve yasal varisleriyle anılmak! Zavallı eşleri, tarihe geçseler bile *hiçbir* önemleri yok."

"Şey, *bence* eşleri, son derece önemli."

"Evet, işte," dedi Bay Baldock. "Tartışma konusu."

"Jane Seymour olmak isterdim."

"Neden?"

Laura dalgın dalgın, "Öldüğü için," dedi.

"Nan Bullen ve Katherine Howard da öyle."

"Onlar idam edildiler. Jane onunla yalnızca bir yıl evli kaldı, bir çocuk doğurdu ve öldü. Herkes çok üzülmüş olmalı."

"Şey... bu da bir bakış açısı tabii. Haydi, benimle yandaki odaya gel, bakalım çayın yanında yiyebileceğimiz bir şeyler var mı?"

II

"Muhteşem bir çay sofrası," dedi Laura hayranlıkla.

Gözlerini tarçınlı kurabiyelerde, marmelatlı tartlarda, eklerlerde, salatalıklı sandviçlerde, çikolatalı bisküvilerde ve koskoca mürdümlü pastada gezdirdi.

Sonra birden kıkırdadı.

"Beni *bekliyordunuz*," dedi. "Tabii her gün çayda bütün bunları yemiyorsanız?"

Bay Baldock inledi. "Tanrı korusun!"

İyi iki arkadaş gibi masanın başına geçtiler. Bay Baldock altı küçük salatalıklı sandviç, Laura ise dört ekler ve diğer çeşitlerden yedi.

Bay Baldock yemekleri bitince memnuniyetle, "İştahının yerinde olduğunu görmekten mutluluk duydum," dedi.

"Her zaman açım," dedi Laura gülerek. "Ama hiç hastalanmam ve hazımsızlık çekmem. Charles ise hep hastalanırdı."

"Hımm... Charles? Sanırım onu çok özlüyorsun?"

"Ah evet. Özlüyorum. Gerçekten."

Bay Baldock'un gür kaşları kalktı.

"Doğru. Çok doğru. Kim onu özlemediğini söylüyor ki?"

"Hiç kimse. Özlüyorum, gerçekten çok özlüyorum."

Bay Baldock ciddi bir ifadeyle başını salladı ve dikkatle küçük kızı incelemeye başladı.

"Onun bu şekilde ölmesi çok acı." Laura'nın sesi farkında bile olmadan değişmiş, başka birinin, daha önce aynı şeyi söyleyen başka, büyük birinin sesine dönüşmüştü.

"Evet, çok acı."

"Özellikle de annem ve babam için. Şimdi... artık şu dünyada tek varlıkları benim."

"Öyle mi?"

Laura yaşlı adamı şaşkınlıkla süzdü. Onu anlamamıştı, hemen yine kendi hayal dünyasına döndü.

"*Laura, yavrum, biricik yavrum. Şu dünyada benim için yalnızca sen varsın. Sen benim her şeyimsin. Tek çocuğum. Hazinem...*"

Bay Baldock, "Kötü yağ," dedi. Ne zaman bir şeyden çok rahatsız olsa bu sözcüğü tekrarlardı. "Kötü yağ! Kötü yağ!" Sonra kararlılıkla başını salladı.

"Haydi, benimle bahçeye gel Laura. Güllere bakalım. Bu arada bana günlerini nasıl geçirdiğini anlatırsın."

"Sabahları Bayan Weekes gelip bana ders veriyor."

"İhtiyar keçi."

"Ondan hoşlanmıyor musunuz?"

"Girton sanki benliğine işlemiş. Laura sakın Girton'a gitme."

"Girton ne ki?"

"Kızların gittiği bir kolej. Cambridge'de. Düşüncesi bile tüylerimi ürpertiyor."

"On iki yaşıma basınca yatılı okula gideceğim."

"Yatılı okullar günah yuvasıdır."

"Oradan hoşlanmayacağımı mı düşünüyorsunuz?"

"Korkarım *seveceksin*, hem de çok. Asıl tehlike de bu zaten! Okey sopalarıyla diğer kızların ayak bileklerine vurmak, müzik hocasına hayran olmuş bir şekilde eve dönmek, sonrasında Girton'a ya da Somerville'e gitmek. Hoş ikisi de birbirinden farksız ya. Neyse o kötü günler gelene dek önümüzde daha birkaç yıl var. Bundan en iyi şekilde yararlanmalıyız. Büyüyünce ne yapmayı düşünüyorsun? Bence bu konuda bazı fikirlerin vardır."

"Cüzzam hastalarının bakımıyla ilgilenmek istiyorum."

"Hım. Bunun hiçbir zararı yok. Tabii onlardan birini eve getirip kocanın yatağına yatırmaya çalışmadığın sürece. Macaristan'da St. Elizabeth bunu yapmıştı. Çok boş bir çaba ve de yanlış. Gerçi o bir azize ama hiç kuşkusuz çok düşüncesiz bir eş."

Laura, "Ben asla evlenmeyeceğim," dedi.

"Evlenmeyecek misin? Ah, ben senin yerinde olsam evlenirdim. Kanımca evli bir kadın olmak yaşlı bir kız kurusu olmaktan çok daha iyidir. Erkekler açısından bu büyük bir şanssızlık çünkü ben senin birçok kadından çok daha iyi bir eş olacağından eminim."

"Hayır, bu doğru değil. Yaşlandıkları zaman annemle babama benim bakmam gerekiyor. Benim dışımda kimseleri yok."

"Aşçıları, hizmetçileri ve bahçıvanları var, ayrıca da iyi bir gelirleri ve çok sayıda da dostları. Hiçbir eksikleri olacağını sanmıyorum. Ebeveynlerin günün birinde çocuklarının yanlarından ayrılacaklarını bilmeleri ve bunu kabullenmeleri gerekir. Bazen bu onlar açısından da bir rahatlamadır." Bir gül fidanın yanında durdu. "Bunlar da benim güllerim. Hoşuna gitti mi?"

Laura nazikçe, "Çok güzeller," dedi.

"Ben gülleri insanlara yeğlerim. Öncelikle o kadar uzun yaşamıyorlar..." Laura'nın elini avuçlarının arasına aldı. "Artık gitmelisin. Hoşça kal Laura. Dostluk ve arkadaşlık asla abartılmamalı. Çaya geldiğin için teşekkür ederim, seninle olmak çok hoştu."

"Hoşça kalın Bay Baldock. Nazik davetiniz için çok teşekkür ederim. Bundan hoşlandım."

Nazik olmak Laura için çok doğaldı, bu sözcükler dudaklarından adeta kendiliğinden dökülüyordu. Laura terbiyeli, iyi eğitilmiş bir kızdı.

"Bu güzel." Bay Baldock hafifçe küçük kızın omzunu okşadı. "Yerinde söylenmiş güzel sözler yılanı bile deliğinden çıkarır, çarkların doğru yönde çalışmasını sağlar. Günün birinde, sen de benim gibi yaşlandığında ağzına geleni söyleme özgürlüğüne sahip olabilirsin."

Laura gülümseyerek Bay Baldock'un açtığı büyük demir kapıdan dışarı çıktı. Sonra bir kez daha yaşlı adama döndü ve bir an duraksadı.

"Tamam mı şimdi? Yani artık dost muyuz?"

Bay Baldock burnunu ovuşturdu.

"Evet," dedi iç çekerek. "Evet, öyle olduğunu düşünüyorum. Bu durumda birbirimize artık 'sen' diye hitap etmeliyiz, öyle değil mi?"

Laura kuşkuyla, "Umarım bu sizi rahatsız etmez," dedi.

"Sorun değil... Yalnızca bu düşünceye alışmam gerekiyor."

"Elbette. *Benim* de buna alışmam gerekiyor. Ama ben.. ben... bunun hoş olabileceğini düşünüyorum. Hoşça kalın."

"Hoşça kal."

Bay Baldock uzaklaşan genç kızın ardından uzun uzun baktıktan sonra neşeyle mırıldandı.

"Aptal ihtiyar, kendini ne duruma düşürdüğünün farkındasın değil mi?"

Eve girdiğinde kâhyası Bayan Rouse ile karşılaştı.

"Küçük kız gitti mi?" diye sordu Bayan Rouse.

"Evet, gitti."

"Neyse, pek fazla kalmadı."

Bay Baldock, "Yeterince kaldı," diye homurdandı. "Çocuklar ve toplumsal anlamda sizden aşağı seviyede olanlar hiçbir zaman ne zaman gitmeleri, nerede durmaları gerektiğini bilmezler. Onları bu konuda uyarmak gerekir."

Baldock evin iç kısmına doğru yürüdü. Bayan Rouse arkasından baktı.

"İyi akşamlar," diye homurdandı Bay Baldock. "Şimdi kütüphaneme gidiyorum ve artık rahatsız edilmek istemiyorum."

"Peki ya akşam yemeği..."

"Hiç fark etmez." Bay Baldock elini boş ver anlamına gelecek şekilde salladı. "Bu arada o hamurlu, şekerli şeylerin hepsini alıp götürebilirsin. Ya da istersen kediye ver."

"Çok teşekkürler efendim. Küçük yeğenim..."

"Yeğeninize, kediye ya da *herhangi birine*."

"Peki," diyen Bayan Rouse kendi kendine mırıldandı. "Huysuz ihtiyar! Neyse ki artık onu çok iyi tanıyorum. Benim yerimde başka biri olsa bu kadar sabredemezdi."

Laura eve dönerken özgüvenden kaynaklanan hoş bir duygu içindeydi. Önemsendiğini hissetmek onu mutlu etmişti.

Başını mutfak penceresinden içeri uzattı. Hizmetçi Ethel tığla zor bir motifi çıkarmaya çalışıyordu.

"Ethel, benim artık bir dostum var."

"Evet, tatlım," diye mırıldandı Ethel başını kaldırmadan. "Beş zincir, ikinciye batarak sekizli bir tırabzan, sekiz zincir..."

"Bir dostum *var*." Laura aynı şeyi vurgulayarak yineledi.

Ethel hâlâ mırıldanıyordu.

"Beş çiftli tırabzan, sonraki ilmeğe üç sık iğne... ama böyle yapınca da yanlış oluyor... evet nerede hata yapıyorum?"

"*Bir dostum var!*" diye bağırdı Laura karşısındakinin ilgisizliğine kızarak. Ethel neden sonra başını kaldırdı.

"Artık biraz sussan, tatlım."

Laura hayal kırıklığıyla oradan uzaklaştı.

3. BÖLÜM

I

Angela Franklin eve dönmekten korkuyordu ama zamanı geldiğinde artık o kadar da korkmadığını hissetti.

Araba evin kapısına doğru ilerlediği sırada kocasına, "Laura bizi merdivende bekliyor," dedi. "Çok sevinçli görünüyor."

Araba durur durmaz dışarı fırladı ve kollarını iki yana açarak haykırdı.

"Laura tatlım! Seni görmek ne güzel. Seni çok özledim. Yokluğumuzu çok hissettin mi?"

Laura sakin sağduyulu kişiliğine uygun şekilde, "Pek fazla değil." dedi. "Kendimi oyalayacak çok işim vardı. Bu arada bir de hasır paspas ördüm."

Bir an için Angela'nın gözlerinin önünde Charles'ın görüntüsü belirdi; çimenlerin üzerinde koşuşu, koşup boynuna sarılarak, heyecanla, "Anneciğim! Anneciğim!" diye bağırması. Bunu anımsamak içini sızlattı. Derin bir acı duydu. Ama biraz çabayla kendini bu anılardan sıyırarak Laura'ya gülümsedi.

"Hasır paspas mı? Çok güzel, tatlım."

Arthur Franklin kızının saçlarını okşadı.

"Sen çok büyümüşsün kedicik."

Hep birlikte eve girdiler. Laura böyle bir karşılaşma mı bekliyordu, işte bunu hiç bilemiyordu. Annesi ve babası eve dönmüşlerdi, onu görmekten mutlu olmuşlardı, onunla ilgileniyor, sorular soruyorlardı. Ebeveynlerine söylenecek hiçbir şey yoktu. Yanlış olan *onlar* değildi, kendisiydi. O, o, o... ama ne?

Kendisi yapacağını düşündüğü şekilde davranmamış hatta hissetmemişti.

Hiçbir şey planladığı gibi olmamıştı. Kesinlikle bir eksiklik vardı. Ama yarın her şey farklı olacaktı ya da öbür gün. Ya da gelecek hafta. Eski bir çocuk kitabında okuduğu gibi; *çatısının altına sığındığı evin yüreği bir başka çarpacaktı.*

Evet, bu işte. Evin yüreği. Ama ne yazık ki içinde her zamanki Laura'dan farksız olamamanın derin kaygısı vardı.

Yalnızca Laura olmanın...

II

Angela, "Baldy, Laura ile çok iyi anlaşıyor," dedi. "İlginç ama biz yokken onu çaya bile davet etmiş."

Arthur onların neler konuştuklarını çok merak ettiğini söyledi.

Angela bir iki dakika kadar sonra, "Sanırım Laura'ya *söylemeliyiz*," dedi. "Yani eğer söylemezsek, başka birilerinden duyabilir; hizmetçilerden ya da birilerinden. Sonuçta artık leylek getirdi hikâyeleri için çok fazla büyüdü, öyle değil mi?"

Sedir ağacının altındaki hasır şezlonga uzanmıştı. Başını başka bir şezlonga uzanmış olan kocasına çevirdi.

Yüzünde hâlâ kederin izleri vardı. Renkli ve hareketli bir yaşam bile kaybının acısını hafifletememişti.

Arthur Franklin, "Erkek olacak," dedi. "Bunu hissediyorum, erkek olacak."

Angela gülümsedi ve başını salladı.

"Bundan emin olamayız. Boşa umutlanmanın anlamı yok."

"Ama ben bundan eminim Angela." Arthur gerçekten de buna inanıyordu. "Charles gibi bir oğlan, başka bir Charles, mavi gözlü, yaramaz, sevimli, iyi huylu."

Angela düşünüyordu.

"Erkek olabilir ama Charles olmayacağı kesin."

"Kız olsa da çok mutlu olacağımız kesin," diye ekleyen Arthur'un ses tonundan bundan pek o kadar da emin olmadığı seziliyordu.

"Arthur, sen erkek olmasını istiyorsun, bunun farkındasın değil mi?"

"Evet," dedi Arthur iç çekerek. "Oğlum olmasını çok istiyorum."

Erkekler erkek evlat isterlerdi, erkek çocuğa ihtiyaç duyarlardı. Kız çocuk aynı şey değildi. Yine de erkek çocuk sahibi olmayı çok fazla istemesine rağmen vicdanının sesi onu rahatsız ediyordu. Suçluluk duygusuyla, "Laura gerçekten çok iyi ve tatlı bir çocuk," dedi.

Angela da bunu onayladı.

"Biliyorum. Çok iyi, uysal ve yardımsever. Okula gittiği zaman onu çok özleyeceğiz. Yokluğunu hissedeceğimizden eminim."

Kısa bir aranın ardından ekledi.

"Kız olmamasını umut etmemin bir nedeni de bu aslında. Laura küçük bir kız kardeşi az da olsa kıskanabilir, aslında buna hiç gerek yok ama..."

"Tabii ki yok."

"Ama çocuklar bazen kardeşlerini kıskanabilirler –özellikle de bebekken– bu çok doğal; bu yüzden ona bir an önce bunu söylemeli, onu buna hazırlamalıyız."

Angela Franklin bu düşüncelerle kızına zaman kaybetmeden durumu açıkladı.

"Küçük bir erkek kardeşin olsa nasıl olurdu? Bir bebek?" diye sordu ve hemen ardından da ekledi. "Ya da küçük bir kız kardeşin?"

Laura onu şaşkın bakışlarla süzdü. Bu sözcüklerin onun için bir anlamı yoktu. Afallamıştı. Anlayamıyordu.

Angela sakince ekledi. "Bak tatlım, yakında bir bebeğim olacak... Önümüzdeki eylül ayında. Bu çok hoş, öyle değil mi?"

Laura'nın anlaşılmaz bir şeyler mırıldanarak uzaklaşması Angela'yı tedirgin etmişti. Küçük kızın kızaran yüzünde Angela'nın çözümleyemediği, anlayamadığı bir ifade vardı. Angela Franklin onun için endişeleniyordu.

"Belki de yanıldık," dedi kocasına. "Ona şimdiye kadar hiç bahsetmemiştim... Yani bu konulardan. Belki de bu konuda hiçbir fikri yok."

Arthur Franklin evdeki kedi sayısındaki astronomik artış dikkate alınınca Laura'nın bu yaşamsal gerçekler konusunda hiçbir bilgisi olmamasının düşünülemeyeceğini söyledi.

"Ama belki de insanlar için durumun farklı olduğunu düşünüyordur. Bu onun için büyük bir şok olmuş olabilir."

Bu Laura için şok olmamıştı, en azından biyolojik anlamda değildi. Sorun annesinin yeniden çocuk sahibi olabileceğinin aklına bile gelmemiş olmasıydı. Durumu çok basit ve açık algılamıştı. Charles ölmüştü ve o artık ebeveynlerinin tek çocuğuydu. Kendi kendine de sıkça tekrarladığı gibi, *"O ebeveynlerinin yeryüzündeki her şeyleriydi."*

Ama şimdi... şimdi... başka bir Charles olabilirdi. Bebeğin erkek olacağından en ufak kuşkusu yoktu. Arthur ve Angela'nın içlerinden çocuğun erkek olmasını dilediklerinden de çok fazla inanıyordu bebeğin erkek olacağına.

Hayal kırıklığı tüm benliğini sarmıştı.

Salatalık tarhının çitlerinde uzun süre oturdu, bu felaket haberini hazmetmeye, bununla başa çıkmaya çalıştı. Sonra birden bir karara vardı. Ayağa kalktı ve Bay Baldock'un evine gitti.

Tam o sırada Bay Baldock dişlerini gıcırdatıyor, nefretle, öfkeyle burnundan soluyarak, bilimsel bir dergi için bir meslektaşının hayatını adadığı çalışmaya ilişkin olarak iğneleyici, sert bir makale kaleme alıyordu.

Bu yüzden de kapıyı tıkırdatıp hemen arkasından da açan Bayan Rouse'a döndüğünde yüzü öfkeden kıpkırmızıydı.

"Küçük Bayan Laura sizi ziyarete gelmiş efendim."

"Ah," diyen Bay Baldock kendini tutarak, bir hakaret ve öfke selinin kıyısından döndü. "Demek sendin."

Hoşnutsuzdu. Çocuğun olur olmaz zamanda, aklına estiği anda çıkıp gelmesi akıl alır şey değildi. Bunu istemediği, hesaba katmadığı kesindi. Lanet olası çocuklar. Elini versen kolunu kurtaramıyordun. Çocukları sevmiyor, onlardan nefret ediyordu. Bu hep böyle olmuştu.

Tedirgin bakışları Laura'nınkilerle karşılaştı. Ancak küçük kızın bakışlarında özürden, çekingenlikten eser yoktu. Daha çok endişeli, ciddi bakışlardı bunlar. Kızın burada olmayı doğal bir hak olarak gördüğü anlaşılıyordu. Hatta bundan emindi. Normalde olması gerektiği gibi nazik sözcüklerle gelişini açıklamak gibi bir niyeti de olmadığı anlaşılıyordu.

Laura, "Buraya gelip sana durumu anlatmam gerektiğini düşündüm," dedi hiç beklemeden. "Bir erkek kardeşim olacak."

"Ah..." diye mırıldanan Bay Baldock şaşırmıştı. "Şey, yani..." Zaman kazanma çabasındaydı. Laura'nın yüzü bembeyaz ve ifadesizdi. "Demek yeni haber bu? Sevindin mi?"

"Hayır," dedi Laura. "Sevindiğimi sanmıyorum."

"Bebekler iğrenç şeylerdir," diye ekledi Bay Baldock aynı duyguları paylaştığını belirten anlayışlı bir tavırla. "Dişleri yoktur, saçları yoktur, kafalarını tutamazlar, sürekli bağırıp, ağlarlar. Tabii ki anneleri onları severler –zaten öyle olmalı da– yoksa bu zavallı yaratıklara kim bakıp büyümelerini sağlar? Ama eminim üç ya da dört yaşına geldiğinde ondan pek o kadar da rahatsız olmayacaksın, hatta seveceksin bile." Sonra cesaret vermek istercesine ekledi. "En azından bir kedi ya da köpek yavrusu gibi."

Laura, "Charles öldü," dedi. "Sence yeni bebek erkek kardeşim de ölebilir mi?"

Bay Baldock küçük kızı dikkatli ama sert bakışlarla süzdükten sonra nazikçe yanıt verdi.

"Hayır, böyle bir şey olacağını sanmıyorum. Yıldırım aynı ağaca iki kez düşmez."

Laura, "Aşçı da aynı şeyi söylüyor," dedi. "Bu, aynı şey iki kez olmaz, anlamına geliyor değil mi?"

"Kesinlikle öyle."

"Charles..." diye söze giren Laura birden sustu.

Bay Baldock bir kez daha dikkatle küçük kızı süzdü.

"Bebeğin erkek olacağı kesin değil ki. Kız da olabilir."

"Annem erkek olacağını düşünüyor."

"Senin yerinde olsam buna bel bağlamazdım. Yanlış düşünen ilk kadının o olmayacağı kesin."

Laura'nın birden yüzü aydınlandı.

"Jehoshaphat," dedi. "Dulcibella'nın son kedisi. Sonradan onun da kız olduğu ortaya çıktı. Aşçı ona şimdi Josephine diyor."

"Görüyorsun işte." Bay Baldock onu cesaretlendirmeye çalışıyordu. "Ben bahse girmeyi pek seven bir insan değilim ama bunun kız olacağına servetim üzerine bahse girebilirim."

"Sahi mi?" diye sordu Laura heyecanla. Sonra birden gülümsedi. Bu öylesine minnet dolu, sevecen bir gülümsemeydi ki Bay Baldock adeta şoka uğradı.

"Teşekkürler," dedi küçük kız neşeyle. "Artık gitmeliyim." Ve ardından nazikçe ekledi. "Umarım işinizi bölmemişimdir."

"Hiç sorun değil. Önemli bir şey olduğu zaman hiç düşünmeden buraya gelebilirsin, mutluluk duyarım. Yalnızca çene çalmak için gelmeyeceğini biliyorum."

"Tabii ki böyle bir şey yapmam," dedi Laura ciddiyetle.

Kapıyı arkasından kapayarak sessizce odadan dışarı çıktı.

Bay Baldock ile konuşmak neşesini yerine getirmişti. Onun çok akıllı bir adam olduğunu biliyordu.

"Annemden çok daha doğru düşüneceği, çok daha fazla şey bildiği kesin," diyordu kendi kendine.

Küçük bir kız kardeş. Bir kız bebek? Evet, kız kardeşi olacağı düşüncesi onun için çok daha katlanılabilir bir durumdu. Bir kız kardeş olsa olsa ikinci bir Laura olabilirdi hatta daha kötü bir Laura. Dişleri, saçları hatta sağduyusu olmayan bir Laura.

III

Anestezinin buğulu sersemliğinden yavaş yavaş ayılan Angela'nın kantaron mavisi gözleri dudaklarının şekillendirmekten çekindiği soruyu soruyordu adeta.

"Her şey yolunda değil mi? Bebek... sağlıklı değil mi?"

Hemşire mesleğine özgü bir kayıtsızlık ve coşkuyla, "Gözünüz aydın Bayan Franklin," dedi. "Çok sevimli bir kız çocuğunuz oldu."

Bir kız... bir kız. Angela'nın mavi gözleri kapandı. Büyük bir hayal kırıklığı kapladı tüm varlığını. O kadar emindi... o kadar emindi ki... yalnızca ikinci bir Laura...

Charles'ın kaybının acısı yeniden canlandı. Charles, sevgili güleç, yaramaz, yakışıklı Charles. Onun oğlu, evladı...

Merdivenlerin alt kısmında aşçı telaşla, "Evet, Bayan Laura," diyordu. "Bir kız kardeşiniz oldu. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?"

Laura aşçıya sakin ve ciddi bir biçimde yanıt verdi.

"Ben zaten biliyordum. Bay Baldock söylemişti."

"Onun gibi yaşlı bir müzmin bekâr bunu nereden bilebilir ki?"

"O çok akıllı bir adam. Her şeyi bilir."

Angela'nın yeniden kendini toplayıp eski gücüne kavuşması bir hayli uzun sürdü. Arthur Franklin karısı için çok endişeleniyordu. Bebek bir aylık olduğunda çekinerek karısına, "Bu seni bu kadar mı çok üzdü?" diye sordu. "Yani erkek olmaması?"

"Hayır, tabii ki hayır. Gerçekten öyle değil. Yalnızca kendimi çok fazla inandırmıştım buna. Bir şekilde emindim."

"Erkek de olsa Charles'la aynı olmayacaktı. Bunu biliyorsun, değil mi?"

"Evet, evet olmayacaktı."

Hemşire kucağında bebekle odaya girdi.

"İşte geldik. Çok güzel ve sevimli bir kız. Anneye gitmek istiyorsun, değil mi canım?"

Angela bebeği istemeyerek kucağına aldı ve odadan çıkan hemşirenin arkasından hiddetle baktı. "Bu kadınlar ne kadar ap-

talca şeyler söylüyorlar," diye mırıldandı öfkeyle. Arthur yalnızca gülmekle yetindi.

Angela, "Laura, tatlım, bana oradaki yastığı getirebilir misin?" dedi.

Laura, Angela'nın bebeği daha rahat yatırabilmesi için yastığı getirdi ve Angela gerekli ayarlamaları yaparken başucunda durdu. Laura kendini son derece olgun ve önemli hissediyordu. Bebek yalnızca aptal, küçük bir şeydi. Annesinin güvendiği, diyalog kurduğu o, yani Laura idi.

Serin bir akşamdı, şöminenin sıcağı insana hoş geliyordu. Bebek mutlulukla homurdanıyordu.

Angela karşısındaki koyu mavi gözlere ve gülümsemeye hazır dudaklara baktı. Ve bir anda Charles'ın gözlerine bakıyormuş gibi hissetti. Bu onun için beklenmedik bir şoktu. Charles'ın bebekliği. Onun o dönemini neredeyse unutmuştu.

Birden tüm benliğini bir sevgi dalgasının kapladığını hissetti. Sevgiyi damarlarında hissediyordu. Onun bebeğiydi bu, sevgilisi. Bu tapılası yaratığa karşı nasıl bu denli soğuk, bu denli sevgisiz davranabilmişti. Nasıl bu kadar kör olabilmişti? Aynen Charles gibi neşeli, güzel bir bebekti bu da.

"Bir tanem," diye mırıldandı. "Canım, sevgilim, değerlim." Ve büyük bir sevgiyle bebeğe doğru eğildi. Laura dikkatle onu izliyordu ama Angela bunu görmedi. Laura'nın sessizce odadan çıktığını da fark etmedi.

Yine de içinde belli belirsiz bir huzursuzluk vardı.

O akşam kocasıyla konuşurken, "Mary Wells vaftize gelemeyecek," dedi. "Laura'yı vekil vaftiz annesi olarak atayalım mı? Sanırım bu onu mutlu edecektir."

4. BÖLÜM

I

"Vaftiz hoşuna gitti mi?" diye sordu Bay Baldock.

Laura, "Hayır," dedi.

"Kilise beklediğim gibi soğuktu. Ama güzel bir vaftiz teknele-ri var. Norman; siyah Tournai mermeri," dedi Baldock.

Bu bilgi Laura'nın ilgisini çekmedi. Kafasında sormak istediği soruyu şekillendirmeye çalışıyordu.

"Size bir şey sorabilir miyim, Bay Baldock?"

"Elbette."

"Birinin ölmesi için dua etmek yanlış mıdır?"

Bay Baldock onu yan bakışlarla süzdü.

"Bana sorarsan bu bağışlanamaz bir müdahale olur."

"Müdahale mi? Kime?"

"Bütün bunları düzenleyen Yüce Tanrı'ya, öyle değil mi? Peki ama sen niçin düzgün işleyen bu düzene *parmak* sokmaya çalışı-yorsun? Bu senin üzerine vazife mi? Tanrı'nın işine niçin karışmak istiyorsun?"

"Yüce Tanrı'nın buna karşı olmayacağını düşünüyorum. Yani bir çocuk vaftiz edildikten sonra doğruca cennete gider, öyle değil mi?"

Bay Baldock istemeyerek de olsa ona hak verdi.

"Başka nereye gidebilir ki?"

"Tanrı çocukları sever. İncil'de öyle yazıyor. Bu durumda onu görmekten mutlu bile olacaktır."

Bay Baldock odada bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başladı. Bu sorunun onu ne denli tedirgin ettiğini belli etmek istemiyordu.

"Bak Laura," dedi sonunda. "Kafanı yalnızca kendinle ilgili konularla meşgul etmeli, kendi işlerinle uğraşmalısın."

"Ama belki bu da benim işim."

"Hayır, değil. *Kendin* dışında hiçbir şey *senin* işin olamaz. Kendin için dua et, Tanrı'dan kendin için bir şeyler dile. Mavi gözler, elmas bir taç ya da büyümeyi, bir güzellik yarışmasını kazanmayı dileyebilirsin. Senin için en kötüsünün Tanrı'nın dileğini duyup, 'Evet' dediği ve isteğinin gerçekleştiği an olmasından kaçınmalısın."

Laura'nın bakışlarından onu anlamadığı anlaşılıyordu.

Bay Baldock, "Demek istediğim..." diye açıklamaya giriştiyse de Laura onu dinlemeden, nazikçe teşekkür edip eve dönmesi gerektiğini söyledi.

Küçük kız gittikten sonra Bay Baldock kaşlarını çattı, alnını kaşıdı, saçlarını karıştırdı, burnunu sıvazladı ve o dalgınlıkla bir can düşmanının yazdığı kitapla ilgili sütle bal kıvamında bir eleştiri yazdı.

Laura eve dönerken derin düşüncelere dalmıştı.

Katolik Kilisesi'nin önünden geçerken bir an duraksadı. Mutfak işlerine yardımcı olmaya gelen gündelikçileri Molly Katolik'ti. Laura fırsat buldukça hayranlıkla onun anlattıklarını dinlerdi.

Dadısı ise sofu bir kadındı, düzenli bir şekilde kiliseye gider ve sıklıkla Kızıl Kadın'dan[1] bahsederdi. Laura'nın bu Kızıl Kadın'ın kim olduğuna ilişkin hiçbir fikri yoktu, tek bildiği Babil ile bir şekilde bağlantısı olduğuydu.

O sırada aklına Molly'nin sık sık bir dileği olduğunda bunun için kiliseye gidip mum yaktığını söylediği geldi. Laura biraz daha tereddüt ettikten sonra derin bir soluk aldı; durup sağına soluna baktı ve kimselere görünmediğinden emin olarak kiliseye girdi.

Kilise küçük ve karanlıktı, Laura'nın her pazar gittiği Anglikan Kilisesi gibi de kokmuyordu. Görünürde kızıllar içinde bir kadın figürü yoktu. Yalnızca mavi giysiler içindeki bir kadın heykeli vardı ve bunun önündeki tepsinin içindeki tellere takılmış mumlar yanıyordu. Hemen yanında da yakılmamış mumlar ve para bırakılabilecek bir kutu duruyordu.

Laura bir an duraksadı. Dini duyguları karmaşık ve sınırlıydı. Tanrı'yı biliyordu, onu Tanrı yani Yaratan olduğu için sevmesi gerektiğini biliyordu ama hepsi bu kadardı işte. Sonra bir de boynuzu ve kuyruğuyla kötülüklerin kaynağı şeytan vardı. Kızıl Kadın onların arasında bir yerlerde olmalıydı. Mavili kadınınsa çok iyiliksever bir görünümü vardı, dilek dileyip dua edenlere yardımcı olmak ister gibiydi.

Laura derin bir soluk aldıktan sonra elini cebine soktu ve henüz hiç dokunmamış olduğu haftalığını çıkardı. Haftalık harç-

---

(1) İncil – Vahiy 17 – 1- 7:
...Orada yedi başlı, on boynuzlu, üzeri küfür niteliğinde adlarla kaplı kırmızı bir canavarın üstüne oturmuş bir kadın gördüm. Kadın, mor ve kırmızı giysilere bürünmüş, altınlar, değerli taşlar, incilerle süslenmişti. Elinde iğrenç şeylerle, fuhuşunun çirkeflikleriyle dolu altın bir kâse vardı. Alnına şu gizemli ad yazılmıştı: BÜYÜK BABİL, DÜNYA FAHİŞELERİNİN VE İĞRENÇLİKLERİNİN ANASI.
Kadının, kutsalların ve İsa'ya tanıklık etmiş olanların kanıyla sarhoş olduğunu gördüm...

lığı olan altı penilik madeni parayı kutuya attı. Paranın delikten geçişini ve kutunun zeminine çarparak tıngırdamasını izledi. Bunun artık geri dönüşü yoktu. Bir mum aldı. Yaktı ve teknedeki tel mumluğa taktı. Sonra da kısık, sakin bir sesle mırıldandı.

"Tanrım, senden bir tek dileğim var. Lütfen bebeği cennetine al." Hemen ardından da ekledi. "Mümkün olduğunca çabuk, lütfen."

Orada biraz daha kaldı. Mumlar yanıyor, mavili kadın aynı iyimser bakışlarla bakıyordu. Laura bir an tuhaf bir boşluk duygusuna kapıldı. Sonra hafifçe ürperdi ve kiliseden koşarcasına çıkıp evine gitti.

Bebeğin arabası terasta duruyordu. Laura arabaya yaklaşarak uyumakta olan bebeğe baktı. O sırada bebek kıpırdandı, mavi gözleri açıldı. Ve boş bakışlarla Laura'ya bakmaya başladı.

Laura küçük kız kardeşine, "Çok yakında cennete gideceksin," diye fısıldadı. "Cennet çok güzel bir yer. Her şey altından ve değerli taşlarla bezeli... Çimenler, arp çalanlar... Gerçek tüyden kanatlarıyla melekler. Buradan çok daha güzel bir yer orası."

O anda aklına bir şey daha geldi.

"Sonra orada Charles'ı göreceksin. Düşünsene. Charles'ı göreceksin."

O sırada Angela Franklin oturma odasının terasa açılan camlı kapısından dışarı çıktı.

"Merhaba Laura. Bebekle mi konuşuyordun?"

Bebek arabasına doğru eğildi.

"Merhaba tatlım. Uyandın mı?"

Arthur Franklin de karısının ardından terasa çıktı.

"Neden sanki kadınlar anlamadıklarını bile bile bebeklerle konuşurlar ki? Sence de bu saçma değil mi Laura? Tuhaf."

"Bunun saçma olduğunu düşünmüyorum," dedi Laura ciddiyetle.

"Öyle mi? Peki öyleyse sence ne?"

Laura'ya anlayışla baktı.

"Bence bu sevgi."

Arthur Franklin şaşırmıştı.

Laura'nın tuhaf bir çocuk olduğunu düşünüyordu. Onun ciddi, duyarsız yüz ifadesinin gerisinde neler olduğunu çözmek olanaksızdı.

"Bir parça muslin, tül, mermerşahi ya da öyle bir şey almalıyım," dedi Angela. "Bebek arabasını açık havaya çıkardığımızda üzerine örtmek için. Kedinin arabaya atlayıp yüzünü çizmesinden ya da hava almasını engelleyip onu boğmasından korkuyorum. Burada çok fazla kedimiz var."

"Hıh!" dedi kocası bu sözleri küçümsediğini belirten bir ifadeyle. "Kocakarı lafları bunlar. Şimdiye kadar hiçbir kedinin bir bebeği boğduğunu duymadım."

"Ah, olabilir Arthur. Gazetelerde sıklıkla böyle şeyler okuyoruz."

"Gerçek oldukları ne malum?"

"Yine de ben bir cibinlik edinmeliyim. Ayrıca dadıya da zaman zaman pencereden dışarı bakıp, her şeyin yolunda olduğundan emin olmasını söyleyeceğim. Tanrım, kendi dadımızın ölen kız kardeşinin cenazesine gitmemiş olmasını nasıl da isterdim. Bu yeni genç dadı... ondan pek memnun değilim."

"Neden ki? Çok iyi ve aklı başında bir kıza benziyor. Bebeğe de çok bağlı, onu çok seviyor, ayrıca referansları da kusursuz denecek kadar iyi."

"Ah, evet, biliyorum. Her şey yolunda gibi *görünüyor*. Ama bir şey var... Beni tedirgin eden... referanslarında bir buçuk yıllık bir boşluk dikkatimi çekti."

"Annesine bakmak için evine gitmiş."

"Her zaman aynı şeyi söylerler. Çünkü bu inceleyemeyeceğin bir şey. Belki de o döneme ilişkin öğrenmemizi istemediği bir şeyler saklıyordur."

"Yani bir şekilde başı belaya filan mı girmiştir? Demek istediğin bu mu?"

Angela bakışlarıyla Laura'yı işaret ederek kocasını uyardı.

"Dikkatli ol Arthur. Demek istediğim o değil. Bence..."

"Söyle ne demek istiyorsan sevgilim."

"Bunu tam olarak ben de bilmiyorum," dedi Angela ağır ağır. "Yalnızca zaman zaman onunla konuşurken, bizim öğrenmemizden çekindiği bir şeyler varmış gibi bir hisse kapılıyorum."

"Yani polisçe arandığı gibi filan mı?"

"Arthur, lütfen saçmalama. Bu çok uygunsuz bir şaka."

Laura sessizce oradan uzaklaştı. Zeki bir çocuktu ve annesiyle babasının –o yanlarında olmadan– dadıyla ilgili konuşmak istedikleri şeyler olduğunu çok iyi anlamıştı. Beyaz soluk tenli, siyah saçlı, yumuşak sesli bir kız olan yeni dadı, Laura'ya karşı her zaman çok iyi ve nazik davranmasına rağmen Laura'yı hiç ilgilendirmiyordu.

Laura o sırada mavi giysili kadını düşünüyordu.

II

"Haydi gel Josephine," dedi Laura sinirle.

Eski adı Jehoshaphat olan Josephine tam olarak karşı durmasa da bir anlamda pasif direnişteydi. Limonluğun yanındaki derin uykusundan uyandırılmış olmanın sersemliği içinde Laura tarafından ensesinden tutulmuş, mutfak bahçesinden ve evin çevresinden terasa doğru götürülüyordu.

"Geldik işte!" diyen Laura kediyi elinden yere bıraktı. Birkaç adım ötelerinde bebek arabası çakılların üstünde duruyordu.

Laura ağır ağır çimenlerin üzerinde yürüdü. Ancak büyük ıhlamur ağacına ulaştığında başını çevirdi.

Öfkesini belirtircesine zaman zaman kuyruğunu sallayan Josephine daha sonra karnını temizlemeye başladı ve bu arada bedenine göre orantısız uzunlukta görünen arka bacağını geriye doğru uzattı. Tuvaletinin bu kısmını tamamladıktan sonra bacağını yeniden içeri çekti, esnedi ve etrafına bakındı. Sonra gönülsüzce kulaklarının arkasını temizlemeye geçti, yeniden esnedi ve ayağa kalkarak dalgın dalgın köşeyi dönüp, evin arka tarafına doğru yürümeye başladı.

Laura onu izledi. Onu kararlılıkla ensesinden tutup kaldırdı ve yeniden eski yerine getirdi. Josephine Laura'yı kızgın bakışlarla süzdü. Karşısına öfkeyle oturup yeniden kuyruğunu sallamaya başladı. Laura ağacın yanına gittiğinde de bir kez daha ayağa kalktı, esnedi, gerindi ve uzaklaştı. Laura inatla onu yeniden göstere göstere geri getirdi.

"Bak burası güneşli, ne *güzel* değil mi?"

Josephine'in bu görüşte olmadığını anlamak hiç de zor değildi. Üstüne üstlük şimdi keyfi iyice kaçmış, öfkeyle kuyruğunu sallıyordu. Kulakları dikelmişti. Neredeyse tıslamak üzereydi.

"Merhaba genç dostum Laura."

Laura şaşkınlık içinde arkasını döndü. Bay Baldock hemen arkasında duruyordu. Onun çimenlerin üzerinde yürüdüğünü duymamıştı. Laura'nın anlık dikkat dağınıklığından yararlanan Josephine hızla ağaca tırmandı ve oradan sinsi sinsi sırıtarak aşağıdakileri süzmeye başladı.

"Kedilerin insanlara karşı üstünlükleri bu işte," dedi Bay Baldock gülümseyerek. "İnsanlardan uzaklaşmak istediklerinde kolayca hemen en yakındaki ağaca tırmanabiliyorlar. Bizimse bunu yapmak için tek şansımız kendimizi tuvalete kapamak."

Laura şaşkınlık içinde baktı. Dadısının (eski dadısının) söylediğine göre tuvalet küçük bir genç kızın asla kullanmaması gereken sözcüklerden biriydi.

"Ama orada da istediğin kadar kalman olanaksız," diye ekledi Bay Baldock. "Çünkü oraya da girmek isteyecek başkaları olacaktır ve onlara şans tanıman gerekir. Senin kedinse sanırım rahatlıkla birkaç saat ağacın tepesinde kalabilir."

Josephine her kedi gibi kendisinden beklenmeyeni yaptı. Ağaçtan aşağı atlayarak yanlarına geldi ve mırıldanarak Bay Baldock'un paçalarına sürtünmeye başladı.

Sanki "İşte benim aslında beklediğim buydu," demek ister gibiydi.

"Merhaba Baldy." Angela teras kapısından dışarı çıktı. "Son numaraya saygılarını sunmaya mı geldin? Tanrım, bu *kediler*. Laura tatlım, Josephine'i buradan uzaklaştırır mısın? Onu mutfağa götür. Henüz cibinlik alamadım. Arthur benimle alay ediyor ama kediler rahatça bebek arabalarına atlayıp, bebeklerin göğüslerinde uyur ve onların boğulmalarına neden olabilirler. Kedilerin terasın etrafında dolanmaya alışmalarını istemiyorum."

Laura, Josephine'i götürürken Bay Baldock onu anlamlı bakışlarla süzdü.

Yemekten sonra Arthur Franklin arkadaşını kütüphane odasına götürdü.

"Burada bir makale var..." diye söze başladı.

Bay Baldock her zamanki gibi teklifsizce sözünü kesti. O bunu alışkanlık edinmişti.

"Bir dakika. Söylemek istediğim bir şey var. Bu çocuğu niçin okula göndermediniz?"

"Laura'yı mı? Bu iyi fikir, sanırım Noel'den sonra göndereceğiz. O zaman on birine de basmış olacak."

"Bence o zamana kadar beklememelisiniz. Hemen şimdi gönderin."

"Sömestrin ortasında mı? Neden ki? Bayan Weekes oldukça iyi..."

Bay Baldock, Bayan Weekes'e ilişkin görüşlerini açıkça belirtti.

"Laura'nın ne kadar bilgili olursa olsun içi geçmiş bir kız kurusundan alacağı eğitime ihtiyacı yok. Kafasını dağıtmaya, başka kızlar, başka dünyalar tanımaya, değişik sorunlarla yüzleşmeye ihtiyacı var. Eğer bunu yapmazsanız, şunu iyi bilin ki çok yakında bir trajediyle karşı karşıya kalabilirsiniz."

"Trajedi mi? Nasıl bir trajedi?"

"Daha geçen gün birkaç küçük, sevimli afacan, küçük kız kardeşlerini bebek arabasından alıp nehre atmışlar. Söylediklerine göre bebek, annelerine çok fazla sorun çıkarıyor, onu çok yoruyormuş. Sanırım kendilerini buna gerçekten inandırmışlardı."

Arthur Franklin arkadaşını dikkatle süzdü.

"Yani sence kıskançlık mı?"

"Kıskançlık."

"Sevgili Baldy, Laura kesinlikle kıskanç bir çocuk değil. Hiçbir zaman da olmadı."

"Bunu nasıl bilebilirsin ki? Kıskançlık insanı içten içe kemiren bir duygudur."

"Hiçbir zaman herhangi bir kıskançlık belirtisi göstermedi. O her zaman tatlı, iyi ve uyumlu bir çocuk oldu, gerçi duyguları pek güçlü değil ama..."

"Bu *senin* görüşün!" Bay Baldock homurdandı. "Bana sorarsan ne sen, ne de Angela kendi çocuğunuzu zerre kadar tanıyorsunuz."

Arthur Franklin hoşgörüyle gülümsedi. Baldy'nin bu türdeki çıkışlarına alışmıştı artık.

"Eğer seni endişelendiren buysa," dedi. "Bebeği bir an bile gözümüzün önünden ayırmayacağımızdan emin olabilirsin. Angela'yı da dikkatli olması konusunda uyaracağım. Ona tüm özenini ve ilgisini yeni gelene yöneltmemesini, Laura ile de ilgilenmesini söyleyeceğim. Bu durumu çözümler sanırım." Bir an düşündükten sonra ekledi. "Bu arada senin Laura'yla neden bu kadar ilgilendiğini hep merak ettim. Seni ona çeken..."

Bay Baldock gülümseyerek, "Onun çok ender rastlanır, çok özel, alışılmadık bir kişiliği, farklı bir ruh yapısı var," dedi. "Ya da en azından ben öyle düşünüyorum."

"Neyse, bunu Angela ile konuşacağım. Ama korkarım gülüp geçecektir."

Ne var ki Angela kocasının görüşünün aksine gülmedi.

"Baldy söylediklerinde bir ölçüde haklı," dedi. "Çocuk psikologları yeni doğana duyulan kıskançlığın son derece doğal ve önlenemez olduğunu söylüyorlar. Fakat doğrusunu söylemek gere-

kirse, Laura'da öyle bir şey fark *etmedim*. O uysal bir çocuk, ayrıca bana ya da başka birine sıkı sıkıya bağlanabilen biri değil. *Bana* çok düşkün olduğu kesinlikle söylenemez. Yine de sanırım ona güvendiğimi ve onu sevdiğimi kendisine hissettirmem gerekiyor."

Ve bir hafta kadar sonra Angela kocasıyla birlikte eski bir dostlarına hafta sonu ziyaretine gitmeden önce Laura'yı karşısına alıp konuştu.

"Biz burada yokken bebeğe iyi bakacağından eminim Laura. Sana güveniyorum. Burada olman ve her şeye göz kulak olacağından emin olmak beni çok mutlu ediyor. Sana güvenebilirim, değil mi Laura, yavrum? Biliyorsun, bebek bakıcımız da henüz çok yeni."

Annesinin bu sözleri Laura'yı sevindirdi. Kendini büyümüş ve önemli hissettirdi. Küçük, solgun yüzü aydınlandı.

Ne yazık ki bu olumlu etki çok geçmeden Laura'nın tesadüfen kulak misafiri olduğu, Ethel ile bebek bakıcısının arasında geçen bir konuşmayla yerle bir oldu.

"Çok güzel bir bebek, öyle değil mi?" diyordu işaretparmağını hafifçe midesine bastırarak bebeği güldürmeye çalışan Ethel, bebek bakıcısına. "Bir içim su, şirin şey, küçük afacan. Bayan Laura'nın her zaman sakin, dikkat çekmeyen bir çocuk olması çok ilginç değil mi? Babasının ve annesinin hiçbir zaman ona karşı Charles'a ya da şimdi bu küçük yavrucağa karşı duydukları yakınlık gibi bir yakınlık duymamış olmaları tesadüf değil aslında. Bayan Laura iyi, saygılı, uysal bir çocuk, ama hepsi bu işte."

O akşam Laura yatağının yanına diz çökerek dua etti. Mavi elbiseli kadın dileğini dikkate almamıştı. Bu durumda o da daha yüksek bir makama başvuracaktı.

"*Lütfen Tanrım, bu bebek ölsün ve cennete gitsin. Yanına al onu, hem de hemen.*"

Yatağına uzandı. Kalbi çarpıyor, kendini suçlu ve kötü hissediyordu. Vicdanı rahat değildi. Bay Baldock'un ona yapmamasını söylediğini yapmıştı. Bay Baldock çok akıllı, bilge bir adamdı. Mavi elbiseli kadının teknesinde mum yaktığında aynı suçluluk duygusunu yaşamamıştı, herhalde o sırada bunun bir sonucu olacağına kendisi de inanmamıştı. Josephine'i terasa çıkarmasında bir kötülük olmadığını düşünüyordu. Sonuçta Josephine'i bebek arabasının içine koymamıştı. Bunu asla yapmazdı da, çünkü bunun kötülük olacağını biliyordu. Ama Josephine kendiliğinden?...

Ama o akşam artık geri dönüşü olmayan bir şey yapmıştı. Tanrı her şeyden güçlüydü...

Laura hafifçe ürpererek uykuya daldı.

5. BÖLÜM

I

Angela ve Arthur Franklin arabalarıyla uzaklaştılar.

O sırada bebek odasında yeni dadı Gwyneth Jones bebeği yatağına yatırıyordu.

Dadı o akşam huzursuzdu. Bazı uğursuz belirtiler, sezgiler, kötü işaretler, son zamanlarda ve o gece...

"Bu yalnızca kuruntu," dedi kendi kendine. "Zihnimde yaratıyorum bu uğursuz durumu. Kuruntu bu, başka bir şey değil."

Doktor bundan böyle hiç nöbet geçirmemesinin de olası olduğunu söylememiş miydi?

Çocukluğunda karşılaşmıştı o uğursuz nöbetlerle ama sonra o korkunç güne dek hiç yaşamamıştı öyle bir durumu...

Çocukluğunda teyzesi geçirdiği nöbetleri diş çıkarma krizleri olarak nitelendirmişti. Ama sonrasında doktor başka bir isim vermişti bu duruma, açıkça ve hiç kaçınmadan hastalığın adını söylemişti. Sonra da şöyle demişti:

"Asla bebek ya da çocuk bakımı gibi bir iş yapmamalısın. Bu güvenli olmaz."

Ama bu pahalı eğitimi almak için çok özveride bulunmuştu. Onun mesleğiydi bu, bu konuda sayısız belgeye ve diplomaya sahipti ve de bundan da öte bebekleri çok seviyordu. Bir yıldan uzun bir süre geçmişti son krizin üstünden ve bir daha öyle bir sorun yaşamamıştı. Doktorun onu böyle korkutmuş olması saçmalıktan başka bir şey değildi.

Sonuçta başka bir iş bulma bürosuna başvurmuş ve kısa bir süre içinde de bu işi bulmuştu. Burada mutluydu ve bebek de çok şirin tatlı bir şeydi.

Bebeği beşiğine bırakıp akşam yemeği için merdivenlerden aşağı indi. Gece yarısına doğru büyük bir huzursuzluk ve korkuyla uyandı.

Kendim için bir fincan ılık süt hazırlamalıyım. Bu beni rahatlatır, diye düşündü.

İspirto ocağını yaktı ve pencerenin hemen yakınındaki masanın üstüne koydu.

Hiçbir belirti olmamıştı. Birden yere yığıldı, vücudu kaskatı kesildi, sarsılıyor, titriyordu. İspirto ocağı yere düştü, alevler önce halıya ardından da muslin perdelerin ucuna ulaştı.

II

Laura birden uyandı.

Düş görmüştü –kötü bir düş, bir kâbus– ancak ayrıntılarını anımsayamıyordu.

Biri –bir şey– onu kovalıyordu, kaçıyor, kaçıyordu ama şimdi güvendeydi, kendi yatağında, evindeydi.

Yatağının başucundaki lambaya uzandı, lambayı açtı ve küçük masa saatine baktı. On ikiydi. Gece yarısı.

Yatağında doğrulup oturdu. Çok tuhaftı ama bir nedenle ışığı söndürmek gelmiyordu içinden.

Kulak kesildi. Tuhaf çıtırtılar, çatırtılar geldi kulağına... Belki de hırsız girdi eve, diye düşündü. Böyle bir durumda ilk aklına gelenin "hırsız" olduğu birçok yaşıtı gibi. Yatağından kalktı, kapıya gitti ve kapıyı hafifçe araladı. Dikkatle dışarı baktı. Her yer karanlık ve sessizdi.

Ama bir koku vardı, tuhaf, dumanı andıran bir koku. Laura tekrar tekrar kokladı havayı. Sonra merdiven sahanlığına çıktı, hizmetliler bölümünün kapısını açtı ve içeri baktı. Hiçbir şey yoktu.

Sonra sahanlığın diğer tarafına doğru yürüdü. Burada bebek odasına ve bebek banyosuna giden kısa koridora açılan bir kapı vardı.

Birden dehşetle geri çekildi, kapıyı açmasıyla birlikte kesif bir duman bulutu üzerine gelmişti.

"Yangın!" diye haykırdı. "Ev yanıyor."

Laura çığlık çığlığa hizmetliler bölümüne koştu ve seslendi.

"Yangın! Ev yanıyor!"

Daha sonra olanları tam olarak anımsayamıyordu. Aşçı ve Ethel... Ethel hemen merdivenden aşağı telefona koştu.

Aşçı sahanlığa açılan kapıyı açtı ancak kesif duman nedeniyle geri çekildi ve onu sakinleştirmeye çalıştı.

"Sakin ol yavrum, her şey yoluna girecek." Anlaşılmaz şekilde mırıldanıyordu. "İtfaiye birazdan burada olacak, onları pencereden alacaklar, hiç endişelenme yavrum, herkes kurtulacak."

Ama hiçbir şey düzelmeyecekti. Laura bunun bilincindeydi.

Duasına bu denli çabuk yanıt alabilmiş olmak onu perişan etmişti. Tanrı harekete geçmişti, hem de hemen ve tanımlanama-

yacak kadar büyük bir şiddetle. Bu O'nun yöntemiydi, O'nun bebekleri cennete almak için uyguladığı korkunç yöntem.

Aşçı, Laura'yı kendisiyle birlikte merdivenlerden aşağı sürüklemeye çalıştı.

"Gelin Bayan Laura, beklemeyin, kaybedecek zaman yok, hemen hepimiz evin dışına çıkmalıyız."

Ama dadı ile bebek evin dışına çıkamazlardı. Onlar orada, bebek odasında sıkışıp kalmışlardı.

Aşçı zorlukla da olsa merdivenlerden inerken Laura'yı da kendisiyle birlikte sürükledi. Ön kapıdan çıkıp, Ethel'in de bulunduğu çimenliğe vardıklarında Laura aşçının bir an için elini bırakmasını fırsat bilip yeniden eve girdi ve merdivenlerden yukarı koştu.

Yeniden sahanlıktaki kapıyı açtı. Uzakta bir yerde, dumanların arasında acı bir ağlama sesi duyuyordu.

O anda Laura'nın içinde sıcak, tutkulu, tuhaf, tanımlanamaz bir duygu, bir sevgi canlandı.

Sakin, sağduyulu ve kararlıydı. Alevler arasında kalan birini kurtarmak için bir havluyu suya batırıp, ağzına ve burnuna tutmak gerektiğini bir yerlerde okumuş ya da birinden duymuştu. Hemen odasına koştu, banyo havlusunu sürahinin içine batırarak ıslattı ve ağzına bağladı. Sonra da kesif bir duman bulutu içindeki koridora daldı. Alevleri görüyordu, tahtalar yanıyor, çatırdayarak patırdayarak yere düşüyordu. Alevler koridoru sarmaya başlamıştı bile, kirişler kopup düşüyordu. Eğer o anda onun yerinde bir yetişkin olsa karşı karşıya bulunduğu tehlikeyi ve şansını hesaba katardı. Ama o çocukça bir cahil cesaretiyle ileri atıldı. Bebeğe *ulaşmalı*, onu kurtarmalıydı. Bunu yapmazsa bebek yanarak ölecekti. Gwyneth'in baygın bedeninin üzerinden ne olduğunu bile bilmeden tökezleyerek geçti. Yoklayarak, öksürerek, aksırarak, so-

luk soluğa bebek yatağına ulaştı. Yatağın kenarındaki paravan, bebeği bir ölçüde de olsa dumandan korumuştu.

Laura bebeği kucakladı, yüzünü ıslak havluya bastırdı ve sendeleyerek kapıya ulaştı. Ciğerleri sızlıyor, soluk almaya çalışıyordu.

Ancak geri dönmesi olanaksızdı, alevler yolu kapamıştı.

Laura sakin ve sağduyuluydu. Aklı hâlâ başındaydı. Duvarda çatıdaki su deposuna çıkılan bir kapı vardı, Laura yoklayarak bu kapıyı buldu. Kapıdan geçip, titrek tahta bir merdivenden çatı arasındaki depo odasına çıktı. Bir defasında Charles ile bu yoldan çatıya çıkmışlardı. Eğer çatıya çıkabilirse ve diğer uca sürünebilirse...

İtfaiyeciler geldiğinde aşağıdakiler çığlık çığlığa bağırdılar.

"Yukarıda bebek odasında bir bebekle dadı kaldı!"

İtfaiyecilerden biri ıslık çalarak dudaklarını ısırdı. Evin o kısmı alevler içindeydi.

"Olanaksız," dedi kendi kendine. "*Onları* sağ kurtarmak olanaksız."

"Başka biri var mı?" diye sordu sonra.

Aşçı etrafına bakarak bağırdı.

"Bayan Laura? O nerede? Benimle birlikte evden çıkmıştı? Nerede olabilir?"

O sırada başka bir itfaiyeci seslendi.

"Hey Joe, yukarıda çatıda biri var, diğer uçta. Merdiveni getir."

Birkaç dakika sonra itfaiyeciler taşıdıkları yükü yavaşça ve özenle çimenlerin üzerine bıraktılar. Dumandan simsiyah kesilmiş, tanınmayacak durumda, güçsüz kolları bedenine sarılmış bilinçsiz bir Laura ve onun göğsüne sımsıkı bastırdığı, adeta hayatta olduğunu kanıtlarcasına çığlık çığlığa ağlayan küçük bir insan yumağı.

III

"Eğer Laura olmasaydı..." Angela yoğun duyguların etkisiyle konuşamıyor, ne diyeceğini bilemiyordu. Kendini toplamaya çalıştı. Ve neden sonra ekledi. "Şimdi artık zavallı dadı hakkındaki her şeyi biliyoruz. Sanırım saralıymış. Doktor onu bebek bakımı işi almaması konusunda uyarmış. Ama o dinlememiş. Sanırım nöbet gelince ispirto ocağını düşürdü. Onda bir tuhaflık olduğunu hissetmiştim, benden bir şey gizler gibiydi, öğrenmemden çekindiği bir şey vardı, bunu anlıyordum."

"Zavallı kız," dedi Franklin. "Bunu yaşamıyla ödedi."

Angela yoğun annelik duygularından kaynaklanan acımasızlıkla Gwyneth Jones'a acınmasını kabullenemiyordu.

"Eğer Laura olmasaydı bebeğimiz şimdi yanarak ölmüş olacaktı."

Bay Baldock, "Laura kendini toparlayabildi mi?" diye sordu.

"Evet, iyi ama hâlâ şokun etkisinde tabii. Kollarında yanıklar var, ama o kadar kötü değil. Doktor yakın bir zamanda tamamen iyileşeceğini söylüyor."

"Laura adına sevindim," dedi Bay Baldock.

Angela sitemle, "Üstelik bir de siz Arthur'u Laura'nın ufaklığı kıskanabileceği ve ona kötülük yapabileceği konusunda uyarmıştınız. Ah, siz bekârlar."

"Tamam, tamam," dedi Bay Baldock sıkıntıyla. "Pek sık yanılmam ama itiraf etmeliyim ki bu kez yanıldığıma sevindim."

"Haydi, gidip ikisini de ziyaret edin."

Bay Baldock denileni yaptı. Bebek, çocuk odasındaki şöminenin önünde yerde yatıyor, kendince tepiniyor, anlaşılmaz sesler çıkarıyor, kıpırdanıyordu.

"Merhaba sevgili Laura, küçük dostum," dedi Bay Baldock içtenlikle. "Nasılsın? Tam bir kahraman gibi davrandığını duydum. Çok cesurca bir davranışla kardeşini kurtarmışsın. Sen bir kahramansın."

Laura onu dikkatle süzdükten sonra bebeğe doğru elindeki halkaları çıngırdatmayı sürdürdü.

"Kolların nasıl?"

"Başlangıçta çok acı veriyordu ama üzerine bir şeyler sürdüler ve sargıya aldılar. Şimdi daha iyi."

Bay Baldock hemen oracıktaki koltuğa çökerken, "Çok ilginç bir kızsın Laura," dedi. "Bir gün kedinin kardeşini boğup öldürmesini umuyorsun –hiç inkâr etme, böyle hissettiğini biliyorum– hemen ertesi gün alevler içinde onu kucaklayıp dama çıkıyorsun ve kendi yaşamını hiçe sayarak onu kurtarmaya çalışıyorsun."

"Sonuçta onu kurtardım ya. Üstelik zarar da görmedi, onda en ufak bir yanık bile yok." Bebeğin üzerine eğilerek, sevgiyle ve büyük bir içtenlikle mırıldandı. "Ona kimsenin zarar vermesine, onu incitmesine izin vermeyeceğim, asla! Onu yaşamım boyunca koruyup, gözeteceğim."

Bay Baldock'un kaşları ağır ağır kalktı, gözleri açıldı.

"İşte bu sevgi... Onu seviyorsun, değil mi?"

"Ah *evet*." Yanıt beklenilenin çok üstünde coşkulu ve tutkuluydu. "Onu yeryüzündeki her şeyden daha çok seviyorum."

Küçük kız yüzünü yaşlı adama çevirdi. Bay Baldock şaşırdı. Bu bir kozanın açılması gibi bir şeydi. Küçük kızın yüzü duygu yoğunluğuyla adeta parlıyordu. Aslında kaşları ve kirpikleri yandığı için gülünç denecek kadar tuhaf bir görünümü olsa da bu duygu yoğunluğu bu yüzün çok güzel görünmesini sağlıyordu.

"Görüyorum," dedi Bay Baldock. "*Görüyorum*... Ben asıl bundan sonrasını merak ediyorum, acaba bunun sonu nereye varacak?"

Laura onu şaşkınlık içinde süzdü. Belli belirsiz bir endişe vardı bakışlarında.

"Bu yanlış mı?" diye sordu. "Yani benim onu sevmem?"

Bay Baldock ona baktı. Yüzü düşünceliydi.

"Senin açından, sevgili küçük Laura, bu doğru, çok doğru. Senin açından öyle de..."

Sonra derin düşüncelere daldı.

Bir tarihçi olarak birinci planda geçmişle ilgilenmesine rağmen bazen geleceği öngöremediği anlar onu belirgin şekilde tedirgin ediyordu. Bu da öyle anlardan biriydi.

Laura'ya ve o anda ağlayan Shirley'ye baktı. Kaşları çatıldı.

On yıl... yirmi yıl... yirmi beş yıl sonra ne noktada olacaklar, diye düşündü. Ya ben... ben nerede olacağım?

Sonra kendi kendine, "Toprağın altında," dedi. "Toprağın altında."

Bunu biliyor ama bunu kabullenmek istemiyordu, yaşam enerjisiyle dolu kim ölümü düşünmek isterdi ki?

Gelecek ne kadar da karanlık ve gizemliydi? Gelecek yirmi yılda neler olacaktı acaba? Belki yeni bir savaş? Bu pek olası değildi ama... Yeni salgınlar, yeni hastalıklar? Yoksa insanlar sırtlarına mekanik kanatlar takıp, kutsala ihanet etmiş melekler gibi caddeler boyunca süzülecekler miydi? Mars'a gidilecek miydi? İnsanlar lezzetli biftekler ve sote bezelyeler yemek varken ufak haplar yutarak mı besleneceklerdi?

Laura, "Ne düşünüyorsunuz?" diye sordu.

"Geleceği."

"Yani yarını mı?"

"Çok daha ilerisini. Okuma yazma biliyorsun, değil mi Laura?"

"Elbette," dedi Laura şaşkınlıkla. "Neredeyse Doktor Dolittle ve Winnie the Pooh'un tüm kitaplarını okudum, ayrıca..."

"Bu önemsiz ayrıntıları bırak da bana nasıl kitap okuduğunu anlat. Baştan başlayıp sonuna kadar okuyor musun?"

"Evet. Siz öyle yapmıyor musunuz?"

"Hayır," dedi Bay Baldock. "İlk önce kitabın başına bakar, sonra şöyle bir karıştırır ve neyle ilgili olduğu konusunda bir fikir edinmeye çalışırım. Sonra sonuna bakarım ve yazarın ne demek istediğini, neyi kanıtlamaya çalıştığını çözümlemeye çalışırım. Sonra da *yeniden* başa döner, yazarın bu konuya nasıl yaklaştığını ve bu sonuca nasıl ulaştığını anlamaya çalışırım. Böylesi çok daha ilginç."

Laura bunu onaylamasa da ilgiyle baktı.

"Sanırım yazar kitabının böyle okunmasını istemezdi."

"Tabii ki istemezdi."

"Bence kitabı yazarın istediği şekilde okumalısınız."

"Ah," dedi Bay Baldock. "Ah, diğer tarafı ya da avukatların değişiyle muhatapları unutuyorsun. Yani okuyucuları. Okuyucuların da *hakları* var. Yazar kitabını istediği şekilde *yazabilir*, bu onun hakkı. Nasıl isterse. Noktalama işaretlerine bile dikkat etmeyebilir, cümleleri istediği şekilde kurabilir, sözcüklere istediği anlamları yükleyebilir. Ama okur da kitabı istediği şekilde okuyabilir, yazar bunu engelleyemez."

"Bundan sanki okurla yazar arasında bir savaş varmış gibi bahsediyorsun."

"Ben savaşı severim. Gerçek olan şey ise hepimizin zamanın kölesi olduğumuz. Bu bizde takıntı halini almış durumda. Aslında

kronolojik akışın hiçbir önemi yoktur. Özellikle de sonsuzluğu esas alıyorsan zamanda istediğin şekilde sıçrayabilirsin. Ama hiç kimse sonsuzluğu düşünmüyor."

Bu arada Laura'nın dikkati tamamen başka bir yöne yönelmişti. Sonsuzluğu düşünmediği kesindi. Shirley'ye bakıyor, onu düşünüyordu.

Küçük kızın tutkulu ve bir o kadar da özverili bakışlarını izleyen Bay Baldock kendini yeniden onun için belli belirsiz endişeler duymaktan alıkoyamadı.

İkinci Kitap

Shirley – 1946

1. Bölüm

I

Shirley yol boyunca hızlı adımlarla yürüyordu. Spor ayakkabılarını taktığı tenis raketini kolunun altına sıkıştırmıştı. Kendi kendine gülümsüyordu ve hızlı hızlı soluk alıyordu.

Acele etmesi gerekiyordu, yoksa öğlen yemeğine geç kalacaktı. Ayrıca iyi bir oyun da olmamıştı. Son seti oynamaması gerektiğini düşünüyordu. Pam tam anlamıyla ürkek bir tavşandı. Pam ve Gordon çiftlerde de Shirley ve –adı neydi ki– ah evet, Henry ile boy ölçüşebilecek durumda değillerdi. Özellikle de Henry ile. Henry ne... bunu merak ediyordu.

Henry'nin düşüncesiyle Shirley'nin adımları yavaşladı.

Henry onun için yeni bir deneyimdi. Tanıdığı diğer genç erkeklerin hiçbirine benzemiyordu. Taraf tutmadan hepsini teker teker aklından geçirdi. Robin, rahibin oğlu. Kibar, iyi bir gençti, son derece de özverili ve sadıktı, eski zaman şövalyelerini andıran bir yapısı vardı. SOAS'ta Doğu Dilleri okuyordu ve fazlasıyla aydın, kültürlü biriydi. Sonra Peter... Peter çok genç ve deneyimsizdi. Edward Westbury ise ondan biraz daha büyük ve deneyimliydi, bir bankada çalışıyordu ve politik eğilimleri çok fazlaydı. Bunların

hepsi Bellbury'dendi. Henry ise dışarıdan gelmişti, birinin yeğeni olarak orada bulunuyordu. Henry ile birlikte sanki özgürlük ve bağımsızlık duygusu da gelmişti.

Shirley bu son sözcüğün üzerinde bir an düşündü. Bu onun değer verdiği, önemsediği bir nitelikti.

Bellbury'de bağımsızlık diye bir şey söz konusu bile değildi, herkes birbiriyle iç içeydi.

Bellbury'de aile bağları son derece güçlüydü. Herkesin kökenleri belliydi. Herkes Bellbury'ye derinden bağlıydı ve buraya aitti.

Shirley'nin bu kavramlar konusunda kafası karışıktı ama tam olarak içinden geçenleri ifade ettiklerini düşünüyordu.

Henry bunun dışındaydı. Birinin yeğeni olmak buradan olmak anlamına gelmiyordu. Ayrıca Henry evlilik nedeniyle buraya yerleşmiş bir halanın yeğeniydi, buralı bir halanın bile değil.

"İlginç," dedi Shirley kendi kendine. "Henry'nin de herkes gibi ebeveynleri ve kendi evi olmalı. Ama kim bilir, belki de ebeveynleri öldüler ya da belki annesi günlerini Riviera'da geçiren, birden çok kocası olan biri."

"İlginç," dedi Shirley bir kez daha kendi kendine. "Henry hakkında en ufak bir bilgim bile yok. Onun soyadını ve hatta onu bugün öğleden sonra kimin getirdiğini bile bilmiyorum."

Sonra Henry konusunda hiçbir şey bilmemesinin doğal olduğunu düşündü. O böyle bir tipti işte. Henry, diye düşündü. O hep böyle olacaktı, gizemli ve belirsiz, geçmişi karanlık. Sonra bir gün yine ortadan kaybolacaktı ve hiç kimse onun adını ve kimin yeğeni olduğunu bilmeyecekti. O herkes için yalnızca son derece etkileyici gülüşü olan, çok iyi tenis oynayan, çekici genç bir adam olarak kalacaktı.

Shirley onun Pam Crofton'la "Nasıl daha iyi bir oyun olur?" diye tartışırken onlara cool ve kendinden emin bir tavırla yanıt veriş şeklinden de çok hoşlanmıştı.

"Çiftler maçı yapalım. Ben Shirley'yle siz ikinize karşı oynarım." Sonra da raketini sallayarak sormuştu. "Sert mi yumuşak mı?"

Shirley onun yanıt ne olursa olsun kendi istediğini yapacağından emindi.

Ona, "Burada uzun kalmayı düşünüyor musunuz?" diye sormuştu. Yanıt yine belirsizdi.

"Hayır, sanmıyorum."

Bir dahaki buluşmayı da konuşmamışlardı. Daha doğrusu ondan bu yönde bir istek gelmemişti.

Yazık...

Shirley'nin bir an için yüzü asıldı. Bunu sormuş olmasını dilerdi...

Yeniden saatine baktı ve adımlarını sıklaştırdı. Gerçekten çok gecikmişti. Laura buna kızacak ama ona bir şey söylemeyecekti. Bundan emindi. Zaten Laura hiç kızmazdı. O bir melekti...

Uzakta evleri görünüyordu. Erken Georgian Dönemi'nin zarafetini ve güzelliğini yansıtan evin buna rağmen bir tarafa doğru orantısız bir görünümü vardı. Ona evin bir kanadının tamamen yandığı ve sonrasında da asla yeniden yapılmadığı anlatılmıştı. Bunun nedeni bu olmalıydı.

Shirley farkında bile olmadan adımlarını yavaşlattı. O gün her nedense eve gitmek istemiyor, adımları geri geri gidiyordu. Batan güneş batıya bakan pencerelerdeki solgun perdeleri aydınlatıyordu. Bir şekilde kendini evin huzurlu, güven veren duvarlarının gerisine kapamak istemiyordu. Oysa evdeki huzur ve dinginlik öylesine rahatlatıcıydı ki; Laura'nın sevinçle ve sevgiyle onu karşı-

layan yüzü, güven verici bakışları, Ethel'in sıcak yemekleri sofraya taşırkenki içtenliği. Sıcaklık, sevgi, koruma, güven, yuva... Yaşamda değerli ve önemli ne varsa hepsi... Bunların hepsine sahipti, hem de özel olarak istemesine, çaba harcamasına gerek kalmadan, onu sarmalıyor, sımsıkı kavrıyor, baskı yapıyordu...

Bu ne tuhaf bir ifade, diye düşündü Shirley. Baskı mı? Ne demek istiyorum ki ben?

Ama hissettiği buydu. Baskı; apaçık, sürekli bir baskı. Aynen yürüyüş sırasında sırtında taşıdığı sırt çantasının baskısı gibi. Önceleri onu pek hissetmemişti ama sonra askıları omzunu kesmeye, ağırlığını hissettirmeye başlamıştı. Bir yük...

"Neler düşünüyorum böyle, olacak iş değil," diye kendi kendine mırıldanan Shirley açık teras kapısından eve girdi.

Giriş holü loştu. Yukarıdan Laura'nın yumuşak, kısık sesi duyuldu.

"Sen mi geldin Shirley?"

"Evet, korkarım çok geç kaldım Laura."

"Hiç sorun değil. Zaten makarna yapmıştık, fırın makarna. Ethel onu fırında sıcak tuttu."

Laura Franklin merdivenin dönemecinde göründü. Zayıf denecek kadar ince, solgun yüzü, trajik denecek kadar içe kaçmış kahverengi gözleriyle narin, kırılgan görünümlü bir kadın...

Aşağı inerek Shirley'ye gülümsedi.

"Eğlendin mi?"

"Ah, evet."

"Oyun iyi miydi?"

"Fena sayılmaz."

"Dikkat çekecek yeni birileri var mıydı? Yoksa yalnızca Bellbury'dekiler mi?"

"Çoğunlukla Bellbury'dekiler."

İnsanın sorulmasını beklediği soru sorulduğunda yanıt vermek istememesi ilginç bir durumdu. Üstelik de yanıt vermekte hiçbir sakınca yokken. Laura'nın onun eğlendiğini bilmek istemesinden daha doğal ne olabilirdi.

Eğer insanlar sizi seviyorlarsa doğal olarak da sizinle ilgili her şeyi bilmek istiyorlardı.

Acaba Henry'nin yakınları da bilmek istiyorlar mıydı? Gözünde Henry'yi evinde canlandırmaya çalıştı ama başaramadı. Çok ilginçti ama Henry'yi evde, aile ortamında düşünemiyordu. Ama onun da bir evi olduğu kesindi. Olmalıydı da.

Birden gözlerinin önünde puslu, belli belirsiz bir görüntü belirdi. Henry'nin aşağı yukarı dolaştığı bir oda, tuvalet masasında oturmuş, dudağına çarpıcı bir renkte ruj süren platin saçlı bir kadın; henüz Fransa'nın güneyinden dönen annesi...

"Merhaba anne, demek döndün?"

"Evet, tenis mi oynadın?"

"Evet."

Ne merak ne ilgi, öylesine bir soru işte. Ne Henry ne de annesi diğerinin ne yaptığıyla aslında hiç ilgilenmiyor, öylesine konuşuyorlardı işte.

Laura merakla sordu. "Kendi kendine ne diyorsun Shirley? Dudakların kıpırdıyor, kaşların kalkıp iniyor."

Shirley güldü.

"Ah, yalnızca kendi kendime konuşuyordum. Hayalimde."

Laura'nın kaşları kalktı.

"Bu hoşuna gitmişe benziyor."

"Çok komikti."

O sırada sadık Ethel yemek odasının aralık kapısından başını uzatarak, "Yemek hazır," diye seslendi.

Shirley, "Ellerimi yıkamam gerekiyor," diye haykırarak yukarı koştu.

Yemek sonrası Laura, "Bugün St. Katherine Sekreterlik Koleji'nin broşürlerini aldım," dedi. "Sanırım orası en iyilerinden biri. Bu konuda senin fikrin ne Shirley?"

Shirley'nin genç sevimli yüzünde hafif bir hoşnutsuzluk belirdi.

"Daktilo ve steno öğrenip sekreter olarak çalışmak konusunda mı?"

"Neden olmasın?"

Shirley iç çekti ve güldü.

"Ben benzersiz bir tembelim. Evde kalıp hiçbir şey yapmamayı yeğlerim. Laura, tatlım, *yıllardır* okullardayım. Kısa bir ara versem olmaz mı?"

"Gerçekten ilgini çeken, kendini geliştirmek istediğin bir konu olmasını isterdim," diyen Laura'nın yüzü hafifçe asıldı, alnını kırıştırdı.

"Ben son derece geri kafalıyım. Evde oturup, güçlü, yakışıklı varlıklı bir koca bulup, büyük bir aile kurmanın hayalini kurmak istiyorum."

Laura yanıt vermedi. Hâlâ endişeli görünüyordu.

"Eğer St. Katherine'de okursan asıl sorun Londra'da nerede kalacağın. Belki de kuzin Angela'nın yanında pansiyoner olarak kalabilirsin..."

"Kuzin Angela mı? *Hayır,* Laura, acı bana."

"Peki, o zaman Angela değil ama bir şekilde bir aile yanında kalmalısın. Ya da bir yurtta. Sonrasında da bir kız arkadaşınla bir daireyi paylaşırsınız."

Shirley, "Seninle aynı daireyi paylaşsak nasıl olur? Neden olmasın ki?" diye sordu.

Laura başını salladı. "Ben burada kalacağım."

"Burada mı? Benimle Londra'ya gelmeyecek misin?"

Shirley buna inanamıyordu. Hayal kırıklığı yaşıyordu.

Laura, "Tatlım, sana yük olmak istemiyorum," dedi.

"Neden ki? Ne demek istiyorsun? Neden olasın ki?"

"Şey, yani... fazla sahiplenerek..."

"Çocuklarını baskı altında tutan anneler gibi mi? Hayır Laura, sen asla öyle olamazsın."

"Umarım öyledir ama bu asla bilinemez..." Sonra kaşlarını çatarak ekledi. "Kişi asla değişen koşullarda ne yapacağından emin olamaz..."

"Bence bunun için endişelenmene gerçekten hiç gerek yok Laura. Hiç kaygılanma, sen hiçbir zaman dominant bir insan olmadın, özellikle de bana karşı. Asla büyüklük taslayıp bana emirler yağdırmaya kalkışmadın, yaşamıma müdahale etmeyi, yaşamımı düzenlemeyi denemedin."

"Seni Londra'daki hiç istemediğin bu sekreterlik kolejine yollayarak yapmaya çalıştığım tam olarak bu değil mi?"

Bunun üzerine iki kardeş kendilerini tutamayarak gülmeye başladılar.

II

Laura doğrularak kollarını ileri doğru uzattı.

"Dört düzine," dedi.

Bahçeden topladığı ıtırşahileri demetlemişti.

"Trendle'den bunlar karşılığında iyi bir fiyat almamız gerekir," dedi. "Uzun saplar, her bir sapta dört çiçek. Itırşahiler bu yıl tam bir başarı oldu Horder."

Huysuz görünümlü, buruşuk, aksi, çarpık çurpuk pis bir ihtiyar olan Horder memnuniyetle homurdandı.

"Bu yıl gerçekten fena değillerdi," diye mırıldandı.

Horder kendinden ve pozisyonundan fazlasıyla emindi. Yaşlı emekli bir bahçıvan - işini ve değerini bilen - beş yıllık bir savaşın ardından altın değerinde olan bir insan. Onu kendi bahçelerinde çalışmaya ikna etmeye çalışan çok insan olmuştu ama Laura bir şekilde kandırmayı başarmıştı. Hatta kocası savaş malzemeleri satışıyla milyonlar kazanan Bayan Kindle bile çok daha yüksek bir ücret önermiş olsa da Laura'nın kişiliği baskın çıkmıştı.

Horder, Bayan Franklin için çalışmayı yeğlemişti. Onun babasını ve annesini çok iyi tanıyordu, düzgün onurlu insanlardı. Bayan Laura'nın çocukluğunu anımsıyordu. Aslında onu etkileyen yalnızca bu duyguları da değildi. Gerçek Bayan Laura için çalışmaktan hoşlanıyor olmasıydı. Laura insanı teşvik etmeyi de tembelliğe prim vermemeyi de iyi biliyordu. Yokluk zamanında ne kadarla, ne yapılabileceğinin bilincindeydi. Ve eğer beklediği şeyler yapılmışsa bunu övmeyi de ödüllendirmeyi de çok iyi biliyordu. Takdiri de yergisi de içten ve özgürdü. Sıcak, koyu tatlı çay ve kurabiye sunumunda da bonkördü, üstelik çay da şeker de hâlâ karneye bağlı olmasına rağmen. Ayrıca şevkle çalışıyordu. Bayan Laura çiçekleri ondan çok daha seri ve düzgün bir şekilde demetleyebiliyordu. Bu da önemliydi. Üstelik fikirleri vardı, geleceğe umutla bakıyor, planlar yapıyordu. Yeni görüş ve kavramlara açıktı. Örneğin bu seralar. Kendisi buna hiç ihtimal vermemişti.

Laura ise yanılabileceğini kabul etmişti... Bu anlayışla bunu bir kez denemeye karar vermişti. Ve sonuç olağanüstü bir domates ürünü olmuş, onları şaşırtmıştı.

Laura saatine bakarak, "Beş," dedi. "Çok iyi yetiştirdik."

Etrafına bakındı. Kovalar ve kavanozlar ertesi sabah Milchester'deki çiçekçiye ve manava götürülmek üzere doldurulmuşlardı.

Holder mutlulukla, "Bu yeşil bitkilerin bu kadar para edebileceği dünyada aklıma gelmezdi," diye mırıldandı.

"Yine ben ağırlığı kesme çiçeklere vermemizin daha doğru olacağı kanısındayım. Savaş sonrası insanların içinde büyük bir çiçek özlemi var. Sebzeyi ise herkes kendi yetiştiriyor."

"Ah, ne yazık ki hiçbir şey artık eskisi gibi değil," dedi Horder iç çekerek. "Ebeveynleriniz zamanında insanlar pazarda satmak için bir şeyler ekmeyi akıllarının ucundan bile geçirmezlerdi. Evet, ne güzel günlerdi onlar, burası bir tablo, bir resimden farksızdı. O sırada burada Bay Webster çalışıyordu, yangından hemen önce gelmişti. O yangın! Evin tamamen yanmamış olması çok büyük bir şans!"

Laura başını sallayarak söylenenleri onayladı. Sonra üzerindeki plastik önlüğü çıkardı. Horder'in söyledikleri onu zihninde yıllar öncesine götürmüştü. "*Yangın öncesine...*"

Yangın onun yaşamında bir dönüm noktası olmuştu. Ondan önceki günlerini hayal meyal anımsıyordu; mutsuz kıskanç bir çocuk, ilgi sevgi peşinde koşan bir zavallı.

Ama tam olarak o gün, o yangın gününde onun içinden yeni, farklı bir Laura doğmuştu; yaşamı birden anlam kazanan, dopdolu bir hal alan Laura. Duman ve alevler arasında minik Shirley'yi kollarının arasına aldığı o andan itibaren yaşamının anlamını ve amacını bulmuştu; Shirley'yi gözetip, onu korumak.

Shirley'yi ölümden kurtarmıştı. Shirley onundu, o anda böyle hissediyordu. Yaşamındaki en iyi iki insan birden uzaklaşmış, birincil önemlerini yitirmişlerdi. Onların ilgisine duyduğu takıntılı özlem azalmış hatta kaybolmuştu. Kim bilir belki de gerçekte anne ve babasını o kadar sevmemiş, yalnızca *onların sevgisini* istemiş, özlemişti. Sevgi, onun kollarının arasındaki Shirley adındaki bu küçük et parçasına karşı hissettikleriydi. Bu duygu onun tüm özlemlerini giderdiği gibi belli belirsiz beklentilerini, ihtiyaçlarını da karşılıyordu. Artık onun yani Laura'nın hiçbir önemi yoktu, önemli olan yalnızca Shirley'ydi...

Shirley'ye bakacak, ona hiçbir zarar gelmemesi için onu gözetecek, onu kollayacak, cani kedilerden koruyacak, geceleri uyanık kalacak, ikinci bir yangının çıkmasını önleyecek, Shirley'ye bakacak, onun için oyuncaklar alacak, daha büyüyünce onunla oyunlar oynayacak, hastalandığında ona bakacaktı...

Tabii ki on bir yaşındaki bir çocuk geleceği öngöremezdi: Çok geçmeden kısa bir tatil için Le Touquet'e giden Franklin'lerin uçağı dönüş yolculuğunda düştü ve...

O sırada Laura on dört, Shirley ise üç yaşındaydı. Yakın akrabaları yoktu, en yakın akrabaları ihtiyar kuzin Angela idi. Planları yapan, onları özenle işleyip, düzenleyen ve sonra yılmaz bir kararlılıkla yürürlüğe koyan hep Laura oldu. Yaşlı bir avukat ve Bay Baldock vasilik ve danışmanlık görevlerini üstlendiler. Laura okuldan ayrılıp evde yaşayacak, kusursuz bir dadı ise Shirley'nin bakımıyla ilgilenecekti. Bayan Weekes de evinden ayrılıp, onlarla yaşamaya ve gerek Laura'nın eğitimiyle gerekse evin işlerinin idaresiyle ilgilenmeye başlayacaktı. Bu kusursuz bir plandı, pratik ve uygulanması kolay. Buna tek karşı çıkan Bay Baldock oldu, ne de olsa Girton mezunlarına katlanamıyor ve Bayan Weekes'in

Laura'yı çokbilmiş bir aydın kadına dönüştüreceğinden korkuyordu.

Laura'nın ise Bayan Weekes konusunda hiçbir kuşkusu yoktu; işleri idare eden Bayan Weekes olmayacaktı. Bayan Weekes zeki bir kadındı, matematiğe özel bir ilgisi vardı. Domestik ev işlerinin onun pek ilgisini çekmeyeceği kesindi. Ve bu plan çok iyi işledi. Laura çok iyi eğitim aldı. Bayan Weekes'in hiç olmadığı kadar iyi bir yaşamı oldu, Bay Baldock ile arasında çıkabilecek çatışmalar ise Laura tarafından ustalıkla engellendi. Bayan Weekes eve alınacak yeni hizmetçilerin seçimiyle olduğu kadar Shirley'yle ilgili verilecek kararlara da yardım etti; onun önce bir çocuk yuvasına, sonra yakın bir kasabadaki ilkokula gitmesine önayak oldu. Tabii bütün bunlarda kararı veren öncelikle Laura'ydı. Bu arada ev işleri de düzgün ve uyumlu bir şekilde yürüyordu. Shirley daha sonra ünlü bir yatılı okula gönderildi. O sırada Laura yirmi iki yaşındaydı.

Bundan bir yıl sonra savaş çıktı ve yaşamlarını temelinden değiştirdi. Shirley'nin okulu Wales'teki yeni yerleşkesine taşındı. Bayan Weekes Londra'ya gitti ve Bakanlık'taki bir göreve atandı. Evleri Hava Kuvvetleri subaylarının karargâhına dönüştürüldü, Laura bahçıvan kulübesine taşındı ve bir çiftlikte çalışmaya başladı. Bunun dışında yüksek duvarları olan büyük bir bahçede sebze yetiştirmeyi de başardı.

Bir yıl önce Almanya'yla olan savaş bitmiş ve şimdi evi yeniden ona iade edilmişti. Orayı yeniden bir aile yuvasına dönüştürmek gerçekten zor bir işti. Shirley de yatılı okuldan eve dönmüş ve üniversiteye gitmeyi kesinlikle reddetmişti.

Bunun için yeterli zekâya sahip olmadığını söylüyordu. Yatılı okulun yöneticilerinden biri de Laura'ya yazdığı mektupta farklı

sözcüklerle de olsa da bu gerçeği onaylamıştı: "Shirley'nin üniversite eğitimi almasında yarar olacağını düşünmüyorum. Kendisi zeki, akıllı ve iyi bir genç kız ama akademik nosyonu zayıf."

Böylece Shirley de eve dönmüştü. Eski hizmetlilerinden savaş sırasında bir fabrikada çalışmak durumunda kalan Ethel de savaşın bitmesiyle birlikte işten ayrılarak geri dönmüştü ama bu kez hizmetçi olarak değil kâhya ve dost olarak. Laura çiçek ve sebze yetiştirme konusundaki becerilerini sürdürdü ve geliştirdi. Yüksek vergiler nedeniyle gelirleri eskisi kadar iyi değildi. Eğer o ve Shirley evlerini ellerinde tutmak istiyorlarsa bahçenin yalnızca kendilerine yetmekle kalmayıp ek olarak kazanç da sağlaması gerekiyordu.

Laura önlüğünü çıkarıp ellerini yıkamak üzere evine doğru ilerlerken geçmişe ilişkin olarak kafasından geçenler bunlardı işte.

Bütün bu yıllar boyunca Shirley onun yaşamının odağı olmuştu. Önce yarım yamalak konuşmasıyla oyuncak bebeklerinin neler yaptıklarını anlatan bebek Shirley. Sonrasında çocuk yuvasından dönüşte Bayan Duckworth'ün karmaşık açıklamalarından, Tommy ya da Mary'nin ya da hain Robin'in yaptıklarından, Peter'in defterine çizdiği resimden ve Bayan Duck'ın bunun üzerine söyledikle-rinden bahseden küçük Shirley.

Sonrasında ise yatılı okuldan tatillerde eve gelen daha büyümüş olgun bir Shirley, okuldaki yeniliklerden, sevdiği ve nefret ettiği kızlardan bahseden, İngilizce öğretmeni melek ruhlu Bayan Goeffrey'yi, iğrenç matematik öğretmenleri Bayan Andrews'ü, Fransızca öğretmenlerine yaptıklarını anlatan genç kız Shirley. Shirley Laura'ya karşı her zaman açık sözlü ve samimi olmuştu. Aralarındaki ilişki büyük yaş farkı olan iki kardeşin ilişkisinden çok daha öteydi ama tabii aralarında nesil farkı olan bir anne kız

ilişkisi gibi de değildi. Bir anlamda ilginç bir ilişkiydi bu. Laura asla soru sorma gereksinimi duymuyordu. Shirley zaten her şeyi büyük bir içtenlikle anlatıyordu: "Ah Laura, sana anlatacak o kadar çok şeyim var ki!" Laura ise onu bıkmadan usanmadan dinliyor, duruma göre gülüyor, fikrini söylüyor, önerilerde bulunuyor, gereğinde onu uyarıyordu.

Shirley artık tamamen eve dönmüştü. Laura'ya her şey aynen eskisi gibiymiş gibi geliyordu. Her gün uzun uzun o gün yaptıklarını ya da yaşadıklarını konuşuyorlardı. Shirley açıkça ve çekinmeden Robin Grant'tan, Edward Westbury'den bahsediyordu; dürüst, açık yürekli bir kızdı ve görünen oydu ki her gün açıkça olanları rapor etmek ona çok doğal geliyordu.

Ama dün Hargraves'teki tenis kortundan eve döndüğünde halinde bir tuhaflık vardı ve Laura'nın sorularını tek sözcükten oluşan yanıtlarla geçiştirmeye çalışmıştı.

Laura bunun nedenini merak ediyordu. Tabii ki Shirley büyüyordu. Onun da kendi düşünceleri, kendi yaşamı olacaktı ve olmalıydı da. Bu onun en doğal hakkıydı. Doğru olan buydu. Laura'nın yapması gereken ise bunların üstesinden nasıl en iyi şekilde gelebileceğine karar vermekti. Laura iç çekerek yeniden saatine baktı ve gidip Bay Baldock ile konuşmaya karar verdi.

2. Bölüm

I

Laura bahçeye girdiğinde Bay Baldock bahçe işleriyle meşguldü. Homurdandı ve birden sordu. "Begonyalarımı nasıl buluyorsun? Güzeller değil mi?"

Bay Baldock bahçe işleri konusunda pek iyi sayılmazdı, ancak bir başarısı olduğunda bundan büyük gurur duyar, başarısızlıklarını ise görmezden gelirdi. Dostlarının da bu başarısızlıklardan asla bahsetmemesi gerekiyordu. Laura pek de gelişmiş sayılamayacak begonyalara bakarak güzel olduklarını söyledi.

"Güzel değil mi? Muhteşemler!" Artık yaşlı ve on sekiz yıl öncesinden çok daha şişman olan Bay Baldock yeniden çiçekler arasındaki yabani otları toplamak üzere eğilirken hafifçe inledi.

"Bu yaz yağmur bir türlü eksik olmadı," diye homurdandı. "Çiçek tarhlarını temizlemenle birlikte bu yabani otların çıkması bir oluyor. Sarmaşıkların gelişimi konusunda ise düşüncelerimi ifade etmeye sözcükler yetmiyor. Ne dersen de ben bütün bunların şeytanın işi olduğundan eminim." Ofladı, pufladı ve derin soluklarının arasında birden sordu. "Evet, sevgili Laura, ne oldu? Bir sorun mu var? Anlat bana."

"Size her gelişimde bir derdim oluyor. Bu altı yaşımdan beri böyle."

"O sırada küçük şirin bir kızdın. Sıska bir yüz ve kocaman gözler."

"Hep doğru davranıp davranmadığımı bilmek isterdim."

"Senin yerinde olsam bunun için hiç endişelenmezdim," dedi Bay Baldock. "Hey, çık artık oradan!" Bunu o sırada tuttuğu yabani ota söylemişti. "Neyse, söylediğim gibi senin yerinde olsam hiç kaygılanmazdım. Bazı insanlar doğal olarak neyin doğru neyin yanlış olduğunu bilirler, bazı insanlarınsa bu konuda en ufak bir fikirleri bile yoktur. Bu müzik kulağı gibi bir şey."

"Kastettiğim ahlaki anlamda doğru mu yoksa yanlış mı davrandığım değildi, sorduğum sağduyulu davranmayı başarıp başaramadığımdı?"

"Bu ikisi tamamen farklı iki şey. Genelde insanlar sağduyulu davranmaz aptalca şeyler yaparlar, sonra da hayıflanırlar. Neyse, sorun ne?"

"Shirley."

"Doğal olarak Shirley. Onun dışında bir şey düşünmüyorsun ki."

"Onun Londra'ya gidip sekreterlik eğitimi almasını ayarladım."

Bay Baldock, "Bence çok büyük aptallık etmişsin," dedi. "Shirley çok hoş bir kız ama bence şu dünyada iyi, yetenekli bir sekreter olabilecek son kişi."

"Yine de bir şeyler yapmalı."

"Günümüzde öyle diyorlar."

"Ayrıca onun insanların arasına karışmasını istiyorum."

"Tanrı kahretsin bu ısırganları," diyen Bay Baldock kızgınlıkla elini salladı. "İnsanlar mı? İnsanlar derken neyi kastediyorsun? Kalabalıkları? İşverenleri? Diğer kızları? Genç erkekleri?"

"Sanırım asıl kastettiğim genç erkekler."

Bay Baldock kıkırdadı.

"Bunu rahatlıkla burada da gerçekleştirebilir, ayrıca bu konuda bir hayli iyi olduğunu da söyleyebilirim. Rahibin ağzı süt kokan oğlu Robin'in onu her gördüğünde gözleri yerinden fırlıyor, genç Peter'ı ise daha şimdiden avucunun içine almış, delikanlı ona tutkun. Hatta Edward Westbury bile kalan o bir tutam saçına briyantin sürmeye başladı. Pazar günü kilisede dikkatimi çekti ve kendi kendime kimin peşinde olduğunu sordum. Sonra birden anladım, Shirley'yle konuşurken utangaç bir köpek gibi kırıtıyordu."

"Shirley'nin onlardan birinden hoşlandığını sanmıyorum."

"Neden hoşlansın ki? Ona zaman tanı. O henüz çok genç, Laura. Haydi, gerçekten de onu Londra'ya göndermeyi düşünüyor olamazsın, yoksa sen de mi onunla gitmeyi planlıyorsun?"

"Ah, hayır. Sorun da bu ya zaten."

Bay Baldock doğruldu.

"Demek sorun bu!" Dikkatle Laura'yı süzdü. "Haydi, dilinin altında ne varsa söyle Laura."

Laura çakıl taşlı bahçe yoluna baktı.

"Sizin de söylediğiniz gibi benim için önemli olan yalnızca Shirley. Ben... ben... onu o kadar çok seviyorum ki ona zarar vermekten, onu incitmekten korkuyorum. Ya da bana çok fazla bağlanmasından, benden kopamamasına neden olmaktan."

Bay Baldock'un sesi ondan hiç beklenmeyecek kadar nazikti.

"O senden yaklaşık on yaş küçük ve yaşadıklarınıza bakınca senin onu kız kardeşten çok kendi kızınmış gibi hissetmen doğal."

"Evet, bir anlamda ona hep annelik yaptım."

Bay Baldock başıyla onayladı.

"Ve zeki bir kız olduğun için de annelik sevgisinin sahiplenici bir sevgi olduğunun farkındasın."

"Evet, konu tam da bu zaten. Ve ben böyle olmasını istemiyorum. Shirley'nin özgür olmasını istiyorum ve şey... özgür işte."

"Desene bu yüzden artık onu kafesten uçurmanın zamanı geldiğini düşünüyorsun? Kendi ayaklarının üzerinde durmayı öğrenmesi için onun dünyayı tanımasını?"

"Evet, ama bundan tam olarak emin değilim, böyle yapmakla doğru mu davranıyorum, hiç bilemiyorum. Akıllıca bir davranış mı bu?"

Bay Baldock hışımla burnunu sıvazladı.

"Siz kadınlar!" dedi. "Sizin sorununuz –hepinizin sorunu– konuların etrafında dolanıp, şarkı söylemekten, raks etmekten hoşlanmanız. Neyin doğru neyin yanlış olduğunu kim bilebilir ki? Eğer genç Shirley Londra'ya gider, orada çikolata renkli bir Mısırlı öğrenciye âşık olur ve ondan koyu esmer tenli bir çocuğu olursa, bunun senin suçun olduğunu ve onu göndermemen gerektiğini düşüneceksin. Gerçekte ise bu yalnızca Shirley'nin ve o Mısırlının suçu. Ama eğitimini tamamlar ve sekreter olarak iyi bir iş bulur, üstüne üstlük bir de patronuyla evlenirse, o zaman başarılı olduğunu söyleyeceksin. Bütün bunlar saçmalık! Başka insanların yaşamlarını sen *düzenleyemezsin*. Shirley ya sağduyuludur ya da değildir. Bunu zaman gösterecek. Eğer bu Londra planının doğru olduğunu düşünüyorsan, bunu uygula ve çok fazla ciddiye de alma. Senin asıl sorunun bu Laura, her şeyi çok fazla ciddiye alıyorsun. Zaten birçok kadının sorunu da bu."

"Peki ya siz?"

"Ben yabani otları ciddiye alıyorum," diyen Bay Baldock yolun üzerindeki ot yığınına aşağılayarak baktı. "Ve de yaprak kurt-

larını ve de tabii midemi. Çünkü eğer ciddiye almazsam dünyayı zindan ediyor bana. Ama asla başka insanların yaşamlarını ciddiye almam ben. Onlara bu açıdan çok fazla saygım var."

"Beni hiç anlamıyorsunuz. Shirley'nin yaşamında bir kaos yaratıp onu mutsuz edersem buna katlanamam."

"Aptallık etme. Shirley'nin mutsuz olup olmamasının ne önemi var? Her insan zaman zaman mutsuz olur. Ve bu mutsuzlukla yaşamında karşılaşacağı birçok şey gibi bir şekilde baş etmek zorundadır. Yaşamla başa çıkmak için cesarete, hoşgörüye, açık yürekliliğe gerek vardır."

Laura'yı keskin bakışlarla süzdü.

"Peki ya sen Laura?"

Laura şaşkınlıkla, "Ben mi?" diye sordu.

"Evet. Diyelim ki *mutsuzsun*? Buna katlanabilir misin?"

Laura gülümsedi.

"Bunu hiç düşünmedim."

"Şey, neden ki? Kendini biraz daha fazla düşünmelisin. Bir kadının kendini düşünmeyecek kadar özverili olmasının pasta yapan mutsuz bir el kadar korkunç sonuçları olabilir. Yaşamdan beklentin ne? Yirmi sekiz yaşındasın, tam evlenecek yaşta. Niçin erkek avına çıkmıyorsun?"

"Baldy, saçmalıyorsun."

"Neden ki?" diye parlayan Bay Baldock hemen ardından ekledi. "Sen genç bir kadın değil misin yoksa? Üstelik hiç de çirkin sayılamayacak, hoş, tamamen normal bir kadınsın. Yoksa normal değil misin? Bir erkek seni öptüğünde tepkin ne oluyor?"

Laura sıkılarak, "Bunu pek denediğimi söyleyemem," dedi.

"Lanet olsun, niye ki? Yapman gerekeni yapmıyorsun da ondan." İşaretparmağını salladı. "Bütün zamanın başka birini düşün-

mekle geçiyor. Bak işte karşımda şık bir manto içinde duruyorsun. Annem seni bu halinle görse tam aradığım iyi terbiye almış, hanım hanımcık bir kız derdi. Niçin sanki dudaklarını itfaiye arabaları gibi parlak kırmızıya boyayıp kırmızı ojeler sürmüyorsun ki?"

Laura onu şaşkınlıkla süzdü.

"Ama sen hep ruj ve ojeden nefret ettiğini söylerdin."

"Nefret mi? Tabii nefret ediyorum. Ben yetmiş dokuz yaşındayım. Bu senin pazarda olduğunu ve doğanın öngördüğü oyunu oynamaya hazır olduğunu gösteren bir işaret, bir sembol. Bir tür çiftleşme çağrısı. Bak Laura, sen her erkeğin beğeneceği, hayallerini süsleyen bir kadın değilsin. Sen ortalıkta birçok kadın gibi bir seks sembolü olarak dolaşmıyorsun. Ama gelip seni de seçip alacak erkekler olduğundan emin olabilirsin, hem de parmağını kıpırdatmana bile gerek kalmadan. Bunlar senin kendileri için doğru kadın olduğunu anlayabilecek akıllı erkekler. Ama böyle bir şeyin olması tamamen rastlantılara bağlı. Senin de biraz bir şeyler yapman gerek. Kadın olduğunu anımsamalı, kadın gibi davranmalı, kadın olarak üzerine düşen rolü oynamalı, erkeğini aramalısın."

"Sevgili Baldy, verdiğin dersi ilgiyle dinledim ama her zaman dikkat çekmeyen sıradan bir kız oldum. Hiçbir çekiciliğim yok."

"Desene ihtiyar bir kız kurusu olmaya niyetlendin."

Laura hafifçe kızardı.

"Hayır, elbette değil. Yalnızca evlenmemin pek de mümkün olmadığını düşünüyorum."

Bay Baldock, "Peşinen yenilgiyi kabul etmen bu!" diye gürledi.

"Hayır, gerçekten değil. Yalnızca birinin bana âşık olmasının olanaksız olduğunu düşünüyorum."

"Erkekler her koşulda ve her şeye âşık olabilirler," diye haykırdı Bay Baldock. "Yırtık dudaklı birine de, akneli birine de, dişlek birine de, çarpık bacaklıya da, aptalın tekine de. Çevrendeki evli kadınlara bir bak Laura. Hayır, Laura, sen bunun için çaba harcamak istemiyorsun. Sen sevmeyi seviyorsun, sevilmeyi değil ve korkarım bundan kaçmakta haklı da olabilirsin. Çünkü sevilmek sırtında çok büyük bir yük taşımak demektir."

"Sence ben Shirley'yi çok fazla mı seviyorum? Fazla mı sahipleniciyim?"

"Hayır," dedi Bay Baldock ağır ağır. "Fazla sahiplenici olduğunu, bunu takıntı haline getirdiğini düşünmüyorum. Böyle düşünme."

"Öyleyse... biri bir başkasını bu kadar fazla sevebilir mi?"

"Tabii ki sever!" diye haykırdı Bay Baldock. "İnsan her şeyi aşırıya kaçacak kadar fazla yapabilir. Çok fazla yiyebilir, çok fazla içebilir, çok fazla sevebilir..."

Ve bir alıntı yaptı:

"*Aşkın binlerce türünü biliyorum,*
Ve her biri sevdiğini pişman edebilir."

"Bunu hiç aklından çıkarma sevgili Laura."

II

Laura eve dönerken kendi kendine gülümsüyordu. Eve girdiğinde evin arka tarafından antreye gelen Ethel çok önemli bir şey söyleyecekmiş gibi bir ifadeyle fısıldadı.

"İçeride sizi bekleyen bir beyefendi var, Bay Glyn-Edwards, çok genç bir beyefendi. Onu misafir salonuna aldım. Bekleyeceğini söyledi. Pazarlamacı filan değil, aklı başında birine benziyor."

Laura gülümsedi, Ethel'in insanlar konusundaki görüşlerine güveniyordu.

Glyn-Edwards? Bu ismi anımsamıyordu. Belki de savaş sırasında burada kalan genç hava subaylarından biriydi.

Antreyi geçip misafir salonuna girdi.

Onun salona girmesiyle birlikte ayağa kalkan genç adam onun için tam bir yabancıydı.

Daha sonraki yıllarda da Henry Glyn-Edwards'a karşı duygularında bir değişiklik olmadı. O Laura için hep bir yabancıydı. Bir an bile başka bir şey olmadı.

Genç adam gülümsüyordu, cana yakın ama yine de bir ölçüde çekingen bir gülümsemeydi bu. Sonra birden bu gülümseme kayboldu.

"Bayan Franklin," dedi genç adam. "Ama hayır, o siz değilsiniz..." Birden yeniden gülümsedi. "Sanırım kız kardeşiniz... öyle olmalı."

"Shirley'yi mi kastediyorsunuz?"

"Evet, öyle," dedi genç adam rahatlayarak. "Shirley. Kendisiyle dün teniste tanıştım. Adım Henry Glyn-Edwards."

"Lütfen oturun. Shirley neredeyse gelir. Rahip evine çaya gitmişti. Bu arada bir kadeh şeri alır mıydınız? Ya da cin mi yeğlerdiniz?"

Henry şeriyi yeğlediğini söyledi.

Oturup konuşmaya başladılar. Henry'nin davranışları son derece düzgündü, hafif çekingen havası onu daha sevimli, daha cana yakın kılıyordu. Kendinden emin görünüyordu ama biraz fazlası

itici olabilirdi. Rahat ve neşeli tavırları, konuşması, iyi eğitim almış bir genç adam olduğunu gösteriyordu.

Laura, "Bellbury'de mi yaşıyorsunuz?" diye sordu.

"Ah, hayır. Halamla Endsmoor'da yaşıyorum."

Endsmoor yaklaşık yüz kilometre ötede, Milchester'in öbür yakasındaydı. Laura şaşırmıştı. Henry bir açıklama yapması gerektiğini hissetti.

"Dün oyun sonrası yanıma yanlışlıkla bana ait olmayan bir tenis raketini almışım. Ne aptallık! Kendiminkini bulmaya geldim. Bu arada benzin almam da gerekiyordu. Dolayısıyla şehre inmişken..."

Yumuşak, saf bakışlarla Laura'yı süzdü.

"Peki, buldunuz mu raketinizi?"

"Ah, evet. Büyük şans, öyle değil mi? Sanırım biraz dalgınım. Fransa'dayken de sürekli bir şeylerimi kaybederdim."

Gözleri parlayarak gülümsedi.

"Sonra buraya gelmişken," diye düşündüm. "Shirley'yi de ziyaret edebilirim."

Yüz ifadesinden belli belirsiz bir utangaçlık gelip geçmiş miydi yoksa Laura mı öyle sanmıştı? Eğer öyleyse bu ona kendinden emin olmasından çok daha sempatik bir hava kazandırıyordu. Hoş, sevimli bir genç adamdı. Çekiciliği yadsınamazdı. Laura onu neden itici bulduğunu anlayamıyor, buna bir anlam veremiyordu.

Acaba bunun nedeni yine gereksiz sahiplenme duygusu muydu? Laura bunu merak ediyordu. Eğer Shirley onunla bir önceki gün tanıştıysa, acaba ondan neden hiç bahsetmemişti?

Konuşmayı sürdürdüler. Saat yediyi geçmişti. Henry ziyaret saatinin uygun olup olmadığıyla ilgilenmiyor gibiydi, Shirley'yi görmeden gitmemeye niyetli görünüyordu. Laura da Shirley'nin ne zaman geleceğini merak ediyordu. Normalde çok daha önce gelmiş olmalıydı.

Henry'den mırıldanarak izin istedikten sonra odadan çıktı ve telefonun olduğu kütüphaneye gitti. Rahip evini telefonla aradı.

Telefonu rahibin eşi açtı.

"Shirley mi? Ah evet, Laura, o burada. Robin ile mini golf oynuyorlar. Hemen çağırayım."

Kısa bir aranın ardından ahizede Shirley'nin şen, canlı sesi duyuldu.

"Laura?"

Laura soğuk bir ses tonuyla, "Konuğun var," dedi.

"Konuk mu? Kim?"

"Adı Glyn-Edwards'mış. Yaklaşık bir buçuk saat önce geldi ve hâlâ dönmeni bekliyor. Seni görmeden gitmeye hiç niyeti yokmuş gibi görünüyor. Konuşacak bir şey de kalmadı, sohbetimiz sıkıcı olmaya başladı bile."

"Glyn-Edwards mı? Bu adı duyduğumu anımsamıyorum. Tanrım, sanırım en doğrusu eve dönüp görmem olacak. Yazık, tam da Robin'in rekorunu kırmak üzereydim."

"Sanırım dün tenisteymiş."

"Gelen *Henry* mi yoksa?"

Shirley'nin soluğu kesilmiş gibiydi, ses tonundaki heyecan Laura'nın dikkatinden kaçmadı. Hatta onu şaşırttı bile.

"Adı Henry olabilir," dedi soğuk bir tonda. "Yakınlarda bir yerde halasının yanında..."

Shirley heyecanla onun konuşmasını böldü.

"Bu *Henry*. Hemen geliyorum."

Laura ahizeyi yerine bırakırken şaşkınlık içindeydi. Ağır ağır misafir salonuna döndü.

"Shirley birazdan burada olacak," dedi ve Henry'nin akşam yemeğine kalacağını umduğunu ekledi.

III

Laura yemek masasının başındaki koltuğunda arkasına yaslanarak ikisini dikkatle süzdü. Henüz hava tam kararmamıştı, dolayısıyla perdeler açıktı. Akşamın loş ışığı heyecanla birbirini süzen iki genç yüzü adeta okşuyordu.

Laura ikisini serinkanlılıkla ve tarafsız bakışlarla izlemesine rağmen içinde giderek artan, anlaşılmaz huzursuzluğun nedenini anlamaya çalışıyordu. Bunun nedeni Henry'yi en başından itici bulması olabilir miydi? Hayır, bu olamazdı. Henry'nin çekiciliği, sevimliliği, düzgün hal ve tavrı ortadaydı. Ayrıca onun hakkında henüz hiçbir şey bilmiyordu, dolayısıyla bir yargıya varmak için çok erkendi. Kim bilir belki de biraz fazla kayıtsız, inceliksiz ve bağımsızdı. Evet, evet, bu doğru deyimdi işte; bağımsız, başına buyruk!

Hiç kuşkusuz Laura'nın duygularının kökeninde Shirley vardı. İnsanın her şeyini bildiğini sandığı birinin hakkında bilmediği yeni bir yanı olduğunu keşfettiğinde yaşadığı şoka benzer bir durumdu bu. Laura ve Shirley'nin birbirlerine karşı çok fazla açık oldukları söylenemezdi ama birlikte yaşadıkları uzun yıllar Shirley'nin o zamana dek Laura'ya nefretlerini, sevgilerini, isteklerini, tutkularını, korkularını anlatmaktan asla çekinmemiş olduğunu göstermişti.

Daha dün Laura, "Seni heyecanlandıran birileri mi oldu? Yoksa yalnızca Bellbury'dekiler mi vardı?" diye sorduğunda, Shirley, "Yok öyle bir şey, Bellbury'dekiler işte," demişti.

Laura kendi kendine onun niçin Henry'den bahsetmemiş olabileceğini soruyordu. Sonra birden Shirley'nin telefonda adeta soluğu kesilerek, "Gelen Henry mi yoksa?" diye sorduğunu anımsadı.

Laura yeniden masadaki konuşmaya döndü.

Tam o sırada Henry, "... istersen. Seni Carswell'den alabilirim," diyordu. "Aslında Marldon önemsiz bir yarış. Ama arkadaşlarımdan birinin orada yarışan bir atı var. Sonrasında..."

Laura serinkanlılıkla ve tarafsızca bunun ufak çaplı bir kur olduğunu düşündü. Henry'nin bu ani ve beklenmedik ziyareti, sözde biten benzin, beceriksizce ileri sürülen bahaneler, hepsi genç adamın Shirley'den çok etkilenmiş olduğunu gösteriyordu. Laura kendi kendini bile bunun önemi olmadığına inandıramıyordu. Aksine bunun yaklaşan olayların ayak sesleri olduğunu düşünüyordu.

Henry ve Shirley evleneceklerdi. Bunu hissediyordu, bundan emindi. Ve Henry bir yabancıydı... Laura, Henry'yi hiçbir zaman o anda olduğundan daha fazla tanıyamayacaktı.

Acaba Shirley tanıyabilecek miydi?

3. BÖLÜM

I

"Acaba gelip halamla tanışmak ister miydin?" diye soran Henry kuşkuyla Shirley'yi süzüyordu. "Gerçi bunun senin için çok sıkıcı olabileceğinden çekiniyorum ama..."

Padokun çitlerine yaslanmış, çimenlik alanın çevresinde monoton bir şekilde ağır ağır dönüp duran tek bir atı, on dokuz numarayı izliyorlardı.

Bu Shirley'nin Henry ile birlikte geldiği üçüncü yarıştı. Diğer birçok genç erkeğin sinemaya gitme hevesinin aksine Henry spordan hoşlanıyordu. Bu Henry'yi diğerlerinden ayıran önemli farklardan biriydi.

Shirley nazikçe, "Hiç sıkılmayacağımdan eminim," dedi.

"Bu olanaksız," dedi Henry gülümseyerek. "Sürekli fal bakıyor, ayrıca piramitlere ilişkin çılgın fikirleri var."

"Henry biliyor musun, daha halanın adının ne olduğunu bile bilmiyorum."

Henry şaşkınlıkla, "Bilmiyor musun?" diye sordu.

"Glyn-Edwards mı?"

"Hayır. Fairborough. Leydi Muriel Fairborough. Aslında kötü biri değildir. Nasıl gelip gittiğinle ilgilenmez. Başın sıkıştığındaysa her zaman çok yardımcı olur."

"Bu çok gergin görünen bir at," dedi Shirley on dokuz numaraya bakarak. Aslında sormak istediği o kadar çok şey vardı ki.

"Zavallı sefil hayvan. Tommy Twiston'un en kötü atlarından biri o. İlk engelde takılıp düşeceğini düşünüyorum."

Padoka iki hayvan daha getirildi ve çitlere yaslanan insan sayısı da arttı.

"Bu ne? Üçüncü yarış mı?" Henry elindeki kartı inceledi. "Numaralar verildi mi? On sekiz numara koşuyor mu?"

Shirley hemen arkasındaki panoya baktı.

"Evet."

"Eğer bahis iyiyse bu koşuya oynayabiliriz."

"Atlar hakkındaki bilgin bir hayli fazla, öyle değil mi Henry? Sen... sen atların olduğu bir ortamda mı büyüdün?"

"Daha çok müşterek bahisçilerin arasında bulundum."

Shirley sormak istediklerini sormamak için kendini zor tutuyordu.

"Senin hakkında hiçbir şey bilmiyor olmam çok ilginç değil mi? Annen baban var mı, yoksa sen de benim gibi öksüz müsün?"

"Ah! Annemle babam hava saldırısı sırasında öldüler. O sırada Paris'telermiş."

"Oh, Henry! Bu çok acı."

"Evet, öyle, değil mi?" diyen Henry'nin yüz ifadesinde de sesinde de bir duyarlılık olduğu söylenemezdi. Bunu kendisi de hissetmiş olmalıydı ki ekledi. "Bunun üzerinden tam dört yıl geçti. Onları çok severdim ama insan sonuçta her şeye alışıyor, ömür boyu anılarınla yaşayamazsın, öyle değil mi?"

Shirley kuşkuyla, "Sanırım öyle," dedi.

Henry, "Bu merakın nedeni ne?" diye sordu.

"Bilmem ki, insan sonuçta beraber olduğu kişi hakkında bir şeyler bilmek istiyor." Shirley'nin ses tonu özür diler gibiydi.

"Öyle mi?" Henry şaşırmışa benziyordu. "Bence en doğrusu bize gelip halamla tanışman olacak. Laura da bundan mutlu olacaktır."

"Laura ile ne ilgisi var?"

"Laura geleneklerine bağlı, tutucu bir tip, öyle değil mi? Benim aklı başında ciddi niyetli biri olduğumdan filan emin olmak istiyordur herhalde."

Bundan çok kısa bir süre sonra Shirley, Leydi Muriel'den onu öğlen yemeğine davet eden nazik bir mektup aldı. Mektupta Henry'nin onu arabayla evinden alacağı belirtilmişti.

II

Henry'nin hâlâsı ile Alis Harikalar Diyarında'nın Beyaz Kraliçesi arasında yadsınamaz bir benzerlik vardı. Giysisi renkli yünlü parçaların birleşimi gibiydi. Durup dinlenmeden örgü örüyordu. Aklaşmış kahverengi saçlarını arkasında topuz yapmıştı. Topuzun her tarafından gri, kahverengi saçlar çıkmıştı.

Çekingen ve muğlak kişiliğini canlı, içten tavırların gerisinde gizlemeyi ustalıkla başarıyordu.

"Burada olmana çok sevindim tatlım," dedi sıcak, samimi bir sesle. Shirley'nin elini sıkarken kucağındaki yün yumaklarından biri yere düştü. "Henry, yavrum, iyi bir çocuk ol ve şu yumağı al lütfen. Bu arada sen de bana doğum tarihini söyleyebilir misin tatlım?"

Shirley 18 Eylül 1928 tarihinde doğduğunu söyledi.

"Ah, evet. Başak burcu. Tahmin etmiştim. Peki saat kaçta?"

"Korkarım bunu bilmiyorum."

"Ah. Çok kötü. Bunu öğrenip bana söylemelisin tatlım. Bu çok önemli. Bu arada diğer şişlerim nerede acaba... sekiz numara olanlar? Donanma için örüyorum, balıkçı yaka bir kazak."

Ördüğü parçayı gösterdi.

"Oldukça iriyarı bir denizciye göre bu," dedi Henry gülerek.

"Sanırım donanmada her ebatta asker vardır," dedi Leydi Muriel. "Tabii orduda da," diye ekledi hemen ardından. "Anımsıyorum da bir Binbaşı Tug Murray vardı –yüz kırk kiloydu– onun ağırlığını çekecek özel atlar getirilmesi gerekiyordu; herhangi bir ata bindiğinde ise yapacak bir şey kalmıyordu." Sonra neşeyle ekledi. "Pytchley'e bindiğinde boynunu kırmıştı."

O sırada yaşlı ve titrek bir uşak kapıyı açarak yemeğin hazır olduğunu söyledi.

Yemek odasına geçtiler. Yemek özel sayılmazdı, gümüşlerse yer yer kararmıştı.

"Zavallı ihtiyar Melsham," dedi Leydi Muriel uşak odadan çıktıktan sonra. "Gözleri iyice bozuldu, üstelik elleri de çok titriyor. Tabakları uzatırken düşürecek diye çok korkuyorum. Böyle masanın etrafında dolanıp servis yapması hiç güvenli değil. Ona her şeyi servis masasına bırakabileceğini söylüyorum ama servis yapmakta ısrarcı. Gümüşleri de artık temizleyebilecek kadar seçemiyor. Günümüzde bulunan o tuhaf hizmetçi kızlarla da anlaşamıyor, sürekli tartışıyor; onların alıştığı tipte hizmetçiler olmadıklarını söylüyor. Haklı da ama daha iyisini bulmak da olanaksız. Savaş... Her şey çok değişti."

Oturma odasına döndükten sonra Leydi Muriel konuyu İncil'deki kehanetlere, piramitlerin gizemli ölçülerine, markalı giysi-

lerin karaborsadaki fiyatlarına, bahçedeki çit bitkilerinin bakımlarının zorluğuna getirdi.

Sonra birden örgüsünü toplayarak Shirley'ye bahçeyi gezdirmek istediğini söyledi ve Henry'yi şoföre bir mesaj iletmeye gönderdi.

Sonunda yalnız kaldıklarında Leydi Muriel, "Sevgili Henry, o çok iyi bir çocuk," dedi. "Tabii biraz bencil ve çok fazla müsrif ama o kadarı da olacak artık. Onun gibi yetiştirilen birinden daha farklı olması beklenemez ki."

Shirley tereddütle, "Annesi de öyle miydi?" diye sordu.

"Ah, Tanrım, hayır. Aslında zavallı Mildred'ın müsrif olduğu söylenemezdi hatta tutumluydu bile. Erkek kardeşimin onunla neden evlendiğini hiç anlayamadım; güzel de değildi, üstelik son derece de sıkıcı bir kızdı. Kenya'daki bir çiftlikte yaşamak onu çok mutlu etmişti. Ama sonrasında tabii dönüp sosyeteye katılmaları gerekti ve sanırım o buna hiç uyum sağlayamadı."

Shirley, "Henry'nin babası..." diye söze başladıysa da birden sustu.

"Zavallı Ned. Üç kez iflas etti. Ama insanlarla birlikte olmayı severdi, iyi bir dosttu. Henry bana bazen onu anımsatıyor. Bak bu Alstromenia; çok özel bir Peru zambağı, kolay kolay hiçbir yerde yetişmiyor ama ben başarılı oldum."

Solmuş bir çiçeği koparak Shirley'ye doğru uzattı.

"Çok güzelsiniz ve de tabii –bağışlayın– henüz çok genç."

"Yaklaşık on dokuz yaşındayım."

"Evet... Görüyorum... Siz de günümüzün akıllı kızları gibi bir şeyler yapıyor musunuz?"

"Pek akıllı olduğumu söyleyemem. Ablam beni bir sekreterlik kursuna göndermek istiyor."

"Bence bu doğru olabilir. Örneğin bir milletvekilinin sekreteri olmak. Herkes bunun çok ilginç olduğunu söylüyor ama ben asla nedenini anlayamıyorum. Ayrıca ben iş hayatının pek uzun olacağını sanmam, evlenirsin."

İç çekti.

"Çok tuhaf bir dünyada yaşıyoruz. Çok yakın bir zamanda eski arkadaşlarımdan birinden bir mektup aldım. Kızı bir dişçiyle evlenmiş. Bir *dişçi*. Benim gençliğimde kızlar dişçilerle evlenmezlerdi. Doktorlarla evet ama dişçilerle hayır."

Başını çevirdi.

"Ah, işte Henry de geliyor. Evet Henry, umarım Bayan..."

"Franklin."

"Bayan Franklin'i almaya gelmedin, değil mi?"

"Bury Heath üzerinden dönebileceğimizi düşündüm."

"Harman'dan benzin mi alacaksın?"

"Evet, yalnızca birkaç galon, Muriel hala."

"Benim için alma. Ben kendi benzinimi alırım. Sen kendin için gerekli olanı al yeter."

"Tamamdır halacığım."

"İyi o zaman. Peki, görüşmek üzere tatlım. Bana doğum tarihini saatiyle birlikte göndermeyi sakın unutma ancak o zaman kusursuz bir burç yorumu yapabilirim. Sen yeşil giymelisin tatlım, tüm başaklar yeşil giymeliler."

Henry, "Ben kovayım," dedi. "20 Ocak."

"Dengesiz," dedi Leydi Muriel. "Tüm kovalar güvenilmez tiplerdir."

Henry arabayla oradan uzaklaşırken, "Halam dediğim gibi çok sıkıcı bir insan, değil mi?" dedi.

"Hiç sıkılmadım. Bence halan çok tatlı bir insan."

"Ah, bence tam olarak öyle değil. Ama o kadar kötü de sayılmaz."

"Seni çok seviyor."

"Öyle mi? Yanında kalmamdan pek rahatsız olmadığı kesin ama hoşlandığını da söyleyemem. Bu arada tatilim neredeyse bitiyor. Yakında terhis olacağım."

"Peki sonra ne yapmayı düşünüyorsun?"

"Tam olarak bilmiyorum. Hukuk eğitimi almayı düşünüyordum ama bence bu iyi bir fikir değil. Belki bir şekilde iş hayatına atılırım."

"Ne gibi?"

"Bu nereden başlayacağına bağlı. Tanıdığım, bağlantıda olduğum birkaç bankacı var. Bana işe en alttan başlama fırsatı tanıyacağından emin olduğum birkaç büyük işadamı da tanıyorum." Sonra ekledi. "Biliyor musun, pek fazla param yok. Tam olarak yılda üç yüz sterlin. Yani kendime ait. Akrabalarım da bir hayli cimri insanlar. Sevgili Muriel zaman zaman bana destek oluyor ama son zamanlarda onun maddi durumu da eskisi kadar iyi değil, eli biraz sıkışık. Bunun dışında doğru yaklaşılırsa bir hayli cömert olabilen bir vaftiz annem var. Hım, anlayacağın durumum aslında pek parlak sayılmaz ama..."

"Bana bütün bunları niçin anlatıyorsun?" diye soran Shirley bu bilgi selinin sarhoşluğu içindeydi.

Henry kızardı. Araba hafifçe sallandı.

Henry dalgın dalgın mırıldandı. "Anladığını sanıyordum... Sevgilim... sen o kadar tatlı bir kızsın ki... Seninle evlenmek istiyorum... Evlen benimle... Benimle evlenmelisin... Evlenmelisin..."

III

Laura Henry'yi şaşkınlık içinde süzdü. Bu soğuk, buzlu bir kış gününde dik bir yamaca tırmanmaya çalışmak gibi bir şeydi, ilerleyebildiğinden çok daha büyük bir hızla aşağı kayıyordun.

"Shirley çok genç," dedi. "Evlilik için çok... çok genç."

"Haydi ama Laura, o on dokuzunda. Büyükannem on altısında evlenmiş, on sekiz olduğunda kucağında ikiz çocukları varmış."

"Bu çok zaman önceydi."

"Savaş sırasında da birçok insan çok küçük yaşlarda evlendi."

"Ve yaşamları bundan duydukları pişmanlıklarla geçti."

"Çok fazla karamsar davranmıyor musunuz? Ben ve Shirley verdiğimiz bu karardan dolayı asla pişman olmayacağız."

"Bunu bilemezsiniz."

"Ama ben biliyorum." Henry Shirley'ye bakarak gülümsedi. "Ben kendimden eminim. Shirley'yi deli gibi seviyorum ve onu mutlu etmek için elimden gelen her şeyi yapacağım."

Shirley'ye umutla baktı. Ardından ekledi. "Onu gerçekten çok seviyorum."

Genç adamın kendinden emin tavrı daha önce de olduğu gibi Laura'yı yumuşattı. Sonuçta Henry Shirley'yi seviyordu.

"Tabii ki zengin biri olmadığımın farkındayım..."

Laura'yı endişelendiren işin finansal yönü değildi. Shirley'nin karşısına bu anlamda "iyi bir kısmet" çıkması onu pek fazla ilgilendirmiyordu. Henry ve Shirley'nin yaşamlarının başlangıcında pek fazla gelirleri olmayacağı kesindi ama yeterli gelirleri vardı ve biraz dikkatli olurlarsa bununla rahatça yaşayabilirlerdi. Henry'nin koşulları onun gibi askerden yeni terhis edilen yüzlerce genç adamdan çok daha iyiydi. Sağlığı yerindeydi, zeki ve akıllıydı, çekiciydi.

Evet, belki de bunun nedeni buydu. Laura'yı endişelendiren, ona güvenememesinin nedeni onun bu çekiciliği, cazibesiydi. Hiç ama hiç kimsenin Henry kadar çekici olmaya hakkı yoktu.

Otoriter bir sesle yeniden konuştu.

"Hayır Henry. Şu an için evlenmeniz söz konusu olamaz. En az bir yıllık bir nişanlılık dönemi geçirmelisiniz. Bu ikinizin de verdiğiniz bu karardan emin olmanızı sağlar."

"Laura, elli yaşındaymış gibi konuşuyorsun. Bu halinle kız kardeşten çok Victoria Dönemi'nin tutucu babalarını andırıyorsun."

"Bir anlamda Shirley'nin babası sayılırım. Bir yıl iş bulmak ve yaşamını düzene sokman için sanırım yeterli bir süre olacaktır."

"Off, ne kadar iç karartıcı konular bunlar," diyen Henry'nin sempatikliği inkâr edilemezdi. "Ben sizin Shirley'nin evlenmesini istediğinizi sanmıyorum."

Laura kızardı.

"Saçma bu."

Henry bu rasgele çıkışın başarısından mutluydu.

Dışarı Shirley'yi bulmaya çıktı.

"Laura," dedi Shirley'yi bulunca. "Çok zor bir insan. Seninle niçin evlenmeyelim ki? Ben beklemek istemiyorum. Beklemekten nefret ederim. Ya sen? Eğer bir şey için çok fazla beklersen, heyecanını, isteğini kaybedersin. İstersen hemen birlikte gidip, herhangi bir evlendirme dairesinde resmen evlenebiliriz. Buna ne dersin? Bir sürü sıkıntıdan da kurtulmuş oluruz."

"Ah, hayır Henry, *bunu* yapamayız."

"Bunu yapmamamız için hiçbir neden göremiyorum. Biraz önce de dediğim gibi bir sürü sıkıntıdan da kurtulmuş oluruz."

"Yaşım tutmuyor. Laura'nın onayını alamaz mıyız?"

"Evet, belki sen onu ikna edebilirsin. O senin yasal vasindi, öyle değil mi? Yoksa vasin o yaşlı adam mıydı?"

"Tam olarak bilmiyorum. Ama varlığımı yöneten o, yani mal-varlığım yediemin olarak ona teslim edilmiş."

"Asıl sorun Laura'nın benden hoşlanmaması."

"Hoşlanıyor Henry. Hoşlandığından eminim."

"Hayır, hoşlanmıyor. Ayrıca kıskanıyor da."

Shirley şaşırmıştı.

"Gerçekten böyle mi düşünüyorsun?"

"O benden hiç hoşlanmadı, ta en başından beri. Üstelik de ona sempatik görünmek için bunca çabalamama rağmen." Henry kırılmış görünüyordu.

"Biliyorum. Ona karşı hep çok iyiydin. Ama bu onun için de sürpriz oldu, belki biraz acele ettik. Daha birbirimizi yalnızca üç haftadır tanıyoruz. *Aslında* bence bir yıl beklemekte hiçbir sakınca yok."

"Sevgilim, *ben* bir yıl beklemek istemiyorum. Seninle hemen –yarın– bu hafta evlenmek istiyorum. Ya sen, sen benimle evlenmek istemiyor musun?"

"Ah Henry, istiyorum, elbette istiyorum."

IV

Bay Baldock'u Henry ile tanıştırmak için akşam yemeğine çağırmışlardı. Yemeğin hemen ardından Laura heyecanla sordu. "Evet, onun hakkında ne düşünüyorsun Baldy?"

"Sakin ol, yavaş yavaş yavrum. Nasıl tek bir akşam yemeğiyle biri hakkında fikir sahibi olabilirim ki? Davranışları nazik ve

düzgün, bana ihtiyar bir bunak gibi davranmadı. Beni dikkatle ve ilgiyle dinledi."

"Bütün söyleyeceğin bu mu? Sence o Shirley için yeterince iyi bir eş adayı mı?"

"Hiç kimse sevgili Laura, senin gözünde Shirley için yeterince iyi olamaz."

"Şey, belki de bu doğru... İyi de sen ondan hoşlandın mı?"

"Evet, hoşlandım. Bence aklı başında, iyi bir genç."

"Yani Shirley için iyi bir koca olabilir mi?"

"Ah, bu konuda kesin bir şey söyleyemem. Konu kocalık olunca birçok açıdan eksikleri olduğunu söyleyebilirim."

"Öyleyse onların evlenmesine izin vermemeliyiz."

"Eğer Shirley de istiyorsa onların evlenmesine engel olamayız, olmamalıyız da. Korkarım onun Shirley'nin seçeceği herhangi bir eşten daha kötü olacağını gösteren herhangi bir gösterge yok elimizde. Shirley'yi döveceğini, toplum içinde kötü davranacağını ya da kahvesine arsenik koyacak kadar ileri gideceğini hiç sanmıyorum. Laura, böyle hoş bir erkekten aklı başında ve nazik olmasından, düzgün davranmasından daha fazlasını beklememelisin, bu kadarı yeterli."

"Onun hakkında ne düşündüğümü bilmek ister misin? Bence o son derece bencil ve acımasız bir insan."

Bay Baldock'un kaşları çatıldı.

"Haklı çıkarsan bu beni hiç şaşırtmayacak."

"Öyleyse?"

"Evet ama Shirley onu *seviyor*, Laura. Onu çok seviyor. Aslına bakarsan onun için deli oluyor. Genç Henry senin hoşlanacağın bir tip değil, tabii benim de. Ama o tam Shirley'nin hoşlanacağı tip."

Laura, "Eğer onun gerçekte nasıl biri olduğunu bir görebilse," diye haykırdı.

Bay Baldock, "Nasıl olsa bir gün görecek," dedi.

"Keşke çok geç olmadan görebilse. Onun şimdi görmesini istiyorum."

"Korkarım bu hiçbir şeyi değiştirmeyecektir. Onunla evlenmeye kararlı."

"Eğer Shirley bir süreliğine uzaklaşırsa... Bir gemi yolculuğu ya da İsviçre seyahati, ama savaştan beri her şey o kadar zor ki."

Bay Baldock, "Bana sorarsan," dedi. "Birbirlerini isteyen insanların birbiriyle evlenmesini engellemeye çalışmanın hiçbir anlamı yok. Eğer gerçekten ciddi bir neden olsaydı, emin ol ben de bunu denerdim, örneğin adamın karısı ve çocukları olsaydı ya da epilepsi krizleri geçirseydi filan. Onu bir gemi yolculuğuna ya da İsviçre'ye göndererek buna engel olmaya çalışırsan başına gelecekleri söylememi ister misin?"

"Ne?"

Bay Baldock işaretparmağını ona doğru salladı.

"Geri döndüğünde yanında aynı türde bir başka genç adam olacaktır. İnsanlar ne istediklerini bilirler. Shirley Henry'yi istiyor, eğer Henry'ye sahip olamazsa, Henry'ye bir elmanın yarısıymış kadar benzeyen birini arayacaktır. Bunun böyle olduğuna defalarca tanık oldum. En iyi arkadaşlarımdan biri ona dünyada cehennemi yaşatan bir kadınla evlenmişti, kadın ona emrediyor, onu aşağılıyor, her yerde ve herkesin önünde azarlıyordu, bir an bile huzur vermiyordu. Hep dostumun neden baltayı kapıp onun kafasını uçurmadığını merak ederdim. Sonra şans arkadaşımın yüzüne güldü. Kadın çift taraflı zatürreeden öldü. Arkadaşım altı ay geçmeden bambaşka bir adam olup çıktı. Onunla ilgilenen çok

sayıda hoş kadın vardı. On sekiz ay sonra ne oldu biliyor musun? Birincisinden çok daha cadı biriyle evlendi. İnsan doğasını anlamak olanaksız."

Bay Baldock derin bir soluk aldı.

"Trajediler kraliçesi gibi bir aşağı bir yukarı dolaşmayı bırak artık Laura. Sana daha önce de yaşamı bu kadar ciddiye almamanı söyledim. Başka insanların yaşamlarını yönetemezsin. Genç Shirley de kendi hayatını yaşamalı. Bu şansı ona tanımalısın. Bana sorarsan o kendini senin onu koruyacağından çok daha iyi koruyabilir. Beni asıl endişelendiren *sensin* Laura. Hep sana..."

4. Bölüm

Henry her zamanki çekiciliği ve sevimliliğiyle etrafına bakındı.

"Peki, tamam Laura. Eğer bir yıl nişanlı kalmamız gerekiyorsa... Avucunuza düştük işte, çaremiz yok. Korkarım kendinizi bu fikre alıştırmadan Shirley'den ayrılmak size çok zor geliyor."

"Konu bu değil..."

"Sahi mi?" Henry'nin kaşları çatıldı, gülümsemesi alaycıydı. "Shirley sizin küçük kuzunuz değil mi?"

Bu sözcükler Laura'nın duygusal anlamda huzursuz olmasına neden oldu.

Henry'nin gidişinden sonraki günler hiç de kolay geçmedi.

Shirley düşmanca davranmıyordu ama soğuk ve mesafeliydi. Huysuz, aksi ve kararsızdı, her ne kadar açıkça küskün davranmasa da davranışlarından gücenmiş olduğu anlaşılıyordu. Postadan gelecek haberler için yaşıyor ancak postadan gelenler onun için kesinlikle tatminkâr olmuyordu.

Henry mektup yazmaktan hoşlanan biri değildi. Mektupları kısa karalamalardan öteye gitmiyordu.

"Sevgilim, nasılsın, ne var ne yok? Seni çok özledim. Dün at yarışlarına gittim. Ama şansım yaver gitmedi. Dragon nasıl? Sevgiler, Henry."

Bazen koca bir hafta mektup gelmeden geçiyordu.

Shirley bir kez Londra'ya gitti ve Henry ile buluşup, çok kısa bir süre birlikte oldular.

Henry Shirley'nin kendisine ilettiği daveti ise reddetti.

"Oraya yalnızca bir hafta sonu için gelmek istemiyorum sevgilim. Seninle evlenmek ve hep seninle olmak istiyorum. Senin tamamen benim olmanı istiyorum. Laura'nın meraklı bakışları altında seninle el ele tutuşmak gibi bir isteğim yok. Şunu hiç unutmamalısın sevgilim, Laura fırsat bulduğu taktirde seni benden uzaklaştıracaktır."

"Ah Henry, o asla böyle bir şey yapmaz. Asla... adını bile ağzına almıyor."

"Sanırım senin beni unutacağını umuyor."

"Sanki bunu yapabilirmişim gibi!"

"Kıskanç, ihtiyar kedi."

"Ah Henry, Laura çok iyidir."

"Bana karşı değil."

Shirley eve döndüğünde mutsuz ve huzursuzdu.

Laura endişelendi.

"Neden Henry'yi hafta sonu için buraya davet etmedin?"

Shirley birden öfkelendi. "Gelmek istemedi."

"Gelmek istemedi mi? Çok tuhaf."

"Hiç tuhaf değil. Senin ondan hoşlanmadığını biliyor."

"Ondan hoşlanıyorum." Laura sesinin mümkün olduğunca inandırıcı çıkmasına çalıştı.

"Ah Laura, inanmıyorum."

"Henry'nin çok etkileyici ve çekici bir insan olduğunu düşünüyorum."

"Ama onunla evlenmemi istemiyorsun."

"Shirley, bu doğru değil. Ben yalnızca senin emin –kesinlikle emin– olmanı istiyorum."

"Ben *eminim*."

Laura çaresizce haykırdı.

"Bunun tek nedeni seni çok seviyor olmam. Senin hata yapmanı istemiyorum."

"Beni sevdiğini biliyorum ama beni ölesiye sevmeni istemiyorum. Bu kadar sevme beni." Ve kısa bir aranın ardından ekledi. "İşin gerçeği şu ki sen beni kıskanıyorsun."

"Kıskanmak mı?"

"Henry'yi kıskanıyorsun. Senin dışında birini sevmemi istemiyorsun."

"Shirley!"

Laura başını çevirdi, yüzü bembeyaz olmuştu.

"Sen benim asla *biriyle* evlenmemi istemeyeceksin."

Laura arkasını döndü ve ağır adımlarla uzaklaşmaya başladı. Shirley arkasından koştu, özür dilercesine tüm sıcaklığıyla sarıldı.

"Tatlı ablam benim, asla öyle demek istemedim, kastettiğim bu değildi. Ben haksızlık ettim, ben bir canavarım. Ama öyle görünüyor ki sen her zaman ona yani Henry'ye karşı olacaksın."

"Bunun tek nedeni benim onun kıskançlığını hissetmem." Laura, Bay Baldock'a söylediklerini yeniledi. "O... o... *iyi* biri değil. Elimde değil, bir şekilde onun acımasız biri olduğunu hissediyorum."

"Acımasız." Shirley bu sözcüğü düşünceli ancak hiçbir üzüntü belirtisi göstermeden yineledi. "Evet Laura, bir anlamda haklısın. Henry acımasız olabilir." Ve ekledi. "Onda bana çekici gelen de bu."

"Düşün bir kere, hasta olursan ya da başın belada olursa sana bakar, senin için özveride bulunur mu?"

"Birinin benim için endişelenip, bana bakmasını istiyor muyum, bundan emin değilim. Ben kendime bakabilirim. Henry için de endişelenme. O beni seviyor. Bana âşık."

Aşk mı, diye düşündü Laura. Aşk ne ki? Genç bir adamın düşüncesiz, açgözlü ihtirası mı? Henry'nin ona karşı duyguları bundan fazlası olabilir mi? Yoksa söylenilen doğru mu, *kıskanç mıyım?*

Kendini Shirley'nin kollarından kurtarıp, düşünceli ve dalgın bir şekilde uzaklaştı.

Acaba gerçekten onun evlenmesini istemiyor muyum? Sorun Henry değil mi? Herhangi biri de olsa aynı tepkiyi mi vereceğim? Şu an için öyle olduğunu düşünmüyorum ama bunun nedeni onunla evlenmek isteyen başka birinin olmaması da olabilir. Eğer başka biri çıkıp gelse ve onunla evlenmek istese aynı şeyleri mi hissederdim? Aynı şeyleri mi söylerdim kendi kendime: *Bu değil, bu değil!* Acaba onu aşırı derecede sevdiğim doğru olabilir mi? Baldy beni uyarmıştı... Onu çok fazla seviyor, dolayısıyla evlenmesini istemiyorum, onun gitmesine katlanamıyorum, onun benimle kalmasını istiyor, asla ondan ayrılmayı kabullenemiyorum. Henry'ye karşı çıkmak için gerekçem ne? Hiç, hiçbir şey. Onu tanımıyorum, onun hakkında hiçbir şey bilmiyorum. O benim için en başında neyse şimdi de o; bir yabancı. Tek bildiğim benden hoşlanmadığı. Belki de beni sevmemekte haklı.

Ertesi gün Laura rahip evinden çıkan Robin Grant ile karşılaştı. Genç adam ağzındaki pipoyu çıkarıp ona gülümsedi, onu selamladı ve onunla birlikte köye doğru yürüdü.

Genç adam Londra'dan henüz döndüğünü belirttikten sonra kayıtsız bir havada ekledi. "Dün akşam Henry'yi gördüm. Göz alıcı bir sarışınla yemek yiyordu. Çok samimiydi. Bundan Shirley'ye bahsetmezsiniz, değil mi?"

Ardından da sinsi bir kahkaha attı.

Laura, Robin'in bunu Shirley'ye tutkusundan dolayı özellikle, ona acı vermek için ilettiğinin bilincinde olsa da yine de rahatsız oldu.

Henry'nin sadık bir tip olmadığını düşünüyordu. Shirley'nin son buluşmalarında onunla kavga etmiş olabileceğini tahmin ediyordu. Eğer Henry başka bir kıza ilgi duyar ve nişanı atmaya kalkarsa?...

"Senin istediğin de bu değil mi zaten?" dedi kafasının içindeki sinsi ses. "Shirley'nin onunla evlenmesini istemiyorsun. Uzun bir nişanlılık süresinde ısrar etmenin nedeni de bu değil miydi? Haydi, gerçeği söyle."

Fakat diğer yandan Henry'nin nişanı atması onu mutlu etmeyecekti. Shirley ona âşıktı. Böyle bir durumda üzülecek ve acı çekecekti. Sevdiği adama özlem duyacaktı. Ama emin olsa –kesinlikle emin olsa– Shirley açısından en iyisi bu olabilirdi.

"Senin düşündüğün senin için en iyisi," dedi kafasındaki sinsi ses. "Senin isteğin Shirley'nin seninle kalması..."

Bu doğru olabilirdi ama Shirley'nin böyle kalmasını istemiyordu; kalbi kırık, mutsuz ve sevgilisinin özlemiyle kıvranan bir Shirley olmamalıydı o. Ayrıca Shirley için neyin iyi neyin kötü olduğunu nasıl bilebilirdi ki?

Eve varınca doğruca yazı masasının başına geçip Henry'ye mektup yazdı:

"Sevgili Henry, oturup iyice düşündüm. Eğer Shirley ile gerçekten evlenmek istiyorsanız artık size engel olmamaya kararlıyım ve..."

Bundan bir ay sonra Shirley, Henry ile beyaz saten ve dantelden dikilmiş gelinliği içinde Bellbury'deki kilisede evlendi. Bay

Baldock kendine dar gelen frakı içinde gelinin babası rolünde onu damada teslim etti. Rahip ise yine soğuk algınlığından zorlukla konuşuyordu.

Sevinçle parıldayan gelin mutluluk ve neşe içinde Laura'ya sarıldı.

Laura Henry'yi tebrik ederken hiddetle, "Ona karşı her zaman iyi ol Henry," dedi. "Ona karşı hep *iyi* olacaksın, değil mi Henry?"

Henry her zamanki kaygısız ve neşeli tavrıyla, "Laura, sevgilim," dedi. "Neler düşünüyorsun? Farklı bir şey düşünülebilir mi?"

5. BÖLÜM

I

"Gerçekten güzel olduğunu mu düşünüyorsun Laura?" diye sordu artık üç aylık evli bir kadın olan Shirley.

İki oda, mutfak ve banyodan oluşan dairesini döşemeyi tamamlamıştı.

"Bence bunu güzel yapan sensin."

"Taşındığımızda burası berbat durumdaydı. Pislik diz boyuydu. Elimizden geleni yaptık toparlamak için –tabii her şeyi değil– örneğin boya badanayı yaptırmamız gerekti. Ama her şeyi zevkle yaptık. Çok keyifliydi. Kırmızı banyoya ne dersin? Sözde sürekli sıcak su olacaktı ama su ılık bile değil. Henry kırmızı yaparsak daha sıcak hissedeceğimizi söyledi, aynen cehennem gibi."

Laura güldü.

"Çok eğlenmişe benziyorsunuz."

"Aslına bakarsan bu daireyi bulabilmiş olmamız bile büyük şans. Henry'nin tanıdığı birilerine ait, doğrudan bize verdiler. Asıl sorun ise bizden öncekilerin burada yaşadıkları sürece neredeyse hiçbir faturayı ödememiş olmaları. Sürekli öfkeli sütçü ve bakkal, manav gibi adamlar kapıyı aşındırıp duruyorlar, tabii bu borçların

bizimle hiçbir ilgisi yok. Aslında bu adamları, küçük esnaf ve tüccarları dolandırmak çok ayıp. Ama Henry pek umursamıyor."

Laura başını sallayarak, "Bu durumda veresiye bir şey almakta çok zorlanabilirsiniz," dedi.

Shirley hışımla, "Ben faturalarımı her hafta düzenli ödeyip kapatıyorum," diye yanıt verdi.

"Yeterince paran var değil mi tatlım? Son zamanlarda bahçeden bir hayli iyi kazandık. İstersen sana fazladan bir yüz sterlin verebilirim..."

"Laura, gerçekten çok iyisin. Ama geçiniyoruz, bir sıkıntımız yok. Onu ihtiyaç durumunda kullanmak için sakla, sonuçta hiç beklenmedik ciddi bir hastalık filan yaşayabilirim."

"Sana bakınca insana bunun düşüncesi bile saçma geliyor."

Shirley neşeyle güldü.

"Laura, gerçekten çok mutluyum. Sözcüklerle anlatamayacağım kadar mutluyum."

"Tanrı seni korusun."

"Ah, işte Henry de geldi."

Kilitte dönen anahtar sesinin ardından Henry içeri girdi ve her zamanki neşeli, kayıtsız tavrıyla Laura'yı selamladı.

"Merhaba Laura."

"Merhaba Henry. Eviniz çok hoş olmuş."

Shirley araya girerek merakla sordu. "Henry, yeni işin nasıl gidiyor?"

"Yeni iş mi?" diye sordu Laura.

"Evet," dedi Shirley. "Henry eski işinden ayrıldı. Çok sıkıcı bir işti. Sürekli posta pulu yapıştırıp postaneye gitmek."

Henry de söze karıştı.

"En alttan başlamaya hazırım dedim ama bodrumdan değil."

Shirley yeniden sabırsızlıkla sordu. "Yeni işin nasıl?"

"Bence umut verici," dedi Henry gülümseyerek. "Ama henüz kesin bir şey söylemek için çok erken."

Sonra sevgiyle Laura'ya gülümseyerek onu aralarında görmekten çok mutlu olduklarını söyledi.

Ziyaret çok iyi geçti. Laura, Bellbury'ye döndüğünde tüm korkularının ve tereddütlerinin yersiz olduğunu düşünüyordu.

II

"Ama Henry, nasıl bu kadar borçlanmış olabiliriz ki?"

Shirley çok sıkıntılı ve üzgündü. Bu sesinden de açıkça anlaşılıyordu.

Henry, "Biliyorum," dedi ona hak vererek. "Ben de hep aynı şeyi hissediyorum, yani bir insanın bu kadar borçlanamayacağını, borçlanmaması gerektiğini." Ve üzgün bir ses tonuyla ekledi. "Ama maalesef oluyor işte."

"Peki, ama bu kadar borcu nasıl ödeyeceğiz?"

"Bir süre erteleyebiliriz."

"O çiçekçideki işe girmiş olmam çok iyi oldu."

"Evet, öyle görünüyor. Ama tabii asla çalışmak zorunda olduğunu düşünmeni istemem. Yalnızca bu işten zevk aldığın takdirde çalışmalısın."

"Çok zevk alıyorum. Bütün gün evde bomboş oturmaktan ölesiye sıkılıyordum. Tek yapabildiğim dışarı çıkıp alışveriş yapmaktı."

Henry gelen faturalardan bir demeti eline aldı.

"Bunun çok sıkıcı bir durum olduğunu itiraf etmeliyim. Bayramlardan nefret ediyorum. Önce Noel, hemen ardından da gelir vergisi, filan." Elinde tuttuğu kâğıtların en üstünde duran faturaya baktı. "Kitap raflarını yapan adamın faturası, parasını çok kaba ve çirkin bir şekilde istemiş. Bu doğrudan çöp sepetine gidebilir." Söylediğini yaptı ve bir sonraki kâğıda baktı. "Saygıdeğer Beyefendi, üzülerek belirtmek isteriz ki... Evet, borcu anımsatmanın böyle kibar yolları da var tabii."

"Onu ödeyeceksin, değil mi?"

"Aslında ödeyecek değilim ama..." dedi Henry gülümseyerek. "Ama ödenecekler arasına koyacağım."

Shirley de güldü.

"Henry, muhteşemsin. Ama gerçekten, ne *yapacağız?*"

"Bugün bunun için hiç endişelenmeyeceğiz, şimdi doğruca dışarı çıkıp iyi ve pahalı bir yere akşam yemeğine gideceğiz."

Shirley suratını ekşiterek kocasına kaygıyla baktı.

"Bunun bir yararı olacağını mı düşünüyorsun?"

"Finansal durumumuza hayır," dedi Henry ona hak verdiğini belirterek. "Tam aksine. Ama keyfimizi yerine getireceği kesin!"

III

Sevgili Laura,

Acaba bize yüz sterlin borç vermen mümkün mü? Çok sıkışık bir durumdayız. Bildiğin gibi yaklaşık iki aydır işsizim, (Shirley henüz bunu bilmiyor) ama çok iyi bir işe girmenin eşiğindeyim. Aksi taktirde bizi sıkıştıran alacaklılardan kurtulmak için yük asansörüyle gizlice kaçmaya

alışmamız gerekecek. Bu şekilde senin sırtından geçinmeye çalıştığım için gerçekten çok üzgünüm ama Shirley'nin asla yapmak zorunda kalmak istemeyeceği bu pis işi benim üstlenmemin daha doğru olacağını düşündüm."

Sevgilerimle

Henry

IV

"Laura'dan borç para aldığını bilmiyordum."

Henry ağır ağır başını salladı. "Sana söylememiş miydim?"

"Hayır söylemedin." Shirley öfkeliydi.

"İyi ya sevgilim. Benim başımın etini yemeyi bırak. Laura mı söyledi?"

"Hayır, o söylemedi. Banka defterinde gördüm."

"Sevgili Laura, hiç sorun çıkarmadı."

"Henry, niçin Laura'dan para istedin? *Ondan* istemen şart mıydı? Keşke istemeseydin. En azından önce bana danışabilirdin."

Henry sırıttı. "Bunu yapmama izin vermezdin."

"Haklısın vermezdim."

"İşin doğrusu çok çaresiz bir durumdaydık Shirley. Muriel'den de elli sterlin aldım. Aslında vaftiz annem Big Bertha'dan da yüz sterlin alabileceğimi hesaplamıştım ama beni yarı yolda bıraktı. Yalnızca hesaplı olmam konusunda uyarmakla yetindi. Başka birkaç kaynağı daha yokladım ama sonuç çıkmadı. Dolayısıyla son çare olarak Laura'ya başvurdum."

Shirley onu düşünceli düşünceli süzdü.

Evleneli iki yıl oldu ve şimdi artık Henry'nin nasıl bir insan olduğunu biliyorum, diye düşünüyordu. Hiçbir işte uzun süreyle barınamıyor, parayı su gibi harcıyor...

Yine de Henry ile evli olmaktan mutluydu, bundan hoşlanıyordu ama bunun sakıncalı yönleri olduğunun da bilincindeydi. Henry iki yıl içinde dört iş değiştirmişti. Bunu umursamıyordu, çok sayıda hali vakti yerinde dostu vardı, iş bulmakta zorlanmıyordu ama asıl sorun bulduğu işi elinde tutmasının olanaksız olmasıydı. Ya sıkılıyor işi bırakıyordu ya da onu işten atıyorlardı. Ayrıca çok fazla para harcıyor ve bir şekilde kredi bulmakta da zorlanmıyordu. Onun için sorumluluklarını yerine getirmenin yolu kredi çekmekti ve bu onu hiç rahatsız etmiyordu. Shirley ise bu durumdan son derece tedirgindi.

İç çekerek mırıldandı.

"Ah, Henry, acaba bir gün seni değiştirmeyi başarabilecek miyim?"

"Değiştirmek mi?" diye sordu Henry şaşkınlık içinde. "Neden?"

V

"Merhaba Baldy, rahatsız ediyor muyum?"

"Ah, sen misin genç Shirley." Bay Baldock gömüldüğü büyük, yıpranmış berjer koltuğundan gözlerini kırpıştırarak baktı. "Uyumuyordum," diye mırıldandı hiddetle.

"Elbette öyle," dedi Shirley nazikçe.

"Seni uzun zamandır burada görmemiştim," dedi Bay Baldock sitemle. "Bizi unuttuğunu sanıyordum."

"Sizi asla unutmam."

"Kocan da seninle geldi mi?"

"Bu kez hayır."

"Anlıyorum." Genç kadını dikkatle süzdü. "Çok zayıf ve solgun görünüyorsun. İyi değil misin?"

"Diyet yaptım."

"Ah, siz kadınlar." Bay Baldock homurdandı. "Başın dertte mi? Bir sorun mu var?"

"Hayır," dedi Shirley hışımla. "Kesinlikle *yok*."

"İyi güzel o zaman. Yalnızca sordum. Son günlerde kimse bana bir şey anlatmıyor. Kulaklarım giderek ağır işitiyor. Eskiden olduğu kadar iyi duyamıyorum. Bu da yaşamı çok tekdüzeleştiriyor, sıkıcı hale getiriyor."

"Zavallı Baldy."

"Üstelik doktorlar artık bahçe işleriyle de uğraşmamam gerektiğini söylüyorlar –çiçek tarhlarına eğilmemeliymişim– bu kanın başıma doğru hareketlenmesine neden oluyormuş, sakıncalıymış. Sersemler! Zaten bu doktorların işleri güçleri kurbağalar gibi vıraklamak, vırak vırak, vırak!"

"Gerçekten çok *üzüldüm* Baldy, senin açından kötü."

"Neyse," dedi Baldy hüzün ve özlem dolu bir ses tonuyla. "Eğer bana anlatmakta tereddüt ettiğin bir şey varsa bunu ikimizden başka hiç kimsenin duymayacağından emin olabilirsin. Laura da dahil buna."

"Şey," dedi Shirley duraksayarak. "Haklısın, buraya seninle bir konuyu konuşmak için geldim."

Bay Baldock homurdandı.

"Tahmin etmiştim."

"Senin bana bu konuda fikir verebileceğini düşündüm."

"Böyle bir şey yapmamı bekleme. Çok tehlikeli olabilir."

Shirley bunu duymazdan geldi.

"Bunu Laura ile konuşmak istemiyorum. O Henry'den hoşlanmıyor. Ama sen, sen Henry'den hoşlanıyorsun, değil mi Baldy?"

"Henry'yi seviyorum. Onunla konuşmak çok hoş, insanı eğlendiriyor, ayrıca saçmalayan, dünyaya öfkeli bir yaşlı adamı nezaketle dinlemeyi bilecek kadar da sevimli. Onda hoşuma giden bir diğer taraf da her şeye boş vermesi, hiçbir şey için kaygılanmaması."

Shirley gülümsedi.

"Gerçekten hiçbir şey onu endişelendirmiyor."

"Günümüz dünyasında çok ender rastlanan bir şey bu. Karşılaştığım herkes sinirden, endişeden kendi kendini yiyor, hazımsızlık çekiyor. Evet, Henry hoş bir genç adam. Beni onun ahlaki değerleri Laura kadar ilgilendirmiyor. Neyse, bu kez ne yaptı?"

Shirley bunu da duymazdan geldi.

"Baldy, sence elimdeki hisse senetleri ve tahvilleri satmam aptallık mı olur?"

"Bunu zaten yaptın, değil mi?"

"Evet."

"Evlendiğinde onların kontrolü sana geçmişti. Onları ne yapacağın tamamen senin bileceğin şey."

"Biliyorum."

"Bunu yapmanı Henry mi istedi?"

"Hayır... Gerçekten hayır. Bunu yapmak tamamıyla benim kararımdı. Henry'nin iflas etmesini istemedim. Aslına bakılırsa Henry'nin meteliksiz kalmayı da pek önemseyeceğini sanmıyorum. Ama ben önemsiyorum. Sence aptallık mı yaptım?"

Bay Baldock düşündü.

"Bir anlamda evet, bir anlamda hayır."

"Ne gibi. Açıkla."

"Şey, zaten çok fazla paran yoktu. Gelecekte onlara çok ihtiyacın olabilirdi. Eğer çekici kocanın gelecekte sana destek olacağına güveniyorsan, böyle bir umudun varsa bence bu konuyu bir kez daha düşünmende yarar var. Bu anlamda aptallık etmişsin."

"Peki ya diğer anlamda?"

"Bir başka açıdan bakınca paranı harcayarak ruh huzurunu satın almışsın. Bu çok akıllıca bir davranış olabilir." Genç kadını keskin bakışlarla süzdü. "Kocanı hâlâ çok seviyorsun, ona âşıksın değil mi?"

"Evet."

"Sana karşı iyi bir koca mı?"

Shirley ağır ağır odayı adımladı. Bir iki kez dalgın dalgın parmağını masanın kenarında ya da bir sandalyenin sırtında gezdirdi ve parmağının ucunda biriken toza baktı. Bay Baldock onu izliyordu.

Shirley sonunda bir karara vardı. Şöminenin başında durarak birden döndü. "Tam olarak değil," dedi.

"Ne anlamda değil?"

Shirley sakin, ifadesiz bir bakışla yaşlı adamı süzdükten sonra yanıt verdi.

"Başka bir kadınla ilişkisi var."

"Ciddi mi?"

"Bilmiyorum."

"Demek bunun için eve döndün?"

"Evet."

"Kızgın mısın?"

"Öfkeliyim."

"Geri dönecek misin?"

Shirley bir iki saniye konuşmadı, sonra yanıt verdi.

"Evet, döneceğim."

Bay Baldock başını salladı.

"Bu senin yaşamın."

Shirley yaşlı adama doğru eğilerek onu alnından öptü. Bay Baldock mutlulukla homurdandı.

"Teşekkürler Baldy."

"Bana teşekkür etme, ben hiçbir şey yapmadım."

"Biliyorum. Senin olağanüstü tarafın da bu zaten!"

6. Bölüm

Shirley, asıl sorun yorgunluk, diye düşünüyordu.

Metrodaki yumuşak koltuğa iyice gömüldü.

Üç yıl öncesine kadar yorgunluk nedir bilmiyordu. Belki de bunun nedeni Londra'da yaşamasıydı. West End'deki o çiçekçide önceleri yarızamanlı olarak çalışıyordu ama şimdi tamzamanlı olarak çalışmaya başlamıştı. İş sonrasında ise alışveriş etmesi gerekiyor, dolayısıyla eve dönüşü en kalabalık saatlere kalıyordu. Sonra da akşam yemeği hazırlıkları ve pişirilmesi...

Henry onun pişirdiği yemekleri beğeniyordu.

Sırtını koltuğa yaslamış bir halde gözlerini kapadı. O anda biri ayağına bastı, irkildi.

Düşünüyordu. Yorgunum, çok yorgunum...

Bir an üç yıllık evliliği bir film şeridi gibi geçti gözlerinin önünden...

Başlangıçtaki büyük mutluluk...

Mutluluktan havalara uçtuğu günler...

Faturalar...

Yine faturalar, giderek artan, çok fazla sayıda...

Sonia Cleghorn...

Sonia Cleghorn'dan kaçışı... Sadık, sevgi dolu, nazik çekici Henry...

Mary Westmacott

Yine para sıkıntısı...
İcra...
Muriel sayesindeki kurtuluşları...
Cannes'taki gereksiz ve pahalı tatilleri...
Saygıdeğer Bayan Emlyn Blake...
Henry'nin Emlyn Blake'in pençesinden kurtuluşu...
Henry, minnettar, tövbekâr, nazik çekici Henry...
Yeni bir finansal kriz...
Bu kez kurtarıcı Big Bertha...
Lonsdale denilen o kız...
Finansal sıkıntılar...
Hâlâ Lonsdale denilen o kız...
Laura...
Laura'nın kandırılmaya çalışılması...
Laura'yı atlatmaktaki başarısızlık...
Laura ile kavga...
Apandisit. Ameliyat. Nekahet...
Eve dönüş...
Lonsdale denilen o kızla final...
Bu son nokta üzerinde biraz daha düşünmesi gerekiyordu.

Nekahat döneminde dairesinde dinlendiği bir gündü. Bu oturdukları üçüncü daireydi, evlerini artık kiralama sistemiyle aldıkları möblelerle döşüyorlardı ve bu da icra işlerini iyice güçleştiriyordu.

O sırada kapı çaldı. Kendini ayağa kalkıp kapıyı açamayacak kadar yorgun hissediyordu. Çalan her kimse gidebilirdi. Fakat kapı tekrar tekrar çaldı.

Shirley öfkeyle ayağa kalktı. Kapıya gitti, açtı ve kendini Susan Lonsdale denilen o kızla burun buruna buldu.

"Ah, demek sensin Sue."

"Evet. İçeri gerebilir miyim?"

"Aslına bakarsan çok yorgunum. Hastaneden yeni döndüm."

"Biliyorum. Henry söyledi. Zavallıcık. Sana çiçek getirdim."

Shirley kendisine uzatılan nergis buketini en ufak bir minnettarlık belirtisi bile göstermeden aldı.

"İçeri gel," dedi.

Sonra divana giderek uzandı, ayaklarını altına aldı. Susan Lonsdale de bir sandalyeye oturdu.

"Seni hastanede rahatsız etmek istemedim," dedi Susan. "Ama sanırım sen de artık bazı şeyleri ayarlamamız gerektiğinin farkındasın?"

"Ne gibi?"

"Şey... Henry."

"Henry'nin bununla ilgisi ne?"

"Tatlım, umarım başını devekuşu gibi kuma gömmeyi sürdürmeye niyetli değilsindir?"

"Sanmıyorum."

"Henry ile aramızdaki ilişkiden ve birbirimizden hoşlandığımızdan haberdarsın değil mi?"

"Bunu bilmemek için kör ve sağır olmam gerekirdi," dedi Shirley soğuk bir sesle.

"Evet, evet... tabii. Demek istediğim Henry seni gerçekten çok ama çok seviyor. Seni üzmeyi asla istemiyor. Ama durum ortada."

"Ortada olan ne?"

"Kastettiğim boşanmak."

"Yani Henry'nin benden boşanmak istediğini mi söylüyorsun?"

"Evet."

"Peki, bunu bana niçin kendisi söylemedi?"

"Ah Shirley, tatlım, Henry'nin nasıl biri olduğunu bilirsin. *Açık ve net* olmak kadar nefret ettiği bir şey yoktur. Ayrıca seni üzmek istemiyor."

"Ama bir yandan da seninle evlenmek istiyor, öyle mi?"

"Evet. Anladığına çok sevindim."

Shirley ağır ağır, "Sanırım çok iyi anladım," dedi.

"Yani ona bu konuda senin açından sorun olmadığını söyleyecek misin?"

"Evet, onunla konuşacağım, bu kesin."

"Çok iyisin. Hissediyorum sonunda..."

"Ah, haydi git artık," dedi Shirley. "Hastaneden yeni döndüm ve *yorgunum*. Git... defol, hem de hemen, duyuyorsun değil mi?"

"Gerçekten de..." diye haykırdı Susan belirgin bir öfkeyle. "En azından biraz daha *uygar* olabileceğimizi ummuştum."

Hızla odadan fırladı, ön kapıyı çarparak çıktı. Shirley bir süre daha sessizce olduğu yerde yattı. Yanaklarından aşağı bir damla gözyaşı süzülüp gitti. Hışımla gözyaşını sildi.

Üç buçuk yıl, diye düşünüyordu. Üç yıl ve bir yarım yıl... Gelinen nokta bu. Sonra birden elinde olmadan gülmeye başladı. Kendini kötü bir tiyatro oyununun içindeymiş gibi hissediyordu.

Henry'nin ev kapısının kilidinde dönen anahtarının sesini duyduğunda yalnızca beş dakika mı yoksa iki saat mi geçtiğinin farkında bile değildi.

Henry her zamanki gibi neşeyle ve tasasız bir havada odaya girdi.

Elinde bir buket uzun saplı sarı gül vardı.

"Bunlar sana sevgilim. Hoşuna gitti mi?"

"Güzeller. Zaten nergis de geldi," dedi Shirley. "Ama onlar bu kadar güzel değil. Ucuz ve bayat, doğrusunu söylemek gerekirse."

"Ah, onları kim gönderdi?"

"*Gönderilmediler.* Satın alınmışlar. Susan Lonsdale satın almış."

Henry hiddetle, "Arsızlık bu!" diye mırıldandı.

Shirley onu şaşkın şaşkın süzdü.

Henry öfkeyle karışık bir merakla sordu.

"Buraya niçin gelmiş ki?"

"Bilmiyor musun?"

"Sanırım tahmin edebilirim. Kız tam bir baş belası."

"Bana senin benden boşanmak istediğini söylemeye gelmiş."

"Boşanmak *istediğimi* mi? Senden mi?"

"İstemiyor musun?"

Henry hiddetle, "Tabii ki istemiyorum," dedi.

"Susan ile evlenmek istemiyor musun?"

"Aklımın ucundan bile geçmiyor."

"Ama o seninle evlenmek istiyor."

"Evet, korkarım istiyor." Henry'nin morali bozulmuş gibiydi. "Sürekli telefonla arıyor ya da mektup yazıyor. Onunla nasıl başa çıkacağımı bilmiyorum."

"Ona onunla evlenmek istediğini söylemedin mi?"

Henry dalgın dalgın, "Ah, insan bazen öylesine bazı şeyler söyleyebilir," diye mırıldandı. "Ya da birileri bir şey söyler ve sen farkında bile olmadan onaylarsın... Öyle ya da böyle, bu herkesin başına gelebilir." Tedirgin bir şekilde gülümsedi. "Benden ayrılacak mısın Shirley?"

"Olabilir," dedi Shirley.

"Sevgilim..."

"Yorgunum Henry, çok yoruldum artık."

"Ben bir canavarım. Uslanmaz bir yaratığım. Yaşamını cehenneme çevirdim." Shirley'nin yanı başına diz çöktü. Yüzünde eski, büyüleyici gülümsemesi belirdi. "Ama ben seni seviyorum Shirley. Bunun dışında hiçbir şeyin önemi yok, her şey boş, saçma. Benim için senin dışında her şey anlamsız, sen benim her şeyimsin. Asla ama asla senin dışında biriyle evli olmak istemedim. İstemiyorum da. Tabii sen bana daha fazla katlanabileceksen."

"Peki ya Susan'a karşı hissettiklerin?"

"Susan'ı unutabilir miyiz? O bir baş belasından başka bir şey değil."

"Seni anlayabilmek isterdim."

"Şey..." Henry düşündü. "Yaklaşık iki hafta kadar onun için deli oluyordum, hatta uykularım bile kaçtı. Daha sonra bir süre daha onun olağanüstü olduğunu düşündüm. Ama sonra *sıkıcı* olmaya başladı. Ve bu giderek arttı, tam bir baş belası olup çıktı."

"Zavallı Susan."

"Susan için hiç endişelenme. O ahlaksızın teki, tam bir yosma."

"Henry, bazen çok kalpsiz olabiliyorsun."

"Kalpsiz değilim," dedi Henry hışımla itiraz ederek. "Yalnızca insanların birine böyle bağlanmalarına bir anlam veremiyorum. Ciddiye almayınca her şey çok daha hoş."

"Bencil şeytan."

"Öyle mi? Belki de haklısın. Ama bu senin için önemli değil, öyle değil mi?"

"Seni terk etmeyeceğim, lakin artık sabrımın sonuna geldiğimi de bilmelisin. Para konusunda güvenilmez olmanın yanı sıra anladığım kadarıyla bu saçma ilişkilerin de sanırım bir türlü bitmek bilmeyecek."

"Ah, hayır, bir daha olmayacak. Yemin ederim olmayacak."

"Ah, Henry, dürüst ol."

"Şey, olmamasına çaba harcayacağım. Ama sen de Shirley, şunu çok iyi bilmeli ve anlamalısın ki bu ilişkilerin hiçbirinin benim için bir anlamı yok. Benim için önemli olan yalnızca sensin."

Shirley, "İçimden ne geliyor biliyor musun, bir gün biriyle bir ilişki yaşamak," dedi.

Henry böyle bir şey yaparsa onu kınamayacağını söyledi.

Sonra da eğlenebilecekleri ve güzel bir yemek yiyebilecekleri bir yere gitmeyi önerdi.

Henry bütün gece boyunca özenli, sevgi dolu, kusursuz bir kavalyeydi.

7. BÖLÜM

I

Mona Adams kokteyl parti veriyordu. Mona Adams kokteyl partileri seviyordu, özellikle de partiyi kendisi veriyorsa. Misafirlerin hepsinin duyması için oldukça yüksek bir sesle konuşması hatta bağırması gerekmiş, bunun sonucunda da sesi kısılmıştı.

Çok başarılı bir kokteyl partiydi.

İşte Mona yine yeni gelen bir konuğunu çığlıklarla karşılıyordu.

"Richard! Ne hoş bir sürpriz bu! Muhteşem! Sahra'dan döndün demek, yoksa Gobi miydi?"

"İkisi de değil. Fizan'daydım."

"Hiç duymadım. Seni yeniden aramızda görmek çok hoş. Tanrım ne kadar güzel bir bronzluk bu. Kimle konuşmak isterdin? Pam, Pam buraya gelsene, seni ünlü gezgin Sör Richard Wilding ile tanıştırayım. Biliyorsun işte, develer, vahşi hayvan avları ve çöller ve bu konudaki muhteşem kitaplar. Henüz bir geziden döndü, sanırım Tibet'ten."

Arkasını döndü ve başka bir yeni geleni çığlıklarla karşılamaya koyuldu.

"Lydia. Paris'ten döndüğünü bilmiyordum. Harika bu!"

O sırada Richard Wilding, Pam'in coşkulu konuşmasını dinliyordu.

"Sizi televizyonda gördüm, daha dün gece! Sizinle tanışmak çok heyecan verici. Lütfen bana anlatır mısınız..."

Fakat Richard Wilding'in ona bir şeyler anlatacak zamanı yoktu çünkü bir başka konuk onunla tanışmak için yanlarına sokulmuştu.

Sonunda dördüncü içkisini yudumlarken oradaki kanepelerden birine, belki de yeryüzünde gördüğü en güzel kızın yanına oturma olanağı buldu.

"Shirley, muhakkak Richard Wilding ile tanışmalısın," demişti biri ona. Çok geçmeden de Richard hemen onun yanındaki boş yere oturmuştu.

"Bu gibi toplantıların ne kadar yorucu olabildiğini unutmuşum," dedi Richard Wilding Shirley'ye gülümseyerek. "Benimle birlikte kısa bir süreliğine kalabalıktan uzaklaşıp, sakin bir köşede içkilerimizi yudumlamaya ne dersiniz?"

Shirley, "Çok isterdim," dedi. "Burası giderek hayvanat bahçesinden farksız bir hal alıyor."

Oradan kaçabilmiş olmanın mutluluğuyla serin akşam havasına çıktılar.

Wilding bir taksi çağırdı.

"İçki için biraz geç," dedi saatine bakarak. "Ayrıca ben zaten yeterince içtim. Bence güzel bir akşam yemeği çok daha iyi olacak."

Taksiye Jermyn Sokağı'ndaki küçük ancak pahalı bir restoranın adresini verdi.

Richard yemeklerini sipariş ettikten sonra masanın üstünden güzel konuğuna gülümsedi.

"Vahşi topraklardan döndüğümden beri başıma gelen en güzel şey bu. Londra'daki kokteyl partilerin ne kadar korkunç olabildiklerini unutmuşum. İnsanlar bu partilere neden giderler ki? Ben neden gittim? Ya siz?"

Shirley hafifçe gülümseyerek, "Sürü psikolojisi," dedi.

Macera hevesiyle gözleri parlıyordu. Masanın üzerinden karşısındaki bronz tenli, yakışıklı adama baktı. Adamın çekiciliğinden çok etkilenmiş olduğu inkâr edilemezdi.

Partinin aslanını diğerlerinin elinden kapıp kaçırabilmiş olmanın mutluluğu içindeydi.

"Sizin hakkınızda her şeyi biliyorum," dedi adama bakarak. "*Ve de* bütün kitaplarınızı okudum."

"Ama ben sizin hakkınızda hiçbir şey bilmiyorum, adınızın Shirley olduğu dışında. Peki ya devamı?"

"Glyn-Edwards."

"Ve evlisiniz." Genç adamın gözleri Shirley'nin parmağındaki alyansa takılıp kalmıştı.

"Evet. Londra'da yaşıyorum ve bir çiçekçide çalışıyorum."

"Londra'da yaşamaktan, bir çiçekçide çalışmaktan ve kokteyl partilere katılmaktan hoşlanıyor musunuz?"

"Pek değil."

"Peki ne yapmak ya da ne olmak isterdiniz?"

"Bir düşüneyim." Shirley gözlerini yarı kapadı. Dalgın dalgın, rüyada gibi konuşmaya başladı. "Bir adada yaşamak isterdim, her yere uzak bir adada. Yeşil panjurları olan bembeyaz bir evde yaşamak ve gün boyu hiçbir şey yapmamak isterdim. Adada bol meyve olmalı ve çiçekler rengârenk, kokulu bir perde gibi her yeri

kaplamalı... ve ay ışığı... her gece ay ışığı olmalı... Deniz mor renkli bir kadife gibi parlamalı..."

İç çekerek gözlerini kapadı.

"Neden insanlar hep bir adaya gitmek isterler ki? Gerçekte adaların hiç de o kadar güzel olmadıklarını düşünüyorum."

Richard Wilding yumuşak bir sesle, "Bu söylediklerinizçok ilginç," dedi.

"Neden?"

"Size hayallerinizdeki adayı sunabilirim."

"Yani sizin kendi adanız mı?"

"Bir ölçüde evet. Tam sizin tanımladığınız gibi bir ada. Geceleri deniz koyu mor parlıyor, evim beyaz boyalı, yeşil panjurlu. Çiçekler ise aynen sizin tanımladığınız gibi her yeri kaplamış durumda, her renkte, kokuda ve büyüklükte, iç içe geçmiş bir çiçek ormanı sanki. Ve o adada hiç kimsenin acelesi yok."

"Ne kadar güzel. Bir düşler adasından bahsediyorsunuz belli ki."

"Ama bu gerçek."

"Peki, oradan ayrılmayı nasıl göze alabiliyorsunuz?"

"Ben durup dinlenmek bilmeyen, huzursuz bir insanım. Ama günün birinde oraya dönecek, oraya yerleşecek ve asla da ayrılmayacağım."

"Bence doğrusunu yapmış olacaksınız."

O sırada garson yemekleri getirdi ve konuşmaları bölündü. Sonrasında da günlük konulardan konuşmayı sürdürdüler.

Yemekten sonra Wilding, Shirley'yi eve bıraktı. Shirley onu içeri davet etmedi.

Wilding, "Yakın bir zamanda yeniden görüşeceğimizi umuyorum," dedi.

Ve genç kadının elini olağandan çok daha uzun bir süre avuçlarının arasında tuttu. Shirley kızararak elini çekti.

O akşam düşlerinde hep o adayı gördü.

II

"Shirley?"

"Evet."

"Sana âşık olduğumu biliyorsun, değil mi?"

Shirley ağır ağır başını sallayarak onayladı.

Son üç haftayı tanımlamakta zorlanıyordu. Rüyada gibi geçen, tuhaf, inanılmaz üç hafta.

Çok yorgun olduğunun bilincindeydi; gerçekten de öyleydi, ama bu yorgunluk öylesine belirsiz, gizemli hoş bir duyguya dönüşmüştü ki kendini hiçbir yere koyamıyor adeta bulutlar üzerinde yüzüyordu.

Ve bu duygularla birlikte değer yargıları da değişmiş, farklılaşmıştı.

Sanki Henry ile bağlantılı her şey bir anda bulanıklaşmış, çok uzaklarda kaybolmuş ve onların yerini romantik, yaşamdan bile büyük bir figür Richard Wilding almıştı.

Ve işte şimdi de ön plandaki o figür onu ciddi, düşünceli gözleriyle süzüyordu.

"Beni seviyor musun?"

"Bilmiyorum."

Ne *hissediyordu*? Bu adamın her gün düşüncelerini daha da çok esir aldığının farkındaydı. Onun yakınında olmasından hoşlandığını, bunu istediğini biliyordu. Tehlikeli bir yolda ilerlediğinin farkındaydı, her an kendini bir tutku seline bırakıp, sürüklenebi-

lirdi. Kaçmak istiyor ama bir yandan da ondan vazgeçemediğini, onu görmek istediğini biliyordu...

Richard, "Sen çok sadık bir kadınsın," dedi. "Asla bana kocanla ilgili bir şey söylemedin."

"Niçin söyleyeyim ki?"

"Ama ben çok şey duydum."

Shirley, "İnsanlar her şeyi söylerler," diye mırıldandı.

"Sana karşı sadık olmadığı gibi, sanırım pek kibar ve anlayışlı da değilmiş."

"Doğru, Henry kibar ve anlayışlı bir insan değildir."

"Sana ihtiyacın olanları vermiyor o; sevgi, özen, şefkat."

"Henry beni sever ama kendi usulünce."

"Belki. Ama sen bundan çok daha fazlasına layıksın ve bunu istiyorsun da."

"Şimdiye kadar hayır."

"Ama şimdi istiyorsun –adanı istiyorsun– Shirley."

"Ah, ada. O yalnızca bir düştü."

"Ama gerçekleşebilecek bir düş."

"Belki ama ben sanmıyorum."

"Gerçek *olabilir*."

Oturdukları terası nehirden gelen hafif serin bir rüzgâr yalayıp geçti. Shirley ayağa kalkarak ceketine daha sıkı sarıldı.

"Böyle konuşmamalıyız," dedi. "Bu yaptığımız çılgınlık Richard, çılgınlık ve çok da tehlikeli."

"Belki. Ama kocanı sevmiyorsun Shirley, beni seviyorsun, beni istiyorsun."

"Ben Henry'nin karısıyım."

"*Beni* istiyorsun."

Shirley yineledi. "Ben Henry'nin karısıyım."

Bunu sanki ezberlenmiş bir dua gibi yineliyor, yineliyordu.

III

Eve döndüğünde Henry divana uzanmıştı. Üzerinde beyaz flanel bir pantolon vardı.

"Sanırım kasımı incittim," dedi acıyla hafifçe inleyerek.

"Ne yaptın ki?"

"Roehampton'da tenis oynadım."

"Stephen ile mi? Golf oynayacağınızı sanıyordum."

"Fikir değiştirdik. Stephen Mary'yi getirdi, Jessica Sandys de dörtlüyü tamamladı."

"Jessica mı? Hani şu geçen gece Archers'da karşılaştığımız esmer kız mı?"

"Şey... evet... o."

"Son numaran mı?"

"Shirley. Sana söyledim, söz verdim..."

"Biliyorum Henry ama söz ne ki? Senin son numaran o, bunu gözlerinden anlıyorum."

Henry küskün bir havada, "Tabii hayalinde öyle olduğunu canlandırınca..." dedi.

Shirley mırıldandı. "Eğer bir şey hayal edecek olsaydım, bir ada hayal ederdim."

"Neden bir ada?" diyen Henry kanepede doğrulmaya çalıştı. "Her tarafım tutulmuş, kendimi kaskatı hissediyorum."

"O zaman yarın dinlen. Sakin bir pazar geçir."

"Evet, bu iyi olur."

Ama ertesi sabah Henry tutulmasının geçtiğini, iyi olduğunu söyledi.

"Aslına bakarsan bugün rövanş maçı yapmaya karar vermiştik."

"Sen, Stephen, Mary ve Jessica mı?"

"Evet."

"Yoksa yalnızca Jessica ile sen mi?"

"Ah, hep birlikte, dördümüz."

"Henry, ne kadar yalancısın."

İlginç ama Shirley bunu söylerken öfkelenmemişti. Dört yıl önce tenis oynarken tanıştığı ve umursamazlığına, özgür ruhunun çekiciliğine kapıldığı genç adam gelmişti aklına bunları söylerken. Ve Henry hâlâ aynı kayıtsız, aynı bağımsız adamdı...

Aslında dört yıl önce o tenis partisinin ertesi günü onu ziyarete gelen ve o eve dönene dek sabırla bekleyen ve Laura ile konuşan da ürkek ve çekingen genç adam da oydu. İşte şimdi de aynı adam aynı kararlılıkla Jessica'nın peşindeydi.

Henry, diye düşündü. Aslında hiç değişmedi. Beni incitmek istemiyor ama o bu işte. Her zaman o an ne yapmak istiyorsa onu yapacak.

Henry'nin hafifçe topalladığını görerek ister istemez, "Bugün tenis oynamasan iyi olur," dedi. "Dün kendini fazla zorlamış olmalısın. Bu rövanşı önümüzdeki haftaya bıraksanız olmaz mı?"

Ne var ki Henry gitmek istiyordu ve gitti de.

Akşam eve altı sularında döndü ve kendini doğruca yatağa attı. O kadar hasta görünüyordu ki Shirley korkuya kapıldı. Henry'nin karşı çıkmalarına aldırmayarak gidip doktoru çağırdı.

8. Bölüm

I

Ertesi gün Laura tam öğlen yemeğinden kalkmıştı ki telefon çaldı.

"Laura. Benim, Shirley."

"Shirley? Ne oldu? Bir şey mi var? Sesin tuhaf geliyor."

"Henry, Laura. Hastanede. Polio."

Birden zihninde yıllar öncesine giden Laura, Charles gibi, diye düşündü. Charles gibi...

O sırada anlayamayacak kadar küçük olduğundan bu trajedi şimdi birden onun için başka bir anlam kazanmıştı.

Shirley'nin sesindeki keder geçmişte annesinin sesinde hissettiği kederden farksızdı.

Charles ölmüştü. Henry de mi ölecekti?

Birden merak etti. Acaba Henry de ölecek miydi?

II

"Çocuk felciyle polio aynı şey, değil mi?" diye sordu Laura Bay Baldock'a kuşkuyla.

"Polio çocuk felcinin diğer adı. Neden sordun?"

"Henry'ye konulan teşhis bu."

"Zavallı adam. Ve sen bunu atlatıp atlatamayacağını merak ediyorsun, öyle mi?"

"Şey... evet."

"Ve atlatmamasını umuyorsun?"

"Ama yani... gerçekten. Beni canavar yapıp çıktınız."

"Haydi ama Laura, bu düşünce kafandan geçti, öyle değil mi?"

"İnsanın kafasından ne geçmiyor ki, en korkunç düşünceler bile geçebiliyor," diyen Laura telaşla ekledi. "Ama bu birinin ölümünü isteyebileceğim anlamına gelmez, bunu yapamam, gerçekten yapamam."

Bay Baldock düşünceliydi.

"Evet, bunu yapamayacağını biliyorum, öyle bir düşüncen olduğuna inanmıyorum; şimdilik..."

"Şimdilik derken ne demek istedin? Şu Kırmızılı Kadın konusunu ima ediyor olamazsın, değil mi?" O günleri anımsayınca ister istemez gülümsedi. "Bu arada buraya gelmemin asıl nedeni kısa bir süre için her gün ziyaretine gelemeyeceğimi belirtmekti. Bugün akşamüstü treniyle Londra'ya gidiyorum, Shirley'ye destek olmaya."

"Seni çağırdı mı?"

Laura sitemle, "Tabii ki beni istedi," dedi. "Henry hastanede. O evde yalnız. Yanında birinin olması gerek."

"Belki, evet belki. Haklısın. Doğrusu bu. *Benim* içinse fark etmez, önemli değil."

Kendisi de yarı yatalak olan Bay Baldock kendine acımayı abartmaktan hoşlanıyordu.

"Sevgili dostum, çok üzgünüm ama..."

"Ziyanı yok, senin için Shirley her şeyden önce gelir. Tamam, tamam... Ben kimim ki? Yalnızca seksen yaşında, yarı sağır, yarı kör acınacak durumda yorgun bir ihtiyar..."

"Baldy..."

Bay Baldock birden sırıttı ve bir gözünü kapattı.

"Laura, sen mutsuzluk öyküleri için doğmuş bir kötü kader kurbanısın. Kendine acıyan birinin ayrıca senin de ona acımana ihtiyacı olmaz. Kendine acımak zaten tüm günü kaplayan bir uğraşı."

III

"Evi satmamış olmam ne büyük bir şans, öyle değil mi?"

Bu söyleyen Laura'ydı.

Aradan üç ay geçmişti. Henry ölümün kıyısından dönmüş ama ölmemişti.

"Eğer ilk belirtilerden sonra gidip tenis oynamakta ısrar etmemiş olsa durum bu kadar ciddi olmayabilirdi. Bu..."

"Kötü değil mi?"

"Yaşamı boyunca sakat kalacağı kesin gibi."

"Zavallı adam."

"Tabii ona bunu henüz söylemediler. Küçük de olsa bir iyileşme şansı olduğunu umuyorum... Ama belki de yalnızca Shirley'nin moralini yüksek tutmak için bir şansı olduğunu söylüyorlar. Neyse, daha önce de söylediğim gibi evi satmamış olmam büyük şans.

Tuhaf ama içimde hep bu evi satmamam gerektiği gibi bir his vardı. Üstelik bana göre çok fazla büyük olmasına ve Shirley'nin de buraya gelip tatillerini geçirmek isteyecek çocukları olmamasına rağmen. Aslında Milchester'deki o Çocuk Yuvası'ndaki işi kabul etmeye de çok istekliydim. Şu durumda satış için başlattığım işlemleri hemen geri çekip, hastaneden çıkmalarının hemen ardından Henry ve Shirley'yi buraya getirebilirim. Ama daha buna birkaç ay var tabii."

"Bu konuda Shirley ne düşünüyor? Onun açısından da uygun bir plan mı?"

Laura kaşlarını çattı.

"Hayır, her nedense pek istekli değil, çekiniyor. Sanırım bunun nedenini biliyorum."

Keskin bakışlarla Bay Baldock'u süzdü.

"Bu arada Shirley'nin bana söylemekten çekindiği ama size anlattığı şeyler olduğunun da bilincindeyim. Mirastan ona kalan payın tamamını harcamış, parası kalmamış, değil mi?"

"Bana böyle bir sır vermedi," diyen Bay Baldock ağır ağır başını sallayarak ekledi. "Ama ben de bunun doğru olduğu, parası kalmadığı kanısındayım. Henry'nin ellerinde avuçlarında ne varsa harcadığını düşünüyorum."

"O kadar çok şey duydum ki," dedi Laura araya girerek. "Ortak dostlarımızdan ve başkalarından. Çok mutsuz bir evlilikleri varmış. Henry onun tüm parasını yemiş, onu sürekli ihmal etmiş ve başka kadınlarla ilişkiye girmiş. Şimdi, bu kadar hastayken bile onu bağışlamakta zorlanıyorum. Shirley'ye bütün bunları nasıl yapabildi? Eğer mutlu olmayı gerçekten hak eden biri varsa o da *Shirley. Öylesine yaşam sevinciyle ve de güvenle dolu bir kızdı* ki." Ayağa kalktı ve huzursuzluk içinde odada aşağı yukarı dolaş-

maya başladı. Konuşmayı sürdürürken ses tonunu kontrol etmeye çalıştığı anlaşılıyordu.

"Onun Henry ile evlenmesine neden izin verdim ki? Biliyorsun, buna engel olabilir ya da erteleyebilirdim. Böylece Shirley de karşısındakinin nasıl bir adam olduğunu görebilirdi. Ama Shirley o kadar ısrar etti, o kadar huysuzlandı ki, Henry'yi istiyordu. Ben de onun istediğine ulaşmasını istedim."

"Haydi ama Laura."

"Çok daha kötüsü... ona da kendime de onu gereğinden fazla sahiplenmediğimi, bencillik etmediğimi kanıtlamaya çalıştım. Peki ya sonuç? Shirley'yi yaşamı boyunca sürecek bir mutsuzluğa mahkûm ettim."

"Sana daha önce de mutluluk ve mutsuzluk konuları üzerine çok fazla kafa yorduğunu söylemiştim Laura."

"Shirley'nin acı çekmesine dayanamıyorum. Sanırım *sen* bunu önemsemiyorsun."

"Shirley! Shirley! Benim önemsediğim sensin Laura, bu hep böyle oldu. Seni üçtekerli bisikletinde evinizin bahçesinde bir yargıç ciddiyeti içinde dolaşırken gördüğüm andan beri beni asıl endişelendiren sensin. Acı çekmeye meyilli ve buna hazırsın ama kendine acımak gibi bir kavramın yok. Kendini hiç düşünmüyorsun."

"Ne yapabilirim ki? Böyle bir durumda kendimi nasıl düşünürüm? Sonuçta çocuk felci teşhisiyle hastanede yatan *benim* kocam değil."

"Senin kocan değil ama sanki öyleymiş gibi davranıyorsun. Senin için ne dilediğimi biliyor musun Laura? Basit küçük günlük mutluluklar. Bir eş, birkaç yaramaz, bağrışarak etrafında dolaşan çocuk. Seni tanıdığımdan beri sen hep hüzünlü küçük kız oldun.

Eğer bir kadın olarak gerçekten olgunlaşmak istiyorsan bunun tam tersini yapmalısın. Niçin dünyanın tüm kederlerini, acılarını kendi omuzlarına yüklemek istiyorsun ki? Başka insanların yaşamlarını yaşayamazsın, bu Shirley bile olsa. Evet, ona yardım et ama bunu çok fazla benimseme."

Yüzü bembeyaz kesilen Laura titrek bir sesle, "Beni hiç anlamıyorsun," dedi.

"Sen de her şeyi büyütüp, abartan diğer kadınlar gibisin."

Laura bir an için onu sessizlik içinde süzdükten sonra topuklarının üzerinde arkasını dönüp odadan çıktı.

"Aptal, bunak ihtiyar," dedi Baldock onun arkasından kendi kendine. "Sanırım onu çok kırdım."

Aynı anda kapının açılıp Laura'nın yeniden içeri girmesi ve yanına gelmesiyle çok şaşırdı.

Laura eğilip onu sevgiyle yanağından öptü ve, "*Sen* gerçek anlamda yaşlı bir şeytansın," dedi.

Laura yeniden odadan çıktıktan sonra Bay Baldock bir süre daha kıpırdamadan oturdu ve sıkıntıyla gözlerini kırpıştırdı.

Son zamanlarda kendi kendine yüksek sesle mırıldanma alışkanlığı edinmişti. Bu kez de odanın tavanına bakarak dua etti.

"Yüce Tanrım, onu koru, onu gözet. Ben artık bunu yapamıyorum. Sanırım bu kez haddimi biraz aştım."

IV

Henry'nin hastalığını duyan Richard Wilding, Shirley'ye formaliteden bir geçmiş olsun mektubu yazdı. Bir ay sonrasında yazdığı mektupta ise onunla görüşmek istediğini belirtti.

Shirley'nin buna yanıtı ise şöyle oldu.

"Görüşmemizin doğru olmayacağı kanısındayım. Artık benim yaşamımdaki tek gerçek Henry. Beni anlayabildiğini umuyorum. Sevgilerimle."

Yanıt çok geçmeden geldi.

"Tam da senden beklediğim yanıtı verdin. Tanrı seni korusun, şimdi ve daima."

Shirley bunun bu öykünün sonu olduğunu düşündü...

Henry yaşayacaktı ama artık yaşamın zorluklarıyla başa çıkmak onun göreviydi. Hiç paraları kalmamıştı. Henry engelli biri olarak hastaneden çıktığında da kalacak bir eve ihtiyaçları vardı. Yaşamındaki o an için en önemli gerçek buydu.

Ve bunun için tek olası çözüm Laura görünüyordu.

Sevgi dolu, özverili bir insan olan Laura, Shirley ve Henry'nin hastaneden doğruca Bellbury'ye gitmelerini doğal karşılıyordu. Ancak Shirley'nin bu konuda bazı tereddütleri vardı.

Artık geçmişteki kayıtsızlığından, neşesinden en ufak bir iz bile kalmayan morali bozuk, huysuz bir engelli olan Henry ona böyle düşünmesinin aptallık olduğunu söyledi.

"Bunu neden istemediğini hiç anlamıyorum Shirley. Laura'nın evi satmamış olması büyük şans. Orada herkese fazlasıyla yer var. Bir sürü oda. Hatta kendimize ait bir bölümümüz bile olabilir, böylece ileride gerekirse benim için bir bakıcı ya da hemşire bile tutabiliriz. Niçin tereddüt ettiğini hiç anlamıyorum."

"Muriel'e gidemez miyiz?"

"Bildiğin gibi çok yakın zamanda felç geçirdi. İkincisinin de yolda olduğu söyleniyor. Ona bakan bir hemşiresi var. Ayrıca iyice bunadı, gelirinin yarıdan fazlası da vergilere gidiyor. Kendini zor idare ediyor, dolayısıyla ona gitmek söz konusu bile olamaz. Niçin

Laura'yı istemiyorsun? Yanına gitmemizi öneren, bizi çağıran da o değil mi?"

"Evet o. Her zaman olduğu gibi."

"O zaman her şey yolunda. Neden oraya gitmek istemiyorsun ki? Laura'nın seni tapacak kadar çok sevdiğini biliyorsun."

"*Beni* seviyor ama..."

"Tamam, tamam. Laura seni seviyor ama beni sevmiyor. Böylesi daha iyi. Böylece zavallı bir sakat olmamdan şeytanca bir zevk duyup, bunun keyfini çıkarabilir."

"Böyle söyleme. Laura'nın öyle bir insan olmadığını biliyorsun."

"Laura'nın nasıl bir insan olduğundan bana ne? Hiçbir şey umurumda değil. Sen benim neler yaşadığımın farkında mısın? Çaresiz zavallı bir sakat olmanın, yatakta kendi kendine dönmekten bile aciz olmanın ne demek olduğunun farkında mısın sen? Bu senin umurunda mı?"

"Umurumda tabii."

"Bir sakata mahkûm olmak. Bu senin için büyük bir keyif olmalı."

"Bence sorun değil."

"Sen de tüm kadınlar gibisin. Erkeğine küçük bir çocuk gibi davranmak hoşuna gidiyor. Sana bağımlıyım ve senin bunun keyfini çıkaracağından eminim."

Shirley, "Bana istediğini söyleyebilirsin," dedi. "Senin için bu durumun ne kadar zor olduğunun bilincindeyim."

"Hiçbir şey bilmiyorsun. Bilemezsin. Ölmeyi nasıl da isterdim. Keşke ölseydim. Şu lanet doktorlar niçin insana acı çektirecekle-rine acılarına sonsuza dek son vermiyorlar ki? Yapılması gereken,

doğru olan bu. Haydi, bir şeyler söyle. Beni teselli edecek, tatlı sözler..."

"Peki, söyleyeceğim. Bu seni çıldırtacak. Ama bu durum benim için senin için olduğundan çok daha zor. Bunu iyi bil."

Henry onu dikkatle süzdü, sonra ister istemez gülmeye başladı.

"Blöfümü gördün."

V

Shirley bir ay sonra Laura'ya mektup yazdı.

"Sevgili Laura, bizi evine almayı önermen çok büyük incelik. Çok iyisin. Henry'yi ve söylediklerini hiç önemsememelisin. Bu duruma alışamıyor. Bundan önce asla istemediği bir şeyi yapmak, istemediği bir şeye katlanmak zorunda kalmamıştı, şimdi ise doğal olarak bu duruma alışamıyor. Çok kızgın ve çok acı çekiyor. Henry gibi bir insanın başına gelebilecek belki de en kötü şey bu."

Laura hemen yanıt verdi. Mektubu sevgi ve anlayış doluydu.

İki hafta sonra Shirley ve sakat kocası Bellbury'ye geldiler.

Laura'nın kendini sevgiyle kucaklayan kollarının arasında Shirley ister istemez, "Neden buraya gelmekte o kadar tereddüt ettim ki?" diye sordu kendi kendine.

Burası onun eviydi. O buraya aitti, Laura'nın sımsıcak sevgisi, özeni ve koruması sarmalamıştı onu yeniden. Kendini küçük bir kız çocuğu gibi hissediyordu.

"Laura, tatlım, burada olmaktan çok mutluyum... Çok yorgunum... bitkinim..."

Laura kardeşinin görünüşü karşısında şok geçirdi.

"Shirley, bir tanem, iyi görünmüyorsun ama neler yaşadığını da çok iyi anlıyorum... Artık hiçbir şey için endişelenme..."

Shirley korkuyla, "Bunun için Henry'ye kızmamalısın," dedi.

"Tabii ki Henry'nin yaptığı ya da söylediği hiçbir şeyden kırılmayacak, hiçbir şeyi ciddiye almayacağım. Bunu yapacağımı nasıl düşünebilirsin. Henry gibi bir adam için böylesine çaresiz durumda olmak korkunç bir şey. İstediği kadar köpürebilir, öfkesini kusabilir."

"Ah, Laura, beni anlıyor *olman* çok güzel..."

"Tabii ki anlıyorum seni."

Shirley rahatlayarak derin bir soluk aldı. O sabaha dek nasıl bir stres altında yaşadığını fark bile etmemişti.

9. BÖLÜM

I

Yeniden yurtdışına seyahate çıkmadan önce Sör Richard Wilding Bellbury'ye geldi.

Shirley kahvaltıda ondan gelen mektubu okuduktan sonra mektubu okuması için Laura'ya uzattı.

"Richard Wilding? Bu şu ünlü gezgin mi?"

"Evet."

"Onun arkadaşın olduğunu bilmiyordum."

"Öyle. Tanıyınca ondan çok hoşlanacaksın."

"Öğlen yemeğine gelmesi daha iyi olur. Onu iyi tanıyor musun?"

Shirley, "Bir dönem evet," dedi. "Sanırım onunla sevgiliydik."

"Ah!" dedi Laura şaşkınlıkla.

Merak ediyordu...

Richard Wilding beklediklerinden erken geldi. Shirley, Henry ile meşguldü. Laura onu karşılayarak bahçeye çıkardı.

Bu arada içinden, *Shirley'nin evlenmesi gereken adam buydu*, diye düşünüyordu.

Onun sakinliğini, sıcak ve sempatik tavırlarını, kendinden emin otoriter duruşunu çok beğenmişti.

Ah, keşke Shirley, Henry ile hiç karşılaşmamış olsaydı, onun cazibesini, dengesizliğini, bağımsızlığını ve bütün bunların altında yatan huzursuzluğunu hiç tanımamış olsaydı...

Richard nazikçe hastanın durumunu sordu. Nezaketen sorulan sorular ve yanıtlardan sonra Richard Wilding birden, "Onunla yalnızca birkaç kez karşılaştım ve ondan hoşlanmadım," dedi.

Ardından da hiç beklenmedik şekilde ekledi. "Niçin Shirley'nin onunla evlenmesine engel olmadınız?"

"Bunu nasıl yapabilirdim ki?"

"Bir yolunu bulmalıydınız."

"Acaba? Bulabilir miydim?"

İkisi de bu ani yakınlığın tuhaflığının farkında bile değillerdi.

Richard ciddi bir ifadeyle ekledi. "Eğer bunu anlamadıysanız bile açıkça belirtmek isterim ki Shirley'yi büyük bir aşkla seviyorum."

"Tahmin etmiştim."

"Ama bunun bir yararı yok. Shirley o adamı asla terk etmeyecek."

Laura soğuk bir sesle, "Bunu yapmasını mı bekliyorsunuz?" diye sordu.

"Aslında hayır. Zaten eğer bunu yapsaydı Shirley olmazdı." Ve sonra ekledi. "Sizce hâlâ onu seviyor mu?"

"Bilmiyorum. Tabii onun için çok üzüldüğü kesin."

"Peki, adam hastalığına katlanabiliyor mu?"

"Kesinlikle hayır," dedi Laura sert bir tonda. "O kesinlikle dirençli, metanetli biri değil. Kendini tamamen Shirley'ye bırakmış durumda, gücünü ondan alıyor."

"Domuz."

"Yine de onun adına üzülmeliyiz."

"Aslında ona acımıyor değilim ama Shirley'ye her zaman çok kötü davranmıştı. Bunu herkes biliyor. Siz de biliyordunuz, değil mi?"

"Shirley hiçbir zaman böyle bir şey söylemedi bana. Tabii duyumlarım vardı."

"Shirley ailesine bağlı bir kadın. Sadık, fazlasıyla sadık."

"Evet."

Laura bir iki dakikalık bir suskunluğun ardından birden hasin bir sesle, "Haklısınız, bu evliliğe engel olmalıydım," dedi. "Bir şekilde. Henüz o kadar gençti ki. Daha önünde çok zaman vardı. Çok büyük bir felakete neden oldum."

"Ama onu kollayıp, gözeteceksiniz, değil mi?"

"Shirley şu dünyada sevdiğim ve onun için her şeyi yapabileceğim tek insan," dedi.

"Neyse, bakın işte, o da geliyor."

İkisi birlikte çimenlerin üzerinden onlara doğru yaklaşan Shirley'ye baktılar.

Richard Wilding mırıldandı.

"Ne kadar zayıf ve bitkin... Zavallı cesur, sadık, tatlı çocuk..."

II

Shirley öğlen yemeğinin ardından Richard ile nehrin kıyısında dolaşmaya çıktı.

"Henry uyuyor. Biraz uzaklaşabilirim."

"Burada olduğumu biliyor mu?"

"Ona söylemedim."

"Zor günler geçiriyorsun, değil mi?"

"Oldukça. Ona yardımcı olmak için söyleyebileceğim ya da yapabileceğim hiçbir şey yok. İşin asıl zor tarafı bu."

"Buraya gelmemin sakıncası yok, değil mi?"

"Amacın yalnızca vedalaşmaksa hayır."

"Öyle diyelim. Sanırım artık Henry'yi asla terk etmezsin."

"Asla."

Sör Richard Wilding durdu ve genç kadının elini avuçlarının arasına aldı.

"Bilmeni istediğim bir şey var sevgilim, her ne zaman ve her ne koşulda olursa olsun bana ihtiyacın olduğunda yalnızca 'gel' demen yeterli, dünyanın öte ucunda olsam gelirim."

"Ah, Sevgili Richard..."

"O zaman hoşça kal Shirley."

Birden genç kadını kollarının arasına aldı. Shirley'nin zayıf, yorgun vücudu titriyordu. Richard Wilding onu büyük bir tutku ve ihtirasla öptü.

"Seni seviyorum Richard, seviyorum, seviyorum... Haydi, artık güle güle. Git. Ve bir daha da buraya gelme."

Shirley adamın kollarından sıyrılarak eve koştu.

Richard Wilding içinden küfrediyordu. Henry Glyn-Edward'a ve polio denen hastalığa küfrediyordu.

III

Bay Baldock artık yatağa bağımlıydı ve iki bakıcısı vardı. Ancak o kendisine bakan her iki hemşireden de nefret ediyordu.

Gününü aydınlatan, onu biraz da olsa canlandıran tek şey Laura'nın hiç aksatmadığı ziyaretleriydi.

Görevini tamamlayan hemşire nazikçe geri çekildikten sonra Bay Baldock Laura'ya tiz bir sesle yakınmaya başladı.

"Lanet olasıca! Sürekli aynı soru: '*Bu sabah nasılız?*' Sanki burada benden başka biri varmış gibi. Ona kaç kere 'biz' dediğinin ben olduğumu, odadaki diğer kişinin sırıtkan, aptal bir maymundan başka bir şey olmadığını söyledim."

"Baldy bunu yapman hiç hoş değil."

"Hıh! Hemşireler vurdumduymazdırlar. Umursamazlar. Yalnızca parmağını sallayıp, 'Seni yaramaz! Biraz nazik olsak,' demeyi biliyor. Bu kadını yağda boğmayı nasıl da isterdim."

"Neyse heyecanlanma. Bu senin için iyi değil."

"Henry nasıl? Hâlâ sorun çıkarıyor mu?"

"Evet. Henry bir şeytan. Ona acımaya çalışıyorum ama başaramıyorum."

"Siz kadınlar. Katı kalplisiniz. Ölü kuşlara, yaralı hayvanlara filan acırsınız ama zavallı bir adam cehennem azabı çekerken tırnaklarınızı çıkaracak kadar sert olursunuz."

"Esas cehennem azabı yaşayan Shirley. Henry hırsını ondan çıkarıyor."

"Elbette. Çevresinde öfkesini çıkarabileceği, nazlanabileceği tek insan o. Zor gününde kendini ellerine bırakamayacaksan insanın neden karısı olsun ki?"

"Shirley'nin çok yakında yıkılıp kalacağından çok korkuyorum."

Bay Baldock aşağılar bir havada homurdandı.

"O yıkılmaz. Shirley güçlü, dayanıklı bir kız. Yeterince de cesur."

"Ama korkunç bir baskı altında."

"Evet, tahmin ediyorum. Sonuçta onunla evlenmeyi isteyen de kendisiydi."

"Herhalde çocuk felci olacağını tahmin edemezdi."

"Öyle de olsa bu onu durdurmazdı. Bu arada vedalaşmak için buraya gelen romantik bir âşıktan bahsedildiğini duydum, var mı öyle bir şey?"

"Baldy, nasıl oluyor da her şeyi duyuyorsun?"

"Kulaklarımı açık tutuyorum. Eğer yerel dedikoduları sana tavsiye etmiyorsa hemşiren olmasının ne yararı olabilir ki?"

"Gelen Richard Wilding'di, şu ünlü gezgin."

"Ah, evet, her anlamda kusursuz, iyi bir adam. Savaş öncesinde aptalca yanlış bir evlilik yapmıştı. Piccadilly'li bir sözde artist ile. Tam bir yosma. Ama savaş sonrası ondan kolayca kurtuldu. Duyduğum kadarıyla bundan dolayı –yani böyle biriyle evlendiği için– oldukça büyük bir sarsıntı yaşamış. Ah, şu idealistler!"

"Hoş bir insan, çok hoş!"

"Ona karşı bir şeyler hissediyor gibisin."

"O tam Shirley'nin evlenmesi gereken insan."

"Ah, ben de kendin için düşüneceğini ummuştum. Yazık."

"Ben asla evlenmeyeceğim."

"Tabii, tabii." dedi Bay Baldock alaycı bir tavırla.

IV

Genç doktor, "Buradan biraz uzaklaşmalısınız Bayan Glyn-Edwards," dedi. İhtiyacınız olan hava değişikliği ve dinlenmek. Kısa da olsa seyahat size çok iyi gelecektir."

"Buradan ayrılmam olanaksız." Shirley öfkeliydi.

"Sizi uyarıyorum, çok yorgunsunuz. Vücudunuz çökmek üzere." Doktor Graves üzerine basa basa yineledi. "Eğer dikkatli olmazsanız çok yakında total bir çöküş, bir tükeniş yaşayabilirsiniz."

Shirley güldü.

"İyiyim ben. Daha da iyi olacağım."

Doktor kuşkuyla başını salladı.

"Bay Glyn-Edward çok zor bir hasta," dedi.

"Eğer kaderine isyan etmeyip, boyun eğmeyi kabullenebilseydi..." dedi Shirley.

"Evet, her şeyi kötü tarafından alıyor."

"*Benim* ona kötü geldiğimi düşünmüyorsunuz, değil mi? Yani benim onu... şey... irrite ettiğimi?"

"Siz onun emniyet supabısınız. Bu sizin açınızdan çok zor ama inanın bana üzerinize düşeni fazlasıyla yapıyorsunuz Bayan Glyn Edwards."

"Teşekkürler."

"Uyku haplarına devam edin. Gerçi bu oldukça yüksek bir doz ama gündüz kendini çok fazla hırpaladığı için en azından geceleri biraz dinlenmesi gerek. Bu arada hapları asla onun kolayca ulaşabileceği noktalarda bırakmamanız gerektiğini de unutmayın."

Shirley'nin yüzü daha da soldu.

"Yani siz onun..."

"Hayır, hayır hayır." Doktor telaşla sözünü kesti. "Onun intihar eğilimi olan biri olduğunu düşünmüyorum. Evet, bazen bunu istediğini söylediğini biliyorum ama bu yalnızca anlık bir isteri. Asıl tehlike uyku sersemi uyanması, ilaç aldığını unutması ve ikinci bir kez ilaç almasıdır. Bu ilaçta bunun olması mümkün. Dolayısıyla dikkatli olmalısınız."

Shirley dikkat edeceğine söz verdi.

"Tabii ki dikkat ederim."

Doktor gitti ve Shirley yeniden Henry'nin yanına gitti.

Henry'nin yine moralinin berbat olduğu günlerden biriydi.

"Evet, doktor ne dedi? Her şeyin planlandığı gibi gittiğini, durumun stabil olduğunu mu? Hastanın *biraz* gergin olduğunu ama *bunun* için endişeye gerek olmadığını mı?"

"Ah, Henry." Shirley bir sandalyeye oturdu. "Bazen... biraz olsun daha nazik olmayı deneyemez misin?"

"Sana karşı mı?"

"Evet. Çok yorgunum, bitkinim. Yalnızca bazen biraz daha nazik –anlayışlı– olabilsen."

"Yakınacağın bir şey yok. Sen en azından katılaşmış kemiklerden oluşan bir kemik yığını değilsin. Her şeyin yolunda. İyisin."

"Yani gerçekten iyi olduğumu düşünüyorsun, öyle mi?"

"Doktor seni buradan uzaklaşmaya ikna etmeye çalışmadı mı?"

"Biraz değişiklik ve dinlenmenin bana iyi geleceğini söyledi."

"Ve sanırım sen de gidiyorsun. Örneğin Bournemouth'ta güzel bir hafta sonu tatiline."

"Hayır, gitmiyorum."

"Neden?"

"Seni bırakmak istemiyorum."

"Gidip gitmemen *beni* hiç ilgilendirmiyor. Bana ne yararın var ki?"

Shirley dalgın dalgın, "Hiç, ne yararım olacak ki?" diye mırıldandı.

Henry huzursuzluk içinde başını salladı.

"Uyku haplarım nerede? Bana dün gece de vermedin."

"Verdim."

"Vermedin. Uyanıp istedim. Hemşire de aldığımı söyledi."

"Aldın. Unutmuş olmalısın."

"Bu akşam rahip evindeki toplantıya gidecek misin?"

"Gitmemi istemiyorsan gitmem."

"Bence gitmelisin. İnsanların benim ne kadar bencil bir yaratık olduğumu düşünmelerini istemem. Hemşireye de gidebileceğini söyledim."

"Ben kalırım."

"Hayır, buna gerek yok. Laura benimle ilgilenir. İlginç, Laura'yı asla sevmedim ama hastayken her nasılsa insanı rahatlatan bir şey var onda. Belki de direnci, sana güç vermesi."

"Evet. Laura her zaman öyleydi. İnsanlara bir şeyler *verir*. Benden çok daha iyi o. Anlaşılan ben seni yalnızca kızdırıyorum."

"Bazen çok sinir bozucu olabiliyorsun."

"Henry..."

"Evet?"

"Hiç."

Shirley rahip evine gitmeden önce son bir kez Henry'ye baktığında onun uyuduğunu düşündü. Ona doğru eğildi. Gözleri doldu. Sonra tam doğrulacakken Henry onu kolundan yakaladı.

"Shirley?"

"Evet sevgilim."

"Shirley sakın benden nefret etme."

"Nefret mi? Senden nasıl nefret edebilirim?"

Henry mırıldandı. "O kadar yorgun ve zayıfsın ki... Bitkinsin, seni yıprattım. Elimde değil... İnan elimde değil... Hastalık ve acıdan ömür boyu nefret ettim. Savaş sırasında da ölmek umurumda bile değildi. Sakat ya da her tarafları yanmış arkadaşlarımın nasıl olup da yaşama sarılabildiklerini asla anlayamadım, hep onlar gibi olmaktan korktum."

"Evet, anlıyorum seni."

"Bencilin teki olduğumu biliyorum. Ama iyileşeceğim, buna inanıyorum. Bedensel olarak değil, ruhsal olarak demek istiyorum. Eğer biraz daha sabredebilirsen, belki her şeyi düzeltebilir, biraz daha katlanılabilir hale getirebiliriz. Yeter ki beni terk etme Shirley."

"Seni asla terk etmeyeceğim, asla."

"Seni seviyorum Shirley... Çok seviyorum... Her zaman sevdim. Asla senin dışında sevdiğim bir kadın olmadı yaşamımda, asla da olmayacak. Tüm bu aylar boyunca bana karşı o kadar iyi, o kadar sabırlıydın ki. Biliyorum, ben bir şeytanım, iblisin tekiyim. Bana beni bağışladığını söyle."

"Bağışlanacak bir şey yok. Seni seviyorum."

"İnsan sakat da olsa yaşamdan keyif alabilir."

"Yaşamdan birlikte keyif alacağız."

"İyi de nasıl?"

Shirley titrek bir sesle, "Örneğin güzel bir yemek yiyerek," dedi.

Henry'nin yüzünde bir an eski gülümsemesi belirip kayboldu.

"Ve de içerek."

"Ve yüksek matematik."

"Ve de çapraz bulmaca."

"Ve yarın yine bir şeytan olup çıkacağım."

"Kesinlikle. Ama benim için hiçbir şey fark etmez."

"Bu arada uyku haplarım nerede?"

"İşte al."

Henry haplarını sakince yuttu.

Sonra birden, "Zavallı ihtiyar Muriel," dedi.

"Nereden aklına geldi o?"

Mary Westmacott

"Birden aklıma seni ilk kez onunla tanışmaya götürdüğüm gün geldi. Üzerinde sarı çizgili bir elbise vardı. Muriel'i çok daha sık ziyaret etmem gerekirdi aslında ama bana çok sıkıcı geliyordu. Bana sıkıcı gelen her şeyden yaşamım boyunca kaçtım ben. Sıkıntıdan nefret ederim. Şimdi ise sıkıcının kralı olup çıktım."

"Hayır, öyle değilsin."

Aşağıdaki antreden Laura'nın sesi duyuldu.

"Shirley!"

Shirley kocasını sevgiyle öptü. Merdivenlerden aşağı koştu, mutluydu, mutluluk ve bir tür zafer sevinci kaplamıştı tüm benliğini.

Antrede Laura, hemşirenin beklemeyip gittiğini söyledi.

"Ah, geç mi kaldım. Hemen koşup yetişirim ona."

Bahçe yolunda koşarken başını arkaya çevirip seslendi.

"Henry'ye uyku haplarını verdim."

Ancak Laura içeri girmiş ve kapıyı arkasından kapamıştı.

Üçüncü Kitap

Llewellyn – 1956

1. Bölüm

I

Llewellyn Knox kaldığı otel odasının penceresindeki kepenkleri açtı ve temiz, hoş kokulu akşam havasının içeri dolmasına izin verdi. Hemen aşağısında şehrin pırıltılı ışıkları ve biraz ileride de hoş bir şekilde aydınlatılan liman görünüyordu.

Llewellyn haftalar sonra ilk kez kendini dinlenmiş ve huzurlu hissediyordu. Belki burada, bu adada, bir durum değerlendirmesi yapıp, kendini ve geleceğini enine boyuna düşünebilirdi. Geleceğini genel anlamda bir çerçeveye oturtabiliyordu ama konu kendine gelince bilemiyordu. Korku, boşluk ve tükenmişliği yaşamış ve atlatmayı başarmıştı. Yakında, çok yakında yaşama yeniden başlayabilecekti. Basit ve iddiasız bir yaşama. Ancak bu konuda bir dezavantajı vardı; o bu yaşama kırk yaşında başlıyordu.

Yeniden odanın iç kısmına döndü. Oda yalın ve gösterişsiz döşenmişti ama temizdi. Elini ve yüzünü yıkadı, zaten az olan eşyalarını çıkardı, astı. Sonra odadan çıkıp, otelin iki kat aşağıdaki lobisine indi. Oradaki resepsiyon masasının arkasındaki otel görevlisi bir şeyler yazmakla meşguldü.

Adam başını kaldırıp, nazikçe baktı. Yüzünde ilgi ya da merakın zerresi yoktu. Sonra yine bir şey söylemeden başını önüne eğdi ve işini yapmayı sürdürdü.

Llewellyn döner kapıdan geçerek caddeye çıktı. Hava hafif nemli ve ılıktı, her yandan hoş çiçek kokuları geliyordu.

Tropik bölgelerin nemli sıcak havasından eser yoktu burada. Sıcaklık gerginlikleri rahatlatacak düzeydeydi. Modern uygarlığın hızlı, hareketli temposu da yoktu burada. Adadaki insanlar sanki başka bir çağda yaşar gibiydiler, insanların işlerine ağır ağır, telaşsız, stressiz gidebildikleri, kafalarına takılan sorunlar olmadan dilediklerince eğlenebildikleri bir çağda. Tabii ki burada da yoksulluk, acı ve çeşitli hastalıklar vardı ama dünyanın gelişmiş uygarlıklarında görülen bozuk sinirler, hummalı bir acele, yarın endişesi ve hırs yoktu. Kariyer yapmış kadınların sert, asık yüzlerine, çocukları için endişelenen huzursuz annelere, gerek kendilerinin gerekse kendilerine bağlı çalışanların başarısız olup işlerini kaybetmemesi için ölesiye mücadele veren yöneticilerin yıpranmış, gamlı yüzlerine, daha iyi bir gelecek için ya da varlıklarını sürdürebilmek için çabalayan kalabalıkların kaygılı, yorgun yüzlerine rastlamıyordunuz burada yanınızdan gelip geçenler arasında. Burada karşılaştığı insanların çoğu ona nazikçe bakıp, yabancı olduğunu anlayınca başlarını çeviriyor, kendi işleriyle ilgileniyorlardı. İnsanlar ağır ağır, telaşsız yürüyorlardı. Belki de yalnızca hava almaktı amaçları. Ama belirli bir hedefe doğru yol alıyor olsalar da acele etmedikleri anlaşılıyordu. Bugün yapamadıkları bir şeyi yarın da yapabilirlerdi. Onların gitmesini bekleyen dostları ise biraz daha bekleyebilirlerdi, bunun için canlarını sıkmalarına hiç gerek yoktu.

Ciddi, sakin, nazik insanlar, diye düşündü Llewellyn. Çok ender gülüyorlardı ama bunun nedeni hüzünlü olmaları değil, gülmek için eğleniyor olmaları gerekmesiydi. Gülmek burada sosyal bir silah olarak kullanılmıyordu.

O sırada kollarının arasında bebek olan, eski püskü giyimli bir kadın ona yaklaşarak mekanik, ağlamaklı bir ses tonuyla dilendi. Llewellyn onun ne dediğini anlamamıştı ama ileri doğru uzattığı eli ve inleyen sesi kadının eski tarihlerden beri var olan bir mesleği yaptığını gösteriyordu. Llewellyn onun avucuna bir bozuk para sıkıştırdı, kadın aynı mekanik tonda teşekkür ettikten sonra arkasını dönüp gitti. Bebek, kadının omzuna yaslanmış uyuyordu, sağlıklıydı ve iyi beslendiği anlaşılıyordu. Kadının yüzü ise yıpranmış olmasına rağmen bezgin ya da sıska değildi. Herhalde, diye düşündü Llewellyn. Kadın yokluktan değil bunu iş edindiği için dileniyor. İşini alıştığı şekilde, efendice sürdürüyor ve bununla da kendisinin ve çocuğunun barınma ve yiyecek içecek masraflarını karşılayabiliyor.

Köşeden dönüp, limana inen dik, merdivenli bir sokağa girdi. Konuşarak ve gülüşerek yan yana yürüyen iki genç kız yanından geçip gittiler. Onların biraz arkasından ise dört genç adamdan oluşan bir grup geliyordu. Kızlar dönüp bakmıyorlardı ama genç adamların onları izlediklerinin farkında oldukları anlaşılıyordu.

Llewellyn kendi kendine gülümsedi. Bu adanın kur yapma şekli de böyle olsa gerek, diye düşündü. Bu esmer tenli, güzel vücutlu kızların çekici güzellikleri belli ki çok uzun sürmeyecekti. On yıl sonra belki daha da önce onlar da kocasının koluna girmiş, paytak paytak yokuştan yukarı çıkan yaşlı kadına benzeyeceklerdi, şişman, güler yüzlü, vücudunun şekilsizliğine rağmen onurlu ve kendinden emin.

Llewellyn dar dik yoldan aşağı inmeyi sürdürdü. Yol limanın ön tarafına gidiyordu. Limanın hemen karşısına yan yana dizilmiş sokak kafelerinde insanlar oturuyor, küçük kadehlerindeki rengârenk içkilerini yudumluyorlardı. Kafelerin önündeki kaldırımda ise sürüler halinde insanlar dolaşıyordu. Burada da Llewellyn'in yabancı olduğunu anladılar ama bununla pek ilgilenen olmadı. Burada yabancılara alışıklardı. Limana gemiler yanaşıyor, yabancılar kıyıya çıkıyor, bazen birkaç saat bazen birkaç gün ya da daha uzun kalıyorlardı. Fakat çok uzun kalan pek olmuyordu, çünkü oteller vasattı ve özellikle de sıhhi tesisatları pek konfor beklentilerini karşılamıyordu. Yerli halkın bakışlarından; yabancılar bizim sorunumuz değil, diye düşündükleri anlaşılıyordu. Yabancılar sonuçta dışardan gelmişlerdir ve ada yaşamıyla ilişkileri yoktur.

Llewellyn bilinçli bir şekilde adımlarını yavaşlattı. Atlantik'in ötesindeki insanların alışık oldukları şekilde, sanki bir yere yetişecekmiş gibi hızlı ve canlı yürüdüğünü fark etmişti.

Ama burada yetişmek istediği bir yer, yürüyüşünün bir hedefi yoktu ki. Somut gerçek de soyut gerçek de buydu. O burada yalnızca bir insan, kendisi gibi insanlardan oluşan kalabalıklar içinde bir insandı.

Bunu düşününce son aylardaki sıkıcı hastalık ortamında giderek daha fazla hissettiği ve kendini teslim ettiği kardeşlik duygusunun o sıcak ve mutluluk veren karşı konulamaz bilinci çöktü üzerine. Bu sözcüklerle tanımlanması çok güç bir şeydi; bir yakınlık, insanlarla birlikte olmanın, onlarla aynı şeyleri hissetmenin hazzı. Amaçsız, hedefsiz, birine bir iyilik yapmak ya da birinden bir iyilik görmek isteğinden olabildiğince uzak. Karşılıksız, hiçbir şeyin verilmediği ve alınmadığı, böyle bir beklentinin olmadığı

bir sevgi ve dostluk çemberi. Bu kısacık bir sevgi anı olarak da tanımlanabilirdi belki, derin bir anlayıştan kaynaklanan, insanı sarmalayan, sonsuz denecek kadar tatmin eden ama belki de bu nedenle kısa süren.

"Tanrı'nın sevgisi ve şefkati üzerimizde olsun." Bu cümleyi ne kadar çok duymuş ve söylemişti.

İnsanoğlu da uzun sürmese de aynı duyguları duyabilirdi.

Birden bunun bir telafi, şimdiye kadar bilmediği bir gelecek umudu olduğunu hissetti. On beş yıl ya da daha uzun bir süre bundan uzak kalmıştı; diğer insanlarla kardeş olduğu *duygusundan*. Kardeşlik! Hep insanlardan uzak durmuş, kendini görevine adamıştı. Ama şimdi, ünü ve ıstıraplı tükenmişliği geride kaldığına göre yeniden diğer insanlar gibi bir insan, onlardan biri olabilirdi. Artık ondan istenen hizmet etmesi değil yaşamasıydı.

Llewellyn yana dönüp, hemen oradaki kafenin masalarından birine oturdu. En gerideki, arka duvarın dibindeki masalardan birini seçmişti. Böylece diğer masaları olduğu gibi yoldan gelip geçenleri de görebilecek, limanın ışıklarını, demir alıp demirleyen gemileri izleyebilecekti.

Siparişlerini getiren garson nazik, yumuşak bir sesle, "Amerikalı mısınız?" diye sordu.

Llewellyn, "Evet, Amerikalıyım," dedi.

Garsonun ciddi yüzünde hafif bir gülümseme belirdi.

"Amerikan dergileri var. Size getireyim."

Llewellyn aslında istemiyor olsa da bunu belli etmedi.

Garson uzaklaştı ve çok geçmeden yüzünde gururlu bir ifadeyle iki magazin dergisiyle döndü.

"Teşekkürler."

"Bir şey değil, senyör."

Llewellyn dergilerin iki yıllık olduklarını hemen fark etti.

Bundan da hoşlandı. Yalnızca bu bile adanın güncel yaşamdan ne kadar uzak olduğunu göstermeye yeterliydi. Bu da burada en azından tanınmayacağını gösteriyordu.

Bir an için gözlerini kapatıp son birkaç ayda yaşadıklarını anımsamaya çalıştı.

"Bu sizsiniz, değil mi? Sizi hemen *tanıdım*..."

"Lütfen bana Doktor Knox olduğunuzu söyleyin..."

"Siz Llewellyn Knox'sunuz, değil mi? Bilemezsiniz ne kadar üzüldüm sizin..."

"Sizin olduğunuzu biliyordum. Planlarınız ne Doktor Knox? Hastalanmış olmanız çok üzücüydü. Korkunç! Kitap yazdığınızı duydum. Umarım yazıyorsunuzdur. Bize mesajlarınız var, değil mi?"

Bu böyle sürüp gidiyordu. Gemilerde, havaalanlarında, pahalı otellerde, gizli kapaklı otellerde, restoranlarda, trenlerde. Tanınıyor, soru yağmuruna tutuluyor, insanlar üzüntülerini belirtiyor, yaltaklanıyor, onu şımartıyorlardı. Evet, en kötüsü de oydu. Tüm o kadınların bakışları; köpek sadakatiyle bakan o gözler. Yalnızca kadınlara özgü o tapınma kapasitesiyle peşinden koşan kadınlar.

Tabii bütün bunların dışında bir de basın vardı. Hâlâ bile gazeteler için kaçırılmayacak bir konu sayılabilirdi. *Neyse ki bu* uzun sürmeyecekti. Sürekli yöneltilen aynı kaba, aceleci, anlamsız sorular: Planınız ne? Bize açıklayacak mısınız?... Geriye bakınca?... Sizi mesih olarak nitelendirmemiz?... Bize bir mesajınız olacak mı?

Mesaj, mesaj, hep mesaj! Belirli bir gazetenin okurlarına, ülkeye, kadınlara, erkeklere, dünyaya...

Ama onun hiçbir zaman verecek bir mesajı olmamıştı. O bir ulaktı, elçiydi ve bu farklı bir şeydi. Ama kimse bunu anlamıyor, anlamamakta direniyordu.

Dinlenmek; onun gereksinimi buydu işte. Dinlenmek ve zaman. Kendini dinlemek ve ne yapacağına karar vermek için zaman. Durum değerlendirmesi yapmak, enine boyuna düşünmek için zaman. Kırk yaşında yaşama yeniden başlamak ve kendi yaşamını yaşamak için zaman. Son beş yıldır elçi olarak hizmet eden Llewellyn Knox'a ne olduğunu bulup çıkarmalı, anlamalıydı.

Bardağındaki likörden bir yudum aldı. İnsanlara, ışıklara, limana baktı ve buranın bütün bunları düşünüp, sonuca bağlamak için uygun bir yer olduğuna karar verdi. Onun istediği bir çölün ıssızlığı değildi, insanların arasında onlardan biri olmaktı. Doğası gereği bir münzevi, bir keşiş ya da sofu değildi. Manastıra kapanması gibi bir şey istenmemişti ondan. Tek gereksinimi Llewellyn Knox'un kim ve ne olduğunu ortaya çıkarmaktı. Bir kez bunu bilirse, yaşama yeniden sarılabilirdi.

Belki de her şeyin yanıtı Kant'ın üç sorusunda gizliydi:

Ne biliyorum?

Neye inanabilirim?

Ne yapabilirim?

Bu sorular içinde yalnızca birinin, ikincisinin yanıtını biliyordu.

Garson yeniden gelerek masanın başında durdu.

Neşeyle, "Dergiler iyi miydi?" diye sordu.

Llewellyn gülümsedi.

"Evet."

"Korkarım pek yeni değiller."

"Önemli değil."

"Evet. Bir yıl önce iyi olan şimdi de iyidir."

Sakin, kendinden emin konuşuyordu. Sonra birden ekledi. "Gemiyle geldiniz, değil mi? *Santa Margherita* ile? Şuradaki gemi?"

Başıyla limanda duran gemiyi işaret etti.

"Evet."

"Yarın on ikide limandan ayrılıyor, değil mi?"

"Belki. Bilmiyorum. Ben burada kalacağım."

"Ah, demek kalmaya geldiniz. Turistler buranın güzel olduğunu söylüyorlar. Bir sonraki gemiye kadar burada kalacaksınız, değil mi? Yani perşembeye kadar?"

"Belki daha fazla. Burada bir süre kalmayı düşünüyorum."

"Ah, demek burada işiniz var?"

"Hayır, işim yok."

"İnsanlar eğer ticari bir amaçları yoksa ve iş için de gelmemişlerse burada pek uzun kalmazlar. Otellerin yeterince iyi olmadığını ve burada yapacak pek fazla bir şey olmadığını söylüyorlar."

"Hiç kuşkusuz burada da başka herhangi bir yer gibi yapılabilecek bir şeyler vardır."

"Bizler, yani burada yaşayanlar için evet. Kendi yaşamlarımız ve işlerimiz var. Ama yabancılar için, hayır. Yine de buraya gelip, buraya yerleşen yabancılar var aramızda. Örneğin, Sör Wilding, bir İngiliz. Burada büyük bir malikânesi var, büyükbabasından ona miras kaldı. Şimdi orada yaşıyor ve kitaplarını yazıyor. Kendisi çok ünlü ve saygıdeğer bir insan."

"Sör Richard Wilding'ten mi bahsediyorsunuz?"

Garson başıyla onayladı.

"Evet, doğru, adı bu. Onu burada uzun yıllardır tanırız. Savaş sırasında gelemedi ama sonra geldi. Resim de yapıyor. Burada çok ressam var. Santa Dolmea'daki kulübesinde yaşayan bir Fransız ressam var. Sonra adanın diğer tarafında yaşayan bir İngiliz ve

karısı. Çok yoksullar, yaptığı resimler de çok tuhaf. Tabii taştan heykeller de oyuyor..."

Birden oradan ayrılarak, en köşedeki masalardan birine doğru gitti. Masadaki sandalyelerden biri ayrılmış olduğunu belirtmek için masaya dayandırılmıştı. Sandalyeyi düzeltti, hafifçe geriye çekti ve o sırada gelen genç bir kadını hafifçe eğilerek selamladı.

Kadın da ona dostça gülümseyerek o masaya oturdu. Kadın siparişini vermeden garson hızla yanından ayrıldı. Kadın da dirseklerini masaya dayayarak limanı seyre daldı.

Llewellyn kadını ilgiyle ve şaşkınlıkla izliyordu.

Kadının omzunda adanın sokaklarında bir aşağı bir yukarı dolaşan diğer kadınlar gibi zümrüt yeşili zemin üzerine çiçekler işlenmiş bir İspanyol şalı vardı ama kadın belli ki buranın yerlisi değildi. İngiliz ya da Amerikalı olmalıydı. Açık sarı saçları ve beyaz teni kafedeki diğer kadınlar arasında hemen göze çarpıyordu. Oturduğu masa neredeyse üstünü tamamen kaplıyacak kadar mercan rengi begonvillerle kaplıydı. O masada oturan birinin kendini bitkilerle kaplı bir mağaradan dünyaya bakıyor gibi hissedeceği kesindi, özellikle de ışıkları durgun denize yansıyan gemiye ve limana bakarken.

Kız hâlâ orada sessizce oturuyordu, sanki birini bekler gibiydi. Gençti, hem de çok genç. O sırada garson içkisini getirdi. Kız gülümseyerek teşekkür etti ama yine konuşmadı. Zaman zaman kadehinden bir yudum alıyor, gözlerini bir an bile ayırmadan limana bakmayı sürdürüyordu.

Kızın parmağındaki yüzükler Llewellyn'in dikkatini çekti. Bir elinde koskocaman bir zümrüt tektaş diğerindeyse ise görkemli bir pırlanta yüzük vardı. Egzotik şalının altına düz, dik yakalı bir elbise giymişti.

Etrafındakilere bir an için bile ne bakıyor ne de onlarla ilgileniyordu, sanki onların orada olduklarının farkında bile değildi. Çevredekiler de ona bakmıyor, bir an için baksalar bile ilgilenmiyorlardı. Kimsenin ilgisini çekmiyor gibiydi, kafede onu iyi tanıdıkları anlaşılıyordu.

Llewellyn onun kim olduğunu merak ediyordu. Onun sınıfından genç bir kadının orada, limandaki bir kafede, yanında ona eşlik eden biri olmadan, yapayalnız oturması alışılmadık bir durumdu. Fakat görülen oydu ki genç kadın kendini orada bir hayli rahat hissediyordu ve sanki bu onun günlük rutininin bir parçasıymış gibi davranıyordu. Belki de eşi bir süre sonra gelip ona katılacaktı. Ancak zaman geçiyor, genç kadın hâlâ orada o masada yalnız oturuyordu. Zaman zaman başıyla bir işaret yapıyor ve garson içkisini tazeliyordu.

Bir saat kadar sonra Lewellyn hesabı ödeyip gitmek için ayağa kalktı.

Genç kadının masasının yanından geçerken ona dikkatle baktı.

Kadın ne onu ne de çevredekileri görüyor gibiydi. Sanki dünyanın farkında değildi, dalgın dalgın bir elindeki kadehe bir denize bakıyor, yüzündeki ifade hiç değişmiyordu. Kafası uzaklarda, çok uzaklarda olan birinin ifadesiydi bu.

Llewellyn kafeden ayrılıp, oteline dönmek için dar yokuş yoldan yukarı doğru çıkarken birden güçlü bir dürtüyle kafeye geri dönüp bu gizemli kadınla konuşmak ve onu uyarmak isteğine kapıldı. İyi de bu "uyarmak" sözcüğü nereden gelmişti aklına? Neden onun tehlikede olduğu gibi bir hisse kapılmıştı?

Başını salladı. O an için yapabileceği bir şey yoktu ama haklı olduğundan emindi.

II

İki hafta sonra Llewellyn Knox hâlâ aynı adadaydı. Ama günlerini belirli bir düzene sokmayı başarmıştı. Yürüyor, dinleniyor, okuyor, yine yürüyor, uyuyordu. Akşamları yemekten sonra limana iniyor ve oradaki kafelerden birinde oturuyordu. Kısa bir süre sonra günlük rutininden okumayı çıkardı. Okuyacak bir şeyi kalmamıştı.

Artık kendi için yaşıyor ve bunun böyle olması gerektiğini biliyordu. Ama yalnız değildi. Diğer insanların arasında yaşıyordu. Onlarla konuşmasa da onlardan biriydi. Onlarla bağlantı kurmaya çabalamıyordu ama kaçmıyordu da. Konuştuğu birkaç kişi vardı ama bu konuşmalar formalite gereği nezaket sözcüklerinden ya da havadan sudan kısa sohbetlerden öte gitmiyordu. Bu insanlar ondan hoşlanıyorlardı, kendisi de onlardan hoşlanıyordu, onların yaşamlarına asla karışmıyordu, aynen onların da onun yaşamına karışmadıkları gibi.

Bu soğuk, ilgisiz ama tatminkâr arkadaşlıkların yalnızca bir istisnası vardı. Sürekli limandaki aynı kafeye gelip begonvillerin altındaki masaya oturan genç kadın. Açıkçası onu çok merak ediyordu. Gerçi Llewellyn limandaki diğer lokanta ve kafelere de gidiyordu ama sonuçta bir şekilde dönüp dolaşıp kendini bu kafede buluyordu. Ve hemen her defasında da bu genç İngiliz kıza orada rastlıyordu. Kız genellikle akşamın geç bir saatinde geliyor ve daima aynı masaya oturuyordu. Llewellyn onun neredeyse tüm konuklar gidene kadar orada kaldığını fark etmişti. Çok geçmeden kızın her ne kadar kendisi onun için bir bilmece olsa da başkaları için öyle olmadığını anladı.

Sonra bir gün garsona sordu. "Şu ilerdeki masada oturan senyora, İngiliz mi?"

"Evet, İngiliz."

"Adada mı yaşıyor?"

"Evet."

"Buraya her akşam mı geliyor?"

Garson ciddi bir tavırla, "İmkân bulunca geliyor," dedi.

Bu ilginç bir yanıttı, Llewellyn daha sonraları bunun üzerinde uzun uzun düşündü.

Garsona kızın adını sormadı. Eğer garson öğrenmesini isteseydi söylerdi. Eğer yanlış olacağını düşünmese garsonun "O Bayan Bilmem Kim ve Bilmem nerede yaşıyor," diyeceğinden emindi. Garson söylemediğine göre kadının adının bir yabancıya verilmemesinin bir nedeni olması gerekiyordu.

"Ne içiyor?" diye sordu Llewellyn kadının kim olduğunu soracağı yerde.

Kısaca, "Brandy," diyen garson uzaklaştı.

Llewellyn içkisinin parasını ödeyip iyi geceler diledi. Masaların arasından geçip akşam yürüyüşüne çıkanların arasına karışmadan kaldırımda kısa bir süre durdu.

Sonra birden dönüp kararlı ve hızlı adımlarla genç kadının oturduğu mercan renkli begonvillerin altındaki masaya yaklaştı.

"Buraya oturup sizinle biraz konuşmamda bir sakınca var mı?" diye sordu.

2. BÖLÜM

I

Kadının bakışları ağır ağır limanın ışıklarından onun yüzüne yöneldi. Birkaç saniye süreyle bu boş, amaçsız bakışlar onun yüzüne takılıp kaldı. Llewellyn bu bakışlardaki çaresizliği hissedebiliyordu. Kadın düşüncelerinde uzaklarda, çok uzaklardaydı.

Ama aynı zamanda yakından bakınca birden tuhaf bir acıma duygusuyla kadının henüz çok genç olduğunu fark etti. Yalnızca yaşı değildi küçük olan (en fazla yirmi üç, yirmi dört yaşlarında olabilirdi) olgunluk anlamında da henüz çok gençti. Kadın don etkisiyle açması gecikmiş bir gül goncasını andırıyordu, normal görünüyordu ama belli ki gelişmeyecekti. Günün birinde açmadan ve solmadan da yere düşecekti. Kızın aynen çaresiz, kayıp bir çocuk gibi baktığını düşündü. Ama çok sevimli olduğu inkâr edilemezdi, çok sevimli ve çekiciydi. Erkeklerin onu çok çekici bulacakları, ona yardımcı olmaya, onu korumaya, onun üzerine titremeye talip olacakları kesindi. Bu güzellikle şansın her zaman ondan yana olacağı söylenebilirdi.

Ama o burada oturmuş, dalgın dalgın uzaklara çok uzaklara bakıyordu. Ve bu bakışlar bir şekilde, bir zamanda onun mutlu, güvenli yaşam yolunda sorunlarla karşılaştığını anlatıyordu.

Kadın onu adeta büyük, derin mavi gözlerinin kıskacına almıştı.

Sonra birden tereddütle, "Ah..." dedi.

Llewellyn bekledi.

Kadın güldü. "Lütfen."

Llewellyn bir sandalye çekip oturdu.

"Amerikalı mısınız?" diye sordu kadın.

"Evet."

"Gemiyle mi geldiniz?"

Kadının gözleri bir an için yeniden limana kaydı. Limanda demirlemiş bir yolcu gemisi vardı. Orada neredeyse her zaman bir gemi olurdu.

"Evet, gemiyle geldim ama o gemiyle değil. Geleli bir iki hafta oldu."

"İnsanlardan birçoğu bu kadar uzun kalmaz burada."

Bu bir saptamaydı, soru değil.

Llewellyn yakınlarındaki garsona gelmesini işaret ederek Curaçao istedi.

"Size bir şey ısmarlamamda bir sakınca yoktur umarım."

"Teşekkürler," diyen kadın hemen ardından ekledi. "Garson biliyor."

Garson başını sallayarak uzaklaştı.

Bir iki dakika kadar konuşmadan sessizce oturdular.

"Sanırım," dedi kadın neden sonra. "Yalnızsınız? Burada pek fazla Amerikalı ya da İngiliz yok."

Bunları derken Llewellyn'in onunla bu nedenle konuşmuş olup olmadığını sormayı amaçladığı anlaşılıyordu.

"Evet," dedi Llewellyn hemen. "Yalnızım. Ama sanırım ben... Yalnız olmaktan mutluyum."

"Öyle değil mi? Ben de aynı şeyi hissediyorum."

Kadının sesindeki coşku Llewellyn'i şaşırtmıştı.

"Anlıyorum," dedi. "Buraya gelme nedeniniz de bu olmalı."

Kadın başıyla onayladı.

"Yalnız kalmak. Ama şimdi de ben gelip bu şansı aldım elinizden."

"Hayır. Sorun değil. Bakın siz yabancısınız."

"Anlıyorum."

"Adınızı bile bilmiyorum."

"Öğrenmek istiyor musunuz?"

"Hayır, bana söylememenizi yeğlerim. Ben de size adımı söylemeyi düşünmüyorum."

Ve duraksayarak ekledi. "Ama belki de bu size zaten söylendi bile. Tabii bu kafedeki herkes beni tanıyor."

"Hayır, kimse bahsetmedi. Sanırım sizin söylenmesinden hoşlanmayacağınızın farkındalar."

"Anlıyorlar. Hepsi o kadar iyi ve nazik davranıyorlar ki. Davranışları çok düzgün, çok saygılılar ama bu *eğitimle* edinilmiş bir şey değil, doğalarında var. Buraya gelene dek doğal saygının bu kadar olağanüstü bir şey olabileceğini bilmiyordum."

Garson iki içkiyle geri geldi. Llewellyn hesabı ödedi.

Kızın iki elinin ortasında tuttuğu kadehe baktı.

"Brandy mi?"

"Evet. Brandy çok yararlı."

"Kendinizi yalnız hissetmenizi mi sağlıyor? Bu mu?"

"Evet. Kendimi özgür hissetmemi sağlıyor."

"Peki, özgür değil misiniz?"

"Özgür olan var mı ki?"

Llewellyn düşündü. Kız bu sözleri hüzünle söylememişti, sıradan öylesine söylenmiş sözcüklerdi bunlar.

Basit bir soru sormuştu yalnızca.

Llewellyn, "*Her insanın kaderi alnında yazılıdır, nereye gitse kendisiyle gelir.* Kastettiğiniz bu mu?" dedi.

"Hayır, tam olarak öyle düşünmüyorum. İnsanların öyle hissetmesini anlıyorum, yaşamımız aynen bir geminin rotası gibi belirlenmiş durumda, bu rotayı izlememiz gerekiyor ve bunu yaptığımız sürece sorun yok. Ancak ben az da olsa bu rotadan sapmış bir gemiye benzetiyorum kendimi. Birden kaybolduğunuzu hissediyorsunuz. Nerede olduğunuzu bilmiyorsunuz, rüzgârın ve denizin insafına kalmış bir halde savruluyorsunuz. Belki bunda brandy'nin de etkisi var. Sürükleniyorsunuz. Özgür değilsiniz, anlamadığınız ve kurtulamadığınız bir şeyin pençesinde savruluyorsunuz..." Sustu ve neden sonra ekledi. "Neler saçmalıyorum ben? Herhalde brandy etkisi."

Llewellyn başıyla onayladı.

"Hiç kuşkusuz brandy'nin de etkisi var. Peki bu sizi nereye sürüklüyor?"

"Ah, uzaklara... hepsi bu... uzaklara..."

"Peki kaçmak, uzaklaşmak istediğiniz ne?"

"Hiç. Aslına bakarsanız hiç. İşin gerçeği, kötü olan da bu zaten. Ben şanslılardan biriyim. Her şeyim var." Dalgın dalgın yineledi. "Her şeyim... Ah, hiç derdim, tasam, kayıplarım olmadı değil ama sorun bu değil. Geçmişe takılıp üzülenlerden değilim. Yeniden aynı şeyleri yaşamamak için onları yeniden canlandırmak gibi bir niyetim yok. Ne geçmişe ne de geleceğe gitmek istiyorum. Benim tek isteğim uzaklara, herhangi bir yere gitmek. Burada oturuyor ve brandy'mi içiyorum. Kendimi limanın ötesinde, denizde,

okyanusun ötesinde, uzakta çok uzakta, hiç olmayan gerçek dışı bir yerlere gitmiş hissediyorum. Bu çocukken duyduğumuz uçma hayalleri gibi bir şey; ağırlıksız... hafif... özgür... göklerde süzülmek."

Gözlerinde yine o dalgın, amaçsız bakış belirdi. Llewellyn gözlerini ondan ayıramıyordu.

Kadın birden hafif bir irkilmeyle kendine geldi.

"Üzgünüm."

"Rahatsız olmayın. Ben zaten gidiyorum." Llewellyn ayağa kalktı. "Zaman zaman buraya gelip, masanıza oturup sizinle konuşabilir miyim? Eğer istemiyorsanız açıkça söyleyin. Anlayışla karşılarım."

"Hayır, gelmenizden mutluluk duyarım. İyi geceler. Ben şimdilik kalkmayacağım. Biliyor musunuz, uzaklaşmayı her zaman başaramıyorum."

II

Yaklaşık iki hafta sonra yeniden konuşma olanakları oldu. Llewellyn masaya oturur oturmaz kadın, "Biliyor musunuz?" dedi. "Gitmemiş olduğunuza sevindim. Gitmiş olmanızdan korkuyordum."

"Şimdilik gitmiyorum. Henüz zamanı değil."

"Buradan ayrıldıktan sonra nereye gideceksiniz?"

"Bilmiyorum."

"Yani atanmayı mı bekliyorsunuz?"

"Öyle diyebilirsiniz, evet."

Kadın ağır ağır, "Geçen defa, bir araya geldiğimizde çoğunlukla benden bahsettik. Sizden hemen hemen hiç bahsetmedik.

Neden buraya –bu adaya– geldiniz? Bunun belirli bir nedeni var mı?"

"Kim bilir belki de buraya gelme nedenim sizin brandy içme nedeniniz ile aynı –uzaklaşmak– benim durumumda insanlardan uzaklaşmak."

"Genel anlamda insanlar mı, yoksa özel olarak belirli kişilerden mi?"

"Genel anlamda insanlar değil. Kastettiğim beni tanıyan ya da geçmişte bir şekilde beni tanımış insanlar."

"Bir şey mi oldu?"

"Evet, bir şey oldu."

Kadın öne doğru eğildi.

"Benim gibi misiniz? Sizi rotanızdan çıkaran bir şey mi yaşadınız?"

Llwellyn hararetle hatta şiddetle başını salladı.

"Hayır, tam olarak değil. Benim başıma gelen, yaşamımdaki yapı taşlarının bir kısmıyla ilgiliydi ama önemli ve belirli bir amaca yönelik bir değişimdi bu."

"Ama insanlar dediniz..."

"Bakın, onlar anlamadılar. Benim için üzüldüler ve beni geri döndürmeye çalıştılar, artık son bulmuş bir şeye."

Kadın şaşkınlık içinde kaşlarını çattı.

"Sizi tam olarak..."

"Bir işim vardı," dedi Llewellyn gülümseyerek. "Şimdi onu kaybettim."

"Önemli bir iş mi?"

"Bilmiyorum." Düşünceliydi. "Öyle olduğunu düşünüyordum. Ancak insanın neyin önemli neyin önemsiz olduğunu tam olarak

bilmesi olanaksız. Kendi değerlerine inanmamayı da öğrenmek gerekiyor. Değer yargıları her zaman rölatif."

"Demek işinizi bıraktınız?"

"Hayır." Yeniden gülümsedi. "İşten atıldım."

"Çok mu etkiledi bu sizi? Üzüldünüz mü?"

"Tabii ki etkilendim ama artık o günler çok gerilerde kaldı."

Kadın garsonun hemen yenilediği boş kadehine baktı. Yeni içkisinden bir yudum aldı.

"Size bir şey sorabilir miyim?"

"Sorun."

"Sizce mutluluk önemli mi?"

Llewellyn düşündü.

"Bu yanıt vermesi çok zor bir soru. Eğer mutluluğun yaşamsal önemde olduğunu ama aynı zamanda da önemli olmadığını söylersem sanırım benim çıldırmış olduğumu düşünürsünüz."

"Bunu daha açık olarak ifade edebilir misiniz?"

"Şey, şöyle diyeyim, bu seks gibi bir şey. Seks çok önemli ama aynı zamanda da önemli değil. Evli misiniz?"

Kadının parmağındaki ince altın yüzük dikkatini çekmişti.

"Bu ikinci evliliğim."

"Kocanızı seviyor musunuz?"

Llewellyn soruyu tekil olarak sormuştu, kadın tereddütsüz hemen yanıt verdi.

"Onu yeryüzündeki her şeyden fazla sevdim."

"Dönüp de onunla birlikte geçirdiğiniz günlere baktığınızda ilk aklınıza gelen, hiç unutmayacağınız, her zaman anımsayacağınız anlar neler? İlk geceniz mi yoksa başka bir şey mi?"

Birden kahkahalarla gülmeye başladı. Kızın neşesi yerine gelmişti.

"Şapkası," dedi.

"Şapkası mı?"

"Evet. Balayındaydık. Rüzgâr şapkasını uçurdu, oradaki şapkalardan birini, basit komik bir hasır şapka satın aldı. Ama şapka ondan çok bana yakıştı. Sonuçta ben o şapkayı taktım, o da benimkini –hani şu kadınların taktıkları küçük, tuhaf şapkalardan birini– birbirimize bakıp, kahkahalarla güldük, güldük. Sonuçta tüm turistler şapka değiştirirler," dedi, sustu ve sonra ekledi. "Tanrım, seni seviyorum... " Kadının sesi boğuklaştı. "O anı asla unutmayacağım."

"Görüyorsunuz işte," dedi Llewellyn. "Bunlar gizemli anlar; birlikteliğin, sonsuz sevginin büyülü anları ama seks değil. Ancak yine de seks konusunda sorunlar varsa evliliğin bozulmaması mümkün değil. Bu bir anlamda şöyle bir şey, besin almak önemlidir, yeterince beslenmeden yaşayamazsınız ama karnınız toksa bunu pek düşünmezsiniz bile. Mutluluk da yaşamak için gerekli olan besinlerden biri, büyümeyi, olgunlaşmayı teşvik ediyor, yaşamımızda önemli büyük bir öğretmen ama yaşamın amacı değil ve sonuçta tatmin etme anlamında tek başına yeterli değil." Ve nazikçe ekledi. "İstediğiniz mutluluk, değil mi?"

"Bilmiyorum. Çok mutlu olabilirdim. Mutlu olmak için her şeye sahibim."

"Ama fazlasını istiyorsunuz, öyle mi?"

"*Azını*," dedi kadın hemen. "Yaşamdan çok daha az şey istiyorum. Bu kadarı fazla... çok fazla."

Ve hiç beklenmedik bir şekilde ekledi. "Bu çok büyük bir *yük*."

Bir süre konuşmadan sessizce oturdular.

"Eğer bilebilseydim," dedi kadın sonunda. "Eğer gerçekte ne istediğimi biraz olsun bilebilseydim belki bu denli negatif ve geri zekâlı olmazdım."

"Ama siz ne istediğinizi biliyorsunuz; kaçmak istiyorsunuz. Peki, ama bunu niçin yapmıyorsunuz?"

"Kaçmak mı?"

"Evet. Size engel olan ne? Para mı?"

"Hayır, para değil. Param var belki çok fazla değil ama yeterli."

"Peki, o zaman ne?"

"O kadar çok şey var ki. Anlayamazsınız." Dudaklarında birden alaycı bir gülümseme belirdi. Bu gülümseme sanki bir pişmanlığı ifade eder gibiydi. "Bu Çehov'un üç kız kardeş romanındaki gibi bir şey. Onlar da sürekli Moskova'ya gitmek ister, gidemedikleri için yakınırlar. Ama asla gitmezler ve hiçbir şey değişmez. Oysa bunun için yaşamlarının istedikleri herhangi bir gününde istasyona kadar gidip bir tren bileti almaları yeterlidir. Aynen benim de bir bilet alıp bu gece buradan ayrılacak gemiyle uzaklara gidebileceğim gibi."

"Peki, bunu neden yapmıyorsunuz?"

Llewellyn dikkatle kadına bakıyordu.

"Yanıtı bildiğinizi düşünüyorsunuz," dedi kadın.

Llewellyn başını salladı.

"Hayır, yanıtı bilmiyorum. Size bunu bulmakta yardımcı olmaya çalışıyorum."

"Belki ben de Çehov'un üç kız kardeş romanındaki kardeşler gibiyimdir. Belki gerçekte gitmek istemiyorumdur."

"Belki."

"Belki de kaçış yalnızca oynadığım bir oyundur."

"Olabilir. Zaten yaşadığımız yaşamlara katlanmamızı sağlayan da hayallerimiz değil mi?"

"Ve kaçmak da benim hayalim, öyle mi?"

"Bilmiyorum. Bunu ancak *siz* bilebilirsiniz."

"Bir şey bilmiyorum, hiçbir şey bilmiyorum. Her şansım vardı ama yanlış yaptım. Ve sonra, insan bir kez yanlış yaptı mı buna dört elle sarılıyor, bundan kurtulamıyor. Öyle değil mi?"

"Bilmiyorum."

"Sürekli aynı şeyi söylemek zorunda mısınız?"

"Bağışlayın ama doğrusu bu. Bana hiçbir şey bilmediğim konularda bir karara varmamı gerektiren sorular yöneltiyorsunuz."

"Genel anlamda, prensip olarak."

"Bu konularda genel prensiplerden söz edilemez."

Kadın gözlerini Llewellyn'e dikti. "Yani sizce somut anlamda doğru ya da yanlış yok mu?"

"Hayır, kastettiğim bu değil. Tabii ki somut anlamda doğru ve yanlış var ama bu bizim bilgimizi de algılama yeteneğimizi de aşan bir durum, bu konuda yalnızca muğlak kaygılarımızı, endişelerimizi dile getirebiliriz."

"Ama hiç kuşkusuz neyin doğru olduğunu bilen biri vardır."

"Günümüzün genel kabul görmüş normları çerçevesinde öğretilen bu. Ya da daha farklı bir şekilde açıklayacak olursak içgüdüsel olarak böyle hissetmeniz sağlanıyor. Ancak bu da yetersiz. İnsanlar kazığa bağlanıp yakıldılar, hem de sadistler ya da vahşiler değildi bunları yapanlar. Bunu yapanlar haklı olduklarını, her şeyi bildiklerini sanan saygın, ciddi adamlardı. Antik Yunan'daki dava dosyalarından birinde okudum, adamın biri gerçeği öğrenmek için esirlerine işkence yapılmasına engel olmaya çalışmış ve bu yüzden adaletin sağlanmasına engel olmakla suçlanmış ve ce-

zalandırılmış. İşkence o sıralar ülkede esirleri konuşturmak için yaygın şekilde kullanılan bir yöntemmiş ve yine saygın kişilerce uygulanması doğru olarak kabul ediliyormuş. Yine Birleşik Devletler'de saygın, Tanrı korkusu olan bir rahip çok sevdiği üç yaşındaki oğlunu dua etmeye itiraz ettiği için döverek öldürmüş ve haklı bulunmuş."

"Ama bu korkunç."

"Evet, çünkü zaman düşüncelerimizi değiştirdi."

"Öyleyse, ne yapabiliriz? Nasıl davranmalıyız?"

Kadın güzel şaşkın yüzünü adama çevirdi.

"Umudunuzu ve alçakgönüllülüğünüzü asla yitirmeden bildiğiniz yolda ilerleyin."

"Bildiğin yolda ilerlemek ama bence benim izlediğim yol bir şekilde yanlış." Güldü. "Bu sanki bir kazak örmek ve sona ulaştığında birden en başta ilmek kaçırdığını fark etmek gibi bir şey. Tabii ki bu hata örgünün tamamında devam edip gider."

"Bu konuda bilgim yok," dedi Llewellyn. "Hiç örgü örmedim."

"Niçin bana görüş belirtmekten kaçınıyorsunuz?"

"Söylesem ne olacak ki, bu yalnızca benim görüşüm olur."

"Yani?"

"Ayrıca sizi etkileyebilirim... Sizin kolayca etkileneceğinizi düşünüyorum."

Kadının birden yine yüzü asıldı.

"Evet. Belki de yanlış olan bu."

Llewellyn bir iki saniye kadar bekleyip ardından ciddi bir ifadeyle, "Tam olarak yanlış olan ne?" diye sordu.

"Hiç." Çaresizlik içinde adama baktı. "Hiç. Bir kadının isteyebileceği her şeye sahibim."

"Yine genelleme yapıyorsunuz. Siz herhangi bir kadın değilsiniz. Siz sizsiniz. İstediğiniz her şeyi elde ettiniz mi?"

"Evet, evet, *evet*. Aşk, sevgi, anlayış, para ve lüks, olağanüstü bir çevre ve dostluk, kısaca istediğim her şeyi. Kendim için isteyebileceğim her şeye sahip oldum. Aslında sorun *benim*. *Bende* doğru olmayan bir şeyler var..."

Llewellyn'e meydan okurcasına baktı. İlginçtir ama onun umursamaz bir tavırla verdiği yanıt adamı rahatlatmış gibiydi.

"Ah, evet, *sizde* yanlış olan bir şey var, bu çok açık."

III

Brandy kadehini kendinden biraz öteye itti.

"Size biraz kendimden bahsedebilir miyim?" diye sordu.

"Nasıl isterseniz?"

"İstiyorum çünkü eğer bunu yaparsam, belki yanlışlığın nerede olduğunu görebilirim. Sanırım bunun yardımı olacaktır."

"Evet. Olabilir."

"Her şey düzenli ve yolundaydı, yani yaşamım. Mutlu bir çocukluğum, sakin güzel bir yuvam vardı. Okula gittim ve bütün sıradan şeyleri yaptım, hiç kimse hiçbir zaman bana kötü davranmadı. Kim bilir belki de davransalardı benim açımdan çok daha iyi olurdu. Bu yüzden şımarmış olabilirim ama sanmıyorum. Okuldan eve döner, tenis oynar, danslı partilere katılır, genç erkeklerle tanışır ve hangi işi yapacağım konusunda kafa yorardım; sıradan, olağan şeyler işte."

"Buraya kadar her şey düzgün görünüyor."

"Sonra âşık oldum ve evlendim." Sesi belirgin şekilde değişmişti.

"Ve mutlu bir yaşantınız oldu..."

"Hayır." Sesi düşünceliydi. "Ona âşıktım, onu seviyordum ama mutsuz anlarım çok fazlaydı." Dalgın dalgın ekledi. "Size mutluluğun önemli olup olmadığını sormanın nedeni de buydu işte."

Sustu, düşündü ve sonra sözlerini sürdürdü.

"Bunu açıklamak çok zor. Çok mutlu değildim ama tuhaf bir şekilde kabullenmiştim bunu; bu benim seçimim, benim isteğimdi. Gözüm kapalı dalmıştım bu yaşamın içine. Tabii ki onu idealize etmiştim kafamda, insan ister istemez ediyor. Çok iyi anımsıyorum, bir sabah çok erken kalkmıştım, saat beş filandı, henüz gün ağarmamıştı. Günün en soğuk ve gerçekleri görebildiğiniz zamanı, sizce de öyle değil mi? Ve o anda bildiğimi hissettim –yani *gördüm*– geleceğimin nasıl olacağını gördüm. Çok mutlu olamayacağımı biliyordum, onun bencil ve tüm çekiciliğine ve neşesine rağmen aslında acımasız, umursamaz biri olduğunu görebiliyordum. Ama ben onu zaten bu çekiciliğiyle, neşesiyle, umursamazlığıyla, özgür ruhuyla sevmiştim. Onsuz özgüvenli, düzgün ve rahat bir yaşam sürmektense onunla mutsuz olmayı yeğlediğimi, çünkü onu başka kimseyi sevemeyecek kadar sevdiğimi biliyordum. Şansım biraz yaver giderse ve aptallık da etmezsem onunla da her şeyin yolunda gidebileceğini hissediyordum. Onu onun beni sevdiğinden ve seveceğinden daha çok sevdiğim gerçeğinin ve ondan asla verdiğinden ve verebileceğinden fazlasını istememem gerektiğinin farkındaydım."

Bir an için susup sonra devam etti.

"Tabii ki o anda her şeyi bu kadar net ve açık olarak koymadım önüme. Şu anda açıkça ifade edebildiğim bu gerçekler o zamanlar benim için yalnızca bir duygu, bir sezgiydi. Ama *gerçekti*. Onu olağanüstü bir insan olarak görmeye ve aslında onda olma-

yan, gerçekle hiçbir ilgisi olmayan tüm üstün nitelikleri onunla bağdaştırmaya devam ediyordum. Ancak *uyandığım bir an* olmadı değil, kendinizi yalanlarla kandırdığınızı gördüğünüz ve kendi kendinize tamam mı yoksa devam mı diye sorduğunuz o an. İşte o soğuk sabahta ben de her şeyin aslında ne kadar zor ve –evet– dehşet verici olduğunu anladım. Her şeyi bırakıp eski yaşamıma dönmeyi ciddi bir biçimde düşündüm ama sonra devam etmeye karar verdim."

Llewellyn nazikçe sordu. "Peki, bu kararınızdan pişman oldunuz mu?"

"Hayır, hayır," diye haykırdı kadın telaşla. "Asla pişman olmadım. Yaşadığım her dakikaya değerdi. Tek üzüntüm ölmüş olması."

Gözleri birden donup kaldı, sanki ölüm gözlerine yerleşmişti. O artık masallarda yaşamayı yeğleyen kadın değildi. Sonra birden kendini toparladı, artık karşısındaki tutkuyla yaşama sarılmış bir kadındı.

"Çok erken öldü," dedi. "Macbeth'in söylediği gibi: 'Daha *sonra ölmeliydi.*' Onun için tek hissettiğim bu. Daha sonra ölmeliydi."

Llewellyn başını salladı.

"Biri öldüğü zaman hepimiz aynı şeyi hissederiz."

"Öyle mi? Bunu bilmiyordum. Onun hasta olduğunu biliyordum. Yaşamı boyunca sakat kalacağını biliyordum. Onun buna katlanamadığını ve yaşamından nefret ettiğini biliyordum. Bunun acısını herkesten özellikle de benden çıkarıyordu. Ama onun ölmesini *istemiyordum.* Her şeye rağmen o ölmek *istemiyordu.* Onun ölümüne içerlememin, kızmamın nedeni de bu. O bir yaşam dâhisiydi, yarım da olsa, çeyrek de kalsa o yaşamdan keyif almayı biliyordu. Ah!" Kollarını tutkuyla uzattı. Onun ölmesine izin verdiği için Tanrı'dan *nefret ediyorum.*"

Sonra susup kuşkuyla Llewellyn'e baktı.

"Tanrı'dan nefret ettiğimi söylememeliydim, değil mi?"

Llewellyn sakin sakin, "Birlikte yaşadığın insanlardan nefret etmektense Tanrı'dan nefret etmek daha iyidir. En azından Tanrı'yı incitemezsin."

"Hayır. Ama o size acı verebiliyor, canınızı yakabiliyor."

"Hayır, yavrum. Diğer insanların ve kendimizin canını yakan aslında biziz."

"Yani Tanrı'yı günah keçisi mi yapıyoruz?"

"Bu hep böyleydi, öyle de kalacak. Tanrı bizim tüm yükümüzü, başkaldırmalarımızın yükünü, nefretlerimizin yükünü ve de tabii sevgilerimizin yükünü üstlenir."

3. Bölüm

I

Llewellyn akşamüstleri uzun yürüyüşlere çıkmak gibi bir alışkanlık geliştirmişti. Yürüyüşe daima şehrin merkezinden başlıyor, her gün yeni bir yoldan şehir ve limanın bulunduğu koy ayaklarının altında serilene dek zikzaklı dik yokuşlardan tepeye çıkıyordu. Özellikle öğleden sonranın sakin saatlerinde yapıyordu bu yürüyüşleri. Herkesin siestada olduğu bu saatlerde ne denizde ne de caddelerde en ufak bir canlılık kıpırtısı görülürdü. Tepeye çıkarken tek rastladığı koyunlarını otlatmaya çıkarmış çobanlar oluyordu ki, bunlar da genellikle kendi kendilerine güneşte oturup şarkılar söyleyen ya da üst üste yığdıkları taşlarla oynayan küçük erkek çocuklarıydı. Llewellyn'i görünce ciddi bir şekilde onu selamlıyor olsalar da gerçekte kendisiyle hiç ilgilenmiyorlardı. Gömleklerinin yakası açık biçimde, öğlen sıcağında terleye terleye büyük adımlarla enerjik bir biçimde yürüyüş yapmaya çalışan yabancılara alışıklardı ve onların kim olduklarını kesinlikle merak etmiyorlardı. Bu yabancıların genellikle yazar ya da ressam olduklarını zaten biliyorlardı. Çok sık olmasa da bunlar çoban çocuklar için alışılmış görüntülerdi. Llewellyn'in yanında şövale, boya ve

tuval olmadığına göre onun yazar olduğunu düşünüyor olmalılardı. Dolayısıyla da ona nazikçe "Tünaydın" demekle yetiniyorlardı.

Llewellyn de onların selamına karşılık veriyor, yoluna devam ediyordu.

Bir defasında izlediği yol onu büyük bir muz bahçesinin içine götürdü. Büyük muz ağaçlarının devasa boyuttaki yeşil yapraklarının arasına bir kez dalınca birden amacını da yön kavramını da yitirdiğini fark etti. Bu muz ağaçlarının nerelere kadar uzandığını bilmiyordu ama eninde sonunda bu bahçeden dışarı çıkacaktı nasıl olsa. Bu yol onu bir yerlere götürecekti, yol çok kısa olabilirdi ama aynı şekilde çok uzun da olabilirdi ama bir sonu muhakkak ki vardı. Yola devam edecekti. Yol onu nereye götürürse orada çıkacaktı bahçenin dışına. Öyle bir yer vardı ve bunu belirleyecek olan da kendisi değildi. Nereye gideceği onun kararı değildi ama bu amaçsız bir yürüyüş değil miydi zaten? Bu yolun bir sonu vardı ve bu belliydi. Buna o karar veremezdi. Tek karar verebileceği kendi ilerlemesiydi –ileri ya da geri– ayakları yolda onun istek ve amaçları çerçevesinde hareket ediyorlardı. Geri dönebilir ya da ilerleyebilirdi. Bunu tamamlayıp tamamlamama özgürlüğüne sahipti. Umutla ilerlemek ya da...

Birden şaşırtıcı bir biçimde kendini muzların yeşil sessizliğinin dışında ağaçsız kel bir tepede buldu. Biraz ötede, tepeden aşağı inen zikzaklı yolun başında bir adam şövalesinin başına oturmuş, resim yapıyordu.

Llewellyn'e arkası dönüktü. Sarı ince tişörtünün gerisinde geniş, güçlü omuzları görünüyordu. Ressamın başında çok geniş kenarlı, yıpranmış bir keçe şapka vardı.

Llewellyn yoluna devam etti. Adamla aynı hizaya geldiğinde adımlarını yavaşlattı ve tuvaldeki resme baktı. Herkesin geçebil-

diği bir yolun başına oturup resim yapan bir ressamın resmine bakılmasında bir sakınca görmeyeceği kesindi.

Detaylar üzerinde durulmayan, renklerin geniş fırça darbeleriyle çalışıldığı, genel havayı yansıtma isteğinin ön plana çıktığı bir resimdi bu. Çok derin bir anlamı olmasa da ustalıklı bir çalışmaydı.

O sırada ressam başını çevirerek gülümsedi.

"Yaşamımın eseri değil," dedi. "Yalnızca bir hobi."

Kırk elli yaşlarında, şakakları hafifçe ağarmış koyu renk saçlı bir adamdı. Yakışıklıydı ancak Llewellyn'in daha çok dikkatini çeken adamın zarafeti ve kişiliğindeki çekicilik oldu. Sanki etrafına bir sıcaklık, ona bir kez rastlayanın bir daha asla unutamayacağı bir yaşam enerjisi yayıyordu.

"İnsanın parlak renkleri bolca bir resim paletine koyup dilediğince tuvaline aktarması ve bundan büyük zevk alması aslında çok ilginç," dedi. "Bazen bununla neye ulaşmak istediğini biliyorsun, bazen bilmiyorsun ama sonuçta her zaman zevk alıyorsun." Birden başını kaldırıp baktı. "Ressam değilsiniz, değil mi?"

"Hayır. Tesadüfen burada bulunuyorum."

"Anlıyorum." Adam denizin üstüne pembe parlak bir ışık kümesi yaptı. "İlginç. Ama güzel görünüyor. Olabilir. Açıklaması yok."

Fırçasını paletinin üstüne bıraktı, iç çekti, yıpranmış şapkasını biraz daha ensesine doğru itti. Sonra gözlerini kısarak karşısındaki adamı dikkatle inceledi.

"Bağışlayın ama siz Doktor Llewellyn Knox'sunuz, değil mi?"

II

Llewellyn her ne kadar bir an için irkildiyse de bunu belli etmemeyi başardı. Daha sonra kayıtsız, soğuk bir tonda, "Evet, o benim," dedi.

Ve bir an sonra karşısındaki adamın algı gücünün ne denli yüksek olduğunu fark etti.

"Aptalca bir soruydu," dedi adam hemen. "Sağlığınızda bir sorun ortaya çıkmıştı, değil mi? Sanırım buraya gelme nedeniniz insanlardan uzak kalmak. Hiç endişelenmeyin. Amerikalılar çok ender bu adaya gelirler, yörenin yerlileri ise kendi kuzenleri ya da kuzenlerinin kuzenleri kısacası akrabaları ya da aile içinde bir düğün, doğum ya da ölüm olmadığı sürece kimseyle ilgilenmezler. Bense zaten önemli değilim. Burada yaşıyorum."

Karşısındakini hızla süzdü. "Bu sizi şaşırttı mı?"

"Evet, şaşırttı."

"Neden?"

"Burada yaşamanız yani bunun sizi tatmin edeceğini düşünmezdim."

"Tabii bunda haklısınız. Aslında buraya yerleşmeye gelmedim. Büyük amcalarımdan biri bana burada büyük bir servet bıraktı. O sırada çok kötü bir durumdaydım ama şimdi her şey yavaş yavaş yoluna girdi, iyiye gidiyor." Adam bir an sustu sonra ekledi. "Adım Richard Wilding."

Llewellyn bu adı zaten biliyordu, gezgin, yazar, arkeoloji, antropoloji, etimoloji gibi çok çeşitli alanlarda bilgisi olan bir kişi. Richard Wilding'in bilgisinin olmadığı çok az alan olduğu söylenmesine rağmen kendisi hiçbir konuda uzman olduğu iddiasında değildi. Birçok üstün yeteneği ve niteliği yanında alçakgönüllüğün zarafeti de onun belirgin özelliklerinden biriydi.

Llewellyn, "Tabii ki sizden bahsedildiğini duydum," dedi. "Bu arada kitaplarınızdan bazılarını da çok büyük zevkle okudum."

"Bay Knox, bazı toplantılarınıza katıldım –daha doğrusu birine– bir buçuk yıl kadar önce Olympia'daydı."

Llewellyn onu şaşkınlıkla süzdü.

Wilding anlamlı anlamlı güldü.

"Bunun sizi şaşırttığını görüyorum."

"Şaşırmadığımı söylesem yalan olur. Acaba toplantıya geliş nedeniniz neydi?"

"Doğrusunu söylemek gerekirse... alaya almak."

"Bu beni hiç şaşırtmadı."

"Anladığım kadarıyla kızdırmadı da."

"Niçin kızayım ki?"

"Sonuçta siz de insansınız ve üstlendiğiniz göreve inanıyorsunuz ya da ben öyle düşünüyorum."

"Ah evet, öyle varsayabilirsiniz."

Wilding bir an için susup düşündü. Sonra sakin ama merakla sordu.

"Biliyor musunuz benim açımdan size burada rastlamış olmak çok ilginç. O toplantınıza katıldıktan sonra en çok istediğim şeylerden biri de sizinle şahsen tanışmaktı."

"Bunun için herhangi bir engel yoktu ki?"

"Aslına bakarsanız yoktu. Ama öyle karşılaşmamız sizin açınızdan bağlayıcı olabilirdi. Benim isteğim sizinle tamamen farklı, bambaşka koşullarda karşılaşmaktı. Kısacası benimle konuşmak istemediğiniz takdirde bana –defol git– diyebileceğiniz kadar rahat ve özgür koşullarda."

Llewellyn yeniden gülümsedi.

"Evet, bu koşullar şu anda yerine gelmiş durumda. Artık herhangi bir yükümlülüğüm yok."

Wilding onu dikkatle süzdü.

"Hangi açıdan, sağlığınız mı yoksa bakış açınız mı?"

"Bu koşullara bağlı diyebilirim."

"Hım, bu açık bir yanıt değil."

Llewellyn yanıt vermedi.

Wilding resim malzemelerini toplamaya başladı.

"Size nasıl ve neden Olympia'ya geldiğimi açıklamak isterim aslında. Açıkçası sizin hakaret içermediğinden emin olduğunuz sürece yapılacak herhangi bir eleştiriden ya da sözden kırılacak bir insan olduğunuzu düşünmüyorum. Olympia'daki o toplantının amacından ve niteliğinden nefret ediyordum, hoş hâlâ da ediyorum. Kitlesel bir din –mesih– kavramları bana düşünebileceğinizin çok daha ötesinde ters geliyor, bu toplu tapınma ayinleri beni her şeyden çok irrite ediyor, sanki bir hoparlörden verilen komuta uyan insanlar görüyorum. Tüm içgüdülerim reddediyor bunu."

O anda Llewellyn'in yüzünde beliren alaycı ifade Wilding'in gözünden kaçmadı.

"Bu size çok saçma mı göründü?"

"Ah, ben bunu bir bakış açısı olarak kabul ediyorum."

"Size daha önce de söylediğim gibi oraya gelme nedenim aslında alay etmek, küçümsemekti. Duyarlılıklarımın toplumda öfke yaratması beklemediğim bir şey değildi."

"Ama yine de kutsanmak istediniz, öyle mi?"

Bu soru ciddi olmaktan çok alaycıydı.

"Hayır, konuya bakışım genel anlamda hiç değişmedi. Aslında ben ne koşulda olursa olsun Tanrı'nın ticari bir temele oturtulmasından nefret ediyorum."

"Ticari bir çağda ticaretten başka bir şey düşünmeyen insanlar tarafından mı? Tanrı'ya mevsimin turfanda meyvelerini sunmaya çalışan hep biz insanoğlu değil miyiz?"

"Evet, bu da önemli bir nokta. Hayır, beni asıl etkileyen hiç beklemediğim bir şey oldu; sizin apaçık ortada olan içtenliğiniz, ciddiyetiniz."

Llewellyn onu şaşkınlıkla süzdü.

"Benden beklenenin bu olduğunu sanıyordum."

"Şimdi sizinle tanışınca evet, bunu anlıyorum. Ama bu bir dolandırıcılık da olabilirdi, politik anlamda entrika ve dolandırıcılık söz konusu olabiliyorsa inançlar anlamında da olabilir. Eğer konuşmalarınızla insanları etkileme gücünüz varsa ki, sizin bu yeteneğe sahip olduğunuzda hiç kuşku yok, bunu akıllıca kullanarak ya da dolaylı yoldan kullandırarak çok büyük kazançlar elde etmeniz mümkündü. İkinci olasılık bana çok daha akla yatkın geliyordu tabii."

Bu bir anlamda bir soruydu.

Llewellyn ciddi ciddi mırıldandı.

"Evet, bir ölçüde kullanıldım."

"Hiçbir karşılık almadan mı?"

"Hiçbir karşılık almadan."

"Biliyor musunuz benim anlayamadığım da bu. Buna nasıl katlanabildiniz? Sizi gördükten ve dinledikten sonra bu beni çok şaşırtıyor."

Wilding resim takımlarını omzuna attı.

"Bir akşam gelip bizimle birlikte akşam yemeği yemeye ne dersiniz? Sizinle konuşmaktan çok büyük zevk alacağımdan eminim. Hemen aşağıda görünen, yeşil panjurlu beyaz villa benim evim. Eğer istemiyorsanız açıkça söyleyebilirsiniz, bir mazeret bulmaya çalışmayın lütfen."

Llewellyn bir an düşündükten sonra, "Sizinle olmaktan mutluluk duyacağım," dedi.

"Güzel. Bu akşam uyar mı?"

"Uygun. Teşekkürler."

"O zaman dokuzda bekliyorum. Görüşmek üzere."

Wilding ağır ağır yokuştan inmeye başladı. Llewellyn bir an durup arkasından baktıktan sonra yürüyüşünü sürdürdü.

III

"Demek Senyör Sör Wilding'in villasına gideceksiniz?"

Llewellyn'in verdiği adres köhne faytonun sürücüsünün ilgisini çekmişti. Fayton eski püskü olmasına rağmen rengârenk çiçeklerle boyanmış, atların boyunlarına mavi boncuklardan oluşan birer kolye asılmıştı. Atlar ve sürücüsü aynı derecede şen, neşeli ve huzurluydular.

"Senyör Sör Wilding çok hoş bir insandır," dedi sürücü. "O buranın yabancısı sayılmaz. Sanki bizlerden biridir. O villanın ve arazilerin sahibi olan Don Estobal yaşlıydı, hem de çok yaşlı. Saftı, kolayca herkes tarafından aldatılırdı. Günlerini yalnızca kitap okuyarak geçiriyordu. Sürekli yeni kitaplar gelirdi onun için. Bu yüzden villadaki bazı odaların duvarları yerden tavana kadar kitaplarla kaplı. Bir insanın bu kadar kitabı olması akıl alır şey değil. Sonra öldü, hepimiz villanın satılıp satılmayacağını merak ediyorduk. Ama sonra Sör Wilding geldi. Küçük bir oğlan çocuğuyken de buraya gelirdi. Don Estobal'ın kız kardeşi bir İngiliz'le evlenmişti, çocukları ve torunları okul sonrası tatillerini geçirmek için buraya gelirlerdi. Don Estobal'in ölümünden sonra malikâne Sör Wilding'e kaldı, miras işlerini halletmek için buraya geldi ve malikâneye çeki düzen vermeye başladı. Bunun için çok da para harcadı. Sonra savaş başladı, uzun yıllar boyu buradan uzakta

kaldı. Ama giderken, eğer ölmezse günün birinde muhakkak geri döneceğini söylemişti. Ve bunu yaptı da. İki yıl önce yeni karısıyla gelip buraya yerleşti."

"İki kez mi evlendi?"

"Evet." Faytonun sürücüsü, sanki önemli bir sır verircesine sesini alçalttı. "Birinci eşi kötü bir kadındı. Evet, çok güzeldi ama onu birçok kez başka erkeklerle aldattı hatta burada, adada bile. Sör Wilding onunla hiç evlenmemeliydi. Ama eğer kadınlar söz konusuysa Sör Wilding sağduyulu davranamıyor, onlara çok fazla inanıyor."

Sustu ve bir an sonra özür dilercesine bir tonda ekledi.

"Erkek dediğin kime güveneceğini bilmeli ama Sör Wilding bilmiyor. Kadınları hiç tanımıyor. Öğreneceğini de sanmıyorum."

4. Bölüm

Davet sahibi, Llewellyn'i duvarları yerden tavana kadar kitap raflarıyla kaplı uzun, alçak tavanlı bir odada karşıladı. Odanın pencereleri açıktı ve uzaktan denizin mırıltısı duyuluyordu. Pencerenin hemen yanındaki küçük masanın üzerine ise içkiler yerleştirilmişti.

Wilding onu büyük bir mutlulukla karşıladı ve karısının onlara katılamayacak olmasından duyduğu üzüntüyü bildirdi.

"Migrenden çok çekiyor," diye açıkladı durumu. Burada sakin ve huzurlu bir yaşam sürmenin onu iyileştireceğini ummuştum ama ne yazık ki görülebilir bir ilerleme sağlayamadık. Doktorlar da buna bir çözüm öneremiyorlar."

Llewellyn üzüntülerini belirtti.

"Çok kötü günler geçirmiş, çok kötü şeyler yaşamış," diye ekledi Wilding. "Genç bir kızın dayanabileceğinden çok daha fazlasını. Üstelik de o sıralar çok gençmiş, hâlâ da çok genç ama..."

Adamın yüz ifadesini okuyan Llewellyn nazikçe, "Onu çok seviyorsunuz," dedi.

Wilding iç geçirdi.

"Belki gereğinden fazla ama o benim mutluluk kaynağım."

"Peki ya onun mutluluğu?"

Wilding hiddetle, "Onun çektiklerini unutturmak için yeryüzündeki hiçbir sevgi asla yeterli olamaz," dedi.

İki adam arasında tanışmalarının ilk anından itibaren tuhaf, alışılmadık bir samimiyet oluşmuştu, sanki çok eski, sıkı iki dosttular. Aslına bakılırsa aralarında ortak hiçbir yön yoktu; ne milliyetleri, ne eğitimleri, ne yaşam tarzları, ne inançları, ne de görüşleri. Kim bilir belki de birbirlerini genel töreler, gelenek ve görenekleri umursamadan kabul etmelerinin nedeni de buydu. Issız bir adada baş başa kalmış iki adam ya da belirsiz bir zaman için okyanusun ortasında bir sal üzerinde sürüklenen iki kazazede gibiydiler. Açıkça, dürüstçe ve çocukça bir saflık ve içtenlikle konuşabilirlerdi birbirleriyle.

Daha sonra birlikte akşam yemeğine geçtiler. Abartısız ama olağanüstü bir yemekti, servis de kusursuzdu. Şarap içme önerisini Llewellyn geri çevirdi.

"Eğer viskiyi yeğlerseniz..."

Llewellyn başını salladı.

"Teşekkürler. Yalnızca su lütfen."

"Bağışlayın ama, bu bir prensip mi?"

"Hayır. Aslına bakarsanız şimdi artık sadık kalmam gerekmeyen bir yaşam biçimi. Şarap içmemem için hiçbir neden yok. Ama alışkanlık işte."

'Şimdi' sözcüğünü duymasıyla birlikte Wilding başını kaldırıp baktı. Bu onu şaşırtmış gibiydi, merakla Llewellyn'e baktı. Bir şey söylemek için ağzını açacak oldu ama sonra bundan vazgeçerek bambaşka bir konuya geçti. Wilding iyi bir konuşmacıydı, hoşsohbet bir insandı, çok çeşitli konularda fikri vardı. Dünyanın pek bilinmeyen yörelerine yaptığı uzun yolculuklardan bahsettiğinde gördüklerini ve yaşadıklarını kendisini dinleyen kişiye yalnızca aktarmakla kalmayıp adeta yaşatmak gibi üstün bir yeteneğe sahipti.

Eğer Gobi çölüne, Fizan'a ya da Semerkant'a gitmek istiyorsanız, Richard Wilding'i dinlemeniz kendinizi oraları görmüş gibi hissetmeniz için yeterliydi.

Üstelik bunları kesinlikle ders verir gibi ya da nutuk atarcasına anlatmıyordu. Konuşması doğal, spontan ve samimiydi.

Llewellyn, Wilding ile konuşmaktan aldığı zevkin ötesinde bu adamın kişiliğine de büyük ilgi duyuyordu. Nezaketi ve çekiciliği inkâr edilemezdi ama bunun farkında değil gibiydi. Wilding çevresini etkilemek, karşısındakini cezbetmek için en ufak bir çaba bile göstermiyordu, bu onun doğal haliydi. O kibrin zerresi olmayan gerçek bir entelektüeldi. Değişik fikirler, yabancı ülkeler ve şehirlerle olduğu kadar insanlarla da ilgileniyordu. Üzerine yoğunlaşmak, uzmanlaşmak için bir konu seçecek olsa... kim bilir belki onun gizemi de bunda saklıydı: O asla böyle bir seçim yapmamıştı ve yapmayacaktı da. Onu insancıl, samimi, sıcak ve erişilebilir kılan da buydu işte.

Llewellyn bütün bunlara rağmen kendi içinde şekillenen sorunun yanıtını bulamıyordu. Oysa ufak bir çocuğun bile sorabileceği kadar basit bir soruydu bu. "Bu adamı niçin bu kadar çok seviyorum?"

Bunun nedeni kesinlikle Wilding'in yetenekleri ve hünerleri değildi. Adamın kendisinden kaynaklanan bir şeydi.

Sonra birden Llewellyn yanıtı bulduğunu düşündü. Bunun nedeni adamın tüm bu üstün yeteneklerine rağmen hata yapabilecek biri olmasıydı. Yanılmıştı, yanılabilirdi, gelecekte de yanılacaktı, üstelik bunu kabul de ediyordu. Sıcakkanlılığı, iyi kalpliliği, duygusal kişiliği nedeniyle karşı karşıya kaldığı durumları doğru değerlendiremiyor, sıklıkla yanlış yapabiliyor, başarısız olabiliyordu. Bunun tek nedeni de genellikle verdiği kararlardaki isabetsizlikti.

İnsanlara ve olaylara sağduyuyla, soğukkanlılıkla, mantığı ön plana çıkararak yaklaşmıyor, genellikle sevgiyle, sıcak yüreklilik-

le, şefkatle içinden geldiği gibi hareket ediyordu. Özellikle de kötü günler geçirmiş, felakete doğru sürüklenen insanlar karşısında. Hemen her kararında şefkat ve acıma duygusu mantığın üstüne çıkıyordu. Evet, Wilding kolayca yanılabilen bir adamdı ve yanılabilir olmasının yanında çok da sevimli, sevgiye layık bir insandı. Llewellyn, o asla incitmek, kırmak istemeyeceğim bir adam, diye düşündü.

Yemekten sonra yeniden kütüphaneye geçip karşılıklı duran iki büyük, rahat berjer koltuğa oturdular. Güzel ve ılık bir akşam olmasına rağmen yalnızca hoş, sıcak bir ortam sağlamak amacıyla şömine yakılmıştı. İnsanı rahatlatan odunların çıtırtısına dışarıdan gelen denizin mırıltısı eşlik ediyor, odaya dolan, gece açan bir çiçeğin hoş kokusu bunu taçlandırıyordu.

Wilding dostça bir tavırla, "Biliyor musunuz?" dedi. "İnsanlar beni çok ilgilendiriyor. Bu kendimi bildim bileli böyleydi. Neyi niçin yaptıklarını, neden böyle davrandıklarını anlamak isterim. Bu sözlerim kulağa fazla soğuk ve analitik mi geliyor?"

"Sizin ağzınızda kesinlikle öyle değil. Çevrenizdeki insanlarla ilgileniyor, onları merak ediyorsunuz çünkü onları önemsiyorsunuz ve seviyorsunuz."

"Evet bu doğru." Wilding duraksadı, neden sonra ekledi. "Bana eğer bir insana yardımcı olabiliyorsanız, şu dünyada yapılabilecek en değerli şeyi yapmışsınız gibi geliyor."

Llewellyn, "Eğer," diye mırıldandı.

Wilding onu sert ve meraklı bakışlarla süzdü.

"Bu çok kuşkulu bir yanıt, özellikle de sizden duyunca."

"Hayır, yalnızca bu amacın onaylanmasındaki zorluğa dikkat çekmek istemiştim."

"Gerçekten zor mu bu? İnsanlar kendilerine yardım edilmesini isterler."

"Evet, hepimiz yapamadığımız ya da yapmak istemediğimiz, kendi başımıza ulaşamadığımız şeylerin başka biri tarafından yapılacak bir tür büyüyle ya da bir mucizeyle gerçekleşmesini umma eğilimindeyizdir."

"Sevgi, şefkat ve inanç..." dedi Wilding ciddi bir ifadeyle. "Bir insan için en iyisini dilemek en iyiyi çağırmak gibi bir şey. İnsanlara inanırsanız onlar da size uygun şekilde karşılık verirler. Buna tekrar tekrar tanık oldum."

"Ne kadar süre için?"

Wilding biri sanki açık yarasına basmış gibi irkildi.

"Bir çocuğun elini tutup onun kâğıt üzerinde yazı yazmasını sağlayabilirsiniz ama elinizi çektiğinizde onun yine de kendi başına yazı yazmayı öğrenmesi gerekecektir. Hatta sizin yaptığınız bu yazma sürecini geciktirebilir bile."

"İnsan doğasına inancımı yitirmemi mi sağlamaya çalışıyorsunuz?"

Llewellyn gülümsedi.

"Hayır. Sanırım yapmak istediğim sizden insanlara biraz acımanızı istemek."

"Onlar için elimden geleni yapar, onları ellerinden gelenin en iyisini yapmaya yüreklendirirken mi?"

"Ve onları yüksek bir standartta yaşamaya mahkûm ederken... birinin sizden beklediklerini yapmaya çalışarak yaşamak insanın sırtına binen çok büyük bir yüktür aslında. Çok büyük bir stres altında yaşamak demektir. Büyük stres de genellikle çöküşü getirir."

"Yani insanlardan en kötüsünü mü beklemek gerekir?" diye sordu Wilding alaycı bir tavırla.

"Bu olasılığı da dikkate almak gerekir."

"Bunu söyleyenin sizin gibi bir din adamı olduğuna inanamıyorum."

Llewellyn gülümsedi.

"Hz. İsa çarmıha gerilmeden önce Aziz Petrus'a horozlar ötmeden önce kendisini üç kez yadsıyacağını söylemişti. Çünkü Petrus'un karakterindeki zayıf noktaları Petrus'tan çok daha iyi biliyordu ve bundan dolayı da onu daha az sevmiyordu."

"Hayır," dedi Wilding kendinden emin bir tavırla. "Bu konuda sizinle aynı fikirde değilim. Birinci evliliğimde..." Sustu ve neden sonra konuşmaya devam etti. "Karım gerçekten iyi, sağlam karakterli biriydi, en azından ben koşullar uygun olsaydı öyle olabileceğini düşünüyorum. Ama çok kötü bir çevreye girdi, onun tek gereksinimi sevgi, güven ve inançtı. Eğer savaş çıkmasaydı..." Sözlerine yine ara verdi. "Evet, bu da savaşın önlenemeyen acı sonuçlarından biriydi. Ben gitmek zorunda kaldım, o yalnız kaldı, kötü etkiler karşısında korumasız kaldı..."

Yine sustu ve sonra birden ekledi. "Onu bundan dolayı suçlamıyor, kınamıyorum. Kabul ediyorum, o koşulların kurbanı oldu. O sırada bu beni yıkmıştı. Bir daha asla eskisi gibi olamayacağımı düşünüyordum. Ama zaman her şeyi iyileştiriyor..."

Eliyle boş ver anlamına gelecek bir işaret yaptı.

"Size neden tüm yaşam öykümü anlattığımı bilemiyorum. Aslında sizin yaşam öykünüzü dinlemeyi yeğlerdim. Bakın siz benim için yenisiniz, sizin gibi birini hiç tanımadım. Sizin "neden?" ve "nasıl"larınızı bilmek istiyorum. Niçin farklı bir yaşamı değil de böyle bir yaşamı seçtiğinizi ve gelecek planlarınızı öğrenmek istiyorum. Toplantınıza geldiğimde etkilenmiştim, hem de derinden etkilenmiştim. Topluluk üzerindeki etkinizden değil, bunu kolayca anlayabilirim. Sonuçta Hitler de bunu başarıyordu. Lloyd George da. Politikacılar, dini liderler, aktör ve aktrisler, hepsi bunu az ya da çok yapabiliyorlar. Bu Tanrı'nın onlara bir lütfu, bir yetenek. Hayır, benim ilgimi çeken sizin *etkiniz* değil, sizdiniz. Aradığınız ve bulduğunuz bu tatminin kaynağı neydi? Niçin özellikle bu sizin için her zahmete değerdi?"

Llewellyn ağır ağır başını salladı.

"Bana yanıtını kendimin de bilmediğim bir şey soruyorsunuz."

Wilding dalgın dalgın, "Bunun güçlü bir dini inanç olabileceğini düşünüyorum," dedi.

Bu Llewellyn'i eğlendirmişti.

"Yani Tanrı inancını mı kastediyorsunuz? Biliyor musunuz, bu çok basit açıklama olur. Sizce de kolay bir çözüm değil mi? Ama bu sorunuzun yanıtı değil. Tanrı inancı benim boş sessiz bir odada dizlerimin üzerine çöküp dua etmemi sağlayabilirdi ama bu sizin benden açıklamamı istediğinizi açıklamaz. Neden topluma açıldım, toplum karşısında konuşma ihtiyacı hissettim?"

Wilding oldukça tereddütlü bir şekilde, kuşkuyla "Kanımca bu şekilde daha fazla iyilik yapacağınızı, daha fazla insana ulaşacağınızı düşünmüş olabilirsiniz," dedi.

Llewellyn onu dikkatle süzdü.

"İfade şeklinize bakılırsa inançlı bir insan değilsiniz."

"Bilmiyorum, gerçekten bilemiyorum. Evet, bir şekilde inanıyorum. İnanmak istiyorum... Hiç kuşkusuz pozitif erdemlere inanıyorum, iyilik, doğruluk, yardımseverlik, dürüstlük, alçakgönüllülük, adil paylaşım, bağışlama gibi."

Llewellyn ona birkaç saniye dikkatle baktı.

"Doğru dürüst yaşam," dedi daha sonra. "İyi insan. Evet, bu Tanrı'yı tanımayı denemeye çalışmaktan çok daha kolay. Tanrı'ya inanmak, bu çok zor ve korkutucudur. Ve bu inancı *kendi başına* oluşturmaya çalışmak ise çok daha korkutucudur."

"Korkutucu mu?"

"Eyüp korkuyordu."[1] Llewellyn ister istemez güldü. "Zavallı adam, çevresinde olup biteni tam olarak algılayamıyordu. Katı kurallar ve düzenlemelerin hâkim olduğu, Yüce Tanrı'nın kesin-

---

(1)Eyüp: Joseph Roth'un Eyüp peygamberi anlattığı kitap.

likle erdeme göre ceza ve ödül dağıttığı bir dünyada o seçilmişti. (Niçin? Bunu bilmiyoruz. Belki de bir özelliğiyle zamanının jenerasyonundan ayrılıyordu. Belki de doğumundan başlayarak Tanrı vergisi bir algılama gücüne sahipti.) Her neyse, diğerleri ödüllendirilip cezalandırılırken o kendisine farklı bir boyut gibi gelen bir yaşamı sürdürmek zorundaydı.

Örnek olacak kadar erdemli bir yaşamın ardından bir koyun sürüsüyle ödüllendirilmemişti. Bunun yerine bitip tükenmez çileler çekmek zorunda kaldı, öyle ki neredeyse inancını yitirdi, dostlarının tamamı birbiri ardından ondan uzaklaştı. Bütün bunlar ona acı ve ıstırap veriyordu. Her şeyini kaybetmişti ama buna rağmen kimseye minnet etmedi hep şükretti. Bu kasırgaya sabırla direnmesi gerekiyordu. Ama sonra, tüm sınavları başarıp Hollywood'da söylediğimiz gibi yıldız seviyesine ulaştığında Tanrı'nın sesini duydu, hidayete ulaştı ve vahiy geldi. Peki ama niçin? Tanrı'nın gerçekten var olduğuna inanması için. 'Sakin ol ve bil ki ben Tanrı'yım.' Korkutucu bir deneyim. Ama bir insanın başına gelebilecek en büyük lütuf, bir insanın yaşamında ulaşabileceği tepe noktası. Ancak bu uzun sürmedi, süremezdi de. Herhalde bundan bahsederken bir hata yaptı ki yalnızca yedi müridi olabildi. Yaşadıklarını anlatacak yeterli sözcük yoktu, sonuçta bir inanç deneyimini dünyasal sözcüklerle ifade etmek olanaksızdır. Daha sonraları Eyüp kitabını yazanın ise sanırım konunun aslında ne olduğundan haberi bile yoktu ki güzel, mutlu bir son yazmış. Ama zamanın gereği buydu ve sanırım bunu yapmakla akıllılık da etti."

Llewellyn sözlerine ara verdi.

"Gördüğünüz gibi, benim kitlelere ulaşmak ve daha fazla iyilik yapmak için toplum karşısına çıkmayı seçmiş olabileceğimi söylediğinizde aslında izlenen yoldan millerce uzaklaşmış oluyoruz. Bir başarı sayılarla ifade edilemez ve 'iyi bir iş yapmanın' aslında hiçbir anlamı yoktur. İyi bir iş dediğiniz nedir ki? Ruhlarını

kurtarmak için insanları çarmıha germek mi? Belki. Yoksa cadıları canlı canlı içlerine şeytan girdiğini, kötülüğü temsil ettiklerini ileri sürerek yakmak mı? Kötülüğü uzaklaştırmak adına. Bu zamanında iyi bir neden olabilirdi. Zavallıların, düşmüşlerin yaşam standardını yükseltmek. Zamanımızda bunu önemsiyoruz. Adaletsizlikle ve acımasızlıkla savaşmak?"

"Herhalde siz de bunları kabul ediyorsunuz?"

"Bütün bunlar *insanların* davranışlarının sonuçları. Peki ama iyi ne, kötü ne? Ne yapmak iyi? Ne yapmak doğru? Ne yapmak yanlış? Bizler insanız ve bu soruları elimizden geldiğince kendi yeteneklerimize ve yetilerimize dayanarak cevaplamalıyız. Bu dünyada herkes kendi yaşamını yaşamalı. Bütün bunların inanç dünyamızdaki deneyimlerle hiçbir ilgisi yok."

"Ah," dedi Wilding. "Sanırım sizi anlamaya başlıyorum. Sanırım siz böyle bir deneyden geçtiniz. Peki ya sonuç? Ne oldu? Hep, yani küçük bir çocukken bile biliyor muydunuz?..."

Cümlesini tamamlamadı.

Sonra ağır ağır, "Yoksa hiçbir fikriniz yok muydu?" diye mırıldandı.

Llewellyn, "Hiçbir fikrim yoktu," dedi.

5. BÖLÜM

I

Hiçbir fikrim yoktu...

Wilding'in sorusu Llewellyn'i kendi geçmişine götürmüştü. Çok uzun yıllar geriye.

Henüz küçük bir çocuk olduğu yıllara...

Bir anda temiz, serin dağ havası burnuna doldu. Her tarafın buz tuttuğu soğuk kışları, sıcak, kurak yazları anımsıyordu. Yaşadıkları birbirine sıkı sıkıya bağlı topluluğu. Uzun boylu, zayıf denecek kadar ince bir İskoç olan babası asık suratlı ciddi bir adamdı. Sürdürdükleri basit ve mütevazı yaşama rağmen babası tam bir entelektüeldi. Asla boyun eğmeyen, çok dürüst ve adil bir adam olan babası duyguları ne denli derin ve gerçek olsa da bunları göstermekte zorlanırdı. Koyu renk saçlı Galyalı annesinin tatlı, kıvrak sesiyle en sıradan konuşma bile insanın kulağına müzik gibi gelirdi... Annesi bazen öğleden sonraları, kendi babasının Eisteddfod[1] için bestelediği bir şiiri Galya dilinde okurdu. Çocuklar şiirin dilini yalnızca kısmen anlayabiliyorlardı, sözcüklerin anlamını bilmiyor-

---

(1) Eisteddfod: Gallerde 12. yüzyıl Kelt Dönemi'nden bu yana yapılan müzik, şiir, edebiyat festivali yarışması.

lardı ama şiirin müziksel tınısı Llewellyn'i içinde kendisinin de tanımlayamadığı özlemler uyandırıyordu. Annesi babası kadar entelektüel olmasa da doğal, Tanrı vergisi bir bilgeliğe sahipti.

Koyu renkli gözlerini sürekli çocuklarının üzerinde gezdirirdi. En çok da ilk çocuğu olan Llewellyn'in üzerinde dururdu bakışları. Bu bakışlarda hayranlık, endişe bazen de korkunun sınırlarında dolaşan bir kuşku olurdu.

Llewellyn bazen bu bakışlardan rahatsız olur ve endişeyle, "Ne oldu anne? Bir şey mi yaptım?" diye sorardı.

Annesi sıcak, içten, sevgi dolu bir gülümsemeyle karşılık verirdi bu soruya.

"Hayır, yavrum. Sen benim akıllı, iyi oğlumsun."

Böyle zamanlarda eğer oradaysa Angus Knox hışımla başını çevirir, önce annesine sonra da oğluna bakardı.

Mutlu bir çocukluğu olmuştu, normal her erkek çocuğunun olduğu gibi. Lüks bir yaşam değildi bu, hatta bazı açılardan sıradan olduğu bile söylenebilirdi. Ciddi ebeveynler, disiplinli bir gündelik yaşam. Evle ilgili sorumluluklar, üzerine düşen görevler, kendisinden daha küçük dört kardeşin sorumluluğu, dini toplulukların aktivitelerine katılım. Dindar ama kısıtlı bir yaşam şekli. Buna uyum sağlamış ve kabullenmişti.

Fakat öğrenmek istedikleri vardı ve babası da ona bu konuda destek veriyordu. O da tüm İskoçlar gibi eğitime büyük saygı duyuyor ve en büyük oğlunun topraktan anlamaktan çok daha öte bilgisi olmasını istiyordu.

"Sana yardımcı olmak için elimden geleni yapacağım Llewellyn ama çok fazla bir beklentin olmasın. Sonuçta bunu başarması gereken sensin."

Llewellyn bu denileni yapmayı başarmıştı. İlkokul öğretmeninin de cesaretlendirmesiyle koleji bitirmişti. Tatillerde otel ve

kamplarda çalışmıştı. Ayrıca geceleri de bulaşık yıkayarak para kazanıyordu.

Babasıyla geleceğini konuştu. Doktor ya da öğretmen olmaya karar verdi. Her iki mesleğe karşı da özel bir ilgisi yoktu ama bu şekilde bir kariyer kafasına uyuyordu. Sonunda doktor olmayı seçti.

Bütün bu yıllar boyunca çok özel bir görev yükleneceğinin en ufak bir işareti bile olmamış mıydı? Düşündü, anımsamaya çalıştı.

Evet, *bir şey* vardı... Şimdi dönüp bugünkü bakış açısıyla geriye bakınca anlıyordu bunu. Bir şey vardı ve o bunu o zaman anlamamıştı. O sırada anlam veremediği bir şey, bir tür korku. Bunu ancak bu şekilde ifade edebilirdi. Normal günlük yaşamın akışı arkasına saklanan, anlam veremediği bir korku. Yalnız kaldığında bu korkuyu daha da yoğun hissediyordu. Bu yüzden de toplum içinde olmaya özellikle çaba harcıyordu.

Carol'a daha farklı bir gözle bakmaya başladığı dönem de buydu.

Aslında onu çocukluğundan bu yana tanıyordu. Okula birlikte gitmişlerdi. Carol ondan iki yaş küçüktü, dişleri telli neşeli, çekingen, tatlı, hantal bir kızdı. Aileleri yakın dosttular. Carol zamanının büyük bir kısmını Knox'ların evinde geçirirdi.

Llewellyn tahsilini tamamlamaya yakın bir zamanda tatil için eve döndüğünde ilk kez Carol'a farklı bir gözle baktı. Dişindeki teller çıkarılmış, hantallığı ise tamamen kaybolmuştu. O artık erkeklerin peşinde koşmaktan zevk aldıkları koket, güzel bir genç kızdı.

O zamana dek kızların Llewellyn'in yaşamında pek önemleri olmamıştı. Çok çalışıyordu ve duygusal anlamda da pek gelişmemişti. Ama şimdi Carol'u görünce içinde birden farklı duygular

uyanmıştı. Dış görünüşüne önem vermeye başladı, aslında almayacağı pahalılıkta kravatlar aldı ve Carol için şekerleme kutuları satın alıp armağan etti. Annesi tüm anneler gibi bu gelişim karşısında gülümsüyor ve oğlunun ergenlikten erkekliğe geçişinin ilk işaretlerini iç çekerek izliyordu. Artık onu başka bir kadına vererek kaybetmesinin zamanı yaklaşmıştı. Henüz evlilik düşünmek için erkendi ama zamanı geldiğinde Carol uygun bir seçim olabilirdi. İyi düzgün bir aileden geliyordu, iyi eğitim almıştı, iyi huylu, yumuşak bir kızdı ve sağlıklıydı; tanımadıkları, şehirden gelecek her kızdan iyiydi. "Ama yine de benim oğlum için yeterince iyi değil," diye mırıldandı anne yüreğiyle. Sonra da gülümseyerek başını salladı, ezelden beri tüm annelerin aynı şeyleri hissettiklerini tahmin edebiliyordu. Bu konuyu çekinerek Angus ile konuştu.

"Bunun için henüz çok erken," dedi Angus. "Oğlumuz önce kendi yolunu çizmeli. Aslında daha kötüsü de olabilirdi. Carol iyi bir kız, gerçi pek zeki değil ama..."

Carol gerçekten güzel ve popülerdi. Herkesin peşinde koşmasından büyük bir keyif alıyordu. Genç delikanlılar arasında talibi çoktu ama o Llewellyn'i yeğlediğini açıkça belli ediyordu. Bazen onunla ciddi bir biçimde geleceklerini konuşuyordu. Carol pek belli etmese de Llewellyn'in kararsızlığından ve tutku eksikliğinden huzursuzluk duyuyordu.

"İyi ama Lew, mezun olduktan sonra ne yapacağın konusunda belirgin *bir planın* olmalı."

"Nasıl olsa bir işe girerim. İşçi arayan çok."

"İyi de belirli bir konuda uzmanlaşmak istemiyor musun?"

"Bunun için insanın özel bir ilgi alanı olması gerekir. Benim yok."

"İyi de Llewellyn Knox, bir şeyler yapmak, ilerlemek istiyorsun, değil mi?"

"İlerlemek mi, nereye?" diye sordu Llewelyn neşeyle.

"Şey... bir yerlere işte."

"Yaşam yalnızca bu değil, böyle olmamalı, öyle değil mi Carol? Buradan buraya." Parmağıyla ıslak kumda bir çizgi çizdi. "Doğum, gelişim, okul, kariyer, evlilik, çocuklar, ev, ağır çalışma, emeklilik, yaşlılık, ölüm. Bir sınırdan bir sınıra."

"Kastettiğim bu değildi Lew, bunu sen de biliyorsun. Demek istediğim kendini geliştirmeli, *bir yerlere* gelmeli, ün kazanmalı, tepeye çıkmalısın ki herkes seninle gurur duysun."

Llewellyn dalgın dalgın, "Acaba bütün bunlar gerçekten önemli mi?" dedi.

"Hem de çok önemli."

"Bence önemli olan bu yaşam yolculuğunu *nasıl* yaşadığın, bu yolculuğun seni nerelere taşıdığı değil."

"Hiç böyle bir saçmalık duymadım. Ne yani, başarılı olmak *istemiyor* musun?"

"Bilmiyorum. Sanmıyorum."

Birden Carol'u kendinden uzakta, çok uzakta hissetti. Yalnızdı, tamamen yalnızdı ve korkusunun bilincindeydi. Bir ürküntü, korkunç bir ürküntü içindeydi.

"Hayır, hayır, ben değil, başka biri," diye mırıldandı. Neredeyse bu sözcükleri yüksek sesle söyleyecekti.

"Lew! Lewelyn!" Carol'un sesi sanki çok uzaklardan, ıssız vahşi doğadan geliyordu. "Ne oldu? Çok kötü görünüyorsun?"

Yeniden kendine döndü, Carol'un yanındaydı. Kız onu dikkatle süzüyordu, yüzünde şaşkın, korku dolu bir ifade vardı. Llewellyn birden ona karşı büyük bir yakınlık hissetti. Carol onu kurtarmıştı, onu ıssız çorak yerden çekip çıkarmıştı.

"Çok tatlısın," dedi. Onu kendine çekti, çekinerek de olsa tutkuyla öptü. Kız da ona karşılık verdi.

Llewellyn düşünüyordu.

Ona şimdi söylemeliyim... Ona âşık olduğumu... Mezun olunca nişanlanabileceğimizi. Ondan beni beklemesini isteyeceğim. Bir kez Carol'u elde edersem, güvende olacağım.

Fakat bunları söyleyemedi. O anda sanki fiziksel anlamda bir elin aralarına girdiğini ve göğsüne bastırarak onu Carol'dan uzaklaştırdığını hissetti. Bu duygunun gerçekliği onu korkuttu ve ayağa kalktı.

"Carol, bir gün," dedi. "Bir gün... sana söyleyeceklerim olacak."

Carol ona baktı, mutlulukla güldü, tatmin olmuştu. Zaten ondan daha fazlasını söylemesini beklemiyordu. Bu konuyu olduğu şekliyle bırakmak daha iyiydi. Genç bir kız olarak erkekler tarafından istenmenin, peşinde koşulmanın masum mutluluğunu yaşıyor, beğendiği erkeği elde etmiş olmanın zaferini tadıyordu. Günün birinde Llewellyn ile evleneceklerdi. Bu öpücüğün gerisindeki duyguyu hissetmişti. Ona güveniyordu.

Llewellyn'deki tuhaf ihtiras yoksunluğu ise onu pek endişelendirmiyordu. Bu ülkedeki kadınlar, erkekler üzerindeki güçlerinden emindiler. Planları kadınlar yapar sonra erkeklerini bu hedefe ulaşmaları için zorlarlardı. Her şeye karar veren kadınlardı ve bu yoldaki en önemli silahları da çocuklardı. O ve Llewellyn çocukları için her şeyin en iyisini isteyeceklerdi ve bu Llewelyn'in ilerlemesi için çok önemli bir dürtü olacaktı.

Llewellyn'e gelince eve dönerken ciddi anlamda tedirgindi. Kafası karışmıştı. Ne kadar tuhaf bir deneyim olmuştu bu? Daha yeni aldığı psikoloji derslerinde öğrendiklerini anımsamaya çalışarak, kaygıyla kendini analiz etmeye çalıştı. Acaba bu sekse karşı bir direnç miydi? Bundan dolayı içgüdüsel olarak tepki mi

vermişti? Peki, ama bu direncin nedeni neydi? Akşam yemeğinde gözlerini annesinden ayırmadı ve endişeyle kendi kendine bunun Oidipus kompleksi olup olmadığını sordu.

Yine de okula dönmeden önce içini rahatlatmak amacıyla annesine başvurdu.

Birden, "Anne, Carol'u seviyorsun, değil mi?" diye sordu.

İşte beklediğim oldu, diye düşünen annesi içinde tuhaf bir sızı hissetti. Yine de bunu belli etmeyerek kayıtsız bir havada, "Elbette, Llewellyn. Carol iyi huylu, güzel, düzgün bir kız. Baban da ben de onu seviyoruz."

"Ona söylemek istiyordum da, onu..."

"Onu sevdiğini mi?"

"Evet. Ondan beni beklemesini isteyecektim."

"Eğer seni seviyorsa buna hiç gerek yok oğlum."

"Ama ona bunu söyleyemedim anne. O sözcükler ağzımdan bir türlü çıkmadılar."

Annesi gülümsedi.

"Bunun için hiç endişelenme. Erkeklerin genellikle böyle zamanlarda dilleri tutulur. Örneğin baban günlerce karşımda oturup beni adeta göz hapsine almıştı, sanki beni sevmiyor da benden nefret ediyormuş gibi. Üstelik de yan yana geldiğimizde aklına 'Nasılsın?' ya da 'Bugün hava güzel' dışında bir şey gelmiyordu."

Llewelyn üzgün üzgün, "Olay bu değildi," dedi. "Sanki bir el beni ondan uzaklaştırdı, geriye doğru itti. Ona yaklaşmam *yasakmış* gibi."

Annesi o anda oğlunun endişesinin önemini ve gücünü hissetti.

Ağır ağır, "Belki de o senin için doğru kız değildir," dedi. "Ah..." Llewellyn'in karşı çıkmasını engelledi. "Biliyor musun bunu

söylemek çok zor, özellikle de senin gibi genç ve kanı kaynayan birine. Belki de içinde seni olmaması gerekenler için uyaran bir şey vardır, seni kendinden kurtaran, gerçek olmayan dürtülerden koruyan, neyin olması neyin olmaması gerektiğini bilen."

"İçimde bir şey..." diye yineledi Llewellyn ağır ağır. Düşünceliydi. Birden çaresizlik içinde annesine baktı.

"Gerçekten bilmiyorum, kendim hakkımda hiçbir şey bilmiyorum."

II

Koleje döndüğünde günlerini ya çalışarak ya da arkadaşlarının yanında geçirmeye çalıştı. Korkusu kaybolmuştu. Özgüveni geri dönmüştü. Ergenlerin seks deneyimlerine ve sorunlarına ilişkin makaleler okuyor, kendi kendine tatminkâr açıklamalar bulmaya çalışıyordu. Final sınavlarını büyük bir başarıyla tamamladı. Tabii bu da kendine olan güvenini artırdı. Eve dönerken kararı kesindi ve geleceği gözlerinin önünde şekilleniyordu. Carol'dan karısı olmasını isteyecek, onunla final sınavlarından sonra önüne çıkan çeşitli iş olanaklarını konuşacaktı. Yaşamı artık gözlerinin önünde net ve açık bir şekilde belirdiği ve plan yapabildiği için rahatlamıştı, kendini çok mutlu hissediyordu. Artık yalnızca ona uygun, herhangi bir zorlukla karşılaşmadan başarılı olabileceği bir işe ve bir yuva kurup, çocuk sahibi olacağı sevdiği bir kadına ihtiyacı vardı.

Eve dönmesiyle birlikte tüm yerel aktivitelere katılmaya başladı. Genellikle grup halinde dolaşıyorlardı ama grubun içinde herkes onunla Carol'u çift olarak kabul ediyordu. Çok ender de olsa yalnız kaldığı oluyordu, akşamları yatağa gittiğindeyse hemen

uyuyor ve düşünde Carol'u görüyordu. Bunlar genellikle erotik düşlerdi ve Llewellyn bundan hoşlanıyordu. Her şey normal, her şey iyi, her şey olması gerektiği gibiydi.

Llewellyn bundan emin güzel günler geçirirken günün birinde birden babasının sözleriyle dehşete düştü.

"Bir terslik mi var oğlum?"

"Terslik mi?" Şaşırmıştı.

"Sen sen gibi değilsin."

"Öyleyim baba. Kendimi hiç bu kadar iyi hissetmemiştim."

"Fiziksel anlamda bir şeyin olmadığı kesin oğlum."

Llewellyn şaşkınlık içinde babasına baktı. Zayıf, mesafeli, yaşlı adam alev alev parlayan, çukurdaki gözleriyle ağır ağır başını salladı.

"Bazen bir erkeğin de yalnız kalmaya ihtiyaç duyduğu zamanlar olabilir."

Babası başka bir şey söylemedi, arkasını dönüp gitti. Llewellyn yine o anlam veremediği, açıklayamadığı korkunun içinde büyüyüp, yükseldiğini hissediyordu. Yalnız olmak *istemiyordu*, belki de en son istediği şey yalnızlıktı. Bunu yapamazdı, yalnız kalamazdı, ***kalmamalıydı***.

Üç gün sonra babasının yanına gitti.

"Dağa kamp yapmaya gidiyorum. Yalnız başıma."

Angus, "İyi," dedi.

Gözleri mistik bir adamın gözleriydi, oğluna anlayışla bakıyordu.

Llewellyn düşünüyordu.

Ondan kalıtım yoluyla bana geçen bir şey var, *onun* bildiği ama benim bilmediğim bir şey.

III

Orada, o ıssız yerde neredeyse üç haftadır yalnızdı. Kendinde büyük bir değişim hissediyor, iç dünyasında ilginç şeyler yaşıyordu. Özellikle de yalnızlığı en başından beri kesinlikle kabul edilebilir bir durum olarak görüyordu. Bunca zaman bu düşünceye neden karşı koyduğunu ise anlayamıyordu.

Öncelikle kendini, Carol'u ve geleceğini uzun uzun düşünme fırsatı bulmuştu. Sanki her şey, tüm gelecek gözlerinin önüne apaçık ve mantıklı bir şekilde sergilenmişti ve kendisi kesinlikle bunun bir parçası olarak değil, yalnızca bir seyirci olarak *dışarıdan* yaşamını seyrediyordu.

Bunun nedeni belki de tasarladığı bu yaşayış biçiminin gerçek olmamasıydı. Mantıklı ve uyumluydu ama gerçek dışıydı. Carol'u seviyordu, onu istiyordu ama onunla evlenmeyecekti. Yapacağı başka bir şey vardı. Fakat bunun ne olduğunu bilmiyordu. Bir kez bunu kabul edince başka bir evreye geçti; yalnızca boşluk, büyük, yankılayan bir boşluk olarak tanımlayabileceği bir evreye. O hiçti ve bir hiç olarak kalacaktı. Artık korkmuyordu. Boşluğu kabullenmek korkusunu yenmesini sağlamıştı.

Bütün bu evre boyunca pek bir şey yemediği gibi içmedi de. Bazen hafifçe başının döndüğünü hissediyordu.

Sanki bir aynada sahneler ve insanlar belirip kayboluyordu gözlerinin önünde.

Bir ya da iki kez bir yüzü net olarak görebildi. Bir kadının yüzüydü bu, içinde tuhaf bir heyecan uyandıran bir kadın yüzü. İnce, narin, güzel bir yüzdü bu, koyu renkli dalgalı saçları şakaklarından aşağı dökülüyordu. Kadının gözlerindeki derin, sanki büyük bir trajedi yaşamışçasına hüzünlü bakışlar dikkatinden kaç-

mamıştı. Bir defasında bu yüzün geri planında alevler görmüştü, bir başka zaman da puslar arasında kiliseyi andıran bir yapı. Sonra kilisenin görüntüsü bir anda küçük bir çocuğun yüzüne dönüşmüştü. Her defasında Llewellyn bu kadının acı çektiğini hissetmişti, büyük bir acı. Keşke ona yardım edebilseydim... diye düşünmüştü. Ama bir yandan da yardım etmesinin mümkün olmadığını, yardım fikrinin boş ve yanlış olduğunu biliyordu.

Bir defasındaysa büyük, devasa, soluk parlak masif tahtadan bir yazı masası gördü. Masanın gerisinde geniş çeneli, küçük, mavi gözleri pırıltılar saçan bir adam oturuyordu. Adam konuşmak istercesine öne eğilmişti ve söylediklerinin önemini vurgularcasına eline küçük bir cetvel almış, el kol hareketleri yaparak konuşuyordu.

Yine tuhaf bir açıdan bir odanın köşesini gördü. Köşenin hemen yanında bir pencere vardı ve pencereden gökyüzünü adeta yaran karlarla kaplı büyük bir çam ağacı görülüyordu. Sonra pencereyle onun arasında eğilip ona bakan bir yüz belirdi; gözlüklü, yuvarlak, pembe bir yüz. Fakat Llewellyn bu yüzü tam olarak seçemeden bu görüntü kayboldu.

Llewellyn tüm bu görüntülerin hayal dünyasının yansımaları olduğunu düşünüyordu. O kadar anlamsız ve önemsizlerdi ki, yalnızca yüzler ve asla görmediği, tanımadığı yerler.

Bu yanılsamalar, gözlerinin önünde beliren görüntüler çok geçmeden kayboldular.

Bilinçli olarak hissettiği boşluk artık eskisi gibi uçsuz bucaksız ve büyük değildi. Boşluk toparlandı, anlam ve içerik kazandı. Artık onun içinde sürüklenmiyordu. Ona hâkim olmuştu.

Ve sonra bir şeyin daha bilincine vardı. Bekliyordu.

IV

Toz fırtınası birdenbire başlamıştı, dağlık bölgede hiç beklenmedik şekilde birdenbire kopan fırtınalardan biriydi bu. Kırmızı toz taşıyan bulutlar anaforlar oluşturarak, acı feryatlarla yaklaşıyorlardı, sanki gökyüzü birden canlanmış gibiydi. Sonra fırtına aynen başladığı gibi birden kesildi.

Fırtına sonrasındaki sessizlik dikkat çekiciydi.

Llewellyn'in kamp malzemelerinin neredeyse tamamı rüzgârla birlikte sürüklenmişti, çadırı devasa sarhoş bir kuş gibi aşağıdaki vadide döne döne, adeta kanat çırparak uçuyordu. Artık hiçbir şeyi yoktu. Sanki yeniden yaratılmışçasına huzurlu sakin bir dünyada yalnız, kendisiyle baş başaydı.

Olacağını hep bildiği bir şeyin olmak üzere olduğunu biliyordu. Yine korku duydu ama bu daha önce duyduğu korkudan, direnme korkusundan farklı bir korkuydu. Sanki korkuyu yeniden öğreniyordu. İçinde büyük bir boşluk vardı ve bir varlığı kabul etmeye hazırdı. Yalnızca korkuyordu çünkü tüm alçakgönüllülüğüyle ne kadar küçük ve önemsiz bir varlık olduğunu biliyordu.

Ondan sonra olanları Wilding'e anlatmak hiç de kolay değildi.

"Bakın bundan sonrasını anlatmak hiç kolay değil, çünkü bunu ifade edecek sözcükler yok. Ama ben bunun *ne olduğunun* tam anlamıyla bilincindeydim. Bu Tanrı'ya ulaşmaktı, onu tanımaktı. Bunu belki en iyi şekilde şöyle anlatabilirim: Güneşi yalnızca kendisine anlatılanlardan ve elinin üzerindeki sıcaklığı hissederek tanıyan kör bir adamın birden gözlerinin açılıp güneşi *görmesi* gibi bir şeydi bu.

"Tanrı'ya her zaman *inanmıştım* ama şimdi artık varlığını *biliyordum*. Dolaysız, kişisel ve tanımlanamaz bir deneyimdi bu, her

insanı korkutacak bir deneyim. Artık onun insanlara ulaşmak için neden insan bedeninde vücut kazanması gerektiğini anlıyordum.

"Daha sonra –bu yalnızca birkaç dakika sürdü– dönüp eve gittim. Kendimi çok bitkin ve zayıf hissediyordum, toparlanmam iki üç gün sürdü."

Bir iki dakika kadar sustu.

"Annem benim için çok endişeleniyordu. Bütün bunlara bir anlam veremiyordu. Babama gelince en azından benim çok büyük bir deneyim yaşadığımın farkındaydı. Anneme açıklayamayacağım, çok ilginç yanılsamalar gördüğümü söyledim.

"Babanın ailesinde altıncı his dedikleri türde bir 'geleceği görme' yetisi var. Büyükannesinde ve kız kardeşlerinden birinde varmış."

"Birkaç gün dinlenip yeniden eski gücümü kazanmıştım. İnsanlar gelecekten söz ettiklerinde susuyordum. Her şeyin benim için bir şekilde düzenlenip, ayarlanacağını biliyordum. Yalnızca benim için çizilen yolu kabul etmem gerekiyordu ki zaten kabul etmiştim, yalnızca *ne* olduğunu bilmiyordum.

"Bir hafta kadar sonra komşu kasabalardan birinde büyük bir dua toplantısı vardı. Nasıl diyeyim, bir tür Evangelist misyon toplantısı. Annem oraya gitmek istiyordu, babam da gitmek istiyordu ama konunun benim ilgimi çektiğini pek söyleyemem. Ama ben de onlarla birlikte oraya gittim."

Llewellyn Wilding'e bakarak gülümsedi.

"Bu toplantının *sizin* kesinlikle ilginizi çekmeyecek bir şey olduğunu belirtmeliyim; basit ve oldukça melodramatik. Beni de etkilemedi. Bu durum beni şaşırtmış, hayal kırıklığına uğratmıştı. Sonra birçokları inançlarını kanıtlamak için hareketlendiler.

İşte o anda vahiy geldi, yanılmayacak kadar net ve açık olarak...

Ayağa kalktım. Oradaki yüzlerin bana döndüklerini anımsıyorum.

Ne söylemem gerektiğini bilmiyordum, sözcükler kafamın içinde şekilleniyor ve ağzımdan dökülüyordu. Bazen beni de aşan bir hızla kafama doluşuyor ve ben hiçbirini kaybetmeden onları yakalamak için çok hızlı konuşmak zorunda kalıyordum. O anda içinde bulunduğum durumu açıklamam o kadar zor ki, bunun ateş ve bal gibi bir şey olduğunu söylesem bilmem beni anlar mısınız? Alev beni kavuruyordu ama balın tatlılığı da vardı, itaatin tatlılığı. Tanrı'nın ulağı olmak son derece dehşet verici ama aynı zamanda tanımlanamayacak kadar tatlı bir deneyim."

Wilding, "Sancak açmış bir ordu kadar dehşet verici,"(1) diye mırıldandı.

"Evet. Zebur'u yazan neden bahsettiğini biliyormuş."

"Peki, ya sonra?"

Llewellyn Knox ellerini iki yana açtı.

"Tükeniş, tam ve kesin tükeniş. Sanırım kırk beş dakika hiç durmadan konuştum. Eve döndüğümde şöminenin başına oturmuş titriyordum, elimi kaldıracak ya da tek bir kelime edecek gücüm yoktu. Annem durumumu anladı. 'Babam da Eisteddfod'dan sonra böyle olmuştu,' dedi. Bana çorba yaptı, yatağıma sıcak su torbaları yerleştirdi."

Wilding mırıldandı.

"Kalıtımsal açıdan gerekli her şeye sahipsiniz. Mistik yönünüz babanızın İskoç olmasından, şiirsel ve yaratıcı yönünüz annenizin Galya'lı olmasından kaynaklanıyor, tabii sesiniz de. Gerçekten yaratıcı bir sahne –korku, hüsran, boşluk– ve sonra birden gelen, sizi yücelten o büyük güç ve ardından gelen tükenmişlik."

---

(1) Zebur: Süleyman – Ezgiler Ezgisi 6:10

Bir iki saniye kadar sustuktan sonra sordu. "Öykünüzün devamını anlatmayacak mısınız?"

"Anlatacak pek fazla bir şey yok. Ertesi gün gidip Carol'u gördüm. Ona doktor değil bir tür din adamı, vaiz olacağımı anlattım. Onunla evlenmeyi istediğimi ama şimdilik bu isteğimden vazgeçmek zorunda olduğumu söyledim. Beni anlamadı. 'Bir doktor da bir vaiz kadar insanların iyiliği için çalışabilir, onlara yardımcı olabilir,' dedi. Ona konunun insanlara iyilik yapmak, yardımcı olmak olmadığını söyledim. Bana bir görev verilmişti ve ben bunu yerine getirmeliydim. Evlenemeyeceğimi söyleyerek saçmaladığımı söyledi. Sonuçta ben Katolik değildim. Ona, 'Her neysem ve neyim varsa, o artık Tanrı'nın,' dedim ama tabii bunu anlamadı. Zaten nasıl anlayabilirdi ki zavallı yavrucak? Bu onun sözcük haznesinde bulunmayan bir kavramdı. Sonra eve dönüp anneme olanları anlattım, ondan Carol'a iyi davranmasını ve beni anlamasını istedim. 'Çok iyi anlıyorum,' dedi. 'Bir kadına verecek hiçbir şeyin kalmamış." Sonra birden kontrolünü yitirip, ağlamaya ve avazı çıktığınca bağırmaya başladı. 'Biliyordum... hep biliyordum, *bir şey* vardı. Diğerlerinden farklıydın. Ah, anneler ve kadınlar için çok zor bir durum bu.'

'Eğer seni başka bir kadına vererek kaybetseydim bunu kabullenirdim. Yaşamın kuralı bu. Bunun sonucunda günün birinde dizlerimin dibinde oynaşan küçük torunlarım olurdu. Ama şimdi, seni tamamen kaybediyorum.'

Onu bunun doğru olmadığına ikna etmeye çalıştım ama ikimiz de gerçeğin bu olmadığını biliyorduk. Artık hiçbir insanla doğal bağlantım olamazdı."

Wilding huzursuzluk içinde kıpırdandı.

"Bağışlayın ama bunu bir yaşam biçimi olarak tanımlayamıyorum. İnsani eğilimler, insanlarla yakınlaşma, insanlara yardım, insan sevgisi, merhamet..."

"Benim bahsettiğim bir yaşam biçimi değil ki! Ben seçilmiş bir insandan bahsediyorum, çevresindeki insanlardan fazlası olan ama aynı zamanda hiçbir şeyi olmayan ve bir hiç olduğunu asla unutmaması gerektiğini çok iyi bilen ve bilmek zorunda olan."

"Sizi izleyemiyorum."

Llewellyn ağır ağır, yumuşak bir tonda konuşuyordu sanki dinleyenlerden çok kendisi için konuşuyormuş gibi.

"Evet, tabii asıl tehlike bu; unutulan. Şimdi Tanrı'nın bana acıdığını, yardımını esirgemediğini anlıyorum. Tam zamanında kurtarıldım."

6. BÖLÜM

I

Wilding, Llewellyn'in bu son sözlerinden dolayı şaşırmıştı.

"Bana bütün bunları anlatmanız iyi oldu," dedi dalgın dalgın. "Lütfen bunun yalnızca basit bir merak olmadığına inanın."

"Bunu biliyorum. Siz çevrenizdeki insanlarla gerçekten ilgilenen bir insansınız."

"Siz de çok farklı, alışılmadık bir insansınız. Birçok dergide kariyerinizle ilgili çok sayıda makale okudum. Ama benim asıl ilgimi çeken bunlar değildi. Bunlar genellikle yüzeysel ayrıntılar."

Llwellyn başıyla onayladı. Kafası geçmişe takılıp kalmıştı. Asansörün onu yüksek bir binanın otuz beşinci katına götürdüğü o günü anımsıyordu. Büyük kabul salonu, onu karşılayan ince, zarif sarışın, yanına götürüp teslim ettiği geniş omuzlu yapılı genç adam ve sonuçta büyük patronun ofisine götürülmesi. Büyük yazı masasının parlak, soluk yüzeyi, yazı masasının gerisinden ayağa kalkarak onu selamlamak için elini uzatan adam ve adamın geniş çenesiyle küçük, delici mavi gözleri. Bunlar bir zamanlar çölde gördüğü gözlerdi.

"...Sizinle tanışmaktan çok büyük mutluluk duydum Bay Knox. Kanımca ülke yeniden Tanrı'ya dönüş için gerekli olgunluğa ulaşmış durumda... Bu geniş, kapsamlı bir şekilde anlatılmalı... Bunun için para harcamaktan kaçınmamalıyız... İki toplantınıza katıldım... Gerçekten çok etkilendim... Topluluğu tamamıyla ele geçirmiştiniz, istediğiniz şekilde etkilediğiniz ortadaydı, özlemle ağzınızdan çıkan her bir sözcüğü bekliyor, adeta yutuyorlardı... Muhteşemdi... gerçekten muhteşem..."

Tanrı ve büyük iş! Bu iki kavram birbirine ters değil miydi? Peki, ama neden olsundu ki? Eğer ticari kafa ve basiret Tanrı'nın insanlara bir lütfu ise neden onun hizmetinde de kullanılmasındı ki?

Onun yani Llewellyn'in herhangi bir endişesi ya da sıkıntısı olmamıştı çünkü bu oda da bu adam da ona önceden gösterilmişti. O modelin, *onun* modelinin bir parçasıydı. Burada dürüstlük, içtenlik vardı, ancak antik sunaklardaki oymalarla kıyaslanabilecek kadar basit, tuhaf bir içtenlik. Yoksa bu yalnızca yeni bir iş fırsatının açgözlülüğü mü? Tanrı üzerinden de para kazanılabileceği gerçeğinin anlaşılması?

Llwellyn bunu bilmiyordu, bunun üzerinde hiç düşünmemiş, endişe duymamıştı, çünkü bu yaşam modelinin bir parçasıydı. O bir mesihti, başka bir şey değil, yalnızca itaat etmesi gereken biri...

On beş yıl... Başlangıçta küçük açık hava toplantılarıyla başlayan, okul salonlarına, konferans salonlarına ve sonuçta stadyumlara kadar uzanan on beş yıl...

Yüzler, devasa, donuk yüz kitleleri, uzaklara dalıp gitmiş, kendinden geçmiş, sıra sıra dizilmiş yüzler. Bekleyen, açlık duyan...

Peki ya o? Onun rolü. Her zaman aynı.

Soğuk, korkunun hâkimiyeti, boşluk, bekleyiş...

Ve sonra Doktor Llewellyn Knox'un ayağa kalkışı ve... Sözcükler, ruhundan süzülüp, ağzından çıkan sözcükler... Ama hayır, onun sözcükleri değildi bunlar, asla onun sözcükleri değildi. Onun olan yalnızca bu sözcükleri söylemenin övüncü, büyük coşkusu, onu özünden geçirmesiydi.

(Tabii ki işin asıl tehlikeli olan yanı da buydu. Tuhaf olan bunu o zamana kadar fark etmemiş olmasıydı.)

Ve sonuç; yaltaklanan kadınlar, içtenlikle inanan, bağlanan erkekler, kendini çöküşün kıyısında hissetmek, ölesiye bir zayıflık ve bulantı, konukseverlik, dalkavukluk, isteri.

Ve o elinden geldiğince insanları yanıtlamaya çalışmış biri olarak artık Tanrı'nın elçisi, bir mesih değildi yalnızca sıradan bir insandı, hatta ona aptalca bir hayranlıkla, adeta taparak bakan o kalabalıklardan çok daha yetersiz biri. İnsanların erdem olarak adlandırdıkları her şeyden arınmış, insana saygınlık kazandıran her şeyi yitirmiş çaresizlik, siyah, boş, öldüresi bir umutsuzluk pençesinde tükenmiş bir yaratık...

"Zavallı Doktor Knox," diyorlardı. "Çok yorgun görünüyor."

Yorgun. Giderek daha çok, daha çok yorgun...

Aslında fiziksel anlamda güçlü bir adamdı ama geçirdiği son on beş yıl onu yıpratmıştı. Adeta çökmüştü. Baş dönmesi, bulantı, denge kaybı, kalp çarpıntısı, soluk almada güçlük, baygınlıklar, bilinç kayıpları...

Ardından dağda sanatoryumda geçirilen günler başlamıştı. Yatağında hareketsiz yatıyor, sürekli pencereden dışarı, gökyüzünü adeta bıçak gibi kesen çam ağacının karanlık siluetine bakıyordu. Zaman zaman pembe tombul bir yüz üstüne eğiliyor, nedense kalın gözlüklerin gerisindeki bu bakışlar ona baykuşları anımsatıyordu.

"Bu uzun bir süreç olacak, sabırlı olmalısınız."

"Peki doktor."

"Neyse ki bünyeniz güçlü ama kendinizi çok fazla zorlamışsınız. Kendinize karşı çok acımasız davranmışsınız, kalbiniz, ciğerleriniz, bütün organlarınız etkilenmiş bundan."

"Yani bana alıştıra alıştıra ölmekte olduğumu mu söylemeye çalışıyorsunuz?" diye sormuştu yalnızca meraktan.

"Kesinlikle hayır. İyileşeceksiniz. Dediğim gibi bu uzun bir süreç olacak ama buradan tamamen sağlıklı bir insan olarak çıkacaksınız. Fakat..."

Doktor duraksadı.

"Fakat ne?"

"Bunu anlamalısınız Doktor Knox. Gelecekte sakin bir yaşam sürmeniz gerekecek. Toplumun içinde, kalabalıklara hitap ederek sağlıklı olmanız olanaksız. Kalbiniz buna dayanmaz. Kürsü yok artık, konuşma da, çaba da."

"Bir süre dinlendikten sonra..."

"Hayır, Doktor Knox, ne kadar dinlenirseniz dinlenin görüşüm değişmeyecek."

"Anlıyorum." Düşündü. "Anlıyorum. Tükeniş."

"Aynen öyle."

Tükeniş. Tanrı yolunda tüketilmiş bir ömür, insan bedeninin kırılganlığı Tanrı'nın amaçlarına hizmete dayanamamıştı. Artık yararsızdı, bir kenara atılabilirdi.

Peki ya sonra?

Asıl soru da buydu işte. Ya sonra?

Çünkü her şeye rağmen o, yani Llewellyn Knox kimdi?

Bunu ortaya çıkarmalıydı.

II

Wilding'in sesi onu daldığı bu düşüncelerden kopardı.

"Acaba size gelecek hakkındaki planlarınızı sorabilir miyim?"

"Hiçbir planım yok."

"Gerçekten mi? Geri dönmeyi düşünüyor olabileceğinizi umuyor..."

Llewellyn, Wilding'in sözünü kesti, sesindeki haşinlik belli oluyordu.

"Geri dönüş yok."

"Faaliyetlerinizi değişik bir şekilde devam ettirmeyi mi düşünüyorsunuz?"

"Hayır. Bu kesin bir son, öyle olması gerekiyor."

"Size bunu yapmanız gerektiği mi söylendi?"

"Hayır, bu kadar açık değil. Söylenen toplumdan, toplantılardan uzak kalmam gerektiğiydi. Bu da son vermek anlamına geliyor."

"Bir yerde sakin bir yaşam sürmek mi? Belki rahip olarak bir kilisede?"

"Ben Evangelistim Sör Richard. Bu çok farklı bir şey."

"Bağışlayın. Sanırım anlıyorum. Tamamıyla yeni bir yaşama başlamanız gerekiyor."

"Evet, bir erkek olarak, kendi özel yaşamıma."

"Ve bu sizi endişelendiriyor ve korkutuyor, öyle mi?"

Llewellyn başını salladı.

"Hayır, tam olarak öyle değil. Burada kaldığım şu birkaç hafta içinde çok büyük bir tehlike atlattığımı anladım."

"Ne gibi bir tehlike?"

"İnsanoğlunun eline güç verilmemeli, bu onu içten içe çürütüyor. Benim içimde de yozlaşma başlamadan bunu daha ne kadar sürdürebilirdim? Korkarım bu sürecin başlamış olduğunu

bile hissedebiliyorum. Kürsüye çıkıp, karşımdaki kalabalıklara konuşurken bu konuşmamla onlara Tanrı'nın mesajını ilettiğini, neyi yapıp neyi yapmamaları gerektiğini söylediğini düşünen *ben* değil miydim? Hatta kendini Tanrı'nın elçisinden çok Tanrı'nın temsilcisi yerine koymaya başlayan? Anlıyorsunuz değil mi? Kendini vezirliğe terfi ettiren, diğer insanların üzerinde yüce bir insan gibi gören?" Bir an susup kısık bir sesle ekledi. "Ve Tanrı o kadar büyük ki beni bundan kurtarmayı uygun gördü."

"O zaman inancınızın başınıza gelenlerle azaldığını düşünmüyorsunuz?"

Llwellyn güldü.

"İnanç mı? Bu bence çok saçma bir sözcük. Güneşe, aya, oturduğumuz sandalyeye, üzerinde yürüdüğümüz toprağa inanıyor muyuz? Eğer bir şeyi biliyorsanız inanca gerek yoktur. Kesinlikle benim bir trajedi yaşadığımı düşünmemelisiniz. Hayır, ben benim için çizilen yolu izledim ve hâlâ da bunu yapıyorum. Benim için doğru olan buraya, bu adaya gelmekti, yine doğru olan da zamanı geldiğinde buradan ayrılmam olacak."

"Yani başka bir –nasıl diyorsunuz– komut aldığınızda mı?"

"Ah, hayır, öyle bir şey değil. Yavaş yavaş bundan kaçınamayacağım ortaya çıkacak ki olması gereken de bu zaten. Her şey kendiliğinden gelişecek. Ve ben ne yapmam, nereye gitmem gerektiğini biliyor olacağım."

"Bu kadar basit mi?"

"Sanırım evet. Nasıl açıklayayım... bu bir *uyum* sorunu. Yanlış bir şey yaptığınızda –bu arada yanlış sözcüğünü kötülük anlamında kullanmıyorum, yanılma anlamında kullandım– bunu hemen fark edersiniz. Bu dans ederken yanlış bir adım atmak ya da şarkı söylerken yanlış bir nota basmak gibi bir şey, bu çatlak sesi, bu

uyumsuzluğu fark edersiniz." Birden anımsadığı bir şeyin etkisiyle ekledi. "Eğer kadın olsaydım örgü sırasında ilmek kaçırmak derdim."

"Peki ya kadınlar konusu? Evinize dönüp, ilk aşkınızı aramak gibi bir niyetiniz var mı?"

"Duygusal bir son mu? Hayır. Ayrıca..." Gülümsedi. "Carol yıllar önce evlendi. Üç çocuğu var ve kocası da işinde çok başarılı bir emlak komisyoncusu. Carol ve ben hiçbir zaman birbirimize uygun olmadık. Derinliği olmayan bir gençlik aşkıydı bu."

"Peki, bunca yıl içinde hiç yaşamınıza giren, sizi etkileyen bir kadın olmadı mı?"

"Tanrı'ya şükür, hayır. Eğer olsaydı, eğer öyle birine rastlasaydım..."

Cümlesini tamamlamadı. Bu Wilding'i pek şaşırtmadı. Ama bunun nedeni asla Wilding'in o anda Llewllyn'in zihninde beliren koyu renkli saçları omuzlarına düşmüş, hüzünlü bakışlı kız hakkında bir bilgisi olması değildi.

Llewellyn o kıza günün birinde rastlayacağını biliyordu. O da yazı masası ve sanatoryum kadar gerçekti. Vardı, yaşıyordu. Eğer ona kendini Tanrıya adadığı dönemde rastlamış olsa ondan vazgeçmek zorunda kalacaktı. Şimdi yapabilir miydi bunu? İşte bunda kuşkuluydu. O koyu renk dalgalı saçlı kız Carol gibi yani bir ilkbaharda genç bir delikanlının coşan duygularının sonucunda ortaya çıkmış bir aşk macerası değildi. Şimdi özgürdü. Eğer karşılaşırlarsa... Karşılaşacaklarında hiçbir kuşkusu yoktu. Hangi koşullarda, nerede, ne zaman bunu bilmiyordu. Bir kilisedeki vaftiz teknesi, yükselen alevler... elindeki tek işaretler bunlardı. Yine de çok yaklaştığını hissediyordu, bu çok uzun sürmeyecekti.

Kitap raflarının arasındaki kapının birden şiddetle açılmasıyla irkildi. Wilding başını çevirdi ve şaşkınlıkla ayağa kalktı.

"Sevgilim, hiç beklemiyordum, senin..."

İspanyol şalı yoktu, boynuna kadar kapalı siyah elbisesini de giymemişti. İnce uçuşan, eflatun renkli bir elbise vardı üzerinde, kim bilir belki de Llewellyn'de odaya bir lavanta kokusu dolduğu hissi uyanmasının nedeni de bu renkti. Kadın Llewellyn'i görünce bir an kalakaldı, koskocaman açılan gözlerini ona dikti. Ne var ki bu gözlerdeki ifadesizlik neredeyse ürkütücüydü.

"Sevgilim, baş ağrın geçti mi? Seni Doktor Knox ile tanıştıra-yım. Eşim."

Lewellyn ileri doğru bir adım atarak kadının gevşek elini sıktı ve formalite gereği, "Sizinle tanıştığıma çok memnun oldum Leydi Wilding," dedi.

Faltaşı gibi açılmış gözlerde insanca bir pırıltı belirdi, rahatla-dığı anlaşılıyordu. Ardından Wilding'in onun için çektiği sandal-yeye oturdu, hızla, kısa cümlelerle ancak sözcükleri vurgulayarak konuşmaya başladı.

"Demek Doktor Knox sizsiniz? Tabii ki hakkınızda çok şey okudum. Buraya yani bu adaya gelmiş olmanız çok tuhaf. Neden geldiniz? Yani sizi buraya getiren neden ne? İnsanlar genelde bunu yapmazlar, öyle değil mi Richard?" Başını hafifçe kocasına çevire-rek ekledi.

"Yani bu adada kalmazlar demek istiyorum. Gemiyle gelir, dolaşır ve giderler. Nereye? Bunu hep merak ettim. Meyveler o küçük aptal hatıra bebeklerini ve buradakilerin el emeğiyle ördük-leri hasır şapkaları satın alıp, gemilerine dönerler ve gemi hareket eder. Nereye dönüyorlar? Manchester mı? Liverpool mu? Belki de Chichester'e, sonra orada da başlarına o hasır şapkaları takıp ki-lisede pazar ayinlerine katılıyorlar. Bu çok komik olurdu. Aslın-da her şey çok komik, komik olan yaşamın kendisi. Eski dadım 'Geliyor muyum yoksa gidiyor muyum, bilmiyorum,' derdi. Haklı. Yaşam aynen öyle bir şey işte, değil mi? Biri gidiyor mu yoksa ge-liyor mu? Bilmiyorum."

Başını salladı ve birden güldü. Otururken hafifçe sallandı, yalpaladı.

Lewellyn düşünüyordu.

Birkaç dakikaya kalmadan yığılıp kalacak. Acaba Wilding biliyor mu?

Göz ucuyla Wilding'e bakması gerçeği anlamasına yetti. Çok deneyimli, tam bir dünya adamı olan Wilding'in bu durum karşısında en ufak bir fikri yoktu. Karısına doğru eğildi, yüzünde ona karşı duyduğu aşk ve endişe görülüyordu.

"Hayatım, ateşin var. Kalkmamalıydın."

"Kendimi daha iyi hissediyorum, bunun nedeni aldığım o ilaçlar. Gerçi ağrım geçti ama ilaçlar beni sersemletti." Gülümsedi, anlamlı bir gülümsemeydi bu. Eliyle alnına düşen saçlarını geriye itti. "Benim için endişelenme Richard. Doktor Knox'a içecek bir şey ikram et."

"Peki ya sen, sen de bir şey ister miydin? Belki biraz brandy? İyi gelebilir."

Kadın suratını ekşitti.

"Hayır, yalnızca limon ve soda."

Wilding bardağını getirdiğinde ona yine sevgiyle gülümseyerek teşekkür etti.

Wilding gülerek, "Sen asla içkiden ölmeyeceksin," dedi.

Bir an için kadının yüzündeki ifade dondu.

"Kim bilir?" dedi.

"Ben biliyorum. Neyse, Knox siz ne alırdınız? Alkolsüz bir şey mi? Yoksa viski mi?"

"Eğer mümkünse brandy ve soda lütfen."

Lewellyn kadehini elinde tutarken kadın gözlerini o kadehten ayıramıyordu.

Sonra birden, "Gidebiliriz," dedi. "Gidelim mi Richard?"

"Villanın dışına mı? Yoksa bu adadan mı?"

"Kastettiğim tam olarak bu."

Wilding viskisini doldurdu ve dönüp karısının sandalyesinin arkasında durdu.

"Sen nereye istersen oraya gideriz bir tanem. Nereye, ne zaman istersen. İstersen hemen bu gece."

Kadın derin derin iç çekti.

"Sen... sen bana karşı hep o kadar iyisin ki. Tabii ki buradan ayrılmak istemiyorum. Ayrıca bunu nasıl yapabiliriz ki? Burada yönetmen gereken bir malikâne ve araziler var. Sonunda bu konuda da bir ilerleme kaydedebildin."

"Evet, ama bunun gerçekten hiç önemi yok. Sen benim için her şeyden önemlisin. Önce sen!"

"Ben de gidebilirim, yalnız başıma.. yalnızca kısa bir süre için."

"Hayır, beraber gideceğiz. Arkanda her zaman seni seven, seninle ilgilenen biri olduğunu bilmeni istiyorum."

"Yani sence benim bir bakıcıya mı ihtiyacım var?" Kadın gülmeye başladı. Bu kesinlikle kontrolsüz bir gülüştü. Birden elini ağzına götürerek sustu.

"Ah, bunu hissediyorum zaten, her zaman."

"İtalya'ya gideriz. Ya da istersen İngiltere'ye. Belki de İngiltere'yi özlüyorsundur."

"Hayır," dedi Shirley. "Hiçbir yere gitmiyoruz. Burada kalıyoruz. Nereye gidersek gidelim hiçbir şey değişmeyecek. Hep aynı."

Sandalyesinde hafifçe sendeledi, neredeyse düşüyordu. Gözleri bir noktaya takılıp kalmıştı. Sonra birden omzunun üstünden Wilding'in şaşkın, endişeli yüzüne baktı.

"Sevgili Richard," dedi. "Bana karşı her zaman çok iyiydin. Daima çok sabırlı davrandın."

Wilding yumuşak bir sesle, "Benim için senin dışında hiçbir şeyin önemi olmadığını anladığın sürece ben hep sana karşı böyle olacağım," dedi.

"Bunu biliyorum, ah, çok iyi biliyorum bunu." Ve ekledi. "Senin burada çok mutlu olacağını sanıyordum ama görüyorum ki bunda ufak da olsa sapmalar var."

Shirley, "Doktor Knox burada," dedi.

Başını birden konuklarına çevirdi, yüzünde muzip, neşeli bir gülümseme belirdi.

Llewellyn düşünüyordu.

Ne kadar hoş, çekici ve büyüleyici olabiliyor, öyleymiş de."

Shirley devam etti. "Adaya ve villaya gelince, burası yeryüzünde bir cennet. Bunu bana bir kez söylemiştin ve ben de sana inandım, üstelik bu doğru da. Burası bir yeryüzü cenneti."

"Ah!"

"Tam olarak da bu yüzden buna katlanamıyorum. Sizce de Doktor Knox..." Daha önceki vurgulu ses tonu geri dönmüştü. "Bu cennette dik durmak için insanın çok güçlü ve sağlam bir karakteri olması gerekmez mi? Aynen şu eski ilkeller gibi, hani kafalarında taçları ağaçların altına sıralanıp oturan o kutsanmışlar. Hep o taçların çok ağır göründüklerini düşünmüşümdür, zaten onlar da altın taçlarını durgun denize atıyorlar, bir tür dinsel ayinle ilgili, değil mi? Belki de Tanrı ağırlığından dolayı onların bu taçları atmalarını istedi. Sürekli öyle bir taç takmak insana çok ağır gelebilir. İnsan sonuçta her şeyden bıkabilir, öyle değil mi? Düşünüyorum da..." Ayağa kalktı, sendeledi. "Ben yatağa dönsem iyi olacak. Sen haklısın Richard, ateşim olabilir. Ama taçlar ağırdır. Burada olmak bir düşün gerçekleşmesi gibi bir şey, ancak ben artık bir düşte yaşamıyorum. Başka bir yerde olabilirdim ama nerede? İşte bunu bilmiyorum. Eğer..."

Birden yığıldı. Llewellyn onu tam zamanında yakaladı, zaten bunun olmasını bekliyordu. Ve onu Wilding'e bıraktı.

Wilding telaşla, "Onu yatağına geri götürsem iyi olacak," dedi. "Evet, evet. Sonra da hemen doktora telefon edeyim."

Llewellyn "Uyuyunca kendine gelir," dedi.

Richard Wilding ona kuşkuyla baktı.

Llewellyn, "İzin verin, size yardım edeyim," dedi.

İki adam kendinden geçen kızı girdiği kapıdan geçirdiler. Kısa bir koridordan doğruca kadının kapısı açık duran yatak odasına ulaştılar. Onu dikkatle ve özenle büyük, oymalı masif tahta, ağır brokar perdeli yatağına yatırdılar.

Wilding yeniden koridora çıkarak seslendi.

"Maria! Maria!"

Llewellyn hızla etrafına bakındı.

Sonra duvardaki perdeyle kapatılmış bir oyuktan banyoya geçti, oradaki camlı dolaba baktı ve yeniden yatak odasına döndü.

Wilding bir kez daha sabırsızlık içinde "Maria!" diye seslendi.

Llewellyn tuvalet masasına doğru ilerledi.

Wilding bir iki dakika kadar sonra odaya döndü, yanında kısa boylu esmer bir kadın vardı. Kadın hemen yatağın yanına gitti, baygın bir halde sırtüstü uzanmış hanımının üzerine eğilince hafif bir çığlık attı.

Wilding sert bir sesle, "Hanımınla ilgilen," dedi. "Ben doktora telefon edeceğim."

"Bu gerekli değil senyör. Ne yapılması gerektiğini biliyorum. Yarın sabah kendine gelmiş olur."

Wilding istemeyerek de olsa başını sallayarak odadan çıktı.

Llewellyn onu izledi ama eşikte durakladı.

"Nereye saklıyor acaba?" diye sordu Maria adlı kadına bakarak.

Kadın ona baktı, gözleri kırpıştı.

Sonra birden, bakışları hemen Llewelly'nin arkasındaki duvara kaydı. Llewellyn oraya doğru ilerledi. Duvarda küçük bir resim asılıydı, bir manzara resmi. Llewellyn resmi çivisinden aldı. Resmin hemen arkasında eski tip küçük bir duvar kasası vardı. Eskiden kadınların mücevherlerini saklamak amacıyla kullandıkları bu kasaların modern bir ev hırsızına karşı pek bir koruma sağlamayacakları kesindi. Zaten anahtarı da kilitteydi. Llewelyn yavaşça kasayı açtı ve içine baktı. Başını onaylarcasına salladı ve yeniden kapadı. O anda bakışları Maria'nınkilerle karşılaştı, ikisi de belli etmeseler de birbirlerini tam olarak anladıkları anlaşılıyordu.

Llewellyn odadan çıktı ve tam o anda telefon ahizesini yerine koymakla meşgul olan Wilding'e yetişti.

"Doktor yerinde değil," dedi Wilding sinirle. "Anladığım kadarıyla bir doğuma gitmiş."

Llewellyn sözcüklerini özenle seçerek, "Sanırım Maria ne yapılması gerektiğini çok iyi biliyor," dedi. "Bence daha önce de Leydi Wilding'in böyle olduğunu görmüş."

"Evet... evet... Belki de haklısınız. O karıma çok ama çok bağlı."

"Bunu görebiliyorum."

"Onu herkes sever. Onun sevilmeye, çok sevilmeye ve korunmaya öyle çok ihtiyacı var ki. Buradaki tüm insanların güzelliğe karşı çok büyük bir eğilimleri var, özellikle de bu güzel dertliyse."

"Yine de onlar bir Anglosakson'un olabileceğinden çok daha realistler."

"Olabilir."

"Onlar gerçeklerden asla kaçmazlar."

"Biz kaçıyor muyuz?"

"Sıklıkla. Karınızın çok güzel bir odası var. Biliyor musunuz orada dikkatimi çeken ne oldu? Odada parfüm kokusu yoktu, yal-

nızca hafif bir lavanta kolonyası kokusu vardı. Oysa kadınlar parfüme bayılırlar."

Richard Wilding başıyla onayladı.

"Biliyorum. Lavanta kokusunu hep Shirley'yle bağdaştırıyorum. Bu koku bende geçmişimi çağrıştırıyor, çocukluk yıllarımı, annemin lavanta kokan, bembeyaz çamaşırları yerleştirdiği dolabını. Annem dolapların her yerine kendi yaptığı ufak lavanta torbaları yerleştirir, böylece baharın tazeliğini dört mevsim evimize taşırdı. Basit taşra alışkanlıkları işte."

İç çekerek bakışlarına hiçbir anlam veremediği konuğuna baktı.

Llewellyn, "Artık gitmeliyim," dedi ve elini uzattı.

7. Bölüm

"Demek hâlâ buraya geliyorsunuz?" diye sordu Knox garson gittikten sonra.

Leydi Wilding bir an için konuşmadı, sessiz kaldı. O akşam limana da bakmıyordu. Gözü önündeki kadehteydi. Altın sarısı bir sıvıyla dolu olan kadehte.

"Portakal suyu," dedi.

"Görüyorum. Bir iyi niyet göstergesi."

"Evet, iyi niyet göstergesi olarak yararlı."

"Ah, hiç kuşkusuz."

"Ona beni burada gördüğünüzü söylediniz mi?" diye sordu Leydi Wilding.

"Hayır."

"Neden?"

"Bu onu incitebilirdi. Sizi incitebilirdi. Ayrıca bana sormadı da."

"Peki ya sorsaydı söyler miydiniz?"

"Evet."

"Neden?"

"Bu çok daha kolay, dolayısıyla da iyi olurdu."

Leydi Wilding iç geçirdi. "Acaba bütün bunları anlıyor musunuz?"

"Bilmiyorum."

"Onu asla incitmeyeceğimi, üzmek istemediğimi anlıyorsunuz, değil mi? Onun ne kadar iyi olduğunu görüyorsunuz, değil mi? Bana nasıl inandığını? Yalnızca beni düşündüğünü?"

"Ah, evet. Bunu görebiliyorum. Sizi tüm zorluklardan, tüm kötülüklerden korumak istiyor. Adeta tüm kötülüklere karşı önünüzde kalkan oluyor."

"Ama bu kadarı çok fazla."

"Evet, fazla."

"İnsan bir şekilde bir şeyin içine giriyor ve sonra ondan kurtulamıyor işte. Bir şekilde kendini kandırıyorsun, numara yapıyorsun, sonra her gün daha fazla öyleymiş gibi davranıyorsun. Ama sonra, yoruluyorsun ve avazın çıktığınca bağırmak istiyorsun: 'Yeter artık sevme beni, bırak peşimi, beni sevmeye, benim için endişelenmeye, beni gözetmeye, beni korumaya son ver artık.'" Ellerini kenetledi. "Richard ile mutlu olmak *istiyorum.* Gerçekten istiyorum. Neden yapamıyorum bunu. Neden bütün bunlar beni hasta ediyor?"

"*Elinde sürahiyle dur, elmalarla rahatlat beni, çünkü ben aşk hastasıyım.*"

"Evet, bu. Bu *benim.* Hepsi benim hatam."

"Onunla niçin evlendiniz?"

"Ah, o mu?" Leydi Wilding'in gözleri kocaman açıldı. "Bu basit. Ona âşık oldum."

"Anlıyorum."

"Sanırım bu bir çeşit karasevdaydı. Vuruldum ona. Çok caziptı, seksüel anlamda çekiciydi. Beni anlıyorsunuz, değil mi?"

"Evet, anlıyorum."

"Ayrıca romantik anlamda da çok çekiciydi. Çok değer verdiğim, yaşlı bir dostum beni uyarmıştı. Bana aynen şöyle demişti. 'Richard ile aşk yaşa ama onunla sakın evlenme.' Haklıydı aslında. Ama çok mutsuzdum, Richard tam da öyle bir anda çıktı karşıma. Bir anlamda gözlerim açık düş gördüm ben. Aşk ve Richard; bir adanın ve ay ışığının büyüsü. Bunun yararı oldu, ayrıca kimseye bir zararı da yoktu. Kısacası bir düş yaşadım ama ben artık o düşteki ben değilim. Ben yalnızca o düşü gören kişiyim ve bu hiç iyi değil."

Shirley doğruca adamın gözlerinin içine baktı.

"Yine o düşteki kadın olabilir miyim? Olmayı öyle istiyorum ki."

"Eğer o kişi gerçek sen değilsen, hayır."

"Gidebilirdim, ama nereye? Geçmişime dönemem çünkü her şey kopup, gitti, kayboldu. Yeni baştan başlayabilirim belki... Ama nerede ve nasıl? Ayıca Richard'ı incitmem, onu üzmem de olanaksız. Zaten yeterince incinmiş."

"Öyle mi?"

"Evet, benden önce evlendiği kadın çok üzmüş onu. Tam anlamıyla bir yosmaymış. Çok çekici ve iyi huyluymuş ama kesinlikle ahlaksızmış. Richard onun bu yönünü görememiş."

"Göremezdi zaten."

"Sonra onu aldatıp yarı yolda bırakmış hem de çok kötü bir şekilde ve bu Richard'ı yıkmış. Kendini suçluyor, ona karşı bir şekilde hata yaptığını düşünüyor. Onu asla suçlamıyor, yalnızca acıyor ona."

"O çok merhametli biri."

"Merhametin fazlası olur mu?"

"Evet, insanın doğruları görmesini, objektif olmasını engelleyebilir."

"Ayrıca," diye ekledi Knox. "Bu hakaret anlamına da gelebilir."

"Ne demek *istiyorsunuz*?"

"Farisi rahiplerinin de söylediği gibi, 'Tanrım bu adam gibi olmadığım için sana şükürler olsun.' anlayışı nedeniyle."

"*Siz* hiç birisi için üzülmediniz mi?"

"Evet, üzüldüm. Sonuçta insanım. Ama bundan korkarım."

"Ne zararı olabilir ki?"

"Eylemde bulunmama neden olabilir."

"Bunun nesi yanlış?"

"Kötü sonuçlar doğurabilir."

"Sizin için mi?"

"Hayır, hayır, benim için değil. Karşımdaki insan için."

"O zaman sizin görüşünüzde birisi için üzülüyorsan ne yapmalısın?"

"Onu olduğu yerde, dertleriyle baş başa bırakmalısınız yani Tanrı'ya emanet etmelisiniz."

"Bu kulağa çok acımasız ve sert geliyor."

"En azından kişinin yanlış, yüzeysel acıma duygusunun peşinden gitme eğilimine kapılmasından çok daha tehlikesiz."

Leydi Wilding ona doğru eğildi.

"Söyler misiniz bana... bana acıyor musunuz genel anlamda?"

"Öyle olmamasına çalışıyorum."

"Neden?"

"Eğer size yardımcı olmaya çalışırsam kendinize acımaya başlayacaksınız."

"Yani sizce ben kendime acımıyor muyum?"

"Acıyor musunuz?"

"Hayır," dedi Leydi Wilding ağır ağır. "Aslında hayır. Bir şekilde büyük bir karmaşaya neden oldum ve bunun tek suçlusu da benim."

"Herhalde öyledir ama sizin durumunuzda bu olmayabilir de."

"Söyleyin bana: siz bilge bir kişisiniz ve insanlara vaazlar verip, onlara yol gösteriyorsunuz, bu durumda ben ne yapmalıyım?"

"Bunu kendiniz benden çok daha iyi biliyorsunuz." Leydi Wilding ona baktı ve sonra hiç beklenmedik şekilde güldü. Bu neşeli, umutlu bir gülüştü.

"Evet, biliyorum," dedi. "*Savaşmalıyım*."

Dördüncü Kitap

Aynen Başlangıçtaki Gibi – 1956

1. Bölüm

Llewellyn içeri girmeden önce binaya baktı.

Aynen bulunduğu sokak gibi hüzünlü bir görünümü vardı. Londra'nın bu bölümünde harabe haline gelmiş binalar ve yıkıntılar hâlâ duruyordu. Görüntü genel anlamda iç karartıcıydı. Llewellyn de hüzünlüydü, içi sıkılıyordu. Buraya zor ve acı verici bir görevle gelmişti. Bunu yapmaktan çekinmiyordu ama tüm gücünü toplayıp, elinden geleni yaptığında çok rahatlayacağının da bilincindeydi.

İç çekti, omuzlarını geriye attı ve kapının önündeki birkaç basamağı hızla çıkarak döner kapıdan içeri girdi.

Binanın içi hareketliydi ama düzenli ve kontrollü bir hareketlilikti bu. Koridorlardan hızlı ancak disiplinli ayak sesleri yankılanıyordu. Soluk mavi üniformalı genç bir kadın hemen karşısında durdu.

"Sizin için ne yapabilirim?"

"Bayan Franklin ile görüşmek istiyordum."

"Üzgünüm. Bayan Franklin bu sabah kimseyi kabul edemeyecek. Sizi sekreterinin ofisine alayım."

Llewellyn yumuşak ancak ısrarcı bir ses tonuyla üzerine basa basa Bayan Franklin ile şahsen görüşmesi gerektiğini söyledi.

"Çok önemli," dedi ve ekledi. "Lütfen ona bu mektubu iletir misiniz?"

Genç kadın onu bekleme odasına alarak gözden kayboldu. Beş dakika kadar sonra yuvarlak, sevimli yüzlü, şişman bir kadın göründü.

"Adım Bayan Harrison, Bayan Franklin'in sekreteriyim. Korkarım sizi birkaç dakika bekletmemiz gerekecek. Bayan Franklin ameliyat sonrası anesteziden uyandırılan çocuklardan birinin yanında."

Llewllyn teşekkür ettikten sonra sorular sormaya başladı. Bayan Harrison'un yüzü birden aydınlandı ve büyük bir heves-le zihinsel özürlü çocuklara destek olmak üzere kurulan Worley Vakfı'yla ilgili bilgi vermeye başladı.

"Bakın, vakfımız aslında çok eski bir vakıf. Kuruluşu 1840. Kurucumuz Nathaniel Worley büyük bir fabrikatörmüş. Ne yazık ki vakfa bağışlanan mallar zamanla yeterince gelir sağlamadığı için, fonlar azaldığı... Bu arada maliyetler de arttığı... Tabii yanlış yönetimin de etkisiyle... etkinliği kaybolmuş. Ama Bayan Franklin yönetimi ele aldığından beri..."

Kadının yüzü aydınlandı, sözcüklerinin birbiri ardından gelme hızı belirgin şekilde arttı.

Bayan Franklin anlaşılan onun için cenneti aydınlatan güneşti. Bayan Franklin pislik içindeki ahırları temizletmiş, şunu ya da bunu yeniden organize etmiş, otoriteye karşı savaş vermiş ve kazanmıştı. Şimdi de kusursuz yönetimi ve bilgeliğiyle her şeyin gerektiği gibi olmasını, en iyi şekilde yürümesini sağlıyordu. Llewellyn istemeyerek bir kadının diğer bir kadını övmesinin neden insana her zaman bir şekilde doğru değilmiş gibi geldiğini düşündü. Bu başarılı, becerikli Bayan Franklin'den hoşlanacağı ko-

nusunda kuşkuları vardı. Onun kovandaki ana kraliçe olduğunu düşünüyordu. Diğer kadınlar onun etrafında vızıldayarak uçuşuyor, bal yapıyor, onları yöneten kraliçelerinin gücünü artırmaya çalışıyorlardı.

Sonunda merdivenlerden yukarı çıkarıldı ve uzun bir koridordan geçirildi. Bayan Harrison oradaki bir kapıyı tıkırdatarak yana çekildi ve ona içeri –kutsalın en kutsalı– Bayan Franklin'in özel ofisine girmesini işaret etti.

Bayan Franklin yazı masasının gerisinde oturuyor, çok yorgun, zayıf ve nahif görünüyordu.

Kadın yerinden kalkıp ona doğru geldiğinde Llewellyn şaşkınlık ve dehşet içinde kalakaldı.

"Siz..." diye mırıldandı kısık bir sesle.

Kadının Llewellyn'in çok iyi tanıdığı hafif eğimli ince kaşları hafifçe çatıldı. Bu aynı yüzdü; solgun, narin, geniş hüzünlü bir ağız, ilginç, alışılmadık derinlikte koyu renkli gözler, aynen kanat gibi şakaklara düşen saçlar. Llewellyn, trajik bir yüz, diye düşündü. Bu büyük ağız ise sanki gülmek için yaratılmış gibiydi ve bu ciddi, gururlu yüzden zaman zaman şefkat, duygusallık dalgaları gelip geçiyordu.

Bayan Franklin nazikçe, "Doktor Llewellyn," dedi. "Kayınbiraderim geleceğinizi yazmıştı. Sizi gördüğüme sevindim."

"Korkarım kız kardeşinizin ölüm haberi sizin için büyük bir şok olmalı."

"Evet, öyle. O kadar gençti ki."

Bayan Franklin'in sesi bir an için titrer gibi oldu ama kendini kontrol etmekte bir hayli yetenekliydi. Llewellyn düşündü. Disiplinli, kişisel disiplini çok yüksek.

Bayan Franklin'in giysileri rahibelerinkini andırıyordu. Yalnızca boyun kısmı beyaz olan simsiyah uzun bir elbise giymişti.

Kısık bir sesle, "Keşke onun yerine ölen ben olsaydım, o değil. Kim bilir belki insan her zaman böyle hissediyor."

"Her zaman değil, yalnızca birini çok severseniz ya da onsuz kendi yaşamınız katlanılamayacak kadar anlamsız oluyorsa."

Koyu renkli gözler yeniden açıldı. Kadın soran gözlerle Llewellyn'e baktı.

"Gerçekten Llewellyn Knox'sunuz, değil mi?"

"Öyleydim. Şimdi ise kendimi Murray Llewelly olarak tanıtıyorum, bu en azından bitip tükenmez teselli dileklerini gereksiz kılıyor ve durumun benim için de diğer insanlar için de daha az can sıkıcı olmasını sağlıyor."

"Gazetelerde resimlerinizi görmüştüm ama sizi sokakta görsem tanıyabileceğimi sanmıyorum."

"Hayır. Artık birçok kişi de tanımıyor zaten. Haberlerde şimdi ön planda başka yüzler var, ayrıca biraz küçüldüm de."

"Küçülmek mi?"

Adam gülümsedi.

"Fiziksel anlamda değil, önem açısından." Ve ekledi. "Kız kardeşinizin bazı küçük kişisel eşyalarını size getirdiğimi biliyorsunuz. Kayınbiraderiniz onları almaktan mutluluk duyacağınızı düşünüyordu. Eşyalar otelimde. Belki benimle orada bir yemek yersiniz ki bundan mutluluk duyarım. Ama yine de isterseniz onları sizin için buraya getirebilirim?"

"Onları almaktan mutluluk duyarım. Ayrıca bana Shirley'yle ilgili anlatabileceğiniz her şeyi de dinlemek isterim. Onunla son görüşmemizin üstünden o kadar uzun zaman geçti ki. Yaklaşık üç yıl. Hâlâ onun *ölmüş* olduğuna inanamıyorum."

"Ne hissettiğinizi anlıyorum."

"Bana onunla ilgili olarak anlatacağınız her şeyi dinlemek istiyorum ama, sakın bana beni avutacak sözler söylemeye kalkışmayın. Sanırım siz hâlâ Tanrı'ya inanıyorsunuz. Ama ben inanmıyorum. Üzgünüm ama belki size bunu söylememi basitlik olarak nitelendireceksiniz ama neler hissettiğimi siz de anlamalısınız. Eğer Tanrı gerçekten varsa, o çok acımasız ve kesinlikle adil değil."

"Kız kardeşinizin ölümüne izin verdiği için mi?"

"Bunu tartışmaya bile gerek yok. Lütfen benimle din tartışmayın. Bana Shirley'yi anlatın. Hâlâ bu kazanın nasıl olduğunu anlayamıyorum."

"Caddede karşıdan karşıya geçiyormuş, bir kamyon ona çarpmış ve yolda sürüklemiş. Çarpma anında ölmüş. Acı çekmemiş."

"Richard da bana aynı şeyleri yazdı. Onun beni üzmemek için olayı hafifletmiş olabileceğini düşündüm. O öyle bir insan."

"Evet, o öyle bir insan. Ama ben değilim. Kız kardeşinizin kaza anında öldüğüne ve acı çekmediğine inanabilirsiniz."

"Kaza nasıl olmuş?"

"Gecenin geç bir saatiymiş. Kız kardeşiniz limana bakan açık hava kafelerinden birinde oturuyormuş. Kafeden ayrılmış, caddeye bakmadan karşıya geçmeye kalkışmış, kamyon birden köşeden çıkmış ve ona çarpmış."

"Yalnız mıymış?"

"Kesinlikle yalnız."

"İyi de Richard neredeymiş? Neden onun yanında değilmiş? Bu çok tuhaf. Richard'ın onun yalnız başına bir kafeye gitmesine izin vereceğini sanmazdım. Onu gözeteceğini, ona çok iyi bakacağını, her şeyden esirgeyeceğini sanıyordum."

"Onu kınamamalısınız. Richard onu taparcasına seviyordu. Gözünü onun üzerinden ayırmıyordu. O akşam ise onun evden ayrıldığını bilmiyormuş."

Bayan Franklin'in yüz ifadesi yumuşadı.

"Anlıyorum. Haksızlık ettim."

Ellerini birbirine kenetledi.

"Bu o kadar acımasız, o kadar haksız, o kadar üzücü ve ***anlamsız*** bir durum ki. Shirley'nin yaşadığı onca şeyden sonra. Yalnızca üç yıl mutlu olabildi."

Llewellyn yanıt vermedi, yalnızca öylesine oturup Bayan Franklin'e baktı.

"Bağışlayın ama kız kardeşinizi çok seviyordunuz, değil mi?"

"Yeryüzündeki herkesten, her şeyden daha çok."

"Yine de son üç yıl boyunca onu görmediniz. Sizi sürekli davet etmesine rağmen bir kez olsun kalkıp gelmediniz."

"Buradaki işimi bırakmak, yerime bakacak birini bulmak olanağım yoktu."

"Belki öyledir ama yine de bir ayarlama yapılabilirdi. Niçin kardeşinizin yanına gitmek istemediniz?"

"İstedim. İstedim."

"Ama gitmemek için bir nedeniniz vardı, değil mi?"

"Size söyledim. Buradaki işim..."

"İşinizi bu kadar çok mu seviyorsunuz?"

"Sevmek mi? Hayır." Şaşırmıştı. "Ama emeğe değen bir iş. Bir ihtiyacı karşılıyor. Bu çocuklar toplumumuzda kabul görmeyen, ihtiyaçları karşılanmayan bir grup. Sanırım gerçekten öyle olduğuna inanıyorum, bu çocuklarla ilgilenmekle yararlı bir iş yapmış oluyoruz."

Öylesine bir inanç ve ciddiyetle konuşuyordu ki Llewellyn bundan ciddi anlamda etkilenmişti.

"Bu evde tam bir kaos hâkimdi, inanılmaz bir kaos, burayı yeniden düzenlemem, ayağa kaldırmam kolay olmadı, çok çalışmam gerekti."

"Çok iyi bir yöneticisiniz. Bunu görebiliyorum. Güçlü bir kişiliğiniz var. İnsanları yönetebiliyorsunuz. Evet, burada çok yararlı ve ihtiyaç duyulan bir iş yaptığınızdan eminim. Peki bundan zevk alıyor musunuz?"

Bayan Franklin genç adamı şaşkın gözlerle süzdü.

"Zevk almak mı?"

"Farklı dilde bir şey söylemedim ki. Eğer onları seviyorsanız bundan zevk almanızdan daha doğal ne olabilir."

"Kimi seviyorsam?"

"Çocukları."

Bayan Franklin ağır ağır hüzünlü bir sesle, "Hayır onları sevmiyorum," dedi. "Tam olarak değil yani sizin kastettiğiniz anlamda değil. Sevmek isterdim. Ama o zaman da..."

"Ama o zaman bu bir görev değil zevk olurdu, öyle değil mi? Düşündüğünüz buydu, öyle değil mi? Sizin gereksiniminiz ise görev."

"Niçin böyle düşündünüz?"

"Çünkü bu adeta yüzünüzde yazıyor. Merak ediyorum neden?"

Birden ayağa kalkarak odada huzursuzluk içinde aşağı yukarı dolaşmaya başladı.

"Yaşamınız boyunca ne yaptınız? Sizi bu kadar iyi tanıyıp hakkınızda hemen hiçbir şey bilmemek çok ilginç. Bu çok yürek parçalayıcı bir durum ve... nereden başlayacağımı bilemiyorum."

Genç adamın hüznü öylesine gerçekti ki Bayan Franklin gözlerini dikip şaşkın şaşkın bakmaktan başka bir şey yapamadı.

"Bu size aptallık gibi gelebilir. Anlamıyorsunuz. Nasıl anlayacaksınız ki? Ama ben buraya, bu ülkeye sizi bulmaya geldim."

"Bana Shirley'nin eşyalarını getirmeye değil mi?"

Llewellyn elini boş verin dercesine salladı.

"Evet, evet, o da var tabii ve hepsi de bu zaten. Biraz da Richard'ı yapmayı içinin elvermediği bir yükten kurtarmak istedim aslında. Burada *sizinle* karşılaşacağım konusunda ise en ufak bir fikrim bile yoktu."

Masanın üzerinden Bayan Franklin'e doğru eğildi.

"Dinleyin Laura, eninde sonunda bunu öğreneceğinize göre şimdi de öğrenebilirsiniz. Yıllar önce Tanrı'ya hizmet görevime başlamadan önce gördüğüm üç sahne vardı. Babamın ailesinde geleceği görme gibi bir yetenek vardı, bir tür altıncı his. Sanırım bu bende de var. Şu anda sizi gördüğüm kadar net olarak üç şey gördüm. Bir yazı masası ve onun arkasında çene kemiği büyük ve çıkık bir adam. Sonra gökyüzüne uzanan karlarla kaplı, çam ağaçlarının göründüğü bir pencere ve yuvarlak pembe yüzlü, baykuş ifadeli bir adam. Sonrasında bu iki sahneyi de yaşadım. Yazı masasının gerisindeki adam haçlı seferimizi finanse eden zengin bir işadamıydı. Sonrasında bir sanatoryumda yatıyordum, göğe uzanan bu karlarla kaplı çam ağaçlarını gördüm yatağımın yan tarafındaki pencereden. Bana bakan yuvarlak pembe yüzlü doktor ise bir Evangelist olarak yaşamımın ve görevimin son bulduğunu söyleyen doktordu.

Gördüğüm üçüncü sahnede ise *siz* vardınız. Evet, Laura, *siz*. Aynen sizi şimdi karşımda gördüğüm kadar netti görüntü. Şimdikinden çok daha gençtiniz, ama gözlerinizde aynı hüzün, yüzü-

nüzde aynı trajedi vardı. Arka planda ise belli belirsiz bir kilise ve alevler vardı."

"Alevler mi?"

Bayan Franklin donup kalmıştı.

"Evet. Hiç yangın yaşadınız mı?"

"Bir kez. O sırada küçük bir çocuktum. Ama kilise... bir Katolik kilisesi, Meryem Ana tasvirleriyle?"

"Hayır, o kadar net bir şey yoktu. Renk de ışık da. Soğuk gri bir vaftiz kurnası. Siz de vaftiz kurnasının yanında duruyordunuz."

Laura'nın beti benzi soldu, ellerini şakaklarına bastırdı.

"Bunun sizin için anlamı ne Laura? Bunun anlamı ne?"

"Shirley Margaret Evelyn, Baba, Oğul ve Kutsal Ruh adına..." Laura'nın sesi giderek azaldı ve kayboldu.

Laura devam etti. "Shirley'nin vaftizi. Ben Shirley'nin vekil vaftiz annesiydim. Onu tuttum ve o anda onu o taşların üzerine düşürmek istedim. Onun ölmesini istedim. Kafamdaki buydu. Onun ölmesini istedim. Ama şimdi... şimdi... o öldü."

Birden yüzünü avuçlarının arasına aldı.

"Laura, canım, görüyorum, anlıyorum... ah anlıyorum. Peki ya alevler? Onların da sizin için bir anlamı var mı?"

"Dua ettim. Evet, dua ettim. Dileğimin olması için bir mum yaktım. Dileğim neydi biliyor musunuz? Shirley'nin ölmesi. Ama şimdi..."

"Laura, dur, sus. Daha fazlasını söyleme. Ateş... ne oldu?"

"Aynı akşam. Uyandım. Duman vardı. Ev yanıyordu. Duamın gerçekleştiğini düşündüm. Sonra bebek odasındaki bebeğin acı acı ağladığını duydum ve birden, bir anda her şey değişti. Tek istediğim onun güvenliğini sağlamaktı. Ve bunu yaptım da. Onu oradan kurtarıp çimenlerin üzerine bıraktığımda her şey kaybol-

muştu; kıskançlığım, ön planda olma isteğim, hırsım. Onu seviyordum, onu çok seviyordum. O zamandan beri de onu çok sevdim."

"Canım, ah canım!"

Yeniden masanın üstünden Laura'ya doğru eğildi.

"Anlıyorsunuz değil mi? Buraya gelme nedenimin aslında..."

Kapının açılmasıyla cümlesi yarım kaldı.

Bayan Harrison soluk soluğa içeri girdi.

"Uzman geldi efendim, Bay Bragg. A kanadında ve sizi soruyor."

Laura ayağa kalktı. "Hemen geliyorum."

Bayan Harrison uzaklaştı ve Laura da ayağa kalkarak, "Pardon," dedi. "Üzgünüm. Hemen gitmem gerekiyor. Eğer bana Shirley'nin eşyalarını gönderirseniz..."

"Benimle otelimde akşam yemeği yemenizi yeğlerdim. Windsor Oteli'nde kalıyorum. Charing Cross İstasyonu'nun yakınında. Bu akşam gelebilir miydiniz?"

"Korkarım bu akşam olanaksız."

"O zaman yarın."

"Akşamları dışarı çıkmak benim için çok geç..."

"Akşamları çalışmıyorsunuz. Bunu öğrendim."

"Ama başka işlerim oluyor, toplantılar..."

"Konu bu değil. Korkuyorsunuz."

"Peki tamam, korkuyorum."

"Benden mi?"

"Sanırım evet."

"Neden? Deli olduğumu düşündüğünüz için mi?"

"Hayır. Deli değilsiniz. Konu bu değil."

"Ama yine de korkuyorsunuz. Neden?"

"Yalnız kalmak istiyorum. Sakin bir hayat istiyorum. Yaşamıma rahatsız edici unsurların girmesini istemiyorum. Ah! Ne dediğimi ben de bilmiyorum. Artık gitmeliyim."

"Ama benimle akşam yemeği yiyeceksiniz, değil mi, ne zaman? Yarın? Bir sonraki gün? Siz gelene kadar burada Londra'da kalacak, bekleyeceğim."

"O zaman bu akşam."

"Bunu da bir an önce atlatmış olmak için mi?" Llewellyn güldü ve birden, gerçi bu onu çok şaşırttı ama Laura da onunla birlikte güldü. Sonra yine aynı ciddiyetini takınıp kapıya doğru yürüdü. Llewelyn onun geçmesi için yol vererek ona kapıyı açtı.

"Windsor Oteli, saat sekizde. Sizi bekliyor olacağım."

2. BÖLÜM

I

Laura küçük dairesindeki yatak odasında, aynanın karşısında oturuyordu. Kendini incelerken yüzünde tuhaf bir gülümseme belirdi. Sağ elinde bir ruj vardı. Birden gözleri altın renkli ruj kutusuna kazınmış isme takıldı: *Fatal Apple*–Öldürücü Elma.

Nasıl bir dürtüyle birden her gün önünden geçtiği, pırıltılı, parfüm kokan mağazaya girdiğini anlayamıyordu.

Mağazadaki satış temsilcisi onun için bir dizi ruj seçip getirmiş ve bunları onun adına görmesi için ince, kırmızı uzun tırnaklı elinin tersine sürerek denemişti.

Pembe, kiraz kırmızısı, ateş kırmızısı, bordo, siklamen, adları dışında bazıları birbirinden ayırt edilemeyecek kadar yakın renkler, ama renkler değildi Laura'nın ilgisini çeken, onların fantastik isimleriydi...

Pembe Aydınlık, Yağlı Rum, Efsane Mercan, Sakin Pembe, Öldürücü Elma... (Pink Lightning, Buttered Rum, Misty Coral, Quiet Pink, Fatal Apple)

Ona çekici gelen rujun adı olmuştu rengi değil.

Öldürücü elma... Onda Havva'yı, ihtirası, dişiliği çağrıştırıyordu bu isim.

Aynanın önünde otururken özenle dudaklarını boyadı.

Baldy! Sık sık düşünüyordu onu, boru çiçeklerini budamasını ve ona uzun uzun öğüt vermesini. Baldy ne demişti. "Kadın olduğunu göster, bayrak aç ve erkeğinin peşinden git..."

Aşağı yukarı böyle bir şeydi dediği. O anda yaptığı da bu muydu acaba?

Düşünüyordu.

"Evet, kesinlikle öyle. Yalnızca bu akşam, bir tek akşam için, diğer kadınlar gibi bir kadın olmayı istiyorum, bir erkeği etkilemek için süslenmek, makyaj yapmak... Daha önce hiç istememiştim böyle bir şeyi. Böyle biri olmadığımı düşünüyordum. Ama sonuçta ben de öyleymişim işte. Yalnızca bilmiyormuşum."

O an Baldy'nin etkisini kendisine öylesine yakın hissetti ki, sanki yaşlı adam hemen arkasında durmuş, büyük ağır başını memnuniyetle sallıyor, onu onaylıyor, tok, haşin sesiyle şöyle diyordu:

"Bu doğru Laura, çocuğum. Öğrenmek için asla geç değildir."

Sevgili Baldy...

Yaşamı boyunca her zaman Baldy onun yanındaydı, dostu olmuştu. Onun tek gerçek ve sadık dostuydu o.

Birden aklına onun ölüm döşeğindeki anları geldi, yani tam iki yıl öncesi. Acilen onu çağırtmışlardı. Laura oraya vardığında doktor, Baldy'nin belki de onu bile tanıyamayacak kadar kendinden geçmiş olduğunu söylemişti. Hızla bilincini kaybediyor ve durumu giderek kötüleşiyordu.

Yatakta onun yanına oturmuş, zayıf kemikli elini avuçlarının arasına almış ve uzun uzun ona bakmıştı. Sessiz, baygın bir şe-

kilde yatıyor, zaman zaman inliyor, sanki içinde bir hareketlilik varmış gibi pufluyor, dışarı hava veriyordu. Bazen zorlukla da olsa dudaklarının arasından anlamsız sözcükler dökülüyordu.

Bir defasında gözlerini açtı ve uzun uzun ona baktı. Ama onu tanımamıştı.

"Çocuk nerede?" diye sordu o anda anlaşılır bir dille. "Onu çağırttınız değil mi? Sakın onun ölmekte olan birini görmesinin onun açısından doğru olmayacağını söylemek gibi bir saçmalık yapmayın. Çocuklar ölümü bizden çok daha kolay kabullenirler..."

O anda, "Buradayım Baldy," demişti. "Buradayım. Yanındayım."

Ama o gözlerini kapayarak, zorlukla anlaşılan şu sözcükleri mırıldanmıştı.

"Ölmek mi? Sahi mi? Hayır ölmüyorum. Doktorların hepsi aynı, karamsar iblisler! Onlara göstereceğim."

Sonra yeniden yarı baygın hale geçmişti. Zaman zaman mırıldandığı sözcükler zihninde artık anılarında gezindiğini açıkça gösteriyordu.

"Aptal sersem, bu olayın tarihle ne ilgisi var..." Sonra kısa bir kıkırdama. "İhtiyar Curtis ve kemik tozu. Benim güllerim her zaman onunkilerden güzeldi."

Sonra onun adı geçmişti.

"Laura... onun köpeği olmalıydı..."

Bu Laura'yı şaşırtmıştı. Bir köpek? Neden bir köpek?

Sonra da herhalde evdeki kâhyasına bir şeyler söylemeye çalışmıştı.

"...Bütün bu şekerli şeyleri, şekerlemeleri kaldırın ortadan. Küçük bir çocuk için çekici olabilir ama benim bakınca bile midem bulanıyor..."

Baldy'deki çay saatleri, küçük bir çocukken onun için her zaman gerçek anlamda bir ziyafet olmuştu. Baldy ne kadar çaba harcardı onlar için. Ekler, merengler, bezeler, makaronlar... Laura'nın gözleri yaşla dolmuştu.

Sonra yaşlı adam birden gözlerini açmıştı. Ona bakmış, onu tanımış, onunla konuşmuştu. Sesi ciddiydi.

"Bunu yapmamalıydın sevgili Laura, çocuğum," demişti sitemle, adeta azarlayarak. "Biliyorsun, yapmamalıydın bunu. Bu başına bela olacak, sorun çıkaracak."

Sonra sanki dünyanın en normal şeyiymiş gibi başını yastıkta diğer tarafa çevirmiş ve ölmüştü.

Dostu...

Tek dostu...

Laura bir kez daha aynadaki yüzüne baktı. Gördüğü manzara karşısında şaşkına döndü. Bunun nedeni acaba ruju çevrelediği, dudaklarının kıvrımlarını belirginleştiren koyu kırmızı dudak kalemi miydi? Yoksa kendi dudaklarının dolgunluğu muydu bu etkiyi yaratan? Ne dudaklarında ne de yüzünün başka bir noktasında dünyadan elini eteğini çekmiş o eski Laura'dan en ufak bir iz yoktu.

Sanki kendiyle ama yine de kendi olmayan biriyle konuşuyormuş gibi yarı sesli yarı sessiz mırıldandı.

"Neden sanki ben de güzel görünmeye çalışmayayım ki? Yalnızca bir kez? Bu akşam için? Biliyorum, belki çok geç ama neden bir şeyler hissetmenin nasıl bir şey olduğunu ben de öğrenmeyeyim ki? Yalnızca küçük bir anı olması için...

II

Llewellyn'in ilk söylediği, "Sana ne olmuş böyle?" oldu.

Laura ister istemez bakışlarını kaçırdı. Birden tuhaf bir ürekeklik kaplamıştı benliğini ama bunu gizlemeyi başardı. Özgüvenini yeniden kazanmak için adamı dikkatle inceledi.

Adam hoşuna gitmişti. Genç değildi, aslına bakılırsa olduğundan daha yaşlı gösteriyordu, ama adamdaki çocukça çekingenlik ya da beceriksizlik ona tuhaf gelse de bir yandan da hoşuna gidiyordu. Sanki özlem duyduğu bu dünya da bu dünyada olan her şey de onun için yeni ve tazeymişçesine, göstermekten çekindiği, tuhaf, umutlu dışavurumculuğu ilginçti.

Adam mantosunu çıkarmasına yardımcı olurken Laura, "Bir şey olmadı," dedi.

"Ama olmuş. Farklısın, sabahtan çok farklısın, çok değişmişsin."

Laura kısaca, kaba bir şekilde, "Ruj ve makyaj, hepsi bu," dedi.

Genç adam başıyla onayladı.

"Ah evet, görüyorum. Evet, dudaklarının diğer kadınlardan çok daha solgun olduğunu düşünmüştüm. Rahibeye benziyordun."

"Evet, evet, sanırım öyle."

"Ama şimdi çok hoş görünüyorsun, gerçekten çok hoşsun. Çok *güzelsin* Laura. Böyle dediğim için bana kızmıyorsun, değil mi?"

Laura başını salladı.

"Kızmıyorum."

İçinden bir ses, "Söyle," diyordu. "Çok daha fazla söyle. Tekrar tekrar söyle. Daha önce hiç kimse söylemedi bunu, belki bir daha da söyleyen olmayacak..."

"Yemeğimizi burada, odamda yemeği planladım. Senin de bunu yeğleyeceğini düşündüm. Ama belki... sence sakıncası yok, değil mi?"

Kuşkuyla Laura'ya baktı.

"Bence çok iyi olur."

"Umarım güzel bir akşam yemeği olur. Aksi durumda üzüleceğimi belirtmek isterim. Bu yemek benim için çok önemli, bu yüzden her şeyin kusursuz olmasını istiyorum."

Masaya oturdular. Adam garsonu çağırdı.

Laura kendini düşteymiş gibi hissediyordu.

Karşısındaki adam sanki kendisini o sabah vakıfta ziyarete gelen adam değildi, çok farklı bir adamdı bu. Çok daha genç, coşkulu, biraz ürkek, güvensiz, deneyimsiz, beğenilmek için elinden geleni yapan, onu mutlu etmek için çabalayan bir adamdı.

Laura düşündü.

Yirmili yaşlarındayken de böyleydi herhalde. Onun da kaçırdığı, özlem duyduğu, elinden kayıp gitmiş bir dönem var ve o şimdi geçmişe dönüp onu bulmak istiyor.

Bir an hüzne ve tuhaf bir umutsuzluğa kapıldı. Bu gerçek olamazdı. İkisi de olması gerekeni oynuyorlardı. Genç Llewellyn ve genç Laura. Bu gülünçtü, dokunaklı bir durumdu, zamandan kopuktu ama hoştu, tuhaf bir biçimde tatlıydı.

Akşam yemeklerini yediler. Yemekler orta karardı ama her ikisi de bunu fark etmediler bile. Konuştular, güldüler, ne dediklerinin farkında bile olmadan konuştular, konuştular. Karşılıklı olarak *memleket özlemini* gidermeye çalışır gibiydiler.

Bir ara garson kahvelerini masanın üstüne bırakıp odadan çıktıktan sonra Laura, "Benim hakkımda bilgin var," dedi. "Hem de bir hayli. Ama benim senin hakkında hiçbir bilgim yok. Bana kendinden bahseder misin?"

Llewellyn ona gençliğini, ebeveynlerini ve aldığı eğitimi anlattı.

"Ebeveynlerin hâlâ yaşıyorlar mı?"

"Babam on yıl önce öldü, annemse geçen yıl."

"Onlar –yani annen– seninle gurur duyuyordu, değil mi?"

"Sanırım babam görevimin aldığı şekilden pek mutlu değildi. Kitlesel inanç ona ters geliyordu ama sanırım o da benim için başka çıkış yolu olmadığını anlıyordu. Annemse beni çok daha iyi anlıyordu. Benim dünya çapındaki ünümle gurur duyuyordu. Anneler böyledir işte, ama bir yandan da üzülüyordu."

"Üzülüyor muydu?"

"Evet, bende olmayan insanca yaklaşımlar nedeniyle. Bunların olmamasının beni insanlardan dolayısıyla kendinden de uzaklaştırdığını düşünüyordu."

"Evet, anlıyorum."

Laura bunu düşündü. Llewellyn ona yaşam öyküsünü anlatmayı sürdürdü. Laura için fantastik bir öyküydü bu. Bütün bunlar onun bilgi ve deneyimlerinin dışındaydı ve bir şekilde irkilmesine neden oldu.

"Bu çok fazla ticari bir durum," dedi.

"Mekanizma mı? Ah, evet."

"Keşke seni biraz daha iyi anlayabilseydim. Anlamak istiyorum aslında. Bunun önemli, çok önemli olduğunu hissediyorum, gerçekten harcanan emeğe, çabaya değecek bir şey."

"Tanrı için mi?"

Laura şaşırmıştı.

"Hayır, hayır, demek istediğim bu değildi. Yani senin için."

Llewellyn iç çekti.

"Bunu açıklamak çok zor. Richard Wilding'e de açıklamaya çalıştım. Bu emeğe değer bir şey mi, bilemiyorum. Ama yapmam gerekiyordu."

"Diyelim ki ıssız bir çöle karşı vaaz vermen gerekiyor, etkisi aynı mı olurdu?"

"Benim açımdan evet. Ama vaazım o kadar da iyi olmayabilirdi elbette." Sırıttı. "Hiçbir aktör boş bir salon karşısında performansını tam anlamıyla gösteremez. Bir yazarın kitaplarını okuyacak insanlara ihtiyacı vardır. Ressamınsa eserlerine bakacak sanatseverlere."

"Anladığım kadarıyla seni ilgilendiren *sonuçlar* değil."

"Sonucun ne olduğunu öğrenmek gibi bir isteğim olmadı hiç."

"Ama rakamsal veriler, istatistikler, geri dönüşler... bütün bunlar listeleniyor, açık ve net olarak önüne konuluyor, değil mi?"

"Evet, evet, biliyorum, öyle. Ama bu sistemin gereği, yine bir tür mekanizma, insani hesaplamalar. Bunların Tanrı'nın istediği sonuçlar olup olmadığını bilmiyorum. Yalnızca bir tek şeyi anlamalısın: Eğer beni dinlemeye gelenler içinde bir ruha, yalnızca tek bir ruha –Tanrı'nın dilediği ve bunun için beni seçtiği tek bir ruha– bile erişebildiysem bu yeterli."

"Bu buharlı şahmerdan ile ceviz kırmaya çalışmak gibi bir şey."

"İnsani standartlarda, öyle değil mi? Tabii işin asıl zor tarafı da bu. Bir yandan insani değer yargılarını uygulamamız gerekiyor – adalet ve adaletsizlik gibi– ve de bunları Tanrı'yla bağdaştırmamız. Öte yandan Tanrı'nın gerçekte biz insanlardan ne istediği ya da ne beklediği konusunda en ufak bir fikrimiz bile yok. Kim bilir belki de bu onun şimdiye dek keşfedemediği ama içinde bir yerlerde gizli olan bir şey."

"Peki ya sen? Tanrı'nın şimdi senden beklentisi ne?"

"Ah, yalnızca sıradan biri olmam. Yaşamımı sürdürecek kadar gelir sağlamam, evlenmem, aile kurmam, çocuklar yetiştirmem ve komşularımla iyi geçinmem."

"Peki, tatmin olabilecek misin, yani yalnızca bu kadarıyla?"

"Tatmin mi? Başka ne isteyebilirim ki? İnsan daha fazla ne ister ki? Belki bu konuda başarısız sayılabilirim. Yaşamımdan on beş yılı kaybettim, normal bir insan gibi yaşayabileceğim on beş yılı. Bu konuda bana sen yardımcı olmalısın Laura."

"Ben mi?"

"Seninle evlenmek istediğimi biliyorsun, değil mi? Seni sevdiğimi anlamış olmalısın, evet, bunu bildiğinden eminim."

Laura bembeyaz bir yüzle ona baktı. Bu olağanüstü yemeğin gerçek dışılığı ortadan kalkmış, ikisi de kendilerine dönmüşlerdi. Orada ve o anda, her ikisi de ne idilerse oydular artık.

Laura ağır ağır, "Ama bu olanaksız," dedi.

Llewellyn sakin bir sesle sordu. En ufak bir endişe izi yoktu yüzünde.

"Öyle mi? Neden?"

"Seninle evlenemem."

"Bu fikre alışman için sana zaman tanıyacağım."

"Zaman hiçbir şeyi değiştirmez."

"Yani beni sevmeyi asla öğrenemeyeceğini mi söylüyorsun? Bağışla beni Laura ama bunun gerçek olduğuna inanmıyorum. Hatta senin de benden hoşlandığını ve sevmeye başladığını düşünüyorum."

Laura içindeki duyguların alev gibi parlayıp, yükseldiğini hissetti.

"Evet, seni sevebilirim. Seni sevmem..."

Llewellyn yumuşak, içten bir ses tonuyla, "Bu harika Laura..." dedi. "Laura, canım, sevgilim..."

Laura sanki adamı kendinden uzaklaştırmak istermiş gibi bir elini ileri doğru uzattı.

"Ama seninle evlenemem. Ben hiç kimseyle evlenemem."

Llewellyn onu sert bakışlarla süzdü.

"Kafandan geçen ne? Bir şey olmalı kafana takılan."

"Evet. Bir şey var."

"Kendini iyilik yapmaya, dinsel nedenlerle evlenmemeye mi adadın? Bir manastırda evlenmeme yemini mi ettin yoksa?"

"Hayır, hayır, *hayır*."

"Bağışla beni. Böyle söylemekle aptallık ettim. Haydi, anlat bana, seni engelleyenin ne olduğunu."

Laura iç çekerek, "Evet. Anlatmalıyım," dedi. "Asla hiç kimseye anlatmayacağımı düşündüğüm bir şey var ve sanırım bunu sana anlatmalıyım."

"Belki de bu öyle bir şey değildir. Anlat bana, haydi yapmalısın bunu."

Laura ayağa kalkarak şöminenin yanına gitti. Llewellyn'in yüzüne bakmadan, ciddi bir sesle açıklamaya başladı.

"Shirley'nin ilk kocası benim evimde öldü."

"Biliyorum. Bana anlattı."

"Shirley o akşam dışarı çıkmıştı. Henry ile evde yalnızdım. Her akşam uyku hapı alıyordu, hem de oldukça yüksek bir dozda. Shirley evden çıkarken bana seslenip uyku haplarını verdiğini söyledi. Ama ben o sırada çoktan kapıyı kapayıp içeri girmiştim bile. Saat on sularında, istediği bir şey olup olmadığını sormak için Henry'nin yanına gittiğimde bana o akşamki uyku haplarını almadığını söyledi. İlacını verdim ona. Aslında haplarını *almıştı*,

ilaç nedeniyle sersemlemişti ve aldığını anımsayamıyordu. Birçok insan gibi onun da ilaç etkisiyle kafası karışmıştı ve ilacı almadığını düşünüyordu. Ve çift doz onun ölümüne neden oldu."

"Bundan dolayı kendini sorumlu mu hissediyorsun?"

"Sorumluyum."

"Teknik anlamda evet."

"Yalnızca teknik açıdan değil. Onun ilacını aldığını *biliyordum*. Shirley'nin bana seslendiğini duymuştum."

"Çift doz almanın onu öldüreceğini biliyor muydun?"

"Bunun olası olduğunun bilincindeydim."

Ve sonra üzerine basa basa ekledi.

"Bunun olmasını umuyordum."

"Anlıyorum." Llewellyn'in tepkisi sakin ve duyarsızdı.

"İyileşmesi olanaksızdı, değil mi?" diye sordu. "Yaşadığı sürece hep yatağa bağımlı bir engelli olarak kalacaktı, öyle değil mi?"

"Eğer kastettiğin buysa bu onu öldürmek için bir gerekçe olamaz."

"Peki ya sonra ne oldu?"

"Sorumluluğu üstlendim ama beni suçlayan olmadı. Bunun intihar olabileceği, Henry'nin birinci dozu aldığını bilmesine rağmen bilinçli olarak beni ikinci dozu vermeye yönelttiği iddia edildi. Zaman zaman öfke ve umutsuzluk krizleri geçirdiği için ilaçları onun ulaşamayacağı yerlerde saklanıyordu."

"Peki, senin bu intihar varsayımı konusundaki düşüncen ne?"

"Bunun olası olduğunu düşünmediğimi söyledim. Henry böyle bir şey düşünmüş olamazdı. Uzun yıllar boyunca öyle yaşayabilirdi, Shirley'ye yaşamı zindan ederek, tüm bencilliğiyle ve kötü niyetiyle Shirley'nin yaşamını onun için feda edip, onu beklemesini isterdi. Shirley'nin mutlu olmasını istedim, onun hayatını kurtar-

dım ve ona yaşama şansı tanıdım. Zaten kısa bir süre önce Richard Wilding ile tanışmıştı. Birbirlerine âşık olmuşlardı."

"Evet, bana bunu anlattı."

"Normal koşullarda Henry'yi terk edebilir, ondan ayrılabilirdi ki, sanırım bunu yapacaktı da. Ama hasta, engelli, ona muhtaç bir Henry... işte *böyle* birini asla terk edemezdi. Hatta onu artık sevmiyor, ondan nefret ediyor olsa bile onu terk edemezdi. Shirley sadık bir insandı, hatta diyebilirim ki hayatta tanıdığım en sadık insandı o. Anlıyorsun, değil mi? Onun yaşamını mahvetmesine, boşa geçen bir yaşama göz yumamazdım. Bana olacaklar ise umurumda bile değildi."

"Ama bir şey olmadı, değil mi?"

"Hayır. Bazen keşke olsaydı diyorum. Keşke suçlasalardı beni."

"Evet. Sanırım ne hissettiğini çok iyi anlıyorum. Aslına bakarsan yapabilecekleri bir şey de yoktu. Eğer bu bir hata olmasaydı bile, doktor senin içindeki acıma dürtüsüyle ya da yalnızca gaddarlıktan hareket ettiğini düşünmüş olsa bile aksine bir iddiadan bir sonuç çıkmayacağını bilirdi. Ayrıca bunu yapmak da istemezdi. Tabii eğer kuşkulanılan Shirley olsaydı durum çok farklı olabilirdi."

"Bu söz konusu bile değildi. Aslına bakarsan hizmetçilerden biri Henry'nin bana ilacını almadığını ve vermemi istediğini söylediğini duymuştu."

"Bu da senin açından durumu çok kolaylaştırdı tabii." Llewellyn başını kaldırarak Laura'yı süzdü. "Peki ya şimdi bu konuda ne hissediyorsun?"

"Shirley'nin özgür kalmasını istiyordum..."

"Shirley'yi bırak. Bu seninle Henry arasında olan bir konu. Henry hakkında ne hissediyorsun? Bu onun için de en iyisi değil miydi?"

"*Hayır.*"

"Tanrı'ya şükür."

"Henry ölmek istemiyordu. Ben onu öldürdüm."

"Pişman mısın?"

"Eğer bunu şimdi olsa yapar mıydın, diye sormak istiyorsan, evet, yapardım."

"Vicdan azabı çekmeden, pişmanlık duymadan?"

"Pişmanlık mı? Vicdan azabı – evet yaptığım çok kötü bir şeydi. Bunu biliyorum. O zamandan beri de bu bilinçle yaşıyorum. Unutamıyorum."

"Özürlü Çocuklara Yardım Vakfı'nda çalışmana rağmen mi? Kimsesiz, zavallı çocuklara yardımcı olmak! Bu çok büyük bir iyilik, zor bir iş. Ciddi, çok ciddi bir görev. Bununla yaptığını telafi etmeye çalışıyor olmalısın."

"Elimden tek gelen bu."

"Peki yararı var mı?"

"Ne demek istiyorsun? Bu harcanan emeğe ve zamana değecek bir iş."

"Sorduğum başkalarına yararı olup olmadığı değil. *Sana* bir yararı olup olmadığı?"

"Bilmiyorum..."

"İstediğin cezalandırılmak, değil mi?"

"Sanırım kendimi bağışlatacak bir şeyler yapmak istiyorum."

"Kimin bağışlaması için? Henry'nin mi? O çoktan öldü. Ayrıca duyduklarıma dayanarak Henry'nin kimsesiz, özürlü çocuklarla zerre kadar olsun ilgilendiğini sanmıyorum. Bununla yüzleşmelisin Laura, özrü, telafisi yok bunun."

Laura bir süre öylesine donup kaldı. Adeta taşlaşmıştı. Ama sonra birden başını geriye attı, yanakları kızardı. Karşısındaki ada-

ma meydan okurcasına baktı, yüreği birden bir beğeniyle çarpmaya başlamıştı.

"Bu doğru," dedi. "Belki de yaptığım şey bu gerçekten kaçmaya çalışmaktı. Bana bunu yapamayacağımı gösterdin. Sana Tanrı'ya inanmadığımı söyledim ama aslında inanıyorum. Yaptığımın yanlış ve kötü olduğunu biliyorum. Ve tüm içtenliğimle, yüreğimin en derininde bundan dolayı cezalandırılmak, lanetlenmek istiyorum. Bundan dolayı pişman değilim ve asla da olmayacağım, nedamet getirmeyeceğim. Ne yaptıysam bilerek, isteyerek yaptım. Shirley'ye mutlu olma şansı vermek istedim, onun mutlu *olmasını* istiyordum. Ah, evet, bunun uzun sürmediğini biliyorum, yalnızca üç yıl. Ama eğer bu üç yıl içinde mutlu olabildiyse, tatmin olduysa, çok genç ölmesine rağmen bu yaptığıma değdi."

Llewellyn ona uzun uzun baktı, yaşamının belki de en büyük sınavıyla karşı karşıyaydı, şeytana uymamalı, dilini tutmalı, ona gerçeği asla anlatmamalıydı. O kendini kandırmayı sürdürmeliydi, çünkü elinde kalan bir tek buydu. Onu seviyordu. Onu severken onun bu cesaretini, bu direncini nasıl yerle bir edebilirdi ki? Laura gerçeği asla bilmemeliydi.

Llewellyn pencerenin yanına gitti, perdeyi açtı ve dalgın dalgın şehrin ışıklı sokaklarına baktı.

Sonra birden döndü. Sesi haşindi.

"Laura," dedi. "Kardeşinin nasıl öldüğünü biliyor musun?"

"Araba çiğnedi..."

"Evet, öyle. Ama buna kendisi neden oldu, senin bilmediğin bu. Çok fazla içmişti, sarhoştu."

"Sarhoş mu?" diye yineledi Laura bu sözcüğü sanki ezbere bir şekilde. "Yani orada bir parti mi vardı?"

"Hayır, parti filan yoktu. Gizlice evden kaçmış ve şehre inmişti. Bunu zaman zaman yapıyordu. Oradaki kafelerden birinde oturuyor, brandy içiyordu. Bunu pek sık yaptığını söyleyemem. Genelde evde içiyordu. Kolonya ile lavanta suyunu karıştırıp, kendinden geçene dek içiyordu. Evdeki tüm çalışanlar biliyordu bunu, Wilding dışında herkes."

"Shirley içiyor muydu? Ama o içmezdi ki. Asla bu şekilde içmezdi. Neden?"

"Yaşamına katlanamadığı, o yaşamdan kurtulmak istediği için içiyordu."

"Sana inanmıyorum."

Bana kendisi anlattı. Henry'yi kaybettiği zaman kendini yolunu kaybetmiş biri gibi boşlukta hissetmiş. O buydu işte; yolunu kaybetmiş, şaşkınlık içince bocalayan bir çocuk."

"Ama Richard'ı seviyordu, Richard da onu."

"Richard onu seviyordu ama Shirley onu seviyor muydu, işte bundan emin değilim. Belki kısa süreli, gelip geçici bir karasevda ama hepsi bu işte. Morali bozuk bir engelliye bakmaktan ve onun için endişelenmekten yorgun düşmüş olmanın etkisiyle onunla evlenmişti."

"Yani mutlu değil miydi, buna inanmıyorum."

"Kız kardeşin hakkında ne biliyorsun ki? İki farklı kişinin aynı kişiyi aynı gözle görmesi neredeyse olanaksızdır. Sen Shirley'yi hep alevlerin arasından kurtardığın o çaresiz bebek gibi zavallı, zayıf, çaresiz, sürekli sevilmeye, korunmaya ihtiyaç duyan biri olarak gördün. Tabii aynen senin gibi ben de yanılıyor olabilirim ama ben onu senden çok farklı bir gözle gördüm. Bence o cesur, neşeli, maceraya seven genç bir kadındı, dirençli, kendine hâkim, özgüvenli, kendi başına ayakta durma becerilerinin tam olarak or-

taya çıkması için zorluklarla karşı karşıya kalması gereken biriydi. Yorgundu, gergindi ama verdiği savaşı kazanıyordu, kendi seçtiği hayatı yaşıyordu, Henry'yi içine düştüğü umutsuzluktan çıkarmak üzereydi ve özellikle de onun öldüğü o akşam zafere çok yakın olduğunu hissetmişti. Henry'yi seviyordu, onun istediği Henry'ydi. Belki yaşamı zordu ama o tutkuyla bağlıydı bu yaşamına ve onun için yaşamının her anı yaşamaya değerdi."

"Ama sonra Henry öldüğünde kendini yeniden o kurtulmak istediği pamuklar arasında özenle korunduğu sonsuz bir sevgi çemberinin içinde buldu. Bundan kurtulmak için çabalıyor ama başaramıyordu. Çaresiz kendini içkiye verdi. Bu en azından gerçeklerden kaçmasını sağlıyordu. Ve bir kadın bir kez içkiye başlayıp, bağımlı hale geldi mi onu bundan koparmak neredeyse olanaksızdır."

"Bana mutsuz olduğunu hiç söylemedi, asla."

"Senin, onun mutsuz olduğunu bilmeni istemiyordu."

"Ve ona bunu *ben... ben mi* yaptım?"

"Evet, sevgili yavrum."

"Baldy biliyordu," dedi Laura ağır ağır kısık bir sesle. "Bana 'Bunu yapmamalısın Laura' derken kastettiği buydu. Çok, çok uzun bir süre önce uyarmıştı beni. *Karışma ona*, demişti bana. Neden sanki başka insanlar için neyin doğru neyin yanlış olduğunu bildiğimizi sanıyoruz ki?" Sonra birden Llewellyn'e döndü. "Bunu istemedi değil mi? Bu intihar değildi, değil mi?"

"Bu ucu açık bir soru. Olabilir de olmayabilir de. Kaldırımdan doğruca kamyonun önüne atlamış. Wilding tüm kalbiyle öyle olduğuna inanıyor."

"Hayır. Hayır, olamaz."

"*Ben* öyle düşünmüyorum. Bence Shirley intihar edecek biri değildi. Bence tüm umudunu yitirmek üzereydi, mutsuzdu, çaresizdi ama kendini asla umutsuzluğun pençesine bırakmamıştı. O bir savaşçıydı ve bence savaşmaya devam edecekti. Fakat içki bağımlısıysan bunu bir anda bırakmak olanaksızdır. Ne kadar istesen de geri dönüşler olur. Bence kaldırımdan yola inerken ne yaptığını nereye gittiğini bilemeyecek kadar sarhoştu, kendinden geçmişti."

Laura kanepeye çöktü.

"Ne yapabilirim? Ah, ne yapabilirim?"

Llewellyn onun yanına giderek ona sarıldı.

"Benimle evlen. Bu senin için yeni bir başlangıç olur."

"Hayır, hayır, asla yapamam bunu."

"Neden? Sevgiye ihtiyacın var."

"Anlamıyorsun. Yaptığımın bedelini ödemeliyim. Herkes yaptığının bedelini ödemeli."

"Ödeme konusunda ne kadar takıntılısın."

Laura yineledi.

"Herkes yaptığının bedelini ödemeli."

"Evet, haklısın. Ama görmüyor musun?..." Llewellyn onun öğrenmesi gereken bu son, acı gerçeği söylemeden önce bir an duraksadı. "Senin yaptığının bedelini biri zaten ödedi. *Shirley ödedi.*"

Laura birden dehşetle baktı.

"Shirley mi ödedi... benim yaptığımın bedelini mi?"

Llewellyn başıyla onayladı.

"Evet. Korkarım bu gerçekle yaşaman gerekecek. Shirley öldü. Shirley öldü ve bu borç kapandı. Artık önüne bakmalısın Laura. Gerçeği asla unutmamalısın ama onu olması gerektiği yere yerleştirip, anılarında yaşatmalısın. Günlük yaşamının bundan etkilenmesine izin vermemelisin. Cezalandırılmanın değil mutlu ol-

manın peşinde koşmalısın artık. Evet, canım, mutluluğun. Artık verici olmayı bırakıp, almayı öğrenmelisin. Tanrı'nın eli her zaman üzerimizdedir, ben onun sana artık mutluluk ve sevgiyi vereceğine inanıyorum. Yeter ki sen bunu tevazuuyla kabul et."

"Yapamam. Yapamam."

"Buna mecbursun."

Llewellyn onu ayağa kaldırdı.

"Seni seviyorum Laura, sen de beni, belki benim seni sevdiğim kadar değil ama zamanla o da olacak."

"Evet, seni seviyorum."

Llewellyn onu öptü, uzun, tutkulu bir öpüşmeydi bu.

Ayrıldıklarında Laura anlamlı bir şekilde gülümsedi.

"Baldy'nin bunu öğrenmesini isterdim. Çok mutlu olurdu."

Laura geriye doğru bir adım atınca sendeledi. Llewellyn hemen atılarak onu tuttu.

"Dikkatli olmalısın. Bir yerin acıdı mı? Başını şöminenin mermerine çarpabilirdin."

"Saçma."

"Evet, saçma ama sen benim için çok değerlisin."

Laura ona bakarak gülümsedi. Onun sevgisini ve endişesini anlayabiliyordu. Seviliyordu ve aynen çocukluğunda hep özlem duyduğu gibi isteniyordu.

Ve birden neredeyse belli belirsiz omuzları hafifçe çöktü, sanki bir yük, hafif bir yük ama yine de bir yük omuzlarına binmiş gibi...

Yaşamında belki de ilk kez sevginin yükünü hissediyor ve anlıyordu...

S O N

MARY WESTMACOTT

Agatha Christie seksen adet eşsiz polisiye romanıyla "Polisiye Edebiyatın Kraliçesi" unvanını kazanmıştır. Mary Westmacott takma adıyla altı adet unutulmaz aşk romanı yazmıştır.

Giant's Bread
Bitmemiş Portre
Sensiz Bir İlkbahar
Gül ve Porsuk Ağacı
Annem ve Ben
Sevginin Bağladıkları